

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
B. 816a/817

מִנְחָם הַבְּלִי

הוא

מְנֵי הַפְּרָסִי

או

אֱמוּנוֹת וְדַעוֹת הַמִּינִים

הנזכרים בספרי קדמוני חכמי ישראל וחכמי האומות.

מ א מ ר

כונן לחקר הכת הזרה הזאת, לדעת גזעה, שרשיה וענפיה, מוצאה ומבאה מעלותיה ומגדעותיה, ואל איזה משרשיה או ענפיה ירומן חז"ל בתלמודים ובמדרשים.

בשני חלקים

מ א ה

שלמה ראבין

Dr. phil.

יצא לאור עם הערות בהשחר שנה רביעית עלידי

פריץ בן משה סמאלענסקי.

וויען, תרל"ג

בדפוס של יאָזעף האָלצווארטה יוניאָר.

"הם אזניך ושמע דברי חכמים ולבך תשית לדעתי
לדעתם לא נאמר אלא לדעתו" (הגיגה ט"ז)
ישען על המאמר היפה בהתנצלות ר' מאיר שלמר
מן דמין אחר, ועל מאמרם ולא תלמד לעשות
אבל אתה למד להבין ולהורות, ועל הרב שאמר
שמצא דברים גדולים עיי קריאתו בספרי הצאבה,
(מהרניק ז"ל במונה"ז בראש שער דרך החיצונים)

מבוא

אמונת המינים איננה שיטה מוגבלת כנדריה, אשר קוי מעגלה יתקבצו אל מרכזה, לה לבדה ואין לזרים אחת; כי אם שיטה בנויה על אשיות שונות ושתות מתחלפות מן הקצה אל הקצה בזמן ובמקום שיטה מקבצת מוצאי בוקר וערב, מאחדת תנובות מזרח ומערב, ומחברת אמונות הכשדים והפרסים עם אמונות היהודים והנוצרים, הקירות פילוסופים יונים ישנים ואפלטונים חדשים עם דעות גדודי יהודים מתנצרים וכתות היודעים הם הגנוסטיקים; ראשה בחבר המגים לפני צורואסתר, ורגלה בסודות המקובלים עד היום הזה. ובכן ערב רב מיסודות שונים וזרים חדרו אל קרבה, ואספאוף גדול מענפי סורי גפן נכריה השתרגו עלו בה, שירי פתותי אמונות המגים והצורואסתרים והיהודים והאלכסנדרונים והיודעים והמקובלים נקבצו והתלקטו בתוכה.

על כן דבריה לעו ולאו כל מבקשיה, ייעפו ויינעו כל מבקריה, ונפלגו הקרי לב חכמי האומות לבא עד תכונתה ולהבינה לאשורה. וביחוד התקשו סופרי עמנו⁽¹⁾ במובן דעות המינים הנזכרים לרוב בתלמודים ובמדרשים ובספרים מאוחרים, והרבו השערות זה בכה וזה בכה.

והנה בכוונת הכנוי מינים הסכימו חכמים רבים וכן שלמים, כמו ר"י אכחריזי בפ"י המלות הזרות להעתקת המורה להרמב"ם, ור"י מוסקאטו בס' קול יהודה על הכוזרי מ"א, ור"ב לעווניזאהן בס' תעודה בישראל⁽²⁾

(1) ראה לדוגמא צמ"ע "העגיד", ענה ס' גליוני ג' ד' ו' וכו' וכוחים ארוכים צ"ן סכמי הזמן ע"ז.

(2) והכני להעתיק דבריו צקפנו זה לד' 92 לוען יתזון סקולא היעז על וועשפטנו צקסר הנוכחי. ז"ל עס: "ועס וויכיס לדעתי פירושו סקעקען או ארעען וכו' ורציס אוונקיס שהמינים וכו' על עס ראש הברתס הפילוסוף וואכי וכו' ועצום גדול הוא, כי זה וואכעס הי צקס וואתיס ומונטיס ענה אחר חורצן צית שני, וכבר זכרה הועטנה את הוויכיס שהיו לפניה ימיס רציס, ואף רצנו סקולוס שחבר את הועטנה סיס וואס ענה לפני הפילוסוף הווס, וחלוקי דעות הרצה יס צפירוש עס וויכיס, וכלס אינס ממוחוקיס, יס ווי שאוונר סקספרי וויכין סס תנ"ך סכחצו להס הוויכיס צכחצ אשורית וצלה"ק (תשצ"ץ ח"א השוצה צ'), ולהצטענוכל צועטנה חלק ספרי וויכין סס ספרי אריקטו וקספרי ד"ס לנלכי עכו"ס ושירי עגציס, והוא סיתר דצרי עלונו סכחצ צפירושו לנעטנה תמיד (פ"ס וועטנה א') והוא וודצרי סירושלמי ס"ק דצרכות מופני חרעוונות הוויכין צטלו לוונר עשכח סדצרות צכל יוס

מהר"ק במונה"ז שער דרך החיצונים⁸ שהוא מלשון כל עורב

אף שהם עיקר התורה, ופני שהיו הויכחים אומרים אלו לצדם נתנו בקיני ולא שאר התורה עכ"ל. וכן כתב בנאמנות אחרים צפירושו למוספה, ואחז"ל (קוף פרק הרוחה) שהתקינו לומר מן העולם ועד העולם צעזור הויכחים. א"כ כראה בחוס שהויכחים היו כחות וישאלו, וקפרי ויכחים הם הקפריים שהזכרנו ולא קפרי הויכחים כי זה לאלו אלל ישראל ונכחגייהם, עכ"ד. והנה אם לדק בנאשעו האחרון, שהויכחים היו נוכחות ישראל, לא לדק בשאר דרכיו שם, והקורא יוכל בקשרו זה נאמנות כל קושיותיו ושאלותיו שם, עד השאלה וזוננו של רבי ונאה שנים לפני וניי שהוא ללא אונת, כאשר נזכיר בשם קופרים כאומרים כי וניי היה ציני שצור ונכח וציניי שמואל ירחיכאה שלמד תורה ופני רבו והיה כופאו (צ"ו פ"ה) וכבר כפרלה אז שם הכת צבינוי ויכחים, וע"כ לקחו רבי והצאים אחריו שם הכופרים בזוננו לכנוי כולל לכל הפילוסופים שהסתוו דעותיהם בזועט או ברב אל הויכחים. צין שהיו לפניו וצין שהיו אחריו. ע"כ לא כולל השם ויכחים בנאמנות קדומות. ובפרקי אבות שהתחשו לתכלית זאת בשם הפיקורס^{*} ופני שאז היה עפיקור הויכ, כונו אח"כ וניי הפרקי, לחותם תכנית כל הכופרים. ולחכמי ונשנת אבות לא נודעו ונכותם היהודים אלא הראשונות שהן: הל דוקים (תלמידי אנטגיגוס איש קוכו לדעת אבות דר' נתן חולתו^{**}) והאקים (שכונם אבות^{*}) היו ונחם כונו ר"ש צ"ג א' ע"ו בהוכחות הנודות הראשיות

^{*} "היו שקוד ללמוד תורה ודע וזה שהטיב לאפיקורוס, שרנזו, לדעת ידידי הרב החכם ר' שמואל האלמדיים ר"ע צאפרו ונאמר האישות, על הלדוקים ונכחטי תורה צאצ"ם בכלל, ותחית הנחם צפרט.

^{**} ולדעת החכם רש"י נאלא בנאמנות דאבות הלכות ישנות מן הלדוקים, לדונתא ונשנת ר' ינאי פ"ד ע"ו: אין צדינו לא ונשלות הרשעים ואף לא ויטורי הלדוקים, כאומר לא נוכל להטיב על השאלה העליונה הזאת של לדיק ורע לו רשע וטוב לו, כתשובת הפרושים ע"י תחית הנחם וכו', וכן נשנת ר' יע צ"ד י"ז: יפא טבת אחת בתגיבה ונשעים טובים צבו"ז ונכל חיי העוה"ב, ילאו ופני הלדוקים הראשונים, אף הפרושים עבו הנכוד: יפה טבת אחת של קורת רוח צבו"ז ונכל חיי העו"הו. וכן הכלל הויכרי בנשנת צן עזאי פ"ד ע"ב: שבר ונזיה ונזיה שבר עברה עברה, ילאו בראשונה ודעת הלדוקים, אף אח"כ נשתכח וקודו ונחקבל צפי הפרושים להטעים ויפוסם. והאונת היא כי בזמקרי פרקי האבות שמו השונים והנאמנים רק את המוסר ודרך הארץ לקו ולנאקלת, ולא הדעות הדתיות של האומר, ע"כ נאלא גם נחית אלישע צן אצויה הוא המין אחר (פ"ד: הלמוד ילד לניה הוא דומה לדיו כתובה על נייר ח"ש וכו') כלל בחכמת הפשט, ואעפ"י שאיפשר שאז לא ילא אלישע עדיין לתרבות רעה ונהפך לאיש אחר, ונ"ו אלו צדקו אחריו צאצ"ם חקירות וצדיקות היו יכולים לנאלא צו כצר איזה שנוץ ונינות, אכן קצלו כלל מדעיי צבי דיקס צאצרי לצ אונתו. —

^{**} והרבה מהנאמנים הקדמונים היו ונחם ונכונים וקנים הראשונים, או "תקדים הראשונים, כונו ויני צן ויעזר, ר' פנחס צן יאיר (בעל הנאמר צע"ז) וקועה על פרישות טהרה חקירות ורוח הקודש.

למינו, לפי שהם מינים פרטים בערך כלל היהדות, ור"ב מוספא על מאמרם בגיטין ס"ח ספר תורה שכתבו מין ערבב שתי השערות ביחד ואמר: "נ"ל שטעם מלה זו שהנוטים מן הדת היו קוראים לעצמם מאמינים וחז"ל קטעו המלה וקראום מינים כי יש ביניהם מינים ממינים שונים".

אם אמנם הכל יודעים שמקור השם (4) הוא מהפרסי מני (כמ"ש

של הכת הסיח טהן: החזרה השתיקה והמעשה, ואמר מש"ז: כל ימי גדלתי צין הסכונים — החזרה — ולא ואלחתי לגוף — ר"ל לאגודת הסדר ונ"ל יגיפו הדלתות בנחמיה ז' או כושמעו אך צדק העתקה כוונת קורפוראליא צלע"ז סר"ל Zunft, Innung, Körperschaft — עובד השתיקה ולא המודקט הוא העקר אלא המעשה וכל המוצא דברים מציא מעל*) והספרושים (הכל לפי וסרקות נחונה וצטוב העולם כידון) וכגד טיעות סידועים אמור צפ"ד: לידע ולהודיע ולהודיע שהוא אל הוא היולר הוא הצורח וכו' כאשר נזכיר להלכה צסס ווהרכ"ק, ולא נזכר השם וניכות כלל צושניות לחצות, מפני שקצ צושניות האחרונות וקומו, וצרכת ולולטיים צשו"ע שחקנה שמואל הקטן נקראת צפי הראשונים צרכת הלוקים, ורק האחרונים נחמו לה גם הסכוי צרכת הוויכיס, עפ"י ונהגם אז לכנות כל כופר צסס וין (וראה להלן צזה), ומה כשפוט צצכל ונחה קדושה סזוכר צה השם וין הוא הוספס או סכוי וזון וואחר. והנה לומר צכלל על כ"ו סנולא וויכיס שהוא וולטון וין וקוב, זה דבר שאי אפשר עכ"פ, כי מה טעם יהיה לשם וויכיס, והארוני וויכיס או וויכיס הצל לרוב צתלנוודים וודרטיס? ועוד ולינו צספרא ויקרא פ"צ "סל"א ליתן פתחון פה לוויכיס לרדות, וכן צלסון הרצ"ד טס "סל"א יאמרו הוויכיס שתי קטיות הס".

(3) החכם השילוקוף הזה הליע אונס לעיניו צשער הכ"ל טיעות ראשי היודעים, והעיר טס שעליהן רמוז חז"ל צסס וויכיס, הצל לא דבר וואונו וופרטי טיעת וני הפרטי צעלמו, שהוא צאמת ראשית הסכס לככוי שרטי הזה הוורה גם על עכסי רציס ושויס סוססצסיס הרחק הלה גם ון היודעים גם ון וני, וצכ"ז וואוהדיס הס צגזע אחד כאשר יצא צספר הזה.

(4) וגם על וואורס (ע"ז כ"ו צ') א"זהו וין העובד ע"ז פירש החכם צעל ווערכי לשון סר"ל הוויכיס שהיו צעלי אוסטרולוגיא ו. כצדו סתי

(*) וכן מדת החקיד שהוא האסי כידוע: שלי ש"ך וש"ך שלך (פ"ה) וכן דרכה של תורה פת צולח תאכל וויס צושרה שחה ועל הארץ תישן וחי לער תחיה וכו' הוא ונהג האסיס וושפטס. וידוע כי ווהס לחיות צווחפות שלי וש"ך היה צפי אבות אחרונות לחותס וינות ר"ל וולרית, שכן צאמת נובע וושפט חיי הולריס הראשונים מבת האסיס. ועפ"ז תצן פטופטי ולי פרשה שלמה צנד"ר קבלת ח' אודות ויכאלי כפר חום ע"כ כי גם צחול כזה מוכח איזו מרגליות טובה לחפש טיעצ.

ר"א בתשבי ואחריו ר"ד פומים בצמח דוד ורבים כמוהם; אך מפני שמצאו הדעות המובאות בשם המינים שונות לרוב מדעות מני הפרסי לעצמו ומדעות תלמידיו, ושלרוב הכוונה בשם מינים על כתות יהודיות שהתפלספו בקרב הנוצרים⁽⁵⁾ המכונים יודעים, ושלפעמים רמזו חז"ל בשם מינים על הצדוקים⁽⁶⁾ והביתוסים

קטורות. ואיפשר שנוטעם זה צל לרוב עין תחת עכו"ם ולהפך, ועיין לסלן צעקין.

⁽⁵⁾ כמ"ס רס"י (קיעה ו"ט ז' נוכלא דפוסים יסכים) לניכות נושכים אחר ערות יש"ו ותלמידיו הנקראים מינים, וכן "תרגומות המינים" בצרכות י"ב סיפה פיר"טי סס, שכן היהודים הנהגלים הראשונים כרצם קיינו מחוכה ונשה רק הנולות הראשיות כמו עשרת הדברות וק"ס וכו'. ואז לכלם דמז"ל הוא אחד תלמידי יש"ו הכוללי ושנו יעקב, והוא הנזכר צסס יעקב איש כפר סכניא, שנוספר ונזכר ר' אליעזר (ע"ז י"ז) ששאל לו ר"ע שנוא מינות צלה לידך והנאך? והסיק לו ר"א: פעם אחת הייתי והלך צסוק העליון של ליפורי ונלאתי אחד (ותלמידי יש"ו הכוללי) — כך נוכלא דפוסים תלמוד יסכים — ויעקב איש כפר סכניא שנו חנוך ל' וכו' כך ליונדי (יש"ו הכוללי) וכו' והכאני הדבר וע"ז נתפסתי לניכות וכו'. והוא יעקב איש כפר סכניא [ותלמידי יש"ו] (רס"י ע"ז כ"ז ז' והוס' סס י"ז א') שצא לרפאות (צסס רבו [יש"ו הכוללי] — חוקמה סס) את צן דנא שהכישו נחש ולא הכישו ר' ישענואל ופני שאין ונחראפין ון המינים וכו'. והיה עוד נולדי אחר צסס יעקב ציוני האזוראים ונבוכה חניד יעקב וניכאה, והיה גם הוא רופא ואשקיה לר' אבהו סס רפואה (ע"ז כ"ח) והחוכה עם רצא דדין חיה בכלל צסנה (חולין פ"ד) ועם רב יהודה צעקין ששה דיוה"כ וכו' (וגילה ב"ג).

⁽⁶⁾ שלכן נזכרו הדבה פעמים שנוי נוסחאות צין הנושנה והצרייתא והתלמודים והחוספתא שצא לרוב השם מינים תחת לדוקים ולהפך. וכן מינים עם ציתוסים ד"נ"ר"ה פ"ב נוסכה א' ונטקלקלו "הציתוסים" יס כ"א "המינים" (וכן לדוקים עם ציתוסים כלו צצלי יונא י"ט ז' ויכשלוני יונא פ"א הלכה ה' וחוספתא יונא א'). ככה צכ"ו שנוכלא צתלמוד חיה ויכוח הכוגע למונות שתי קטורות וכחוצ סס לדוקי או ציתוסים, הוא ע"ס דמוכה ול"ל עיין (וצרצם נוכלא צאנת דפוסים יסכים עיין ונחוק ונשחנה ע"י הלענזור) כי הלדוקים לא האמינו ועולם צענון שתי קטויות נואיזה לך וצאיזה אופן שיהיה, והיו צעיקר ושכס האמונה הראשית ציחוד יהודים גמורים ולרופים וכל סיג זר, ונחפך הוא שבין הפרושים ונחראה זעיר סס זעיר סס איזו פירורי הפרסיים צכפל קטיות כעין חולדות לאצות צקפרי אפעסטה, כגון ונלך עוצ ונלך רע, ילך עוצ וילך רע, וכיולא צו, שכן צאנת סחל כצר אז

והפלא שהרמב"ם סובר כי השם מ'ן אינו נופל כי אם על צדוקי או ביתוס). ועל כמות התרופיים, שהיו זמן רב קודם הפרסי (ע"ד שמצינו

נגע לרעה הקצלה, אשר צרכות היומים פשחה כוספחה והסי לאצבעזעות
 שיעות פונחות רוס ופירות לענה. אכן צלדוקים לא דצקה הקליפה הזאת
 אחרי אשר זקנו הלחה גם הפרי, וחלה היתה ראשית מעלחם, כי
 צחפלים להחחק וון הקיץ וואסי גם צשושנה, ושפכו את הילד עם רפס
 הרחלה, כאשר נצאר צחלק ראשון ווספרנו זה. וכן כ"ו סנואלא לדוקי
 מדבר לצן ישראל צלטון: חירה שלכם או ארץ שלכם וכדוואס צלישנא
 דומסיק לכס ולא לו, לא ווצני ישראל הוא, והוא יהודי ונחלכר או נכרי
 עכו"ם, אצל קופרי התלמודים ומשנחחם את הלדוקים שהיו צעיניהם
 כוויים גמורים וכככרים עכו"ם (עירובין ק"ח ב') לא חשו לדויק צלישנא
 וכתבו לרוב לדוקי תחת ויין או כופר או ארנאה, עד שהצאים אחריהם
 כבו את הלדוקים צחוארי עכו"ם ומוור אוכל נצלות להכעיק (הוריות
 י"א א'), ולפעמים עשו המעתיקים צחילוף כזה ששלטה קילמוסס צשגיאס
 ככה (חולין פ"ז א') ת"ס דא"ל האי לדוקי לרבי ווי שצנר וכו' ל"ל
 ויין (כמו שתיקן ווסהכ"ק צמוכה"ז). וכן יצמות ק"ג ב') אלו הלדוקים
 וכו' אחר ככל צלצו אין אלהים, כוונתו על המינים ונכחישי יחוד האלהות.
 וכן (עירובין ק"א א') האומר לרביצ"ח "דכתיב צכו וכו'", הים נכרי אשר
 ולא ווצני ישראל הוא. — ולפעמים ארע שהים המתוכה נולרי או
 רווי, שנוכוכים גם הם לרוב צפי הקופרים אז צסס וויניס, וסינו
 ופני היחא וכתבו לדוקי או ציתוקי, כגון "א"ל האי לדוקי (וצד"י
 "וינא") ענא פזיח דקדוניתו פווייכו לאודכייכו וכו', (כתובות קי"ג
 א') שצאונה צעלס המאנר הזה צנו"א (שצת פ"ח) ננאלא הסוא וינא
 דחוייה לרצח וכו' א"ל ענא פזיח וכו', והוין הזה הים ל"ד יהודי
 ונחלכר ונחלמודי שאלו הוא פויל אשר פקרו מעליהם עול תורת ווסה
 ונולותיה, והוא התכוין להכות דצצרים את ר' זירא או רצח המחזיקים
 צדייתקי עתיקא ולא רלו להקל עולו ונעל סכונס ולסיס תחתי את
 דייתיקא תחא, ואיזה קופר עשה או כתב צכוונה לדוקי כאלו לא עמדו
 אצות הלדוקים על הר סיני. ופי' הוסהכ"א צצצת סס ואחריו ווסהכ"ק
 צצער הכ"ל אחי ונחוק. וכן הגליוכין וספרי לדוקים וכו' (שצת קע"ז)
 סצלדק העיר החכם יו"ס צהחלוצ ח"א שכוונתו על כתיב דת הנולרים
 הנקראים אונגליוס, ותחת לדוקים ל"ל ווייסי (או רוונ עליהם ככ"ל) כוונס הוא
 צדפוס ווינליחא וצתוספתא ידים פ"ג הגליוכיס ספרי ווייסי אינן ענוואות
 סידים ונרלין הדצרים סכן ווייני צכל הענין סס צנולרים, ונחכיר אח"כ
 "צי אצידן" סר"ל הכת האציוכיס, כוונס שנכוכר להלן, ורליה ונכחת לזה,
 ונה שלא הזכירו לא סרצ סי"ר ולא החכם יו"ס ולא סרצ ר"ל לעף.
 היא ונה סנואלא סס וייד אחר ונלה "לסכוניה" צדפוסים יסיסי: "י'

גם לסופרים נוצרים קדמונים שקראו בשם Manichæi אף לבתות היודעים

ומיר קרי ליה און גליון ר' יוחנן קרי ליה עון גליון, וברש"י סס: ר' ומיר קרי לפרמי המינין און גליון לפי שהם קורין אותם אונגיליא. ואח"כ נזכר סס המעשה והפילוסוף דהוה בטצצותיה דאיווא שלום וכו' שהיה כולרי (וברש"י ד"י סס: פילוסופא: ויין וכו') שכן נראה בפירוש ומלאונו סס: אלא לא לנשיק אורייתא דמעשה אחימי וכו' שכן הן דברי הכולרי צאונגליום ונתחיה ס' י"ז, וכן הסוד לדוקי דאונר לר' מניכא השתא צרי עומיא אחס וכו' (יווא כ"ז) היה כולרי עואה"ע ומלמודי שאול, כמו האי וניכא דאונר לר"ג עמא דחלץ ליה מריה ומיה וכו' (יצעות ק"צ צ"ב) שהיה כולרי עוקר דיתיקא עתיקא לטום תחיה חדא. — ומפני שהלדוקים נחשבו להם כוונים ככ"ל נחזו לפעמים בהסך ויין תחת לדוקי, כגון צר"ה פ"ב ו"א "משקלקלו הוויים", צירושלני וצחוספתא תחת "משקלקלו הצחוסים", צצצ"י סס. וכן במושג צרכות כ"ד "כל מתומי צרכות שצונקדס היו אונרים עד העולם משקלקלו הוויים ואונרו אין עולם אלא אחד התקינו שהיו אונרים מן העולם ועד העולם", כאן נולד בקלח נוסחאות "הלדוקים", והוא הנכון, ומפני שלא הוויים בכללם רק הלדוקים צפרטס נחשו עולם הצא או כפרו בתחית מוויים, ולהסך נולד צר"ה י"ז הלדוקין והמקורות והאפיקורסין שכתרו צחורם ושכתרו בתחיה מוויים ושפירשו ומדרכי לצור ושכתרו תחיהם צארץ חיים ושחטאו והחטיאו לה הרצים וכו' ומפני שפטריו ידיהם צצצול וכו' ואין צול אלא צה"ו וכו'. הנוסח הנכון צפרוסים ישנים, "הוויים", ופירש"י תלמודי יש"ו וכו' שכן נחזון כל הענין. ומפני שקראו ללדוקים צסם וויים ככ"ל וכיו"ש (צרכות כ"ט) בעצה צצרכת הלדוקים ומעלין איתו חייסין שניא ויין הוא (ע"כ נקראת צרכת הלדוקים גם צרכת הוויים ככ"ל, ע"כ מלינו צהצרה ומקונויה וויים תחת לדוקים או להסך, לדוגמא סיכה ו"ח צ' צענין נסיד מוויים צחג נולד צצתי פעוים הראשונים צפרוסים ישנים ויין כ' תחת לדוקי, וכן (סנהדרין ל"א א') צוכוחי הלדוקים צענין תחיה"ו נולד צפרוסים ישנים ויין תחת לדוקי (ולחכס דחק א"ע חכס גרענין צוכהצ הירחי להר"י פראנקל 1852 להקצ כ"ז על הכולרים. וצדיוק "חורחכס", סס רומז על חורה שצכת צלי וקורת הקבלה), וצונאונרס (סס ל"ז א') אין צן דוד צא עד שתהסך כל העולם לדעה לדוקים נולד צד"י לניווח, וכן (סנהדרין ל"ע א') א"ל ההוא לדוקי לר' אצוח איווחי אחי משיח וכו' יש צכ"א האי וינא. וכן קפרי לדוקים צפרק הלק (סנהדרין ק"ב) וצחוספתא קפרי וויים, ושס (ק"ה צ') ההוא לדוקי דהוה צסיצותיה דר"ב"ל וכו' צכ"י וינא, ושס (ק"ו צ') א"ל ההוא לדוקי לר' מניכא וי שויע לך צלעס צר כוהה היו וכו' כחוצ צכ"י וינא. והסוד לדוקי (צד"י וינא) דל"ל לר' מניכא יאה ומצמיתו צס צאצעכון

שהיו זמן רב לפני כת פְּנִי, וביז משום היותם אחד מקורי המינים או

וכו' (כתובות ק"ג) היה בל"ס ככרי עכו"ם אשר לא נוצרי ישראל ונאחלם הוא, בדנווכה ונשאלת אנוכחה לצר ארעא דישראל וכו' הסגנון פס, וכן האי לדוקי בחלונותיו צפ' הרואה היה חזק כסיל ונאום"ע. והסוף לדוקי שהתוכח עם ר' יהושע בן חנניא בדרך רעיון (חגיגה ה' ז') היה אמגוש כמו שאבאר להלן. ויען שר' יהושע בן חנניא התוכח הרבה עם פילוקופי אום"ע, ועם קיסר (שנת קכ"ג) ועם עכו"ם (עירובין ק"א א') ועם קצי דצי לתוכא, וכיולא זהם (שע"כ שאלהו הקיסר: ו"ע לא אחית לצי אצידן, היינו צית ודרש האציונים ככ"ל, לתוכח עומס? והסיצ לו נופסי חולשת הזקנה שאפק כחו) ועל כח ללחם וללכות על קדקדס, לכן צוותו (חגיגה ה') אנורו ליה רבנן: ונה תיהו עלן ומלדוקין (צנ"י ונתיאי)? (וכיוונו כאן על כל מיני כופרים צעכו"ם) אחר להם וכו' כיון שאבדה עלם וצנים (כלומר שתהיו אחרי נותי אצדי עלות להתוכח עומס) נקרה חמותם של עכו"ם וכו'. וכן האי לדוקא לאנור לר' חנינא שקורי ונשקריהו וכו' (גיטין כ"ז) היה ככרי וכמוהו ההוא לדוקי (וצנ"י ותיא) שאנור לר' יהודה פניך דוויין אי כולוה צרית אי כוגדלי חזירים וכו' היה ככרי, כדנשנוע פס ונשנוע ר"י זיהודאי תרוייהו אסינן וכו' (*). וכן השם לדוקי שמוכר צין ויכוחי הצל והחול של קיסר עם ר"ג (קנהדרין ל"ט ול"ל פס צכ"ו וכן צדף ל' ע"ג צקופו קיסר תחת כופר) בצנתי: אלהיכם גחנן וכו', אלהיכם כהן וכו', אחון נני ערציתו צהדן וכו', אינו חלא ככרי ונאום"ע כמו שהענין נוכח פס. ע"כ ולינו להערוך צערך רד שגורס ציונא וי' צ' שאלו אח"כ"ע עלה צשנאל ונהו שיחזינו ליעין אחר להם אל תחנו נקום לא פיקו (תחת "ללדוקים") לרדות פי' לרדות אחתנו לנאל תסוצה להסיצ לנו לומר כיון שתעשו כך וכך יאנורו עזאזל רשות אחרת היא ויהו אחת גדולה לפיכך הולכרו לכבדו ציונין שהיא נשנחת וכו' ע"ש, אם אונס לא אדע איך יכין פי' זה צנאנור הדונה לו צונק' פרה פ"ג נוסנה ג', עכ"ז פירושו עולה יפה עם נאנור אחר הדונה לשניהם והוא בקפרא ויקרא פ' צ' ר' יוסי אנור כ"ו שנאנור קרבן אנור ציו"ד ה"א שלא ליתן פתחון פה לנואינים לרדות, שר"ל לפירוש הנופרטים פס (עיינן צק' שה"ש לרש"ג להחכם ר"ש זק"ש לד קכ"ו) כדי שלא יאנורו הנינים שתי רשויות הם. ובפרי פ' פתח הלשון לנינים לרדות ללמדך שאחד הוא (כפי הערת נוהרש"ז פס). וכבר הערת שצכ"ו שנוצר על נעות שתי רשויות ל"ל ויניס שהם תלמידי וני הפרסי נוש, כי הלדוקים היו ונאויני היחוד אף לצרי ונחגדיהם, לכן גם בצרייתא (קנהדרין ל"ח) אדם יחידי כצרא שלא יהיו לדוקים (ל"ל

(* והוא ר' יהודה נתיא שהיה לו היכרות עם וני עכו"ם בדאיתא (ע"ו ו' צ') האי ותיא דער ליה דינאל וכו'.

דומים להם, ויש הרבה ממאמרי חז"ל הרומזים על כפירות (7) יהודיות בעצמותן (8) שאין להם אלא דמיון רחוק עם דעות מני הפרסי וכתות המתנצרים, ע"כ קשתה הבנת הכוונה בדחול בהרבה מקומות. אמנם היתה כוונת חז"ל, מלבד הכללות בדרך העברה ושלוח — כמו שקורין הלועזים Herätik (Ketzer) לפורשים מן הצבור באמונותיהם ודעותיהם — לכל מיני כפירה ונטיה מן הדת — ע"ד הכנוי א פ י ק ר ס

וויכיס) אוונריס הרצה רשויות צטוים וכו', אדס נצרא צערצ טצת טלא יהיו לדוקיס (ל"ל וויכיס) אוונריס טותף (רונז על דיינוינג של סידועים) סיה לו להקצ"ה צועטה צראטיה וכו', טצאונט נוולא צטני טוקוונות ההס צדפוסיס יטניס "וויכיס", וכן לקונן טס ע"צ אדס הראשון לדוקי סיה וכו', צנוקה יאן ויין, וכן לקונן טס: כ"נו טפקרו הלדוקיס טטצותן צלדן נעטה אדס צללוננו וכו', סנוקה צד"י טפקרו טוויכיס, וצאונט הן הן טטאלות צעלונן סנוכרות צירוטלני פ' הרואה וצ"ר פ' ח' טטהטוכמו צהן הוויכיס עם ר' טוולאי, והרלון טס וויכיס וונט טוואוויכיס צטתי רשויות. וכן סוכות טס עם רצ אידית על ואל וטטה אונר עלה אל ה' וגו' וטטצותו טזהו ונטערון, וטאלתס אי סכי נפלמו ליה וכו' לאפינו צפרוונקא (עיין להלן צטס סזה אלל כח צעלי סאוצ) וכו', ל"ל ויין טחת לדוקי, טטהכונה טס על דעות סידועים וטלנוידיס עד וני ספרסי. וכן טאלת הלדוקי טס לר' יטועאל על וואת ה' וגו' ל"ל ויין ג"כ ונטעס זה, וטטה לזה עוד פלוגתא דרצ אחא ורצינא צענין ווונר להכעיק צהוריות י"א א' עם עצודה זרה כ"ו צ'.

(7) טצאונט צרוצ טתוכחות וטתקלפות חכוני טתלנוידיס על הוויכיס כיווכו צרוצ על אותס טצקרב סיהודיס כעין טהיו הלדוקיס וסידועיס וכיולא צהס, עד טהחליע ר"כ לוונר: אין וויכין צאוונט (טולין י"ג צ). (8) כנו טהיו צאונט רצי סידועיס הדוכיס צעקצות האלכסנדרוכיס, אטר אך כהני סוולריס טטצו אותס לטולריס, וסס אוננה סיו יהודיס אע"פ טדעותיהס יולאות צאיזו צמינות וטקורת טורת וטטה, ועל כזה רוונ סקיפור (טולין פ"ז א') כי ויין (וטס לדוקי צטעות ככ"ל וכאטר כזכיר עוד להלן) אחד טעד אלל רצי וצחר לטחות כוס של צרכה וקחת וווננו ארצעים זטוציס, ואל"ר ילחק טס עדיין יטנה לאותה ונטפחה צין גדולי סארץ וקוראין אותה ונטפחה צר לויאנוס. וע"ז העיר ווהרנ"ק טאותן הוויכיס לא כפרדו אז לגונרי וקרבנו, כ"א סמזיקו וטטצו עלווס פענויס ליהודיס ופענויס לטולריס, ואלוי סיו וטחצריס טטכלותס לכל סדתות יחד סנוולאות אז, סיינו דת סאונגוטיס ודת סוויכיס וטרווייס, אך צראשן דת וטטה טווננה יחד וטנה להס לכל ווטצצותיהס, אף אס צטוא נחעו צהיקטיס וצטטללותס לתוך ולפטר צין סקלות. כאטר נצבר צפניס סקטר.

שנתנו לכך מכחיש עיקרי האמונה מאיזה סוג שיהיה — גם בפרטות על דעות כתות שונות בישראל הנוגעות באמונות מני ושיטתו, אשר לא היתה מחודשת ממנו בראשונה, כי אם מכסת אמונות הרבה כתות שונות ממזרח וממערב ומזמנים רחוקים, שכרצות מני להבריך ולהרכיב אמונת בני עמו הפרסים באמונת הנוצרים חדשים מקרוב באו, אחד ואחה גם מסורות שונות ושיטות ישנות ועשה מהן כמה לעצמו, ובכנות חז"ל 'המינים' רצונם על תלמידי מני כמו על מוריו ומקוריו, וקראו בשם מינים אל המינים, אל תלמידי צורואסתר בדעות הנוטות לשתי רשויות שלא קבלו מהם במובנן הגם, אל הצדוקים והביתוסים שלא רצו לקבל מהם קצת נימוסים ודעות שקבלו הם מעמי צורואסתר, אל האיסים, התרופים והאלכסנדרונים שהראו בשיטותיהם האפלטוניות כעין התפלספות בשתי רשויות, ואל היהודים המתנצרים והיודעים וכתותיהם, מפני שכלם נטו בהיקשי חקירותיהם ומסתריהם אל השלמת שתי רשויות בתכר (ולו היו המקובלים לעיניהם כי אזקראו גם להם מינים גמורים) או מפני כפירה אחרת. ובכלל נראה שרא נתנו חז"ל השם מינים, כי אם למאמינים בשתי רשויות אפילו היו חוץ מהיהדות, או לכופרים בעיקרי האמונה בעודם ביהדות. לכן לא נמצא בשום מקום (9) בדהז"ל השם מין אל כתות (10) השומרונים (11) או הכותים שהיו מעיקרא מחוץ ליהדות (גרי אריות) ונבדלו גם אח"כ מכלל האומה — וחז"ל גזרו על

1 וזולדת לעת החכם כ"א גייגענר צספרו לקדוק לטון הנושנה ח"צ ג' שכוונת הנושנה צפ' סוואה "נושקלקלו הנויכים", ואלעזר חין עולם אלל אחד התקינו סיהיו אוננים וון העולם ועד העולם, קאי על כת אחת וון הכותים היא כת דוקטארי שסתקינו סלל לונג צרוך אלסינו לעולם (עיין צפ' כנוי טוננון להחכם הכ"ק לד 26).

2 כידוע שטוננוכוס כפלגו גם צקרצס להרצה כתות טהן: דוקטאריס, כותאריס, סכאריס, טונאריס, גונתארי וכו', וכבר העירו חכמים (הר' קייכסייס צספרו כנוי טוננון והר"ד אפפענסייס צונכת צינחי להר"ז פראנקל 1860) טכינוייהן היו ע"ט טוויחס סונכריס צפרכי דר"א ל"ח וצחננווא ויטצ וצילקוע וולכיס, טהיו ר' דוקטארי ורצי סכזי וכו'. וזוכריס צחלנוודיס וצנדלרטיס צטונס סרגיל כותיס ופעס טונארי (צ"ר ויגט: כצי וואיר טונא סד טונארי וכו') גונתארי (ונדרט איכס צ' צ' לד"ק).

3 אע"פ טונלסון הרצ"ד צספר סקצלה סאונר: "וכצח וולך אלכסכדר וכו' אז יחלק העס יסראל לחלי וכו' וחלי אחרי סכצלט וסתניו סקריצו עולות חצמים חוץ לצית ס' וכו' וצצית זס 'כהן ונכסס צן יוסעע צן יסולדק ולדוק עס צימוס חס סיה חחלת סונינות,

פתם יינם ושמנם ואסרום לבא בקהל וגם שנאה כבושה מדינית ומלחמת מצוה תמידית היתה ביניהם ועשאום כנכרים גמורים — והם לא נגעו באמונת שתי רשויות, אלא היו בעלי יחוד גמור, ומרגלא בשירתם: לית ארוה אלא אחד! —

הכו"ח פה דאלינא בחודש שבו נתנה תורה לישראל בשנת תרל"ב.

המחבר

כחלם כמולך סלדוקים עם הסווננים צליזו חופן, וצלוות הסווו
 בהסנגדוסס לתוכה סצנע"פ וכו' וכווו סלדוקים לל סלוונו ססוונוכוס
 צוול"חות סווללכיס וצתחית סווחיס (ספרי ס' צללס ווס' כוחיס
 צקוספ). —

הערות להקדמה מאת המו"ל.

בחקרה צד VI "ולדעת החכם רש"ה וכו'" כל דבריו אינם צודקים בזה, כי הכמי התלמוד השמיטו את כל הדברים אשר יצאו מפי מנגדיהם, ומאלה אשר היו בחברתם ויצאו לתרבות רעה כאשר עשו לדברי "אחר", וגם לדברי רבי אלעזר בן הורקנוס נתנו פנים חדשות ולא גלו דבריו (שביעית פ"ח משנה ט'). ועיין בספר גבעת ירושלים והערותי בהשחר שנה שניה חוב' ט' י"ב) ומכושנת רבי ינאי יצא לתלמוד את אשר לא נאמר בה, וגם משנת רבי יעקב היא משנת הפרושים, כי זה רבי יעקב הוא בר ברתיה של אלישע בן אבויה אשר הציגוהו כמנגד לאהר ודוריש על תחית המתים. וגם ראית המחבר מהמאמר מאלישע בן אבויה בטלה היא, כי הוא לא היה מ"ן כאשר חשבו וטעו הרבה מהכותבים, וכבר דברתי על זאת במאמרי "עם עולם" ועד אברר הדבר יותר, כי לא לבד כי אלישע לא הלך בשמות היו דעים, כאשר חשבו התי גרעטין בספרו Gnosticismus und Judenthum ובספרו "דברי הימים" ורבים כמוהו כי אם להפך כי אלישע קם נגר בעלי השטה ההיא. ויתר הערותי תבאנה בסוף הספר.

המישפט כי שם מנינים נולד על ברכי מאני הפרסי (צד V), לא חזק מכל וכל, כי אף אם נאמר כי מאני היה בימי שבור מלכא (גם הדבר הזה לא הוברר עוד) בכל זאת קשה מאוד להוציא מישפט כי בימי רבי כבר החלו לקרוא בשמו את כל הנוטים מרת, ומה גם כי מישפטו אשר הוציא כי גם להאסיים נתן שם "מנינים", יבחישי את מישפטו זה, כי מימי רבי ואילך לא נמצא עוד שום רבון להאסיים, אבל גם המישפט הזה בעצמו לא ישר הוא, כי באמת לא היתה כת האסיים מעולם, ורק יוסופן בדה זאת מלבו (כאשר כבר העירותי במאמרי "עם עולם" השחר שנה ג' וראה גייגער במכתב עתו בהרבה מקומות) כי אם כת הסורים אשר בהם התפאר בני ישראל.

חלק ראשון

פרק ראשון

המגים (1)

מראש מקדמי ארץ הקדם היו אצל העמים הנאורים חבר כהנים פילוסופים ופואים ומורי העם בדת ובדעת נקובים בשמותיהם לגוייהם בארצותם (2). ובפרם מכונים מגים (3) לפנים שבם קדמוני מעם מדי, ואחרי כן היו חכמי העם,

(1) הרולה לעמוד על תכונות האגים יעיין בקפרי האנגלי Colquhoun על הידיעות הספרות, והרפתי Sabbathier על ניווקי העמים הקדמונים, והאשכנזי Krug צאולר הידיעות הפליקופיות שלו, והרפתי Delacroix צאולר עצדות ודתות כל העמים, האנגלי Holwell על ההודיים, Rollin צקורות הקדמוניות שלו, והאשכנזי Melldegg על המינים, וזולתם.

(2) לדעת Jablonski ואחרים הכירו כבר כהני זלרים הקדמונים את תנועת הארץ קציב השמש, ולמדוה אל כהני ההודים, והם הורה אל פיתגורס היוני.

(3) Magi ומאלא צמקרא "רצ — ו ג" (ירמיה ל"ט) ונעם השם לדעת Hyde כי ו ג (Megh, Meh) מורה צלשון פרקית הישנה: גדול וכבד בעין כ הן, ו"א ב "רצ נג" הוא כונו "כהן גדול". ו"א שמוקור השם צלשון יונית Megas שר"ל גדול. ולדעת Vossius הוא מלשון עצרית ושרש ה ג ה וסיעורו ו ה ג ים ר"ל צעלי נחשצנה והגיין. אכן לדעת החכם Levi השם מורכב מן Mige-gusch שר"ל צלשון פרקית: אהן קלון, היינו אהן ו הול * (הפך ער ל אהן לאיש גשמי אינו שומע צקול הרוח, שכן

(* ועש"ז יוצן ספור הנדרש (קבלת ז') מד פרסי אהא וכו' לגבי שמואל וכו' אהיה צ א ד כ י ה ואמר אדוני אדוני וכו', כי צאחה יד שמואל המוקר צאחן הנח לקבל הורה שבע"פ, ובהכחיצו אה אהו כאלו כלה לאור ערכה אהו, רנו לו על הנ"ל כמדוע להפרקים שלריך להיוה אהן נהול ולא אהן ערל למען יקבל הורה שבעל אהן או הורה שבע"פ ולא יקשה נהן דיימור? ניי ימור וכו' ? —

ונחלו רב כבוד מעם ומלך, אשר לא ישב לכסא מלכותו כי אם אחרי אשר הורוהו המגנים משפט המלוכה (ועוד פליגיוס הרומי מספר כי בימיו היו המגנים נקראים מורי מלכי המלכים בפרס, וגם לכל העם היו מורי דעת 1) ותבונה, אך בלי

תחת שאנחנו מוכיח את הקצלה המוקרה ע"ש היותן וקוראים לה "תורה שצב על פה", כמו הפרקים את תורתם המוקרה אשר קצלו תלמידי הו"ם לפני אורוסטרע"ש הו"ק צב וקראו לה "תורה שצב על חוץ", והוקצלים המה המגנים האלה. ומהמלה הפרסית הכ"ל מגוסטא או מגוסטא, או "מגוסטי", ולינו "המגוסטי" (Maguser) המזכר צהרמז"ס, כדעת החכם צב"ל "צולר עוללות", שהקדמות ספר צלאשית על השם אמוגוסטא שהוא מגוסט, כי צאננת המגוסטיים היו כת פרעית זין כלל המגנים, ודוונה לכינוי Meghestan לז"ן. ציחוד תלמידי אורוסטרע"ש (*). ומכונים המגנים תלמוד גם כ"ד ח"י, והם נצחו לרצ יוסף מלכת תרתין שנין (צרכות ס'ד) ולצרתא דר' עקיבא נצחו כי עריק לה שויא וניתא (שבת קנ"ו) ולר' חסדא נצחו ומלפא היות (יצמות כ"ח). ומקפריס מן המגנים "רעין מוגוסטא ולא ידע מה רעין", שר"ל המגנים הומים צלחת תפלתם ולא ידעו מה, וכצר העיר החכם ר"ל דוקעס (צו"ע צן חכמה 1864) כי לחס תפלת המגנים נקרא אללס Bage. ועיין צמאורי "פרס ויהודה" (כוכבי יחאק חוברת ל"ד) שהעיריות כי לא התפלה אללס האכילה נקראת מראש צב (זהו "פת צב", צספר דניאל) ומפני שאקור היה להם לדבר צענת האכילה (**). וצענת התפלה וצענת הרחילה וצצית הכסא רק צרמז"ה (Vadi) ע"כ כל תפלה ואמירה צלחת נקרא אללס צב. זהו כוונת מואמרי (צרכות ו"ו) פרסאי צלרכי טעודה צקאי וינייכו וכו' ובי צעי אשתעווי צהדיה וכו' שאני פרסאי דנוחי ליה צנוחוב ר"ל שהפרסיים או האמוגוסטיים אינם מודברים זל"ז צענת אכילה אללס צרמז"ה צעלמא כ"ל. וצזה יוצן גם הסבור (חגיגה ה' צ') ר' יהושע צן חכמה הוי קאי צי קיסר אחוי ליה האי לדוקי (ר"ל אמוגוסטא כ"ל, וצרטי"ש שם צדפוס ימן "וניחא תלמידי י"ה", ולא היא!) וכו' אללס להווא לדוקי ונאי אחוית וכו' ונאי אחוי לך לא ידענא אנרו בצרל ללא ידע ונאי מוחוי ליה צנוחוב (מונש לטון הממרא צצרכות הכ"ל) וכו'. ונראה שהיה המעשה צענת הסעודה או התפלה, וקיסר לאו דוקא או ר"ל אחד מלבי פרס, ורצ"ח הלך אליהם להחוכח עמוס, כמו שאהצ להתחוכח הרצה עם פלוסופי עמוס אחרים כנזכר למעלה צזה. — והנה השם מגוסטיים שהיה צראשונה לכהנים ומזיריים, חכמי סתרים ומצוי לחס, כיתחן אח"כ לאמוגוסטיים ולכלדאי שהיו אינטלגנוביס וחוצרי חצר, עד צצאחרונה נקראו כל המוכספים ומגוסטיים והכשוק ומגוסטיים חללק ומקטרל דימיחא (thurgische או weisse) ומקטרל דמאללס (schwarze או göttische) כי כן הסבירו אנשי ההמוון צכל מוקוס וצכל זמן לייחס גלוי חכמה אל מעשה טען, צצחצס עומפי שאינם מצינים יקוד הדבר, איך זה כי חס מעולת כשפים. וועעתה מעלוקת רצ וטוואל (שבת ע"ה) צסס אמוגוסטא או מוגוסטא חד אמר חרטי וחד אמר גדופי, מר אמר חדל ומר אמר חדל ולא פליגי, כי כוונת רצ על המגנים הקדמוניים, וטוואל על האחרונים שצינוי שהשתיתו כצר את דרכם וילאו מעיין צאלהיות אל ועשוי כשפים, ואין לורך ח"כ לתקון החכם ר"ל קראבמואל צחולדות טוואל ירחינא צהשלן ח' כי טוואל הוא האומר גדופי, הפך הוכחת התלמוד שם, צצאננת כ"ח ונחס תפס החצל צצחד ועשני ראשו, ודבר כזה היה לרוב מוקור הנוחלות צדעות וצהגיון.

1) ומקסר דיוביגים לאצברטיס (חיי דימוקריטו ספר ט' ס' ל"ד) כי צהלות דריוט

(* ומלינו כי ראשוני מפרטי התלמוד לא הבינו על מה ירמוז השם מגוסט, ולדומא צמאמר הלמוד מן המגוסט (שבת ע"ה) מפרסר רש"י שם: ל"ד ק"י.
 (** ע"ד חין משיחין צקעודה, וצערוד צסס מנוס עפ"י רצ האי גאון ספאמגוסטיים צסעת סעודהם שוחקין ואינם מוליחין דבר מפייהם אללס מוליחין קול שאינו ממוחך צנעימות וסנעימות צלנן. —

רשות המלך היה אסור להם להורות איש זר ידיעותיהם (1). ואמונתם היתה מתנגדת לדת הכשדים בעלי הצאב"ה ועכו"ם, ותורתם בכבוד האור והאש (2) נודעה בפרס (3) כשש מאות שנה לפני מספר הנוצרים.

ב.

המגיס ההם האמינו והורו מציאות שתי רשויות מוחלמות מימי בראשית (4). בורא טוב ויוצר רע. יוצר אור ובורא חשך (5). שם הכה הטוב יסדן או אורמוצר, ושם הכה הרע אחרמן. ושני היסודות האלה נפרדים זה מזה מעולם ועד עולם, עד כי באחרית הימים יגבר הטוב על הרע, והאל הטוב ימשול על עולמו הטוב, והאל הרע על עולמו הרע לנצח נצחים. — המגיס האמינו בהשאת הנפש בלי גלגול (6).

פרק שני

צורואֶסְתֶּר (7)

מקרב המגיס יצאו בימי הנביאים ירמיה ויחזקאל השחוקק צער רדוש הוא

הוא קסערקטעט ונלך פרס את היונים, סר אל בית אבי הפילוסוף היוני דימוקריט לגור עס, והנלך נתן לו נוגים אחדים להורות לזנו חכונה ודעת צאלהיות ובכוכבים. (1) ולפי פלוטארך מלא היוני טהענויסטוקולוס לזדו חן צעיני הנלך והרעות כתנה אל הכהנים הנוגים ללמודהו דעתם ותזונתם. ו"א טגס פיתגורס למד וחס.

(2) סקראו לו אצא (Bad) ע"ש היותו אבי כל היקוס כדעת הפילוסוף הנאקסאגורס שהאש הוא היקוד הכללי לנאיות התצל: והיה אש תמיד על מוקדה על וזנחתיהם וצנחיהם.

(3) ו"א כי ניקד חצר הנוגיים צפרס—היה לזרואסתר הראשון צננת אלפים ותשע מאות ליזירה.

(4) עיין Brucker צפרו. Histor. philos. ח"א.

(5) ונלזינו להנציה יסעיהו טכופל ונשלט דצריו בצנזוחתיו על כורש ונלך פרס צפרסה ו"א לאור: "אחי ה' ואין עוד" (שנוי עס ארבע פעמים) "ולר אור וזורא חסך עושה שלום וזורא רע אחי ה' עושה כל אלה". ואס לא כלה ליתס החלך השני ונאסר יסעיהו לאחס אחרון (שאז יוכל להיות בוונתו על אונות זורואסתר) כי אס אל הנציה יסעיהו ציני עזיהו, אסחנו רואים כי על אונות הנוגים, גסיו ציניו לפני זורואסתר, התעורר לקרא דצריו כגד מלאניני שתי רשויות ראשיות, ונעני שהנוגים האזינו כי בריאח החונור רגוף האדם לא ילאה ונאלל הנוצ (כאשר נזביר להלאה אל שיעת וני) ע"ב קורא הנציה ההוא: "אכני עשיתי ארץ וחדים עליה צראתי".

(6) עיין Sabbathier צפרו על הפרקים.

(7) על חכונת אונות זורואסתר ועל תוכן ספרי נענד-אפעקטוה הארכתי לדצר צנזאורי פרס ויהודה, הנ"ל (כוכבי יאחן חונרת ל"ד) עפ"י החכמים Hyde האנגלי. Anquetil הפרסתי, Kleuker עם Spiegel האשכנזים, וצנזוחא לקפרי סכוכי חון שלי סינן נעילת ספרים, וצנזאורי "עץ הדעת טוז ורע, צו"ע הנלץ 1865, ועוד יענין הקורא צספר דצרי היונים לפרס מלאה האנגלי Molcolm וצספר die heiligen Tage des Zendvolkes מהחכס Rhode, וצספר "דעת אלהים צארך" מידידי הרצ החכס ר' אצרהס קראכנאל נר"ו.

מנחם הבבלי

צוואסתר לשנות אמונות המניס (1) בעיקר מציאות האלהות, ולהורות שיש אלוה אחד קדמון בורא אך טוב, ורק אחרי כן התפררה הנהגת העולם בשתי רשויות (2), וזאת שיטתו בקצרה:

אמנה תחזינה עינינו בפעולות המבצע שתי רשויות שונות; אך לא מראש מקדמי ארץ היו שני אלהים, כי אם בראשית היה אלהי עולם עתיק יומין בלי ראשית הוא איך־סוף (3), אשר כמאמרו (4) ברא שני מלאכים טובים, שם האחד אורמוצד (5) ושם השני אחרימן (6), אבל ברבות הימים השחית אחרימן את דרכו ויהי מלאך רע שר הישדים המזיקים (Devis) ואורמוצד נשאר מלאך טוב שר מלאכי רחמים (איצעדס ופערוערעס) ובראשם ששה אחשדרפנים (Amschaspands) שהם עם אורמוצד שבעת רואי פני המלך איך־סוף.

(1) ע"כ רדף אותו הרצ-נג ושנו דורוכסירון עד חרונה ויוס הולרו, עד שעלתה ידו על הווגים, ציני הוונך גוטטאף הוא דריש הסקטאפים, אשר לזה לעצד י"צ אלפים עורות פרות להיות גויל לכתוב עליו הדת החדשה, והקלפים ההם הניחו צבפה החלוצה בסלבי פערופוליס, והכיבו אנטי קודש לטמורס, וכל זה לא קרצ אל הספרים הקדושים ההם (Malcolm לז 47).

(2) פרט הדעה הזאת קבל ונחבוי הודו (אשר נאסה ונתנה צינים קדוונים עם פרס וודי) שאלס מאחדות הראשית אנדרוגינס דו פרלופים ז"כ נאללה התבל וחולקת לשני יומים ז"כ, ובאחרית הימים ובקץ התבל יסוצו שני הווינים למקורם הראשי האחד דרו פרלופים.

(3) הנוכונה צפרי אפעקטה: Zervane Akerene ער"ל זון או ווקוס בלי גבול, והיא לדעת הכת "הזוונים" (Zervaniti) אלינות האור הלך-קפויי בעין קפירה הכתר והמוקובלים.

(4) הנוכונה צפרי אפעקטה: Honower ער"ל דזור הכבוד, הוא ונאור הילירה הוורגל צפי כל החוקרים הקדוונים, כונו לו גוק אלל היונים והאלכקדוונים. טכניס דחז"ל, נוינורא צתרגוס אונקוס, טככלס פועל אלל הפילוסופים הוושאיים, ור"ש אכן גבירול ונכה הכת הצורא או הפפץ צסם, האנרה הפועלה, כעין לקון הרונצ"ס צו"ו לראשון שהושאלו לו ית' הפעולה והדזור להורות על שפע שופע ונאחו, וכן הפילוסופים הערציאיים עותים ונן הדזור אחד תארי השם ית' כונו הפפץ והיכולת וכו', ואווריס שהוא נמי כשאר תארי השם, ונכניס החקירה ע"כ צסם קללס (Kelam) ער"ל לדעת שארעפעטני: הדזור. וז"ל ר"י ווקטאטו צפירוס קול יהודה על הכוזרי מנאור ד' ק"י ב"ה צצילור הוולות והייה דזור השכלי וכו', כי ענין האלימות כלו יקרא צסם קדוון הדזור השכלי וכו' צפי המוקובלים כל קפירה וקפירה צסם דזור או אנירה או דזור וכן וכו' וינוורא דה' וכו' וקוד צעטרה ונאנרות כצרא העולם וקוד עטרת הדצרות וכו' ע"ש.

(5) Ormuzd מורכב לד"ק מן אור-מדה ער"ל אור גדול ולד"א הוא ונלשון זענד סנקרא: Ehorehe-mezdao המורה ונלך גדול, והוא צקוד התגלות העלה הראשונה. וצפי אורמוזד לאנר: "אנכי הכל ונושא הכל" (Rhode לז 159 ודומה אל אדס קדוון להמוקובלים).

(6) Ahri-man ונלשון זענד: Enghrehe-meeniosch ער"ל טצוע צפעט, ויקרא על כן ע"ש קפוב ללאת לתצרות רעה והוא בעין סנאלל רשע הקליפות להמוקובלים.

מנחם הבללי

ב.

העולם כמו שהוא לעינינו לא נאצל מן האינסוף בעצמו. כי אם באמצעות שרי המלאכים אורמוצד ואחריו הם מאשר היו ישיבה אלפים שנה במרם בראו (1) בישותפות את העולם השפל הזה באופן שהיה אורמוצד פועל כל

(1) ככתוב צפטר האחרון לקפרי אפעקטרה הוא קפר צון דה סכיא אשך הזכרתי וקלתו צונצו לקפרי סכונג' יתון צקי נעילת טערים, והנני לתת פה לעיני הקורא העברי הפרטה הראשונה ומוני ז' הכחוצים הראשונים בלשוננו המכונה Huzvaresch צכת צטורי עפ"י החכם דר. שפינגעבל עם תרגום עברי מלה צולה, למען יתזקן הקורא העשכיל על רוח וחותם תכנית הקפר הפרטי הקדמוני הזה ועל קגנון לשונו:

(א) בנין כך מן דין מהיסטאן* ורתו נגלה (א) גיגון מן דין מהיסטאן אנדו פיתאן איג כי אלהים** היה העליון בידועה כוללת אנהומא באלסתנן פנן הרוסק אכאסיא וטהרה באור הנצחי: ושפיריא דר רושניא אאמכי בות:

(ב) זה האור מושב ומקום אורמוצד הוא מה שנקרא אור בלי-ראשית וידועה כוללת נצחית וטהרה של אורמוצד הוא מה שנקרא הדין:

(ג) לשניהם אחד הוא הביאור: (ג) הם כגא דו וגארשנן:

(ד) ההוא הנצחי עם זמן בלי-גבול הוא אור-מוצד ומקום דיין וזמן אור מוצד היה הוה ויהיה תמיד:

(ה) ואחריו שובן חשך בתוך אזור ידועה*** ותאזה להכות ובעומק אך יהיה זמן ויחדל הכאתו זאת:

(ו) זה החשך המוקדם הוא מה שנקרא חשך בלי-ראשית:

(ז) בקרב שניהם תוך בתה יש מה שנקרא דמונונד מן גומרגשני פתש: ואיי ששם העירוב מתהוה:

(ח) שני הנמצאים השמוימים ההם בלי גבול: (ח) להעליון בלי גבול יקרא אור בלי-ראשית ולהשפל בלי גבול חשך בלי ראשית וביניהם ריקות והם מרחובים איש אל אחיו:

(י) אך מוגבלים שני הנמצאים השמוימים ההם בנוגע לגופותם. (יא) אפני הידועה הכוללת של אורמוצד כל הדברים בכריאת אורמוצד הם מוגבלים ובלתי מוגבלים כי גודע תקשר המחובר את השמוימים האלה**** —

* ז"ל דיני ודתי וז"ל הוה Mazdaya. ** הספרים לא לכו לזכור את השם אורמוצד ולאנווה חסדיו השם אנווה א שוה כנו אלוהים בקירוס הזותיות ו"ה. *** חכר לרוב צפסרי אפעקטה וז"ל פועל בראשונה צלי דעת וזה ועל וזה ז"ל, ורק אחר כן יחשוב לדעת וזה ענשה. **** וע"ז כיון הספור: "ח"ל הסוה אנוגשא לאנונור וסלגך לעילאי דהונוני וסלגך לחסחי דהאורמין ח"ל ח"כ סיכי שיק ליה האורמין להורמין לעבורי מיח צארהיה" (קסחדרין ל"ט). ונראה שהנפשיים שם שלא נודעו להם דעות לזכור אחר והנוגים לא משי סופרים ולא משי ספרים (כי קפרי אפעקטה בלשון לענד לא תפסעו עד קרוב לזוננו) ע"כ לא עמדו על כוונת האומר

טוב ומועיל: שמש וירח, אור ואיש, נפש האדם; ואחריתן פועל כל רע ומזיק בעולם: עם המות, קוץ ורדרד, חשך ורוחות רעות, כל חולי וכל מדוה הגוף, והמָוֶת (1) וגם המא האדם (צענד-אפעסטמה חלק שני).

(1) וזה קורא לוראקסתר אל המוות: רע (יזרת אחריתן הוא קנאל הוא הנחש הקדמוני שהזיח ויתת לעולם כנוספר צקפר זראשית ומוכנה דחז"ל ויתת צעטיו של נחש) והוא ע"ד שאמר המל"ץ הפיזי (צ"ע פ"ג) "אזינה צאנוש אצחנה יזרתו ולא מלאתי זו חסרון רק את המוות הזה, שהולך גם זהה דענת הרמז"ס צמורה ח"ג פרק י' שמונה ע"ס את המוות צ"ן הרעות צנחית העדר הטוב, וכי רק ופני: שההעדר נחוץ להיות אור ר' ונאר והנה טוב מות, אם אונס אריסטוטלים נוקור דעות הרמז"ס ככלל ההפלקספתו חוטצ צהפק, לפי מה שזכיר פלוטארכ זנאמרו "תנחומין אל אפולוניוס" דברי אריסטו צאחת יסחוטיו המוכנה "של Eudemes", לאמר: טוב לו ללדס שלא נצרה וטכצרה, והמות נצח ונחיים, וטכך השיצ גם סילענוס אל הולך מידאס על קאלחו: מה היותר טוב ונצח לצן האדם? ואמר לו: הטוב צעצרו שלא יולד, והטוב השני וטכולד הוא — למות מהרה. — וכן הנוקון האנגלי Young אמר: היותר טוב ויפס ללדס הוא המוות. ואמר הרפתי Montaigne כי המוות הוא הנחנה היותר יקרה אשר נחנה לנו צחקד הטעב. וכן ער Logau לאמר: „Die Welt sei, wie sie will, sie hab' auch, was sie will, wäre Sterben nicht dabei, so gälte sie nicht viel“ כ"ז וקבים למסורת ההודיס הקדמוניס (עיין צנצוה שלי לקפרי סנחוניותן) המוצירים (כמו צוזה תרומה רס"ו וצק' עשרה ונאורות דק' ו' וצק' ונגלה עמוקות וזנחס) זריאת המוות צנעקה זראשית, שהמות אך טוב וחסד עפ"י ונעקה הנפ"לים טלסס, כי נטמות צני אדם הם ונלבים קגורים כצצלי הגוף למרק עון פשעס, וצמות הגוף תסיס הנשמה ללאת לחפשי. וזיחוד טלס הרעיון הזה צטיעת דח צו-דעה (Buddha) טכזכיר להלך, וטנכ"ז טלצ וני הפרסי טיטחו צנואקר הגוף הרע לנפש הטובה, והאדם נלחס ככל יוני חייו כגד הגוף העבור הצא ונוקור האל הרע, ואך צמותו ינוח לו, ע"ד שאמרו (צנדרט צ"ר ע'ו) "כל זון שהלדיקים חיים הם נלחמוים עם ילרס כיון שהם נחיס הן נחין הה"ד ושס ינוח יביני כח". ועל זאת וצאקנכתח על הכחוצ טלנעבלס "טנתי אז ינוח לי" כיון ר' טומעון צן אליעזר דדרשתו עס: הנה טוב ונאל והנה טובה טינס, ועל ונלחמת הי"ה"ט עס הי"ה"ר הכ"ל וטזכר גם וני וכוון גם ונאמר רצ טמואל צר נחון עס והנה טוב ונאל זה ילר טוב והנה טוב ונאל זה ילר רע, ואידך פירושט עס היא חוסקת התלמודיס שלא הטנצונו על יקוד ונוקור הדרשה. ועל כזה רנוז עס גם ר' טמואל צר ילחק דדרשתו על ונלך החיים ונללך המוות. והנה ר' ונאר (וכמוהו גם הנונ"ץ צל"ה טולאיו צטוקסולאנה

הכ"ל וסירש"י אנושטא ונכפס יודע ע"י כשוף וכו', וכן סירש עס ונדה כ' הרמז"ז עד, ונביעין י"א פי' הרמז"ז וסדוניה וכו' טמות דיני ככריס הם. ועל אהרמז"ז אנו: הקב"ה קרי הכי. וכן ר"ח צ"צ ח' פי' הרמז"ז עס טכיה. וסירשו כלס עס אירא הרמז"ז ר"ל חן ונאל הנקוס, אכן צעס הרמז"ן הינה גירקא יוחר ככונה לעיני הר"ה (סנ:דיון עס) והר"ס (צ"צ ח') והרשעיס (עס ע"ג) הוא הרמז"ן כנו"י וסירששו עד צעצור אנוכו צ"צ עס הרמז"ן ליחל, וכן ע"י הערוך, ור"צ ונוספיס סירשו עס אליל צעל כנפיס וכו' וכונתו על הערמנעו המלרי שהוא ונערקור היוני עס כנפיס. אכן צמות רנוז אהנושטא הוא וני פקסי על סורנוז הוא סורנוז צורח העולם העליון עולם האור השוכן צנונחיים או צעמיס הנשעניס על הרגזול, ועל סורנוז הן הוא אחר ינוז או סרנוז צורח העולם השפל עולם הסקך השוכן צשאלו תחתיס (Duzakhs), והקצ הדצר על העולם הקטן שהוא האדם, דיוקנו של העולם הגזול, צשגס האדם גם הוא צעמי ילריו ונחלקי כוחי ונשני עבו טנורכב ונוף ונפש טוונר ורות, הוא ילור נשמה ונשי האלים ההס, כנצובאר לרוב צקסר הנוכחי עפי' דעות צעלי השניות כאו"א עפ"י דרכו. והתלמודי התלונץ עליו כחשבותן, טכל לינכותא חסיכא לצר ונליכותא לעצודה נרה. וכן חסירש הרמז"ז וזנלחו צתלמוד הכ"ל טמות פקסיס וקורס כננוי חנוז ההוא.

ג.

העולם עומד במצבו הנוכחי שישת אלפים שנים (1), וימי המלחמה כי אורמוצד ובין אחריתן שנים עשר אלפים שנים (2). ואחרי שנים עשר אלף השנים האלה תשבת המלחמה הנוראה בין האור ובין החושך, והיתה התכלת כלה למאכלת איש ותשאה שממה, הרע יתם מן הארץ, ומקור הרע הוא אחריתן ישוב אל האור והטוב, ויהיה אל טוב כימי בראשית, וגם משרתיו יעשו אך טוב לעד.

ד.

האדם בעצמו איננו רע, לא בנופו ולא בנפשו; אך אשר ימיתו וישיאחו אחריתן לעשות הוא הרע. בין כמבעי בין כמוסרי, מפני שבאדם שני יצרים (Kordans); האחד הבא מן השמים מעוררהו לטוב, והוא היצר הטוב, והשני הבא מן אחריתן מסיתו לרע, והוא היצר הרע. חטאים חולאים והמות הם פעולות אחריתן. וחייב כל פרסי להתגבר על יצר אחריתן הרע המשיאחו בקרבו. כל ספרי אפססמה מלאים תפלות ותחנונות נגד אחריתן ורוחותיו הרעות, ותהלות ותשבחות אל אורמוצד הטוב והטהור. ותכלית מלחמת האדם בעד אורמוצד נגד אחריתן היא נקיות הגוף המביאה לידי טהרת הנפש במחשבה בדבור ובמעשה (3) ואור טהור זרוע כנר מצוה ותורה אור. על כן יכבד ויקדש הפרסי את מאורי האור, את השמש ואת הירח.

באחרית ימי העולם תשוב נפש האדם אל גופו, ויקום האדם משנית המות בתחית המתים (4) וישיש בניפו אשר חמרו איננו רע בעצמותו, כי אחריתן חטאו לרע בכח הרוחות הרעות יסלו, לכן בששוב גם אחריתן להיות אך טוב, יצרה ויזקק הגוף מכל דופי והיה טהור וגאור כלפנים.

הראשונה המוזכר בו"ע לרע"וה א"צ פ"ד) מוצד שהיה נודע לפילוסופים של חכמי Stoa (כמו שהעיר החכם גרעטן צרביעי לספרו) ומרגל צפי הסטואיקים לאמר Mors homini summani bonum Diis denegatum ש"ל המות הוא לזני אדם הטוב היותר נעלה אשר יצלר וזן האלהים, היה גם תלמיד אלישע אשר שהיה אדוק צכת סוויים, וקבל מהם הדעה הזאת, כי המות איננו רע, כדעת זורואסטר ותלמידיו, כי אם הנהו טוב מאד טוב מות, ועיין עוד להלן בהערותנו על זאת אלל וזני הפרסי ביאר אריכות.

- (1) ע"ד "שיתח אלפין טנין הוי עלולו והדר חריב" (ר"ם ל"א וצטאר נוקוונות).
- (2) כנגד י"צ המוזלות שהם כלי לירוק הזוך הרע שזכור להלאה צשיטת וזי.
- (3) ע"ד שופרס ר"י ווסקאטו צספרו קול יהודה על הכוזרי צפירוש ספר יזירה שאונו; ונוולא לפי כן קפר ספור וספר מכוויים כנגד וקטצה דזור וועטה וכו' ע"ש.
- (4) האמונה צתחית המתים צבטוונות וצפוטותה נוללחת צכל ספרי אפססמה, צאמס סבנות האדם יתפרדו יקודות גופו, הוים צצגופו יתכדו עם יקוד הוים צצבולס העלמות והגידין והסם והשוון והצטר יתאחדו עם יקוד העפר, הצער יצוד אל הלומחים הנפש הצהוית חדבק עם האויר, והנפש הושכלת טענ צאלונות חיות שוונת עד יום התחיה, כי אז יתאספו הרוחות והיקויות אשר קצלו את חלקי הגוף, וישיצו איש איש את

מנחם הבבלי

פרק שלישי

הצדוקים (1)

א.

מספרי ירמיה ומלכים נראה, כי לא כל יושבי ירושלים ואנשי יהודה הגלה נבחראדן עבד נבוכדנצר מלך בבל לארץ הכשדים, כי שרידים נשארו בתחלה בארץ תחת יד גדליהו, ואחרי אשר הכהו ישמעאל בן נתניה הלכו רבים מהם עם ירמיה לארץ מצרים, ושארית מתי מספר מהם שבו לארץ יהודה ירושלימה, ששם נשארו גם מקצת אצילי העם, וישבו שם עד שוב גלות בבל וגם בימי הגלות שבו כה וכה שרידי פליטי גולים מבבל לירושלים ואף השבים הראשונים עם עזרא ונחמיה וראשוני הכנסת הגדולה התאחדו עם יושבי ירושלים באמת ובצדקה.

ב.

ובשוב גולי בבל כמצות כורש מלך פרס מארץ הכשדים לירושלים, מצאו העולים ההם, בתחלה עם זרובבל ואח"כ עם עזרא ואח"כ עם נחמיה וכו', אשר קימו וקבלו הרבה דעות ואמונות ונימוסים וטנהנים מן הפרסים תלמידי צורואסתר בימי שבתם בקרבם בארצותם (2), ואשר קבעו ותקעו במשך הימים. ההם לפי צרכיהם בארצות ההן ועפ"י סגנון שקול דעתם כהבנת התורה והוקותיה את אחיהם הנתרים כציון והנשארים בירושלים וביהודה ואשר נפלו אליהם בימי הגולה ומן העולים בראשונה כנ"ל, שימרי משמרת ספרי תורת משה והמצות המסורות להם מאבותיהם וישבי הארץ מאז, המתנחדים לנימוסים וקצת מנהגים של העולים האחרונים, ובה נפלטו שני חלקי האמונה הרבה בחקרי לבם, נפרדו במעשה מצות שמעיות, ורבתה המחלוקת בישראל כפרץ רחב נבעה בחומה נשנבה.

אשר לקח, הארץ הסנוניית תשיב את העלמות, הוים העליונים את הליחות וכו', ולחמה הנפש הנושכלת וחסה ועפה לתוך הגוף לסבון זו לעלונים.

(1) על דעות ולמונות הכת הקדמונים הזאת ציטט רש"י דברי יוסקפון לרוננים צסקריו על קדמוניות ועל נלחנות היהודים, ורעו"ה צסקרו ו"ע אלוני זינה פרק ב', ונוה"כ"ק צסקרו ווה"ל" עבר חדשים לצקרים, וחכמי דברי יוניס לצית ירמאל ר"ע צעבר ור"ע יאסע ור"ה גראטץ, ור"ח גייגעבר צסקרו אורטריפט וכו', והרצ ר' שמואל האלדקייס צסקרו ואלמר האישות, והרצ ר"ח חייס צסקרו לור לור וזווסו ח"א וההכס ר"פ קוואלענקקין צעל השמר צוואמרו הכבד "עם עולם", וזולתם ון החכמים.

(2) צדצ הדעות והאמונות שהעלו בני ישראל ונצל ווארץ פרס ונתורת לורוסקתר ונדחות הווגים, אשר צדצות היונים התערבו עם נוסרות האמונה, הקדושות אללם הלכה לנשה ונקיני או דצרי קופרים, והיו לונה שאלו קודין "תורה שבע"פ" צעיון וצוועשה הנולד צחלמודים וצוודרשים וצווערכי ונהגיני ונימוקיני עד היום הזה, ראה צסקר הקצלה להחכם פראנק, וצסקר דעת אלהים ארץ להחכם ר"ח קראכנאוואל, וצעהלנון השניעי להרצ החכם יח"ש, וצוואמוני "פרס ויהודה" צוובצי יאסק חוצרת ל"ד, וצעהרצה וקפרי חכמי ישראל והאמונות.

ג.

הנשואים בארץ יהודה ובעיר ירושלים והשבים והעולים הראשונים הנקיים מערב רב ואספסוף דלת העם, ואשר כרבם היו עשירים ואצילים מאזרחי הארץ מלפנים, ומראשי העם וכחנו וגדוליו אשר שבו מעט מעט מכלל ומפרס, קראו א"ע ירושלמים או צדוקים, ר"ל בני עיר הצדק היא ירושלים (1), כי כבר נאחזו בעיר הצדק כאחיהם תושביה מאז; ואל אחיהם המדולדלים השבים האחרונים מן הגולה קראו פרוזים (כמו פזורים וגדחים) או פרושים (שר"ל נפרשים ונבדלים ונפרדים כלומר מפורים ומפורים) (2) ואולי גם פרסים (3) ר"ל מקבלי דעות הפרסים אשר גרו בארצם); אך כרבות הימים, כאשר נכרו המון עם עולי הגולה האחרונים על שרידי ירושלמים והעולים הראשונים ברוב מנין, כי ההמון הולך ורב על ידם, קראו לעצמם פרושים, בהוראות נזירים מאחיהם בפרישות (או כדעת יוסיפון בהוראות מפרשים את התורה עצמה) ושם הירושלמים או הצדיקים שינו (4) אל צדוקים ע"ש איזה צדוק, שלפי המסורה הנזכרת באגרת אבות דר' נתן, היה בזמן אנטונינוס איש סוכו, בדור

(1) ולינו כצוה וקוונות צוקרא התואר לך אל ירושלים: ונלכה הקדמוני ונכונה "נלכי לך ק" (צרחית י"ד י"ח) — וכן הולך דוד או ונלך אחר צבל הנוזנור (תהלים ק"י ד') — או "לדוני לך ק" (יהושע י') "כי ונלך ידעו הגוים כי הנוקס שהו ונצחר הנוקס צלונלע היטוב או טידעו ונעלתו צקבלה שהו ונכוון נגד צית הנוקדש שלונעלה ששם שכינתו של הקד"ש שנקרא לך וצרחית רצה הנוקס הזה ונלך את יתציו ונלכי לך דלדוני לך קקראת ירושלים לך שכלומר לך ילן צה (ישעיה ח' כ"ח) (סרונצ'ון) וכן פי' הרחצ"ע פה והרד"ק כספר יהושע וכו', (לשון הוצחר לסקר צרחית שם) וזהו "קרא לך עיר ה' לך ק" (ישעיה ח' כ"ו) וכן "ירושלים תשכון לצטת זה אשר יקראו לה ה' לך קכו" (ירמיה ל"ג ט"ז) ועש"י קקרא גם יושב ירושלים ה' לך קכו" (שם כ"ג ו') וכן קקראת ירושלים "נוה לך ק" (שם כ"ג כ"ג, ל' ז') ונחמי העיר הזאת קקראים זצחי לך ק" (דברים ל"ג י"ט, תהלים ד' ו', שם כ"ח כ"ח) ויוצאים "אילי ה' לך ק" (ישעיה ס"א ג') וזהו "וכלך ק קודש" (דניאל ח' י"ד). ע"כ ולינו צחרגוס השצעים שחרגו על "עיר החרק" (ישעיה י"ט י"ח) כאלו נכתב "עיר ה' לך ק" ואנורו שהיא העיר Leontopolis צונאריס, ששם היה צית הנוקדש של חוניו, כלומר שלעיר הזאת קדושת ירושלים עיר ה' לך ק. —

(2) או ונהוראות ונהגודים ונצללים לכתה (סעקטייער) כלשון היוסיפון "הפרוטים היו הראשונים לבעות חזרה או כחה".

(3) ההשערה הזאת הזכרתי צונאורי "פרס ויהודה" הכ"ל צסם Volney צסיגרא דלישנא צספרו על חרצות תדנור. ודחיתי אותה צקש, חונס אחרי צצתי רחיתי כי לא דצר רק הוא, וכי ונעיקרא היה יכול להיות כזה ונקור הכנוי צפי הלדוקים.

(4) עם הנלווה שם צפירוש שם לדוקים שהוא נגזר מן שם אש שטנו לדוק, יתכן כוון כן ששם צצמנס קראו את שונם לך יקיס וכו' וכשתנה השם צצציל גנחי" (נונה"ז שער יו"ד). וננלח כעין רוז לזה בגנורח (צרכות ז') צשהו לדוקי דהוה קא ונלער טוצח צקראי לריצ"ל שקרא עליו הכחצו גם ענוש ללך לך קא טוצ, ונפי הרצ ר"ל יעללנעק שונעתי, וכצר העיר ע"ז דצרתו על ר' יומן צן זכאי, כי השם לך לך קא צצואו צצטקל לך לך קא צנלחפ"ס תחה חירי"ק, וורה ע"ד התול הספק, ויקודתו צלשון כוון חקיד חקיד וכו'.

שלישי לעזרא 1). כי אז פרץ אש המחלוקת ויצאה ללהב קשטה ומריבה בדת ודין.

ד.

הנה המון עם השבים באחרונה מכלל ומפרס העלו עמהם, בין שאר הדעות והתקנות והסיגים והשנויים האמונות הראשיות האלה.

ד.

העלו עמהם מציאות המלאכים בשמותיהם וסדרם (ר"ה ירושלמי פ"א), כעין שותפים להקב"ה במעשה בראשית וכהנהגת העולם, מהם טובים ומהם רעים, מלאכי רחמים ומלאכי חבלה. שדים ומזיקין והשטן בראשם כעין אחרים הפרסי (פרס ויהודה סי' ב', דעת אלהים בארץ צד 19 — 18), שני מלאכים מליין לו לאדם, מלאך טוב ומלאך רע, שני יצרים לוחמים נקרבו ומתרוצצים בכמנו, יצר טוב ויצר רע.

אך הצדוקים העומדים על דעת התורה שלא נזכרה בה יצירת המלאכים (2) כפרו במציאותם (פעלי השליחים פרק כ"ג), לפי סדר ומשמר כתבי הקודש שנכתבו אחר גלות ככל, והיה להם בשמות מלאכים הנזכרים בתורה מובן רוחני או רמזי.

ד.

העלו עמהם האמונה בתחית המתים לגופות כנ"ל (3).

1) וזאת וסקיננים חכונים רצים וכן סלמים, חדשים גם ימים כנ"ל, כי הספור באגדות לדוק וזיתוס תלמידי אכטיגוס הוא נאוסר ואגדה צבלנא, וכי נקור זון וסס הדוקים לא כן הוא. וגם לשון הויסיפון "עזונים היותר קדונים", היא נגד דעת ווהר"ק צקפרו עס דדבר התחלת כת הדוקים, וכן כראה ווהושנה ביש פרק הוואס: "כל חותמי צרכות שצוקרס היו אוויריס עד העולם וטקלקלו הוודוקיס (עיין לעיל עזובא) וואונו חיך עולם אלל אחד התקינו שהיו אוויריס ון העולם ועד העולם, ופירס"י עס ע"פ ונקת טענית שהתקינו עזרא וקיעתו לוור ון העולם ועד העולם ובו' הרי שהיו לדוקיס כצר ציוני עזרא או עוד לפניו, וכצר אז התחיל להטעורר צהוון שבי הגולה שוץ כיגוד להירוטלמים או להלדוקיס ציידון עוה"צ, שלא נזכר בתורה, אבל כתאונת צאוונה ציוני הגולה עד שהיה להם להנחה וקוינות, וחטבו כפירתו לחידוש וקלקול צאוונה. וצאוונת נואל רנו הכפירה בתחית הוותים כצר ציוני ונלאכי אחרון הכציאים "אלרתס שוה עבוד אלהים וגו', ועוד ציוני יחזקאל התרעונו והטאונו לאור: "יבטו עלמוותינו ואצדה תקותנו כגורנו לבו" (יחזקאל ל"ז) טע"ב חטו אצותינו צצבל לקיים האמונה בתחיה, אשר ונלאה חן צביניהס צין האמונות דדת הפרסיס כנ"ל וכנוו שזכיר להלאה. וגם עפיפהאנעס צקפרו נגד הוויניס סדר "ד טער כי רלשיתס לא היה לדוק רק תלרו את עלנוס כרודפי לדק (ו"ע" לרענו"ה ח"צ פ"ג) ודומה לזה דעת הר"א גייגער ור"ש הללדהיים ור"י הלוי צאו"כ ה' ד' 40, חטש על פי דרכו.

2) עיין רעצ"ס צפירוטו לס' בראשית צכ"י סהדיפס הר"א גייגער.

3) יחזקאל ל"ז כל הפרסה, ודינאל י"צ "ורציס ויטני לדמות עפר ויקלו וגו', וכחוצים אחרים הווצייריס תחית הוותים, כלס זונס ציוני גלות צבל, כאשר האריך לצבר

אך הצדוקים לא קבלו האמונה הזאת, לא לכד מפני שלא נזכרה בתורה, כי גם הביאו ראיות מן התורה לסתור אותה (1), והתוכחה הרבה עם הפרושים אשר השתדלו בכל מאמצי כח לבקש ולמצא ראיות לתח"מ מן התורה. (סנהדרין פ' חלק). וכפרו גם בשכר ועונש לעוה"ב. מפני שלא נזכר בתורה (יוסיפון קדמוניות ספר י"ח פרק ב' ומלחמות ספר ב' פרק י"ב) וגם בהשארות הנפש טמעם זה. לפי עדות יוסיפון הנ"ל (2).

7.

העלו עמם מסורת האמונה בביאת המשיח, לכל משפטי וחוקתיו השונים בספרי דת הפרסים, ולא קבלוה הצדוקים (סנהדרין צ"ט, 3)

זאת הר"ש האלדהיים צקפרו הכ"ל: ד"ו ייחיו ונתיך וגו' הקילו ורננו טובני עפר וגו' ציטטיה הראשון הוא ונאחר, כנראה ונענין כל הפרשה היא בכלל, ומהבתזב האחרון צפרט, וכן הכתובים צתהלים הרננזים ע"ז וזנן ונאחר הם, והכתובים ונניית ונחיה וגו' אני אנית ואחיה וגו' ונפש תרגום יונתן סס צדך ונל על תחית האונה צענת הגאולה, ועיין עוד צהערות האנגלי Lowth והחסר ר"ג צרעכער על האונה צתחית הנתיים. —

(1) וצחא כתצוקן על כוננת הנשנה צחלק: "אלו שאין להם חלק לעוה"ב האומר אין תחית הנתיים ון התורה, וקשה למה לא אור קתם: הכופר צתחית הנתיים? ע"כ אומר סס צפי הנתיים לרש"י (ע"ש צגליון טנקתפק חס ונרש"י הוא) ער"ל ככופר צנדרשס דדרשינן לקנן צגנורא וניין לתחית הנתיים צתורה, ואפי' יהא נודה ונאמין קיחיו הנתיים חלל דלל רניזא צנורייתא כופר הוא, הואיל ועוקר ערש תחית הנתיים ון התורה, ויה לנו ולנאמננו? וכי ונהיבן הוא יודע עין הוא? הלבך כופר גנור הוא. זרות הפירוש הזה, אשר ננשך אחרי צהלכה לדיכא גם הרננז"ס צה"ל ונלכס פ"ח הלכה י"ח, כראה וניכר לכל. וצחנת יש לפרש ונאמר הנשנה צפשוט גנור, טנאחר סהכונה על הצדוקים הכופרים צתחית הנתיים ונפי שלא נזכרה צתורה, ע"כ הוא אומר: "האומר אין תחית הנתיים ון התורה (כלומר ונפני זה הוא כופר צה) אין לו חלק לעוה"ב", וזהו ונעס הפשוט טאנורו צגנורא סס: הוא כפר צתחית הנתיים לפיכך לא יהא לו חלק צתחה"ו. אונס כוננת הנשנה וצוררת עבוד יותר כאשר נודע (עיין חובגליוס ותיא כ"צ ולוקס ב' כ"ז רחייית הצדוקים נגד תחית הנתיים וננלות יצוס הנזכרת צנ"ע לרענ"ה ח"צ פ"ד) טהצדוקים (ונצד טהונו ולחלו חת הפרושים לצקש להס רחיות לתחית הנתיים ון התורה כדחיתא צפ' חלק וינחיס רביס על הצדוקים עם הפרושים צזה) צקסו (כנוו וניי הפרסי טחזכיר להלן צח"ט) רחיות ון התורה נגד האמונה צתחית הנתיים, וזהו "האומר אין תחית הנתיים ון התורה", כלומר טנוכח ון התורה שאין תחית הנתיים צנאפרות כנ"ל.

(2) חס אונס הוא עב נובע צדצר ונפני טהיה גם הוא ונכת הפרושים, וכן העיר רט"ה הכ"ל טעדות יוקיפון צזה צודדת, וכי ון הע"ס ונשוע, טהצדוקים לא כפרו חלל צתחית הגופים, חצל לא צהשחרת הנפש, הנכונה צלשון האחרונים: תחית הנתיים לכפשות — (אשר האמונה צלצדה רביס ונחכני ישראל הננחלפקים צשיטות יניית וערציות וניונת הרננז"ס וחילך כידוע) כי גם חכניי הפרושים לא דצרו ונעולס ון השחרת הנפש וחיותה לצה חסר ונות הגוף, כי חס ונתיים הנתיים בגופס, ועולס הנז הוא חללס עולס טתחיים. ולי כראה וננלמוד טנת קנ"צ צ' טחלחל הצדוקי לר' אצהו וקרח דצבעלת חז וננחטצת ר' אצה, טהצדוקים לא כפרו צהשחרת הנפש צכלל חיו טח צרותיט וקיוונה לצעולנו עב, חלל כחשו צנאונחס טענותם על לייקיס גנחות טחת כקא הכבוד, היינו דעה פרטיה ונכחחה על חו פן חית הנשנה אחרי הפרדה ון הגוף כהודעת חכיות וניקוס, טע"ז נאמר עין לא רחטה וגו'.

(3) טלרעחס לא רניזו הנציחיס חלל יעודי ונלכי העוה"ז טהללחה זנניית, עין

מנחם הבבלי

ז.

העלו עמהם מנהג נמילת הידים בבקר משום רוח רעה, וגם קודם אכילה כאוכלי חולין כשהרהר. אך הצדוקים מאנו בנמילת ידים בבקר. מפני שמתורה בספרי צורואסתר, ובנמילת ידים לאכילת חולין, מפני שלא נזכרה בתורה.

ח.

העלו עמהם האמונה שהכל בנזרת שמים (יוסיפון במלחמותיו ספר ב' פרק ח') וחשבו הצדוקים שלפי"ז גם הרע המוסרי יורד מן השמים (ע"ד אמונת הפרסים ביצר אחריתן יציר האלהים) ע"כ לא קבלוהו בחסמכם על הכתוב בתורה (דברים ל') ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת המות ואת הרע, ונב' ובהרת כחיים, והורו בחירה חפשית באדם. הטוב והרע אך מידו ובידו הם, וכחשו בנזרת השמים על פעולות בני האדם (יוסיפון בקרמוניות ספר ח' פרק ט').

ט.

העלו עמהם טעם טומאת המת, מפני היותו אז משכן רוחות רעות (כרעת הפרסים כמ"ש בספר קדושה וטהרה לצורואסתר ועיין גיפין ע' א') אך הצדוקים הבינו טעם טומאת עצמות המת שנמצאת בתורה מפני "שלפי חבתן היא טומאתן שלא יעשה אדם עצמות אביו ואמו תרוודת. (ידים פרק ד' משנה ו') שלא יעשה שמיחים לכהמה (תוספתא שם) 1).

י.

העלו עמהם חיוב טבילת רואה קרי (כאמרם ברכות כ"ב וב"ק פ"ב טבילת קרי עזרא תיקן) שצריך טבילה 2) ע"פי צורואסתר. אך הצדוקים נראו שטאנו בו 3).

כמו צטט ונשיח את הנולכים טאול דוד ויחזקיה (וב"ז כוון הלל צאנרו צקנהדרין סס חין להם נשיח לישראל שכבר אכלוהו צינוי חזקיה וכו') ופעם כמו גם ונלך לזה"ע הוא כורס ונלך פרס (יעביה ו"ה ח') וזו הסביונו כל בתות צית ישראל לדעה הזאת, כי אז לא קונה האנונה החדשה לקלות צישראל, ונקרצ האנונה לא ילאו נהרסיס ונחריצים, רק הסידות הטורסם התפשטה על כל העולם, והיה ה' אחד וטונו אחד.

1) וצבלל הסוירו הפרוטים ונאוד צנונאלת כלי צית הוקדש והרצו צנצילתם (חגיגה כ"ו) וליתא צחוקפתח וציושלנוי סס: פעם אחת הטצילו את הנזורה אונרו הלדוקים ראו פרוטים ונצילים בגלל חונה, כונו טחכיר להלן.

2) וצבלל נראה שירשו הפרוטים ונזירות הפרסיים חונרל יתירס צנצילתם ואלדוקים להספך הקלו צס, וזהו: אונריס פרוטיס קוצלנו עליכס לדוקים טחתם ונחריס את אונת הסוים הטחים ונצית הקצרות (סוף ידים) וציושלנוי חגיגה: פעם אחת הטצילו את הנזורה אונרו לדוקין ראו פרוטים ונצילין בגלל חונה. —

3) תניח צחוקפתח ידים טלחי פרק ד': אונריס טונצלי טחריט (סס הפרוטים צהיותם רואי קרי כדליתא צצרכות צצלי דך כ"צ ונה טיצן טל טונצלי טחריט ופירט"י סס צעלי קרין

יא.

העלו עמהם מנהג נסוך המים ע"ג המזבח בחג הסוכות. שאין לו שום רמז בתורה (דעת אלהים בארץ צד²⁰, אם אמנם מקורו הראשי או הכללי הוא בעבודות הרבה עמים קדמונים, כאשר העירותי ע"ז במבוא לספרי סנהוניותן ס' נעילת שערים ע"ש). והצדוקים מאנו במנהג נסוך המים, כמו שמאנו בנמילת ידים, מפני שהוא מנהג עמים (בקרת התלמוד להרב ר' יחזקאל הלוי 1).

יב.

העלו עמהם מנהג נמילת ערבה בחג ממקור מנהג נמילת ענפי עץ הים בדת הפרסים שקורין ברזם (לד"ק משם זמיה בסרום אותיות ועיין בס' דעת אלהים בארץ הנ"ל צד²⁰). אבל מעצם השעם הזה לא קבלוהו הצדוקים (2).

יג.

וככה הביאו עמהם עולי גלות בכל עוד הרבה תקנות ושנויים וסינים ודעות ונימוסים ואמנות ומסורות ומנהגים אשר בארץ קימו וקבלו הפרסים (כנ"ל ובספרים שהזכרנו), ואשר אך זרים נחשבו להירושלמים הם הצדוקים והתנגדו להם.

לדוגמא ידענו שאם אמנם הולדת בנים וכנות היה חשוב, ויקר עד היום הזה לכל עצי ארצות הקדם, נע"ך ביתר שאת אצל הפרסים המעריצים והמקרישים בדתם כל רעיון פריה ורביה בכלל, עד שנקרא אצלם הנישואין

הטובלין שמרית ועיין צירושלמי ס' נ"י שנתנו הלכה ד' קובלנו עליכם לדוקים (כנ"ל תחת פרושים שאין לו מוצק עם) שאתם מזכירים (מונש כלשון התלמוד צצלי הנ"ל אל טובלי שמרין וצלבד שלל יאמר אזכרות שזו, וצירושלמי עם וצלבד שלל יזכיר אזכרות) את השם בשמריה צבל טבילה, אווריס לדוקים קובלנו עליכם טובלי שמרית שאתם מזכירים את השם מן הגוף שיש בו טוועה (ר"ל לדעת הפרטים עולי צבל ע"פ לוריאקסר שאמרינן הקצ כל טוועה בגוף האדם).

1) חז"ל הקמיכו ונהגו נסוך המים על הכתוב ושאתם מים בששון וכו' (סוכה מ"ח ב') ולהחל בהלדוקים ווצא עם הסיפור וההכרחי לדוקי חד שמה ששון וחד שמה שמה וכו' ח"ל שמה ששון חד יונח שצוקך ונלי צד מיל דכתיב ושאתם מים בששון. וגם הלדוקים לעבו עם על האסוככתא הנ"ל לנסוך המים, צרונו החול גם על תחית הנחתים ואמר ההוא לדוקי דשמה ששון לרבי אצרו עתידותו דתעלי לי מיל לעלמא דאחי דכתיב ושאתם מים בששון וכו'. וצא הדצד לנסוק ל ידי הכאה וחלול הוקדש, כהאי מועשה צלדוקי אחד שניסך המים ע"ג רגליו (יונח כ"ו ב', סוכה מ"ח ב') ורגמיהו כל העם צאחרובינן וכו'.

2) ע"ב אמרו: ערצה וניסוך המים הלכה למשה ופיני וכו' או: יקוד וננהג כציאים וכו' שכתום וחזרו ויקדום (סוכה מ"ד), ונושם זה אמרו: ערצה בשביעי דוחה שבה, והלדוקים (תוספתא סוכה ג', וצתלמוד צצלי סוכה מ"ג כולל ביתוקים), שהיה להם ערצה ונהגו בר ותושב, לא רלו להודות לכל הפחות שחצו ערצה דוחה את השבת (סוכה מ"ג), בשגם הפרטים צעלום הודו (סוכה מ"ד) ערצה דלית לה עיקר מן התורה וכו'.

עבודת אור מוצד וכל ספרי אפעסמה מלאים תפלות והודאות וברכות על עניני פריה ורביה, ואין ספק שזה מקור החרדה והחומרא שהכבירו חז"ל על מצוה זו, ראשית כל תרי"ג המצוות לפי דעתם, עד שאמרו: מת בלא בנים אין לו חלק לעולם הבא, וכדושה ממאמריהם המאיימים והמחיידים במטול העבודה הזאת (1), ומתם באה הזהירות והזרירות כפונ"ד עד המקובלים באסמכתא על מאמרם, אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבנוה, והרבה כתות נוצריות כמו כן כת שבתי צבי, אשר ראשית עבודותיהם לשם שמים היה הרבוי כפונ"ד באופן יוצא מחוק כל מוסר ודרך ארץ כידוע.

וכן קבלו מהפרסיים רבבות הברכות שיש להם (עיי'ן במאמרי פרס ויהודה הגיל סי' ג') באכילה ושתייה, בעשיית צרכים, קודם ואחר השנינה, בתשמיש המטה בעמישה, בראיית הררי אל, בראיית בית הקברות, בראיית עיר גדולה, בקציצת הצפרנים, בחתוך שער הראש וכו' עד י"ב מאות ברכות אצל הפרסים (ולחז"ל טאה ברכות בכל יום) והצדוקים לא רצו לקבל כל אלה (והתלוצץ ע"ז הצדוקי עם רב ששת סני נהור בפרק הרואה דף ג"ח ע"ש).

יד.

ובכלל החזיקו הצדוקים בספרי תורת משה (2) כנ"ל ובמקראי הקדש ע"ס כוונתם הפשוטה (3) והתנגדו לכוזרים מלאכותיים (4) שבאמצעותם סמכו עולי בכל את נדריהם ותקנותיהם וסייגיהם על המקרא אחרי שתקנוהו גם בסדרו על פי כללים כאלה (5).

1) וזהו יונן כוונת סאי לדוקי (ברכות י') שאמר לצדוקא אשת ר' נחירי (אשר נחמו עמי צניה ציוס עבת אחד לפי המסופר) רני עקרה לא ילדה, ונחמו דלא ילדה רני, והיה זה ע"ד הלכה, כלומר גם עקרה חוכל לרנן חבפ"י או נחמו דלא ילדה, והיה העישה פניו צתפוצתה: רני ככתת ישראל וכו' שלא ילדה צנים לביהם כוותיכו.

2) והקדישו והעריכו את הטס ונשה רציו עד שאמר לדוקי קובל אני עליכם פרוטים שאתם כותצים את המושל עם נשה צגט וכו' (ידיס פ"ד נשנה א').

3) כמו שפירש"י (סנהדרין כ"ג צ') על "צ"ד של לדוקין היה, שדורשין מקרא ככתבו. ע"כ. ע"כ מליבו שהלדוקים לחלו לרוב את הפרוטים ככתובים והציוס צין העלרים, עד אשר נחוסר נעשה ככון צהגיון, צקשו אונלבייס אחרים להשונוע מהם או ללוחסם ולהרחיקם, לדוגמא הוא לדוקי דהוה צצצותיה דריצ"ל הוה קא נלעבר ליה נוצא צקראי יונח חד וכו' חלעייה וכו' גם ענוש ללדיק לא עוצ (ברכות ז') וכן צר' אצהו ורצ פקרא ששאלוהו ולאו אמרת לן דלדת גדול הוה ולא ידע לנינוור לן פירושא דהאי פקוקא אמר להו אינור דאנורי לבו צתנאי צקראי נוי אנורי לבו וכו' (ע"ז ד').

4) וזוהו הקוב היה הויכות צין הציתוקי עם ר' יהושע הגרסי צענין צתיצת תפלין על עור צהנה ענאה, שהלדוקי או הציתוקי לא היה יכול לקבל פירושם או דרשתם על צפי"ד נדצר הנוחר צפי"ד, עד שגלחו ר"י צקלת שקוב דעת, והודה הלדוקי ואמר קאלוס (צבת ק"ח).

5) ע"ד שהצי"ר אצהו (שהיה רגיל להתוכח הרבה עם הנויסי כמו שחביר להלכה) אל לדוקי הוחקשה נגד קדר חכמה"ג צנוצוורי תלמיס הווחקש ונהליכות הנוצורלות לחמר: אחר דלא דרשתון סמוכין קשיא לבו אןן דדרשין עמוכין ל"ק לן והיה יכול ג"כ

הצדוקים קובלים על הפרושים וצועקים: עד מתי אתם מעוותים עלינו את הכתובים (1) ושנאה כבושה היתה בין הצדוקים ובין הפרושים (2). זיען כי הפרושים החזיקו בדעתם לפעמים גם נגד הגלוי מפורש בתורה שנכתב (3), על כן זלזלו במכבדים אותה יותר מקבלת המסורה (4). ונראה כי מלבד שלא קבלו הצדוקים הלכות שבע"ה התנגדו גם לאגדות מסורות בע"פ בין הפרושים (5), ונראה שהיה גם להצדוקים "ספר גזרתא עפ"י מרות שהחורה נדרשת בהן

לדמותו בכלל ק"ר: אין מוקדם ומאוחר בחורה. כידוע שהכלל הזה היה תירוץ מפרק כל הקוסיות על שנוי הסדר במקרא — וכמוהו (יואל ל"ג צענין יתקן ומצחין ויכניס צפנים. צויכות הצדוקים או הציתוסים (ירושלמי יומא פ"א הלכה ה') ע"ש שהיה הצדוקי ולטעור על המקרא כי צענן אראה על הכפורת ובו, וכן צונגלת תענית פ"ד שהיו הציתוסים אלוורים ע"ן תחת עין מונס, ופרשו השנלה לפי זקני העיר, דברים כחצנס, וכן ויקה צפניו שחטא רוקת צפניו. וכן דרשו הצדוקים מונסרת השנת גבי עמור כונסעמו (ונחות פרק י' משנה ג') והטעם את הפרושים בעדות קדוש המודע לחכמית או (ר"ה פ"ב ו"א צבלי ציתוסים וצירושלמי ותוספתא טס ויכיס, וכבר הזכרנו כי לפעמים יצא השם ציתוסים או ויכיס תחת (עיין ונחות פרק י' משנה ג' בתוס' יו"ט צ"ה כ"ב למה וכו') לדוקים. וכן אמרו הצדוקים פרה אדומה היתה נעשית אך צנועורי שמש (פרה ג' ז') משום שהצניו הכתוב ואקף איש עמור בפשטו צב"ו והעבר צמש (ע"ש ובתוספתא המעשה בצדוקי אחד עם ר' יוחנן צן זכאי). וכן הצניו הצדוקים כפש תחת נפש גבי עדים זוממים בפשטו, ואמרו אין עדים זוממין כהרגין עד שיהרג הכהן (חגיגה ט"ז צ') אל הצדוקים דקדקו בחצת זמם והולילו משפט ומתנים: לא הרבו כהרגין הרבו אין כהרגין (מכות ה') ובזרות זו נחצצו ראשונים ואחרונים ואין נחם. וכראה כאן צעד זמם ולעיל גבי יתקן ומצחין וכו' שהצדוקים לא החזיקו בפשט הכתוב נגד הסביון ושקול הדעת כמו שעשו. לרוב אחרונתם הם הקראים, ולהפך הוכיחו לפעמים הפרושים ע"י ונהגו ומקורת שלהם לתמוך על פשט המלה יותר מדי, כמו כאן צונלת זמם ולעיל צונלת לפ"י ה' וכיוצא בהם הדומה כמעט לדרך הקראים.

- (1) כנראה מזה שאמרו (יואל ו' צ' ופרה פ"ג משנה ג') אל תמנו וקוס לצדוקים לרדות (ועיין לעיל צמס הערוך כוסח ופירוש אחר).
- (2) כנראה מונעשה יחאי הולך הוא יוחנן הורקנוס עם אלעזר צן פועירא (יוסיפון קדמוניות י"ג ה', וצרייתא קידושין ק"ו א') והיתה שגחא הפרושים לצדוקים גדולה כ"כ, ע"ד שר"י צן עזאי שפך דם נקי (לפי דעת שמועון צן שטח מכות ה' צ') והרג עד זמס צנצדו נגד הדין ואך להוליא חלצן של צדוקים וכו' (חגיגה ט"ז צ').
- (3) לדוגמא מאחרם צירושלמי סנהדרין על פתח שלח צלטון חכמים עשה וקצטו לרדות וכו'. אע"פ שהתורה נעבירה "נאום ה' והיתה לו ולרעבו אחריו צרית כהנח עולם תחת אשר קנא לאלהיו וכו', כאשר העיר ע"ז רש"י בפסוק ה"ל ע"ש גם צמס הרא"ג בצריכות, ובפירוש אמרו (טעם ג"ז א') צשלמה וקומוח הלכה עוקצת מוקרא וכו' ע"ש.
- (4) ונמלא צויכותיהם עם הצדוקים שקראו להם לרוב, וצמור ר' יוחנן צן זכאי (עיין להלן), שוטח, שטיח וכו' פ"ב בינה ריב"ז מרת הפרושים "מורה שלמה, ומרת הצדוקים "שיתה צגלה. ונוליו (סנהדרין ג"ג צ'), שקורים לדבר שהצדוקים מודים צו הוריות ד' ה' "ייל קרי צי רב, כלומר שאפילו טיטוקות של צית רצן יודעין את המורה הכתובה, ותפאלת החכמה היא רק בחורה הנקורה "ע"פ, ואמרו לא כרת הקצ"ם צרית עם ישראל אלח צצביל דברים צע"פ וכו', ואמרו על המורה מעטות צתצ ורובה צע"פ, ואמרו (צ"א ל"ג) העוקקים צמקרא מדה ואינה מדה וכו'.
- (5) כדמשמע מצרייהם ז"ל (צצא צמרא ל"ה) אמית דאצרתם וכו' למאי ב"ו לתפוצת

(פגלת תענית פ"ד). אך ע"י משפט הניגוני בשכל אנושי, ולא בהנחת הל"מ ט כסברת קצת פרושים. וככה נמצא להם (ידיים פרק ד' משנה ז') וכוח מיוסד על קל וחומר 1): "אומרים צדוקים קיבלים אנו עליכם פרושים מה אם שורי וחמורי שאני וכו', ונצח אותם (רבן יוחנן בן זכאי כמו שנראה מלשון "אמר להם. שם 2) בעצם ההיקש עפ"י דרכי הגיון ושקול הדעת, ולא בקבלת הל"מ"ם. ולפעמים השתמשו הצדוקים באיזו מדה שהתורה נדרשת בה אצל הפרושים רק להתנגד להם 3). ויש שהעמידו הצדוקים לשון הכתוב כמשמעו יותר מפשוטו של מקרא לפי תכונת הלשון 4).

מז

זה היה חותם תכנית הצדוקים הראשונים בימי בית שני ואחריו, עד שבכרובת הימים נכאש ריחם ונשכח זכרונם מלב יוצאי ירך הפרושים סופרי התלמודים

האפיקורסין (צדוקים ישנים "המזינים" ור"ל הצדוקים כ"ל) ופירש"י ע"ס שטוחלין לנו וכו' ואינו משיבין להן שמקרו לנו הנציאים צעל פה.

1) ונעשתה לא צדוקים דלוקי היה ר' יוסי בן תדאי איש טבריא (מסכת דרך ארץ פ"א) אשר שלח את רבן גומליאל: "מה אשתי שאני מותר זה אני אסור צדקה, אשת איש שאני אסור זה אינו דין שאהיה אסור צדקה? ח"ל לא ופירש"י כי בן גדול ואני אפירנס לך העולם כלו, וידידו ר"ב, כי אם רצני ומחלוצץ צדקה הק"ו ע"י היקש טעניי צדוקים, כמו שלח היה דלוקי הצדוק שאמר לחברו, אברר לך מן הדין שיש לי רשות לשלוח יד בביטך, וק"ו הוא: מה ביטי שאין לך רשות זו, יש לי רשות זו, כיסך שיש לך רשות זו, אינו דין שיטה לי רשות זו? — וכמו שלח יהיה דלוקי העשק צדקה ואומר לו: אני מותר באשתיך וק"ו: מה באשתי אשתה אסור זה אני מותר זה, באשתיך אשתה מותר זה אינו דין שאהיה מותר זה? — כ"ל וכיוצא בו הוא רק משהק היקשים טענייים, ורוח הגיון נצט צס ואינם.

2) ע"ד הערת התוספת חולין כ"ז צ' על ועוד שאלו, שצביל דוכחא דליכא ועוד שאלו קאי על ר' יוחנן בן זכאי, כנודע שאהב ריב"ז להתווכח פעם עם הצדוקים צדצרי דת ודין כנזכר צענין, ופעם גם עם חכמי כולרים צהרתת סתירות צחצחי הקודש, לדוגמא ויבוחין עם הנולרי המכונה קונטרסוק הער או קונטרסוק הגמון (צבורות ה', חולין כ"ז צ') או צעם "גוי אחד" (צמדצר רצה פ' י"ט) וצכלס טוה סגנון הלשון צדחיה צקט וצחטצוזה כפולה לתלמודיו, וכפי הכראה כמו אז את דרך הכלוח צהמלצ הנשאל על מועד היקש השואל לענותו מניה וניה, צדרך קוקרלנעבס הידוע, צעס דחיה צקט, כעין ענה כסיל כאלוחו, ולכן השתמש ריב"ז צרוז הויכוחים ה"ל צבערת טו ט ה לצחכגדו.

3) לדוגמא צחאורס תירש הצת עם צת הצן ווכח קל וחומר (מגלת תענית ה', צצח צחרח קנ"ו צ') וללח אותם ר' יוחנן בן זכאי, וקצעו אוחו תיוס ליוס טווצ. וכבר הצכרנו שאהב ריב"ז לתפוש אוחס צעלס היקשס, וכן עשה להס צויכוחס על כחצי הקדש וספרי המירוס (ידיים פרק ד' משנה ד') כמו שתפס פעם כלי אוחנחס על דלוקים והורה להס פעט הכחוצ צענין המחלוקת צונחח סולח (מגלת תענית פרק ח') שאלור להס הכחוצ אומר ונחנחס ונכניהם וכו'.

4) לדוגמא (ונחמות פ"ה ח') שדרשו הכחוצ את הצע השחד תעשה וגו' כאלו נאמר ליחיד, אעפ"י צהצרה וקוונות צחורה צל הליווי אל כנסת האוונה צל"י כושפעט הלשון, אונס צדרשחס עס על עגרת אחר הצצח היו הס סקווכים על פעט הכחוצ כחורת הלשון, ואעפ"י בער צעה ריב"ז וקרה להאי זקן טו ט ה וכו', יש להעיר צזה על דמיון

המדרשים, באופן שחשבו את הצדוקים לפסולת האימה וקליפתה, ודט אתם למתפרצים מקרב האימה הכללית לכפירת בדת, וקראו להם מינים כנ"ל (1). והצדוקים נדלדלו אחר החרבן וימעטו וישוחו (2) עד זמן הגאונים בימי ענן ושאל (3) שהרימו עוד הפעם קרן וראש הצדוקים. אך תלמידי תלמידיהם והבאים אחריהם נואלו ונכסלו גם הם כסכל הירושה שלהם, ואם יצמוד ריבז ינער בהם בצדק: שוטים! —

פרק רביעי

הרופאים

א

בימים ההם נוסדה חברה אחרת, מעורבת מן עולי גלות כבל ומן שרידי ארץ ישראל המתודעים לחנמת היונים, והיתה הכתה היא מורכבת מאמנות הפרסית היהודית והיונית בעיון, ואנשיה התעסקו במעשה הרפואה לנוף ולנפש, ומתם רפאו בהישבעות ולחשים (4) בקריאת שמות מלאכים ושדים כפי מה שקבלו מאמנות הפרסיים, על כן קראו להם בשם הרופאים (5). החברה הזאת נחלקה לשתי כתות, האחת אישר בסוריא נקראת אים אים (6) [Essai]

הקבנון שלטון הספור כלן וצא צחל קט"ו סכ"ל צענין תירש הכן עם הצת וכו' שלכאורה הועתק אחד ונחזרו צטעות שנועת ח"ה תלמיד וע"ש.

(1) כמו שייחקו החוחר הזה לתלמידי הפרסים הקדמונים, אם אמנם הדנה קיימו וקבלו מהם כנ"ל, ולהנולדים צעלי היודעים, אם אמנם תולדותם גם הם מן האיקיים והתרופיים שהיו צראשונה ענף מן הפרושים, ורק אח"כ התרחקו מהם ונעטו ונעטו צענך הזמן, כמו הפרסים והלדוקים וקופרי התלמודים ראו והכירו בכל אלה כפירת ביחוד הדת האלהית, כענין כפירת מרי הפרסי שציויהם, ונתנו לכלם הכנוי מניס או מינים כנ"ל.

(2) לדעת קופרים קדמונים וצחוכס החכם Prideaux התרלו והתעוררו דבקי בת הדוקים צמלרים צראשית הוואה השלישית ציני רצ ושואל, עד שהוכרז החכם Amonim רצו על אוריגינות לבחז כנגדם ולגבור ציהודים אשר ייחוו להלדוקים לשצט צקרבס ועוד הקיסר יוקטיניאל צראשית הוואה הששית, ציני רצנן קצורלי רצ הונל רצ יוק, עורר את צצנו על הלדוקים שציניו וגרסם ואלרלות וועלחו. ולעוונתם התעורר צנאה הי"צ חכם מפורסם צספרד Alfarag להיות סקיבור להלדוקים, ודרש צקבל עם כי היהודות צעלם עהרתם היחה רק צדעות וצאוונות הלדוקים.

(3) כדעת הרומצ"ם ורבים וחכמי זמננו המצדדים כי הקראים הם הנוסף שלשלת הלדוקים צאזיה שני ולא כדעת חכמי הקראים הנוחליים פה אחד שאין להם דצר עם הלדוקים הקדמונים. —

(4) על הסניף הזה כתצ החכם ר' נפתלי הלוי צמחצרתו הקרי קדמוניות וואמר יפה ומוסולל ע"ש.

(5) ולדעת חכם אחד (עיין "התחיה" ח"א ושהחכם ר"ע זקט לז (32) היה פפר הרפואות, שזכרו רז"ל ענגז עם הכתחת כחש הנחשת, וכחצ צוכת הרופאים ההם, כי צעלי האיקלי כתבוהו ויחקהו לשלמה הוולך צזון צית שני וכו' ע"ש. ולד"ק רמזו עליהם צאצורס "עוצ צצרופאים לגיהנס" (קידושין פ"ב).

(6) וזהו "חד אפי צלפורן וכו' (ירושלמי יוואה פ"ג ה"ז צסופה).

אצל פילון מאלכסנדריא. Esseni אצל יוסיפון ופליניוס (1) שר'ל רוסאים בלשון סורסי אסי; והשנית אשר במצרים נקראת תרוסיים Therapeuten שר'ל רוסאים בלשון יונית (2). —

ב.

האסיים (3)

מושכם היה בפאת מערבית לים המלח מנבג לארץ יהודה (4). והיו נזירים ובודדים בחברתם, שומרי שבת בחומרא יתירה, מטאנים להשבע אפילו באמת, ומסנלים נישואי אשה. כל מעשיהם היו בסתר. והליכותיהן כצניעות. ע"כ קראו להם חז"ל בראשונה בשם: אנשי מעשה, צנועים (5), וותיקים, חברים, חסידים וכו' (6) והיו משתדלים לחיות חיי צער (פרקי אבות ו') לסנף חמסם להתגבר על נשמותם ולהכניע את הכשר תחת הרוח ולנצח העונג הנופני. ולא דברו מאוכה קודם צאת השמש, ולא נשבעו מעולם, כי הן ולא היה להם במקום שבועה, ונזהרו לירוק בפניהם או לצד ימינם, וכדומה מהפרישות והזהירות והזרזות. תכלית הקירותיהם כעיון היה לבקש סוד פנימי ונסתר ומשלי בספורי התורה ובמצותיה, ובשיטתם נכר יסוד ושרש הקבלה (ר"ש מונק בספרו על

1) צוקור השם היוני הזה ציוסיפון ואלל פילון ופליניוס נחלקו חכמי הקדמוניות ובגזרים אחרת משמות חזה או השא או לכו וע או כזיר או אסיא או אס פרכי יוקי או אסי וכו', ואנכי הקרצתי השם אסא מפני דעיונו לתואר תרוסי אחיהם, וטעם שניהם ע"ש אונתס צרפואה כ"ל. גם צמולא הכת הזאת נפלגו דעות החכמים: י"א שילאו ונת הפרוסיים צעמירה יתירה עד שהרחיקו א"ע לקלה המתנגד והולידו את הדת הנוצרית, ולד"ק היו ונשאלו כת צפני עלום ונתחלתם ועד קומס, ולדעת * ר"ע ון האדוויים הם הם הציתוקים, כי הם ציתוקי מורכב ון צית-אסי יי, ועב"פ האחרונים שבהם שייכים לכנוי הויכיים שגם עליהם רמזו חז"ל האחרונים צהרצה וקומונת צבלי וצתת כמו שזכיר להלכה צענין.

2) וזוקור השם גם הוא עצרי וזשון, ועלהו לתרופה (יחזקאל ע"ז) ונשאר זהה Therapie להכמות הרפואה.

3) על הכת המסתתרת הזאת מודור הרצה בתלמודים ובגדרשים, ואלל פילון היהודי ויוסיפון ופליניוס הרופא, וצפסרים רבים ונחכמי ישראל וחכמי האומות, חדשים גם ימים. 4) ושכנו בכלל צארלות הנבג לדעת פילון הנ"ל ורעוניה צפסרו וע"א צ, ע"כ שער החכם ר"י הלוי (צאורג נחוד ב' זד 33) שהם "זקני דרום, הנזכרים צונק' תמיד צ, או "חכמי דרום, הנזכרים צארוך ערך דרם על הרולה להחכים ידדים שר"ל ילך אלל חכמי דרום וילמוד חכמה וזה.

5) וריונו ע"ז לד"ק ונאמר (קידושין ע"א) שם צן שמים בעשרה אוחיות היו וזוקרין אוחו לכו עיים שר"ל האיקים שנקראו לכו עיים.

6) וי"א שהם המה הנזכרים צתופתא ידים אונגרים עובצי שחרית קוצלנו עליבם פרושים שאתם מזכירים את השם צתחרית צלי עזילה וכו'. ע"ב בגזרים קלת שמש ון מלת אססי שר"ל רחיה, אלל לעיל הו. חמו עפ"י מנ" צרכות צבלי וירושלמי שאינו כן.

* והיא היוצר זרה מכולן כאשר העיר ע"ז חפכס ד. לונן צמולדות רעמיה

הפילוסופיא היהודית), והתנגדו לעבודת הקרבנות (יוסיפון קדמוניות ספר י"ח פרק ב') ולדעות הפרושים בכלל 1, והאמינו כנזרה קדומה באמרו אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה, וכחשו בבחירה הפשית לאדם. האמינו בהשאת הנפש, היינו תחית המתים לנשמות, אך כפרו בתחית המתים לנופות (יוסיפון במלחמות ב' ז') וכפרו בתורה שבע"פ כמו הצדוקים. ואם בראשונה היו אנשי האיסאים מכובדים ונקובים בשמות יקרים כנ"ל, והיו בקרבם גדולי האומה כמו חוני המענל ויוסי בן יועזר ורבים זולתם, מ"מ נכאש ריחם בעיני הפרושים האחרונים וקראו להם מינים (כאשר העיר ע"ז חכם אחד במכתב הירחי להר"ז פראנקעל שנה שלישית צד 236) מפני הדמיון שבין דעותיהן ובין דעות יתר המינים כאשר עיני הקורא תחזינה מישרים.

ג.

התרופים

אשר פילון מאלכסנדריא קורא להם: "רופאי הנפש" (2) והיו גם הם מתבודדים ונזירים אצל האגם מארים סמוך לאלכסנדריא, ולכל אחד תא מיוחד לדור בו ורק בשבת התאספו לכנסיה שלהם לשמוע דרשות נסתרות אלהיות, ולצאת במחולות סודיות, ולאכול בחברה סעודה קטנה, וגם לכת ההיא קראו חז"ל בשם מינים (3).

פרק חמישי

האלכסנדרונים

א.

וכהתערב תולדות הברות הרופאים עם ההעלעניסטיים תלמידי אפלטון שבצצים יצאה משם שיטת הפילוסופים האלכסנדרונים. שהיו בה שני יסודות ראשיים מפורז ומטערב, ר"ל חכמת בני קדם והתפלספות חכמי היונים, ובראשם הפילוסוף יודיה הוא:

- 1) שכן עלינו צאיסאי אחד ועשנו ונחם, נציא וואהב להורק, שונא הפרוטים והפץ לנצדס (יוסיפון קדמוניות ספר ט"ו פרק י"ג. ולדעת רענו"ה צו"ע ח"צ פ"ג, ואחריו (צלי הזכיר שמו) החכם ר"י הלוי הכ"ל היה הוא האייסי ונחם ששאונו עליו (חיגיה ט"ז) ילא ונחם נכבס שונאי וכו' ילא לנצודת הונך וכו'.
- 2) וזוכיר פילון צספרו De vita contemplativa עהיה להתרופים ספרי סתריים וזנון קדוון וחד, והיו בעלי קודות וונקשי נסתרות בכל חלקי כתבי הקודש, כאשר טבעיני התרופים כל התורה הוא עלם חי אשר גופו אלות ונפשו רעון, והכפס הונשכלת תרחק כמו צאסקקלריא וואירע"ק פניוית הלבוט הסלוי. —
- 3) כאשר העיר צלדק ווארע"ק צעבר י"צ ונפירו שנה שאונו צ"ב ב"ה ואלף רב עשת קצר עבינה צבל ונקוס דאוור ליה רב עשת לנאעיה לכל רוסתא חוקון לצר ונזרח ולאו ונקוס דלית ציה עבינה אלא ונקוס דאוור צה וינאי (והרעצ"ס עמיטע עס — צדוק

ב.

פילון היהודי (1)

מולדת האיסיים והתרופים ושיטותיהם בתכמת היונים היתה סיעת פילון וחביריו זמן הרבה לפניו אריסטוכלוס הפילוסוף היהודי כימי בתלמי הרביעי, שהשתדלו למצוא בתורה רמזים לרעות אפלטון, והישבו את הסודות ההם לעיקר ואת הפשט החמרי לשפל וזה היה ראשית ומקור לכתות החולקות על הקרבנות ועל שאר המנהגים ועל התקוה לשוכות גשמיית בלבד. (מונה"ז שער י"ב).

שיטות פילון באלהיות היא, כי האיין שם שמי ונעלם התגלה ע"י האמא ד, הוא לוגוס, הוא דמיורג, הנקרא בשם ה' אלהי עולם, שר העולם וכורא התבל (2), מנלה תארו האיין שם וכראשם החכמה שהיא אם העולם, כמו שהש"י הוא אבי העולם, ומכחותיו הנגלים שהם מלאכיו או מדותיו יצאו טוב ורע, מדת דין ומדת רחמים, בהנהגת העולם. — כדמיון הצורות האפלטוניות

חשב פילון קדימת בריאת עולם שכלי בכנוי בן בכור או אור נקי מכל גשם לפני בריאת העולם המוחשי בכנוי בנו המוגשם (א"ב לרעמ"ה פ"ד), וביצירת העולם קבל שיטת אפלטון מחומר קדום, ומשתי רשויות ראשיות, האחת היא הדמיון הנמצא הוא השכל העליון הפועל והמצייר, והשניה היא היולי הפועל והמקבל הצורות, נברא העולם, כי אין יש נולד מאפס ושם לאפס.

המצוי הראשון בהתגלות האיין שם ע"י המאמר היא נשמת האדם העשוי בצלם המאמר, ורוחניותו היא חלק אלוה ממעל בהתגלות המאמר בו, והיה לאדם קדמון יסוד ציור כל המין האנושי.

פילון האמין בתחית המתים (עיי' א"ב הנ"ל פ"ד) ובגלגול הנפש אל גוף אחר לשחר ולצרף חלאת עונה בה.

האדם המשיג את האיין שם בעצמו כפי הכנתו להכרה, הוא עובד ה' שלא ע"מ לקבל פרס, רק ההמון המשיגהו ע"י המאמר בלבד, עובדים את ה' בתקות שבר ובראות עונש, שלא יבא אלא ע"י אמצעים מלאכיו כפי טיב החומר הטקבל, אולם מאת העלה הראשונה בעצמה לא תצא הרעה, כי כל הרע

ישן — "חלנוידי יט"ה" לא דק), זהו וזה טקיפר פילון על כת התרופים שהם פונים בתפלתם לנזרה קודם ללח החונה בעלות השחר. ובחמת גם וזהו אז קבלו הטרופים מן הפרקים ונכזדי השונט כו"ט ביהזקאל ופניהם קדוה וסם ושתחיים קדוה לשונט, והעיר ע"ז הנוצ"ס צו"ה עלטיטי עב"כ אורו טבינה צונברצ להטנגד לזו.

1) על אודותיו ועל דיעותיו ועל ספריו הרצים, הנוללים כונעט כלס צידו, הרצו לדבר רעו"ה צספרו ונ"ע ח"צ סרק ד' וכו', ורבים נחבונים קדמונים צלוונט, ובראשם הנוללי כע"כ ד ע"ר, וצונכנו ווהרנ"ק צספרו עבר חידות וני קדם, וצנו הסכס ר"ח קרלכונאל צספרו דעת אלהים צלרץ וזולתם.

והעיר ווהרנ"ק ז"ל כי עצם צורא וונתיג כזה נזכר בכל סיעות העינים, ונחוקק הפרקים ועד הנוקובלים האחרונים, בכנויים שונים ונעונים כמו סר, ארכין, לוונן, ארדבל, קרקור וכו', וכ"ז צבוונת כלי ואולעבי כעין ונלחך ע"ד אורס על צמוכונתא צרל שהול הנחמר, וע"ד דרשנס על ציה ה' לור העולונים, צסחי אוחיות צרל הקצ"ה את העולם. והרעיון הרצוי והר"י הזה יתצרך ויתלנן בהוטך הענין שלפנינו.

שבעולם בא רק מן החמרים תולדות החומר היולי הקדמון והנצחי לדעת רבו אפלטון (עיין א"ב הנ"ל פ"ה) ובזאת אין בחידה הפשית לאדם, ואיננו נתפס בעונו, כי כל רע בא עקב החומר.

פילון לא קבל את התורה שבע"פ מאת הפרושים, ונראה כנוטה בזה לדעות הצדוקים והביתוסים, ד"מ כפי' עין תחת עין ממש (1) וכיוצא בו (2), שאם אמנם לא נוכל לומר שהיה מכת הצדוקים, מאחר שהודה בתחית המתים (3) וכגמול ובמציאות המלאכים, מ"מ היה מן המינים האחרים שהם הביתוסים. בשגם לדעת רעמ"ה בספרו הנ"ל היו הביתוסים והאסיים כת אחת, אצל הבקי בחילופי שמות להקדמונים, מפני הבתים שהיו מיוחדים להם, וגולד השם ביתוסים מהרבת בית ואיסי (4).

(1) וזאננת נראה שכזאת וכזאת לא היה דעת הצדוקים לזדם, שכן מצינו צרייתא מאחזרת (צדא קנא פ"ד ח') תניא ר"א אומר עין תחת עין ונוש, ונו"מ של הגמולא שם ע"ז הוא רק בככות עינים, וכן נראה דעת הרמז"ם בשלישי לספרו המורה פרק מ"א, ועוד רבני אחד בתלמוד האלף הששי הוא ר' לוי זן אברהם (עיין החלוץ השני צנאמר הר"א גייגער נ"ו) קספרו צתי קשר הנפש והלחשים אומר: נראה ודעת ר"מ ז"ל כי עין תחת עין וכו' נוש, וכן מצינו ר' הונא קץ ידע וכו' ע"ש.

(2) עיין ח"צ פ"ד הנ"ל לרעמ"ה פ"ה כי פילון מפרש כל הכתובים כזורתם צאם הוקרא לזד, ולא ידע מן אס למקורת, ופטר עין תחת עין וקזותה אס כפה, אס יקום והתהלך צחוץ על משענתו, ואשר לא לדה, ולא יהיה אסון וכו' קספרו מן התורות כלס כפשוטם צורות הכתובים, וכן צדיקי נדה ונקקלים ולא תצטל גדי צחצז אמו מפרש קספרו מן החמלה הכל כפשוטם, גדי צחצז אמו דוקא, וכן צענין אותו ואת צנו, לא תחרוש צבור וצחזור, לא תשחית את עלה וכו' עושה מדותיו של הקצ"ה חולה ורחמים, תחת שלפי דח"ז אינן אלא גזירת נולך וכו' ע"ש. וכ"ז איננו חותם תכנית הצדוקים ככ"ל, שכן לדוגמא צמוגע למדת הרחמים צמותם מצינו לתרגום ירושלמי או יונתן על אותו ואת צנו לא תשחטו ציום אחד (ויקרא כ"ב ב"ח) שפרש אותו צוודת הרחמים, אשפ" צצירושלמי מגילה פ"ד נזכר פי' זה כפגול לא ירלה ככ"ל, וזאננת גם הלום ראיו אוננת הנחת הר"א גייגער (קספרו אורשריעט וכו' וצא"ז השלישי לז 12) כי נושירי ההלכס הקדושה, שזכוננת כרועה עם דעות הצדוקים, מאלו קן להס צחוק התרגום הירושלמי, שדצרו נצבעים כה וכה צחרגום הנויחם ליצ"ע ע"ש, אס אונס ככלל הכידון צטעם רחוננות צוונות לא דקדקו גם התלמודיים כ"ב להתנגד לו, כנראה ונתויו"ט צרכות פ"ה על הנוסנה האומר על קן לפור יגיעו רחויך וכו' צד"ה משחקין אותו וכו' צסס הר"ן צנוגילה פ"ד והרמז"ן על פ' תלא ע"ש.

(3) עיין מ"ע לרעמ"ה ח"צ פ"ד הנ"ל שהולך ומונה הרצם וקוונות שודצר צהס פילון על תחית הנותח ל גופות, ונושך חח"ז גם הרצ סי"ר קספרו ערך מלין ערך אלכסנדריא וחולק טה על החכס דעהנע הוחליט, כי האלכסנדריים לא האמינו צתחית הגופות, אך החכס יה"ש צהחלוץ השני צא וחקרו כי דעהנע צרר צראיות שאין להשיצ עליהן כי פילון האמיין לזד צהשארית הנפש ולא צתחית הגופות, וכי האנונה צתחית הנותח לגופות הורקת כל טיעת הפילוסופיא האלכסנדרונית, וגס שאלת האלכסנדריים צדקת החול לרי' צן חכניה (נדה ע"ז ב') אס ותיס לעמיד לזא לריכין הזאה שליטי וצציעי רחיס לזו וכו' ע"ש.

(4) והקרים לדעתו גם החכס הערלפעלד עפ"י ראיות, ונהה שחקשה ע"ז חכס אחד צונכת הירסי להר"ז פראנקעל טנה שטיות לז 235) אס הציתוסים הס האסיים, איך

הנצרנים

מן האסים שביהודה ובגליל יצאה ראשית שיטת הדת הנוצרית (1) אשר דבקה היו בראשונה יהודים מתנצרים (2), ונפרדו בשנוי הרכבתם מתורת היהדות והפרסית והיונית לחברות רבות וכתות שונות, והמיחודות שבהן השייכות יותר לענין שאנו עוסקים בו היו בכנוי אכיונים (3), ובהן היתה גם כח

תקפר וזהו הנוסחה צר"ה פ"צ וצגמרא סס, שטכרו עדות שקר להטעות את החכמים בקידוש החודש, וזה לא היה טיב האיסיים שהונה יראו לפשותם וכל דבר שקר כידוע? לא קשה ומי, חדל מלינו סס המוסח צירושלמי וצחוספתא מייכים והיו א"כ לדוקים כ"ל, וידענו שהלדוקים נתחלפו לרוצ עם הצחוסקים צני גילס וזוגס לדעת הגדת אצות דר"כ ס"ל, ועוד הרי הוא אומר סס "ונסקלקלו" ויובל להיות רלונו שנתקלקלו צודתם ונאלו לסקר נפסס, כי צלמות קלקלו האיסיים עב"פ וילאו ונניצס הראשון, כי צרלשונה היו ציחד עם הפרושים, ורק צרצות היונים נדדלו וזהו ונתקלקלו לפי דעת הפרושים שקראו להם מייכים כ"ל. —

(1) צפעלי השליחים (י"ג א') נזכר עם פויל ונולדים אחרים גם מניחם אשר גדל עם הורדוס הנוצר, והנה אם אונסם כי מניחם זה אינו האיסיי ה"ל המכר ציוקפון וצונקנה חגיגה כ"ל, כמו שהעיר צלדק החכם ר"י הלוי ה"ל, כי מניחם זה היה בששים שנה אחרי מניחם הראשון, צכ"ז אפטר טגס הוא היה איסיי, ע"כ נתחלף צראשון, אם צכ' פעלי השליחים ה"ל, או צגמרא חגיגה ה"ל, אלל אציי ורצא, כמו שהעיר סס החכם ר"י הלוי ה"ל, מפני שכלל נודע כי פטר מיי הכולרים מוקור האיסיים נוצע.

(2) וההנחה הזאת ונהיהדות ראשי כח הכולרים הקדמונים נודעה כ"כ צישראל (*), עד שהתפשטה האגדה צלונותנו וזונן קדום (עיין צנאמרי החכמים דר. גרענץ ודר. צעער ודר. לאדקעצערב צמכתה הירחי להר"ז פראקעבל לטנת 1860 דל 21 ולד 157 וצקורות היהודים לדר. גרענץ ספר חיישי לז 180) כי שונעון פעטרוס צבור עליה ישו הכולרי הנוכחה Judenapostel (צניגוד אל שאלו הוא פויל המכונה Heidenapostel) "חבר פיונים לרוצ ואלה" (תולדות יש"ו) וצראשס פיוט. העבודה ליום הביפורים הנמחיל: אתה כוננת עולם צרוצ חקד וגו', וגם תפלת כשנות לטנת, ונפשי טנאלא צנחזור וויטרי "שונעון כיפה סיקד קדר על יום הכפורים וכו'", הוסיפו צנחזור אחר לומר: שונעון כיפה שקוריין לו ק' פיטרו ורומיי עשה השצח הזה לאחר שתקן להם אונות יש"ו וכו', וצקדור ונהג טריש נמלא אלל תפלת נשנות: שונעתי ונרציו יהודה צר יעקב צרבי שונעון צן כיפא יקד נשנות עד מיי דמה לך וכו' ע"ש, וצכ' סקידים ס' ק"א ז"ל: "ואפילו ללדיק והס תועים אחריו כגון שונעון כיפה". —

(3) Ebioniten מפשי שחחו צנודת שלי טלך ושלך שלי ולא היה לכ"א קנין צככסי עלונו והיו אציונים. וי"א שנקראו כן ע"ש ונורס א ציון שהיה תלמיד קרינת סנזכיר להלן. הכת הזאת היתה ציוני מורצן ציתשכי, ואנשים היו יהודים ונתללים וננעבו ונחילת דבר ון הסי, ושנורו תורת נשסה כנעט כלל ורק זעיר סס זעיר סס שניו צענוייתה (וחלקו על שאלו הוא פויל טרלה לצטל תורת נשסה, וגיטוהוקראו לו כציא מורה שקר ונשלות שול ונודחים, ונמפרים מוננו שהיה ונצטן ונולדה עכו"ס, והסיחד רק ונלחצו לנת הכהן הגדול, אלל כאשר לא נתנה לו לשהה רלה לנקוס ציהודים ולצטל וילה וצצת וכו' — עיין

(* ול"ד הגלון סי"כ עיין צנמגיד 1872 לז 407) היה זה כוננת המדרש שה"ש ז' צ' אונות העולם אונוריין אלו ישראל וכו' ונזכיר סס נשס סכוכיי דמוס צלוייל שאמר אחר ונכמיי הכולרים ונלחצו צ"ע ע"ש.

הנצרנים 1) וכן הכת המכונה אצל הנוצרים הקדמונים בשם (Eloesaiti 2) ועל כל

ט ווענגלעך צעפרו על הזמן שאחרי הסליחים), ונתורת הנוצרים לא קצלו אלא שתי הפרסיות הראשונות ואלבנגליום העברי אשר כתב ונתתיהו, והיו נשיאים ציהם וצנותיהם צנעויותם גם סוויבוס הנתרגם את הנוקרא היה עובת האציונים . ונל"ק עיין החלוץ השני מד 100) נזכרת כת האציונים בשם "בי אצידן" (שצת קט"ז א' בדל"ת תחת ו"א) ששם נזכיר ספרי האונגליום וספרי הלדוקים וחס"ב גם ספרי דבי אצידן, היינו ספרי האציונים, ונוספר שם כי רצ לא הלך אל אשתי הבת הזאת, רק שמואל שהיה צעל וחקר ומדעי לא ירא כמו רצ ששא יתוכח עמו ויקלקלו אמונתו, וכן נר בר יוסף אמר אלא מנייהו אלא ולא וחספניאל מנייהו, והעיר שם הרצ ר"ל לבעך וכו'. כי יוסף בן חנן שאל שאלתו בדבר ספרי האציונים מר' אבהו שהיה שכיח אצל הנוצרים (ע"ז ד' ח' א' *) וחקר ודרש על אודותיהם (ע"ז כ"ו) והתוכח עמהם (סוכה ו"ח ז', פסח ו"ג ו"ט) ועם הלדוקים (שצת קט"ז והשני אדרצה עיקר טיבילה צנורא צמוז על דברי שליחם ונתתיה ג' י"ח) וכ"ז מפני שהיה קרוב למלכות (עיין רש"י ע"ז ח' נזכר באמת השם צ' א צ' י וכו' מנע, ובי המעשה דאמא שלום בשצת י"ז דנפקו אמתה דבי קטר ומשהו ליה ונעבר למיני צקראי). והעיר עוד שם כי צמס צצא קמא דק קי"ז א' נזכר באמת השם צ' א צ' י וכו' מנע, ובי המעשה דאמא שלום בשצת שם עם ההוא פילוקופא שאמר ון יונא דגליחון ומארעבון איתנעליה אורייתא ומשעת וליתיהצת אורייתא אחריתא וכו' היה אחד מאשתי הבת ההיא, אם אמנם ידוע כי אשתי הבת הזאת שגורו תורת משה עם כלליה ופרטיה כנ"ל, אך לא היו מחכים עוד לביאח המשיח. ועוד נאמא צמס' ע"ז י"ז צ' ח"ל ונ"ט לא אחית לצי אצידן ח"ל זקן הייתי ונתירא וכו' .

4) Nazaräer, על שיטת הבת הזאת הוליח לאור צדורכו החכם כור צ ע ר ג ספר שלם בלשון קורית עם תרגום רומי בשם Kodex Nazareus (מוצא צם' הקצלה להחכם פראנקל ה"ל). הבת הזאת נולדה, לדעת הירודיומוס ועפיפאנעק, ציוני לדת נשית הנוצרים. ושיטתם דומה מאד אל שיטת המוקוצלים, והקורא צפטר הסורי ה"ל ידמה לקרוא צפטר הזוהר. צו מכוונה האלמות תמיד בשם מלך האור והדון הכהנה, והאלוה הוא הזוהר העטור והאור הזך והאין-קופי, והוא היצו, החיים, הלדקה והרשעים. ונענו אלולות כל צורות הנמלאים צעולם, הוא יולרס הוא צוראס, אכן כחמתו ומתומו ומולדיו סתימין ומתמוין ונבלמים מביין כל, כל היצורים שואלים זה לזה מה עמו, ומציבים כי אין לו עם. ונאשר מלך האור ואור האין קוף הוא צלי שם, וצעמזו הוא נומיר ונעלם, ע"כ אך צז עהור ונפש תמימה צאהנה ואמונה תחקרב אליו. הקפירות המשחלשות ויודות מהאין קוף עד עולם העשיה, הן הן הנאמרות והנענות צפטר הזוהר. ח"ל ספר הנלרכים ה"ל, כל הרעות והנלכים והיצורים כלם מודים ומשצחים צטירות וצחפלות את הנולך העליון אדון האור שיואלים ונענו חשקה קרני הוד ואלו הם, הראשון הוא האור האשיר ליצורים, השני הוא הרוח הקל המרחף עליהם, השלישי הוא הקול הנעים המשועב ששון לצם, הרביעי הוא הדבור המורה אותם צאמונה רמה. והחמישי הוא ללם דעות כל תצנית רום ותחת. הקטר מוסיק ואומר: קודם היצירה לא היה כי אם הע ל ס החצוי הנלמי והנעלם צלי אור וצלי צורה, וממנו כאלל Ajar Sivo (אזיר צוה) הנקרא גם מונללא או כצושא או הכנה הרוצו על החכמה. וכן הכנה הזה יולאים המים החיים או המים הבדולח, הרוצוים אצל הנלרנים כמו אצל המוקוצלים על הקפירה השלישית היא ציכה אורו, אשר הוליד חיות אחרת ושנה יש מון אשר צמחצחה עלה צראשונה רעיון היצירה. החיות השנים החיה הולידה שלישיית המכונה Abatur (אב יתר) "בתיק יומין ומתהור", וכאשר הסתכל אשצ הנצחר על התהום השחך או המים השחורים, עצצ צתובס את ללם

(*) אכן מה שצווב שם על ר' אבהו שיעדוהו ומתוכה רצה עם המינים כנצוחר צירושלמו ברכות ס"ע וצ"ר פ"ח, שהענו זכרונו צל"ס, כי שם הוא ר' שמלחי הממוכת ולא ר' אבהו.

מיני היהודים המתנצרים בשם מינים במקומות הרומזים על הנמשכים אחר הדת הנוצרית.

פרק שביעי

היודעים (1)

שיטות הפילוסופים הישראלים בסוריא ביהודה ובמצרים חולדו את שיטות היודעים (2) בראשית המאה השנייה למספר הנוצרים. והיודעים ההם היו

דמותו הקרש פועט א ה י ל שיהיה חונן וארכון התצל. — אח"כ נדצר הקשר על אלימות הרבה נלחם צעונים וצשאל. — צקפר שהוא נזכרים נלצד שלש המיות הכל העובדות שם Farsufo שהוא ממש פרלו פים שאלל המוקצלים, עוד עשר הקפירות שהן השלש העלימות ו' קפירות ו' קפירות הצנין. — וצטיעת הנלכרים נולד הרע הוא החשך נגרעון נדרגות האור האלהי, ע"כ קרש אללם ער החשך צקס Gew (גו) או Guf (גו) ער"ל החומר, ודומה אל חומר הקליפות אלל המוקצלים. — גס צטיעתם יש אלם עליין ואלם תחתון אזי המין האנושי, וגופו הוא יאור מלאכים שפלי ערך שהם נעשות הכובצים. אך נעמותו היא חלק אלוה ונוציל, והטלכה לעולם השפל לעונש על אשר השתחפתה צנורידת מלאכים רעים. — והנה לדעת הרצ"ל לעק הכלל נזכרת הכח הזאת צתלמו"צ צנת קנ"ז א' צקס כל רפי, והפ"ח הוא תקון סופרים ומפי היראה. ונראה ממש כי רצ ירא ללכת אל האצוינים ואל הכלרכים, אך עמואל הלך אל האצוינים ולא אל הכלרכים שהם התרחקו יותר ונותרת ישראל.

(2) שהיו לדעת החכם קקאלינגער יהודים וכתה האיסים צצצות השם אל איל ליזים, וטיעתם היתה נזוכצת נדת העכו"ם והיהדות והנלרוש, ונתפצטה הכח התיא בכל ארץ ישראל ציוי הקשר אדריאנוס, ואנטיה שזרו כל חוקות התורה כתפצטה, אך נאקו צקצצות, ואקרו טחיתת כל צעח"י, ונעצצו צברואים כמו העפר הנולח וצימוד הנוים שהיו להם כעין אלהות, ולו על הנישואין, והיו איטנבנוים גדולים. אנוס לדעת חכמים אחרים היה שם ויקדם Elxai (היהודי הנזכר אלל עיפאלנשק ודומה הרבה אל שועון המגי שנזכיר להלכה). ונקור השם לר"ק ונלשון עברית אל-ב-ס א או י-ב-ס א ער"ל כח נזכרה, וי"א שהוא שם הכח ונלשון עברית אל ב-ס א י ער"ל הנזכרה והכופר. ולדעת החכם דעליטש נקור השם ונשם הכפר על ק עקי בגלילות הירדן, שהיה מקום מולדת הנביא נחום האלקשי (העובדה צקפרים נאחרים אלקשאה או אלקשאי) וגם הנביא שלמו ויקד הכח הכל, ונאל צקס הכפר רוח אל-כפי הכל, שכן נזכיר צעל ונחת שי הנזכה האל-קשי חלוק צעתי צנות, וצני הגליל ידענו (עירוצין) כי החליפו צהצחה ק' עס י'.

(1) Gnostici ומשם Gnosis ער"ל חכמה צגיבור אל אנוכה עורת צלי דרישה וחקירה. והכנוי הזה נתן להנחמלסקים צדת מלח תלמידי הנולדים הנאחוינים, כנו"ש צאגרת הראשון של שאול אל עיוותיות "קור נדצרי שוא ותפל ותהפוכת הלכה אשר צקקר יקראו לו חכמה" ורוח צזה על חכונת ה י ו ד ע ים היהודים הנחמלרים רק לנוראית עין, אכן על ה י ו ד ע ים הנולדים אומר צעצח צאגרתו לקורחתיים "נדצרים אכחנו חכונת אלהים צקוד החכונה הנקתרה וגו' (א' צ' ז'). וקופרי עמונו ונכנים חכונים כאלה צקס י ו ד ע ים, וטיעתם מ"ד ע, כמו שנזכיר צקוף הפרק הנזכיר צהרעה נאחויים נרז"ל, וצחמלת הפרק העשירי להלן נזכיר, כי גם להרנש"ן נודע השם י ו ד ע ים לננוצן זה. — (2) על אמונות דעות היודעים דצרו חכמי האוונות נעאלדער, לעוואלל, ליקקע וכו', וצימוד כהני הנולדים עיוי קדם, וצין סכמי דורותיו: צויער, הילגענעפאלד וכו', ואחריהם ליפזיק צקפרו Der Gnosticismus, ונחכמי עונוו דר. גרפצין צקפרו

יהודים מתנצרים, ושיטתם באלהות הרכבה מדעות היונים, ממסתרי הפרסים (לדעת Bauer), מקבלות ומסורות אומתנו, ומחמת בני קדם, ביחוד ההודים ואמונות בורד עה (Buddha לדעת Lasser ואחרים), ובכלל שיטותיהם נמצאה האמונה בשתי רשויות, ע"פ אופנים שונים לפי רוח כל כת וכת, הכפירה בתחית הסתים, והנחת נלגול הנפשות. וראשי חכמי היודעים היהודים היו:

שמעון הקוסם (1 Simon Magus)

שמעון המג'י חי לפני הרבן בית שני, והיה שומר וני או כותי מעיד גית'ון, והוא אבי כתות היודעים, לפי שיטתו נברא העולם ע"י המלאכים, ואין תחית המתים לנפשות. ואמר על עצמו שהוא נלגול הרוח אשר נפש נשמת חיים בעולם, ואשתו הילגא היא נפש העולם (2).

"הידועות והיסודות" — Gnosticismus und Judenthum, ומוהר"ק צפירו מונה"ז שער דרך החימוס, וזנו מוהר"א קראכמאל צפירו דעת אלהים צלרץ, ולאחזו מדברים פה רק מוראטי היודעים אשר נומעי יהודה ילאו. ומורה ישראל על לשונם, ומדת הנולדים לא קצלו רק את הטם צלנד, וכל שיטתם צנויה על מוסדות כחונת בני קדם ועל נסתרות האפלטוניים החדשים שצאלכסנדריא של מלרים ציסודם עם תורת משה ומסורות היהודים כאשר נצאר צהוטק הפרק.

(1) על שמעון המגוס ועל שיטתו החריק לדבר ציסוד הסבס פראק צפירו על הקצלה ה"ל, והסד ר"א יעלליכעק צוואמרו הגדול צו"ע אריענט ענה עשירית, והרעה סם לדעת הרבה מיקומות צח"ל הריחוס על שיטת שמעון הקוסם הנודעת להס ע"ש שהחריק צטוז טעס ודעת גס על שמעון אחר סנתן יי וסם לשמעון צן יוחאי צעל הזוהר וכו'.

(2) וקרא סם אשתו גס צ-ר-ע על (Barbelo לפי עדות טערטוליאן סר"ל צה צעל) וכנה אותה סם כל היקוס, הנולאל הוטכיל הראשון וכיולא צו. ומזה כנו היודעים את סר הרקיע השמיני צ-ר-ע על או צ-ר-ר י או אצי כל היקוס. והרעה אגדות וסיפורי נפלאות והצלי שיחות כצדו הנולרים הקדמונים על האיש הוטכתי ההוא, אשר לד"ק לא היה ולא נצרא אלל צרות הדמיון. וי"א שהוא הוטכק היהודי אשר רצים הלבו אחריו המדברה, והאמינוהו לבואל מודה ונליל סזכר יוקיפון לרוויים (קדמוניות ספר עשרים פרק טציעי) והוא טוטספר מונו צפעלי הסליחס פרטה טווינית לאמר: ואיש טמו שמעון אשר נלפנים קסס קטומים, היה צעיר ההיא ויש צה עם שוועון צאמרו על עלמו כי איש גדול הוא ויקיטו אליו כלס מוקטן ועד גדול לאמר זס הוא צבורת האלהים הגדולה וגו', וכיון צצבורה סזחס על המימרח לדעת הירונימוס, חוסס חכנית כל הקפירות, ולפיסו אמר שמעון על עלמו: אכני ומימרח לדעת הירונימוס, אכני הויפי האומתי, אכני הוטכס. אכני סכל יובל, אכני מלל אלהות. והסיק הסבס פראק לברר, כי ב"א מהוטצט"ס האלה רומז על ספירה אחת צשיטת הק צל ס, וחזו ע"ד טועביר כהן הנולרים קלע וועכט, כי שמעון המג'י שאמר על עלמו שהוא אלינות הוי יורא ספץ להנשים צת אבו שהיא ס מח צה, צאצת צנוים ה"ל, ורומה צזה אל שיטת הקצלה צזה ספירת הס כוה ס הוא המאמר צצחית דוכרצ וצת זבוו היא ספירת צינה שהיתה לדעת רוב היודעים רוח סקודס.

מנחם הבללי

ב.

מענאנדער

השומרוני, חי גם הוא לפני חרבן בית שני, ואמר על עצמו שהוא משיח, וגם הוא האמין כי העולם נברא ע"י מלאכים.

ג.

קרינת (Cerinth)

היהודי חי בזמן חרבן הבית, ולמד במצרים, והאמין כי אל אחר שהוא למטה מאלהות העליונה ברא את העולם, והוא הוליד בן בכח המאמר. וכשימתו מלאכים שונים וספירות בשמות: השתיקה, העומק, המלוא וכו' שהיה מקור לשימת חזקיא שנוכר להלן, ואמר שהתורה לא נתנה מהשי"ת אלא מהמלאכים, ואלהי ישראל לא היה רק מלאך, וכדומה בהזיות כאלה.

ד.

סתורנין

הסורי למד באלכסנדריא בראשית המאה השניה למספרם, בימי בר כוכבא ומלחמת ביתר. בשימתו נאצל העולם עפ"י מדרגות ספירות או נצחיים, אשר השבעה האחרונים מהם הם נפשות כוכבי הלכת. והם בראו את העולם המוחש ואת האדם, ומלחמה להם תמיד נגד רעש ממשלת השטן. אבל האדם אף שנכרא כצלם האלהים אין בכחו להלחם נגד השטן, ע"כ נסח בו נשמה חלק אלהים ממעל. אך אז ברא גם השטן מין אדם מחומר היולי לעזור לו נגד האדם הנבחר, וירד הנצח נאוס מן השמים ארצה כמראה אור לפדות את האדם מיד השטן וממשלת הכוכבים. לדעתו אכילת בשר ותשמיש נותנים לחומר היולי תוקף ועוז לשלוט על האדם. ע"כ אוהב נפשו ירחק מהם. סתורנין כתב ספר מלא נבואות וחזיונות, ואמר כי מלאכי מרום מסרו לו את הספר הזה.

ה.

מלכיו

הוא באזילידוס מסוריא, תלמידו של מענאנדער, בדורו של ר' עקיבא, ולמד עם בנו איזידורוס באלכסנדריא. ושימתו באלהות היא, כי העלה העליונה אין שם המסתתר בחיזיון עזו האציל שבעה כחות רוחניים לגלוי היות כל המציאות הגשמית, וכל נאצל אצל את הנאצל השני לו, באופן שהאצול הראשון לברו יצא מיד ה'. הראשון היה רוח האלהים, השני הבינה, השלישי הדעת, הרביעי החכמה, החמישי הגבורה, השישי הצדק, והשביעי השלום. זה היה סדר אחד מכחות הנאצלים, שהיו ככלם במדרגתם זה למטה מזה ווא"ז עד המספר שם"ה. ולכ"א מהם מניע שכל נפרד, והם משתלשלים

ויורדים מן הרוחני החבוי הראשון עד הגלוי הנשמי האחרון בגשמות המציאות, וחיו כזה שלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, ושכליו מחברים את האין-שם עם המציאות ע"י שלשלת סדרי הספירות או הכחות ההם, שהם כלם אורות בסטרא דימינא ברשות הטוב, ולמטה מהם כחות החשך בסטרא דשטאלא ברשות הרע, וכאשר נפלו האורות למטה נתערכו עם כחות החשך, ונתהוו מזה בלבול היסודות הטובים והרעים בתכל, נפש מאירה אסורה בנוף חשוך, יצר הרע כרוך כנחש ביצר הטוב, עד שיתוקנו ע"י מעשים טובים בעולם השפל ויצרפו האורות וישובו למעון האור הקדמוני, והרע יתם ויכלה לנצח, וגם נפש האדם תתגלגל לאחור מן החשך אל האור, עד שוכה אל מקור מחצכתה. מלכיו כפר בתחית המתים לגופות, ותלמידיו חקקו וחרתו קמיעות אבראקס עם במספר שס"ה אותיות על אבנים קטנות עם ציורי חיות שרפים ואופנים ושמות קדושים, וקמיעות כאלה נראות ונמצאות עד היום הזה באוצרי קדמוניות.

1.

מרציון.

תלמיד של צערדון (1), מסינופה, במאה השניה, ובשימתו: האלוה הקדוש בעל הרחמים, הבורא הצדיק, והחומר היולי, שלשתם יסודות ראשיים. ואחרי אשר יצר הבורא את העולם הנגלה מחומר היולי, נתן לבני ישראל, בהכמחת יסר ועונש, חוקים אבל לא כח להלחם בחומר היולי ולהתגבר עליו עד ששלח בעל הרחמים, אלוה חבוי ונסתר עד אז, את הרוח הגואל במראה תכנית אדם, לפדות את האדם משחת בלי, ולהביאהו לחיי העוה"ב. על כן צריך האדם לסגף את גופו, למען יתגבר על החומר היולי ויחלישהו, ואשר לא יוכל להתגבר עליו נשאר חלש (Katuchumen). מרציון כפר בתחית המתים, ואסר את הנישואין, והתיר את העריות (2), והשאיר אחרי מותו כת גדולה בהרבה תלמידים אשר נרדפו עד חרמה.

2.

קרפוקראטס.

מאלכסנדריא וכנו עפיפאהנעם (אשר כמותו בנעוריו עשוהו לאלוה בקעפהאלענע) למדו במאה השניה באלכסנדריא, ובשימתו: נפש כל חי

(1) Cerdon אוקריא בנאה השניה, ולפי שיטתו שני ראשים אלהיים ונתנגדים זל"ז, ואין תחית הנתיים לגופות.
 (2) הקורא הנואזין ינאל בהצלי היודעים צרוצם חיסור הנישואין, והיתר העריות היה ניוסד דבעותיסיס, כידוע וכנו שהעיר נוהר"ק צעם סכני הסולרים ופילוסופי הזנכים ההם. כי התלמידים של רוב כמות הללו התנוכרו לכל תלוה ותיעוב צבריות, צאנורס שהם בצר נעלים וכל חסוקר להעוון, וקדושתם הרונה לא חטווא בהצלי הצער. ואולי רנוז ע"ז צנוקס צרכת ניטואין: ולנו על העריות וחסר לנו חת חלוקות והתיר לנו חת השטואות וכו' צנוז התנגדות נתיים ההם שחסרו ניטואי חשה.

משתוקקת לשוב אל האלהות העליונה (Monas), אבל חק ותורה אשר נתנו מטלאכים נפילים המה נצבים לה לשמן ולמניעה, ואך יחידים שרודים כמו פיתגורס, אפלטון, אריסטו, ויש'ו הנוצרי (אשר דמותי תבניתם קשמו בתי מדרשם) התקוממו לנגדם בהרסם את הרת הנ"ל.

ה.

חזקיא.

הוא פאלענמינוס מאלכסנדריא, למד ברומי ומת על האי ציפערן, ושיטתו כאלהות היא, כי העלה הראשונה (Propator) עומק אין חסר הוא Bythos, מסתתר בחכיון עזורכבות בשנים ועמו שתי הספירות: השכלה ושתיקה, האציל מצמצום עצמותו את המלוא שהם שלשים עגולים עתיים או נצחיים (Aeones) דוכרא ונוקבא משפיעים ומקבלים במ"ו זוגות: הרוח הקדמוני ובת זוגו האמת הולידו את השכל ואת החיות, והם הולידו ששה נצחים זוגים אחרים ובראשם אדם קדמון ובת זוגו הכנסת השמיטית. אדם קדמון והכנסת הולידו גם הם ששה נצחים זוגיים, והאחרון שבהם הוא החפץ והחכמה, אבל גם לאורות ההם צל וחשך הוא החומר היולי הנצב לשמן מול האור והטוב, והוא מסבב בעולם כל רע טבעי ומוסרי, והוא מהרס ומשחית סדר הנצחיים, עד שיגבר אור הנצחיים על חשכת ההיולי, בשפכם אל קרבו מל אורות להמתיק את דינו. אך בין כה וכה הולידה החכמה בת זוגו של החפץ את אס החיים ושמה אח כמות (Aohameth) אשר נטבעה במצולות החומר היולי, ולמען תתנכר עליו הבינה ע"י אומן העולם הוא דמיונ הנ"ל את עולם העשיה תחת הנהגת שר העולם ההוא המכונה ארון כל הארץ, והוא ומלאכיו יצרו את האדם מנוף הישך מקור הרוח הרעה ויצר הרע עם נפש שמיטית דקה וזכה. והיה באחרית הימים תצַרף אח כמות, ע"י אש לוהט מוסדות התבל, מסיגי החומר היולי, ותעלה ותשוב אל אמה החכמה לשכון בקרב הנצחים לעולמי ער. —

מ.

מדרכי.

או מר קא מארץ ישראל, ובאלאירוספה כמאה שנים אחר חחרבן, ואמר כי רוח הקודש מגלה לו סודות, והמציא אחדות ארבע ספירות: האיך-שם, השתיקה, האב, והאמת, ולמד שתי רשויות עיקריות, וכפר בתחית המתים לגופות, ובשיטתו הנצחיים הם שמות האיך-שם, והתגלותם באר ע"י מספרי החשבון ואותיות הא"ב, וכיחוד ע"י צירופי אותיות השם המפורש, והעולם המוחש הוא רק כמו בת קול מעומק אין חקר בחומר היולי. סגנון לשון הפילוסוף חזה "קרוב לדרך הבא אצלנו בספר היצירה, ואצלו נמצא הדבור, השיג ולא השיג, הוליד ולא הוליד, להורות שאין להבין הדברים כפשוטם (כמו שנמצא דוגמתו בדברי מקובלים אחרונים) והוא מסר סתרי עניניו בלשון ארטי, (מוהרנ"ק שם). ענף מגזע הכת הזאת היו המכונים השרים (Archontici) בסוף המאה

השניה בארץ ישראל ובארם, ולמדו כי העולם נברא מן המלאכים, וכפרו בתחית המתים לגופות, והאמינו כי הנשים הן ילדי השמן וכו'.

7.

טאטיאן.

מארם נהרים במאה השניה למד מקודם כי מרוח היולי המתנגד לאלהות נוצרה נפש האדם, ואח"כ קבל שיטת חזקיא בספירות הנצחיים, והורה לסגף החומר ולהיות פנוי מנשואין. וקצת מתלמידיו אסרו גם את היין.

יא.

ברדיצין

הוא Bardesanes מארם נהרים במאה השניה, למד בסוריא בצורת חרוזים כלשון ארמית, ונשארו איוז מהם מספרי אפרים סוראה. שיטת ברדיצין קרובה לשיטת חזקיא, והיא בקצרה: האב החבוי השוכן באור הוליד בן, הוא האדם השמימי, והוא בזוג עם הרוח הקדש הוליד ד' היסודות אערמ זא"ז, באופן שהעולם הוא, כמו בספר יצירה, אצילות או קול הרוח, ברדיצין נותן כבוד לספרי הקדש, אך כפר בתחית המתים, והאמין כי השמן הוא אל אחר מתנגד ככח עצמי להאלהים, ומביא רעה לעולם (1).

יב.

יוסטין

הנשען ברעותיו על "ספר ברוך" שממנו שאב כל או רוב שיטתו. הספר הזה נתחבר במאה השניה למספרם, ואלה דבריו בתחלתו. בראשית ברא הזוג אלהים ואדמה (Edem) את העולם ואת בני האדם, וזווגם עלה יפה, אבל אחרי כן נפרד אלהים מבת זוגו אדמה לדאבון רוחה אשר כחמת אפה הסיתה את כל משלחת מלאכיה הרעים והמחבלים באישה וברעיו וכו' (רומה הרבה אל המספר בספרי הראשון להכנעני סנחוניתון אשר תרגמתי עברית ע"ש בהערותי על המסתר הזה) וכאן כמו בכל שיטות המינים היא מלחמת החומר הרע נגד רוח האלהים הטוב. וכל מיני היודעים ההם (2). רבותיו של מני הפרסי, נודעו

(1) וז"ל ר' יוסף חזן לדיק צפירו עולם הקטן וז"ג: ואם יאמר חונר שהאחד פועל קצת הפעול והשני פועל קצתו וכו' זו היא חונות דיאלן (צד-דין) הארור שאמר עביו צליטה החכם שהיה ציוני פרעה (?) כשאמר שהדצר האחד איו פועל שני הפכים וצורח טעוזה הוא צורח הטוב והאור צלי תכלית פועל הרעות פועל החסך והרע לאין תכלית ולא עשה אחד נוהם דצר שלא עשה השני הפכו ויש לנו להסיע על קצרה זו וכו' ע"ש. —

(2) שהזכרנו מה ושלל הזכרנו, כמו פויקטוס, שעביו חונר "Un De plus Savans Hommes du 3. Siecel," (Volney, Ruines

לחז"ל ברמזם עליהם בתלמודים ובמדרשים (1).

פרק שמיני

חברי הנחש (2)

כת קדמוניה במצרים (ראשיתה לדעת Mosheim לפני הדת הנוצרית) ויצאה (3)

להגדת פויסקט כי נפתה לעצת השטן ויאלץ לתרצות רעה, וזולתו רצים שאי אפשר לפורטם פה.

(1) כמו שהעירו מוהר"ק וזנו מוהר"ק צספריהם הכ"ל כי חז"ל השתמשו בשם ידיעה לחכמות הגנוסטיקיים ורמזו עליהם צוואוריהם: לדעתם לא נאמר אלף לדעת (חגיגה ט"ו) וכן אל תפנו אל האצות אל מדעת כס (עיין להלן) וצונטת אצות: לידעו ולהודיעו להודיע שהוא אל הוא היוצר וכו' רומזים כלם על ה' ודעים ודעותיהם, וכן הנקמה חפלה קלרה שתיקן שמואל "והתועים על דעתך ישפטו" רומז בצרכה הזאת המוקצת על צרכת הווינים, על כחות ה' ודעים (עיין להלן אלף אחר המצטא "ספרי טו"ע יא") ושמואל נסר דינס לשמים ולא לצריות.

(2) או "צע"ל-או"צ" Ophiti ושם הנחש Ophion Ophis צלטון יוניתי. וצלטון ונלרית Obion, עיין לעקסיקון ערש אונד גרוצנר ערך (Obi) והוא הנחש אצוזה-לדח"ל פיתוס היינו פתן, ודושה אל תצת נחש צהוראוח קסס, כי ראשית הנחש והקסס היה צנחשים כידוע. ויען אשר חצרי הכת ההיא, חוטר ונגזע כחות היודעים. כצדו צנחטריהם נחש חי, שהיה להם קנול הנחש הקדמוני, אשר לפי דעתם היטיב להקיא את האדם ואשתו, לנענך נדע להצדיל צין טוב לרע, ואשר צעגולו רומז על הגלח ועל חיות נפש הנחש, ע"ב בקראו "חצרי הנחש" או טרפס צלטינס Serpentariven והיהודים קראו להם אצוזה-נחש (Nassener). ולדעת החכם טוהוה אכבער היה להם הנחש רק לסינון חכונה ונדע, כאשר ידוע כי לחכמי העמים הקדמונים המוכונים אלף הכשדים סופ"א יס, אלף המלרים אדריז, אלף הפרסים וג"ס, ואלף הערציים צא"א יס, היה לכלם אות הנחש על דגלם, צגסם צככלל ואלףו הקדמונים הרצה קודות צנחש, כמו שהארכתי צזה צו"א. ועוד ידוע כי צעלי האוז היו גם הם ענף נכחות הרופאים שם האיקיים והתרופים הכ"ל, והנחש היה נענולס קנול הרפואה והסיים כידוע. ולדעת הפילוסוף קרוג צלעקסיקון שלו היה הנחש למחאנינים צצתי רשויות טוצה ורעה קנול הרעה, ועצדוהו לכפר פצו אלף הכשדים. וצפנפוטי הוקוצלים: נחש צניו ושיח, ועוד נושית השקרת צצתי צצתי חחס ח"ע צדוות נחש עקלתון.

(3) הכת הזאת מוזכרת צרלשונה ון חכס אוח"ע ושם Celcus לר לחויצ לרת הנולרית, וחצז אח צעלי האוז לכולרים, וצוולאו אח לוחות לוריהם שפך לנגב וחווה על הנולרים, וחחה גחלי רחמים על ראש דחם. אז עמוד אוריגינס וענול לולא אחד ספרי היולרים על צעלי האוז אשר הזכיר לעלזוס, ודצר עליו צספרו הששי נגדו. וצלגדיו כחצו על הכת ההיא סופרי כהני הנולרים הקדמונים אירענות, עפי"האנעס, טוהעודערעס וזולתם, וצין האחרונים I. H. טוהוואכער הכ"ל צספר ויוחד לצאר צינתם ולוחותיהם, עפ"י צינת הקצלה, ואחר צהקנות ספרו שיט ציכלתו לצאר גם שינות שאר היודעים: הקיינים (Kainiti) והסתיים (Sethianer) — ע"ש קין ותח צני אדם — וכל וויני הוינים ע"פ"י דרך חכונת הקצלה צסגנון לשונה ונוט, כי כלם ונוקור אחד שאצו, ושרש אחד לכל דעותיהם ושינותיהם, כאשר עשה כצר לפניו החכס יעקב ריינפורד צצרר כי שינת היודעים אחת היא עם חכונת הקצלה, ואחריו הר"ק צוונ"ז הכ"ל. והחכם ר"ג צרעכער צצתיחתו לפירשו על הכוזרי אונר על ספר היולרה צככללים צו "רשמי דעות

מקרב היהודים (1) והיו יהודים מקובלים גמורים, ודבר אין להם עם הדת הניצרית (2) והיו להפך אויבי הנוצרים, ולא יכלו לשמוע השם ישוע הנוצרי, כי היה להם משיח שקר, וכל הקרב לחברתם היה צריך להשבע כי יאור ויקלל את משיח הנוצרים (3). המורה בראשם נקרא בפי חכמים קרמונים בשם אפרתי (Ephrates) מארץ פרס (4). והיו כתרם כואם למצרים מפורדים ומפורדים בפרס וביהודה ובכל ארץ הקדם, וכל סודותיהם היו מפותחים ומצוירים על לוחות בצורות (5) עגולות וספריות, כדרך שעשו כהני חרשטי מצרים בסודותיהם. ורק הנבחרים שבהם הבינו עומק כוונתם הפנימית, ולעיני ההמון הספיק הציור החיצוני.

ב.

וזאת שימתם באלהות: האינסוף הסתתר בחביון השתיקה (6) ממיר ונעלם, עד שעלה במחשבתו להתגלות, ואצל מרחו והוליד בן בכור (בכנוי המקובלים; אדם קדמון, אריך אנפין, ישראל סבא, עולם גדול). והוא הוליד בן אלהים אחר (בכנוי המקובלים; זעיר אנפין, עולם קטן וכו'). אח"כ גולדה

צני קדם וילדי נכרים ודעות חבוי יון ושאר העמים אשר נתפרטו צימי צית שני וצימיים שלחתיסה, וקראו לחכמה הסיח הנורכצת מדעות פלטו היומי ונחכמות צני קדם ג כ א ס נ י ק א והיא הנזכרת גם בקשר הזה (כענין היולי, וחרצעה היסודות, והליכות הצריחה, ותמונת הכדור אשר למדו חכמי יון קסנופאלכס פארנוענידעס ופלאטו וכו') וענין אדם קדמון אשר כנולד דמיון הליור הזה בארץ הכטדים, כי כבר אמרו חז"ל שנות הוולגאבים עלו עמוס מצבל, ובן כבר למד לזרוחסתר כי לכל אדם ולכל רוחני ושכלי ללם ודמות ראשיי, והמורה הראשיית הסיח היא חליכות זכה ונחשטצת פועל הטוב, ועל ידיה צרא צלמה וצדמותה, וקרא לה פערווער, עב"ד (ועיין להלן בהערותנו על אודות הנוקוצליס) ועוד כתבו על כת צעלי האזו החכמים ליפזיזס, ונאזיהיס הכ"ל, ונאטווער קספרו על שיטות היודעים, ומוהרנ"ק צקוף שער ט"ו לקספרו, והר"א יעללינעק קספריו על קורות הקבלה ח"א.

- 1) והעיר הר"א יעללינעק עס כי הרצה שנות צטיעתס כנולאס צמדעס וצאגדות באשר כעיר להלן צענין אלל כ"א צנוקומו.
- 2) כמו שהוכיחו לצרר החכמים הכ"ל אוריגינוס, שוהנאכער, יעללינעק חולתס.
- 3) חס חונס צרצות הימיים נקראה צעס הצצרה הסיח גם כת נולרים אשר היחה מודה צנוקלת הדת הנולרית וכפרה צרצה.
- 4) וחולי שמו ע"ש נהער פרת.
- 5) ודוונה אל ספר הליורים Ertengh של מני הפרסי שזכיר צנוקומו, וצבלל אל דרך הנוקוצליס צזורות נסתרות ועצבות ועצבות וקויעבות ונעוצלות צעמות ורמוזים ולירופי אוחיות צתמוכות טויות ונעטויות, וזהו חולי טרש השס ספירו ון Sphäre צלע"ו, וחולי יהיה גם השס "קסר היצירה" (שנולל צו הרצה ונקודות צעלי האזו כמו שזכיר להלחה) כמו "קסר הטרות", ונורה ע"ו לשון הספר צנולות סקק, חלצ וכו', והקספירות עם הנתיבות הנזכרות קספר היו ועבלי ליורים וקוים להגשים עופס הצריחה לעיני החוש ושס קסרי ליריה תחת לורה יהיה ע"ד חין לייר כאלהינו וכו', מדמיס לורה ליולרה וכו', לייר גדול הוא אלהיבס וכו' (צ"ר פ"א) וכיולל צו.
- 6) כוונת קספירות השתיקה צטיעות רוצ היודעים ויוקדת עה"כ לו דוניה תחלה ונדע סוד זה גם אל הנלרים הקדמונים שהגשימוהו צרנו החליל Harpokrates כידוע, ועיין להלן בהערות הר"א יעללינעק על נאמר ר"ע "סיג לחכמה שתיקה" שנטחמע לתרי

מסמרא דנוקבא האשה הקדמוניה, אם כל חי (בסוד אמא היא מלכות בבחינת לאה או רחל אצל המקובלים) 1.

ג.

וזאת שיטתם ביצירה: בראשית היה העלה הראשונה עומק־אין־חקר ושמו Bythus (ובת זוגו Sige שר"ל שתיקה 2) — הוא כתר אצל המקובלים — ולעומתו יסודות החומר שהם: מים, חשך, תהום, ובהו זע"ו 3) ומשפע זרע האור הנובע מאדם קדמון אל היק האשה הקדמוניה היא מלכות ילדה מסמרא דימניא מלאך נואל מלא אור כאביו, הוא משיח 4), ומסמרא דשמאלא ממוטר הזרע נולדה נפילה טומטמת מהולה בחשכת האם ושמה חכמה (Sophia) 5), היא פרונוקא (Prunikos) 6) אשר ירשה מאבותיה ניצוצי אור חלק אלוה ממעל, אבל מאמה קבלה תאוה אל החומר ותעשה לה מחומר המים גוף עכור להתלבש בו ובעודה מוכעת במצולת חומר המים ומתאמצת להנצל ממנו, ילדה בן עם יצרי לב רע ושמו ילדא בהות (Ialdabaoth) — יליד בהו — 7) והוא הוליד מתוך המים אשר אפסוהו בן ושמו יהו (Iao), והוא הוליד צבאות אשר היה אבי אדני (Adoneus), והוא הוליד אלהים (Eloeus) 8), אשר יצא ממנו אור (Oraios), וממנו שדי (Astaphaios) — השטף לרעת

לנפין ורווח צלופן אחר גם אל ועוגת Sige היא טתיקה צטיט צעלי האוב (וצאונת צבל הפילוסופיא האפלטונית החדשה נושא השם Sige שנתנו את השתיקה צעולם העליון הוא אליות), ולעיל על שתיקת צאגי על המגיים, והעיר החכם ר"א צן אנונג צקפרו עטס לשד שזהו גם הרעו צקפר ילדה: עטר קפירות צלי יוה, צלוס פיך וולדזר, ע"ד שאורו הנוקבאים כי הקפירות העליונות תלויות צנוקים השתיקה, כונו שאלאו אליהו הכציא שכינת אלהים צקול דונוה דקה.

1) וכבר נושא אונות ילדה כאלה גם צין שאר קופרי ועשה צרשית להקדמונים, כמו שהארבתי לצאר צוצוא שלי לקפרי קנחויחון קהנו ועס.

2) וכבר הזכרתי הערת הר"א יעללינעק כי וואמר ר"ב צאצות סיג לחכמה שתיקה רווח צפן אחד של שתי העורות של הקפירות לצעלי האוב היינו קפירות השתיקה צמחונה קציצ לקפירות השחמה שהיא האליות השניה צוקצא, והיא קוגה ושהשתיקה שהיא סיג לה.

3) עיין צוצוא שלי לקפרי קנחויחון צעברי ועשה צרשית ותואל אלל הכשדים והואלרים והפעניקים וזולתם רעיונים דוויים לאלה, וצימוד נושא צקפר קנחויחון השם Bythos, שהוא צהו, עיין עס מה שהעירותי ע"ז.

4) כבר העיר שהאנשכער שאין בוונחם מה על משיח הטורכים, והר"א יעללינעק ואלא דויין לרעו זה צצ"ר ח' צית הנוקדש ושמו של משיח עלו צאחצבה להצרות.

5) ומכונה גם Achamoth אללס, שהיא לדעת ליפזוס ה"ל ונה קודית ונלשון חכמה שר"ל מוידה וצנעבות נעשה ומונה הוילה חכמה ל"ק כ"ל.

6) עיין ע"ד וך ונקווחתיו צחלנוד.

7) דווח לואמר צ"ר ח' העבו"ז נצרא מתוך תהו וצהו וכו' כונו שהעיר ע"ז הר"א יעללינעק.

8) דווח למה שנזכר צקפר ילדה, יה יהוה אלהים לצאצות וכו' לפי הערת ה"ל.

החכם מאטמער (1) נצר האחרון למשפחת החכמה היא הרקיע השמיני (Ogdoax). שבעת בני חכמה האלה יסרו להם איש איש ממלכתו בשבעה רקיעים הם שבעת כוכבי הלכת. ותהי ביניהם מלחמה. ויהי כרצות ילד א בהות להכניע תחתיו את בני החכמה, ויתנפל על חשכת החומר ותהר ותלד לו בן בדמות נחש עקלתון ושמו נאוס. ועוד בניס אחרים ילדה ממנו על הארץ, ומזה יצאה הרעה בעולם, כמו המות, השכחה וכו', וכל חטא עון ומרי ופשע פרו ורכו בארץ, ובזאת היה ילד א בהות צורך אל Bythos, ויהי אכי השמן ומחבליו עושי רצונו. ותחשב החכמה מחשבות להחליש את כח ילד א בהות, ותשת עצה בלב בניה לברא אדם גדול ורם כענקים, גופו היה קל ובהיר, וכו רק נפש בהמית, והוא זוחל על העפר, ולא עזר כח להתרומם מן האדמה. ותסת החכמה את בניה להביא את האדם ההוא לפני ילד א בהות למען יפח באפיו נשמת חיים. ויעש ילד א בהות כן, ויחמוס מעצמותו חלק אור האלהי, ויפח באף האדם, ואז התאושש האדם ויתעורר ויתנער מן העפר, ויתרומם על כל הרקיעים, ויכר את האלהות הנעלה, ויבו בלבו את ילד א בהות שר הכוכבים. אשר נחלש וסר כחו מאז חלק לו מאורו.

וירע הרבר מאד אל ילד א בהות ויתעצב אל לבו וינחם כי נפח נשמת אור וחיים באף ילד עפר; ויועץ לתת לו אשה למען תשיאחו לחטא ולהפילהו למחמורת, אך החכמה סכלה עצתו ולא נתנה את האדם לבא אל האשה, ותסת את שרי הכוכבים להחטיא את האשה, ויבאו אליה ותהר להם ותלד בניס. ויוסף ילד א בהות ויטע גן בעדן וישם שם את האדם ואשתו למען יתענגו ולא ירימו ראשם בו, ויצו על האדם לבל יאכל מעץ הרעת טוב ורע, למען לא תפסחנה עיניו לדעת ולהכיר את האלהות העליונה. אך החכמה שלחה את הנחש אשר ילדה החומרית, ויסת את האדם ואשתו ויאכלו מעץ הרעת טוב ורע ותפסחנה עיניהם ויכירו וידעו את האלהות העליונה כרצון החכמה. ויחר אף בנה ילד א בהות ויגרש את האדם ואשתו מן העדן, ויקלל אותם ואת הנחש. אך החכמה רחמה על האדם ותחונן אותו בריח הנעימות ובאור הלחות לבל ישחית כל דרכו על הארץ, והנחש התנאה על הארץ ויכניע לרגליו את המלאכים אשר בארץ, ויאמר בלבו למלוך על הארץ כמו אביו ילד א בהות על השמים, ויולד גם הוא ששה בניס רעים, ויהיו שבעה שרים תחתונים לעומת שבעת השרים העליונים.

ד.

כבר הזכרנו כי בעלי האוב צירו את שמתם על לחות (2) גדולות המכונות אצלם Diagramma ש"ל ספר משנה, לפי שהם אשקלריא מאירה מכל

(1) ודומה לדעת יעללינגק אל אש וויס הכוכבים כספר ילירס.

(2) לחות ועצלחות קטנות כללו עם השמות והתפלות טעליסן תלו בכותלי ביתם

או תלבו צלור ובעופרת והיו להם למשמרת ולזכרון לטעיהם חמדי.

מנחם הכבלי

המציאות (1). והיו שלשה ראשים או חלקים נפרדים: על החלק הראשון המלא עגולים שונים נראו מלמעלה שתי ספירות גדולות, ובתוכן עוד ספירה אחת קטנה (2). על שפת הספירה הראשונה כתוב: אבא וברא. העגולים אשר בצדה צבועים בגוונים, החיצוני ירוק והפנימי תכלת, והם מחוברים ע"י רוח בתבנית קרדום. לא רחוק מהם נראה מרובע לאות חבור רמזי העגולים זה לזה. ממעל לחספירות הכפולות החן מרחף עגול גדול מחקודמים, ומלמעלה ומלמטה לו עגול קטן ממנו. על העגול שלמטה כתוב: אהבה. ועל העגול שלמטה: חיים (3). — בחלק השני מחוגה גדולה הסובבת שבעה עגולים קטנים, למספר שבעת כוכבי לכת או רקיעים, ובמעגל המחוגה רשום לויתן נחש בריח, ברמו על הכתוב "כחמה עשית וגו' לויתן זה יצרת וגו', כי המחוגה היא היא משכן ספירת חכמה רשומה על שני עגולים קטנים עם צורה עגולה (4) ועליה רשום: חכמה. על עוקב המעגל רשום: תואר החכמה. ועל העגול למעלה ממנו: דעת, ועל העגול למטה: בינה. ושבעת העגולים או הרקיעים ההם שבע ספירות הבנין אצל המקובלים בעולם הגלגלים הוא עולם הבריאה או היצירה, ושמות מלאכי שבעת הרקיעים הם שבעה השמות הקדושים הנזכרים

(1) צל"י דיוקנא, והעיר ווהרנ"ק כי זהו יצון וואורס (שנת קנ"ט והוא מהתקפתא פרק י"ח) כתב המהלך תחת האורה ותחת הדיוקנא חסוד לקרותו בשנת ודיוקנא עמונה אפי' צבול חסוד משום אל תפנו אל האלילים ואל גורא חסוד ר' חנן אל תפנו אל ודעת ב"ס, נראה שדרש אלילים צבול ח' כ' וכו' אלילים, וכוונתו שפירש"י אך הכונה על העגולים שהם הדיוקנאות, וודעת ב"ס רווח אל שיטת היודעיס הנקראות לו ודעה צונקל נקצה אולי להשוותה אל המלה היונית גנאזיס שהנחה על כל שיטת אלו.

(2) עולם האלילות צלש הספירות העליונות כתר חכמה וצינה להוקוצלים.
(3) ראה צספר הראשון של קסחוניתון שלי צקוד סהה צה חס הייס ותצונן על הסוד הזה, ועל כיוולא זהו רוונזיס ז"ל צפ' אין דורשין צעשרה דברים נצרח העולם צחכמה ותצונות ודעת וככה וצנערה וצנצורה צלדק וצונשפנ צחסד וצרחוניס וכו' שהו רונו על עשר הספירות. העירני ע"ז הרצ ר"א יעבללינק.

(4) ידוע כי לורת העגול היתה קדושה וכבדת אלל הקדמונים, שהיות העגול צלי ראש וסוף כוונ דבר צלתי צעל תכלית, כי התנועה העגולה חוזרת חלילה לעולם, נעולה ראשיתה צקופה וקופה צחלמה, והורה להס העגול על שפוי עוויי סוד כוונ עולל כל חסוד ותנונה, ועל הכל צלי ראשית וצלי תכלית, כוונ שנאמר צספר השמות (Shasta) להודוים: האלהות היא כדור עגול צלי ראשית וצלי תכלית. וחכס קדמוני לייר תכונת האלהות לחזור: עגול אשר ערכו צכל והעגול אין. ואמר אפלטון צספרו הקורות שהורה הכבדת לחסוד הרוחנית הוא העגול. ודימאקריטעס חסוד שורת העגול ראיה נכספ העולם. ע"כ דונו להס צעלי חסוד והוקוצלים חס הספירות צחצנית עגולים וכדורים ובלגלים וותכלים, וגס להראצ'ע סודות צזה, ור"ש חצן גצירול צספרו וקור חיים וחסוד ד' וחסוד כעין הספירות צכנוי עגולה רוחניות, וחסוד חס כי העגולות השגשגיות ככה העגולות הרוחניות, וכ"ז ע"ד חסוד חריטנו כי העולם כלו עשוי כדורים עגולים זה צחוד זה, וכן חסוד חסודענידעס שהעולם עשוי כחרים עגולים קסורים וחסודים זה צחוד זה: ור"י חצן לטיף צספרו רצ פעלים חסוד: לורת העולם סצוצית צהכרח לפי שהספן חוקיפה חסוד כוונ שהקו הסוצצ העגולה הוא חסוד. ע"כ דונו להס התנועה הסצוצית העגולה צחצונות לחכונת הכדורים השוניים. —

למעלה: ילדא כחות, יהו, אלהים, צבאות, אדני, שדי (Astapheus הנ'ל לדעת החכם Crojus) ואור. ולשימת בעלי האוב היו כל הנביאים משועבדים לשבע הספירות ההן בסדר זה: משה יהושע עמוס וחבקוק סרים למשמעת ילדא כחות, שלחיה יהו היו שמואל נתן יונה ומיכה, צירי צבאות היו אליהו ואל זוכריה, דבר אדני עשו ארבעת הנביאים הגדולים, אלהים כחר טוביה וחני לעבודתו, אור נכבד ע"י מיכה (?) ונחום, ואת שדי עבדו עזרא וצפניה. — בחלק השלישי התחתון משלשתם, הרומז על העולם השפל הוא עולם העשיה והנפרד מעולם העליון ע"י קו עב שחור המכונה גדר הרעה, נמצאה מחוגה גדולה, ובתוכה עשרה עגולים קטנים, ועל העגול הגדול רשום: לויתן נחש עקלתון (1) ועל האחרון מעשרת העגולים הקטנים: בהמות (2). — והנה עשר הספירות בעולם השפל הן עשר ספירות הקליפות להמקובלים לעומת עשר הספירות העליונות כזה: כתרואל כנגד כתר, עוגיאל או אדם בליעל כנגד חכמה שנקראת גם אדם קדמון, סתריאל כנגד בינה, כי הכינה מנלה את האלהות והוא מסתיר ומעלים אותה, געש-כלה כנגד חסד, ויש מכנים אותה חזריאל מן חזיר מיער, ג'ולחב מולדת אנג העמלקי, זעמיאל שר הזעם, ערבוזק ר"ל עורב זורק ילדיו, רגזיאל שר הרוגז הוא סמאל הערל, עבריאל שר הזעברה, והעשירית היא לילית. — בתוך עשרת העגולים ההם רשומים שמות חיות ואלו הן: אריה (בבל) שור (צור) דרקון (אדום) נשר (רומי) דוב (פרס) כלב (עמלק) חמור (מצרים) וכו' (3). ועל שלשת האחרונים מצוינים שמות מלאכים או אלילים כזה: אצל פרס השם: Oaulobath, אצל הכלב: Erathaoth ואצל החמור: Oniel, ואין בידינו לכיין רמז השמות האלה.

ה.

גלגול הנפשות בצבא השמים (4): המחצה השני מחלק השלישי שבלוחותיהם מלא תפלות ובקשות, אשר ילמדו לדעת בע"פ לאמרם אחרי מותם בשומם

- (1) צרמו על רשות הסדך ושריו, כונו שבויתן נחש צריח הכ"ל רמז לכפס הכללית הזת המופלת, לדעת ווהרנ"ק. עפ"י וואלטרענר, שלפיהו היה רשום בחלק השני השם צהוות (עייין צקוף הפרק הנכוחי) סוול העולם השפל (ע"ד שוועלר הרעצ"ח צע"י לויתן הוא רמז לשכל והכפס צהוות הוא רמז לחוור הגופות) אך לדעת הר"א יעללינעק הוא כונו עפ"י ר"א צן הרעצ"ס צכפר וולחנוות ד' כי הלויתן הוא אוח הנחש הוא קנאל, ורמזו אלל צעלי האוז על האוז או הנחש הרולה להסריצ צבעת רקיעי ילדח צהות צעצעת העגולים והשנה לזה וואורס צ"צ ע"ד לויתן נחש צריח ולויתן נחש עקלתון וכו' העירני ע"ז הרצ ר"א יעללינעק.
- (2) זהו עפ"י וואלטהיים כי שני שנות הללו היו רעוים צעגול החסרון ולא צעגול השני עתה רשום צו לויתן לדעת החכמים הג"ל.
- (3) אוריגינוס לא ונה אלח ז' שנות חחת עשרה. ועל כ"ז רמזים ז"ל (חגיגה י"ב) עשרת דברים וכו' שנים ורץ תהו וזהו אור ומשך רוח וניס נדת יוס ונדת לילה וכו' העירני ע"ז הרצ ר"א יעללינעק. ועייין לעיל.
- (4) חלה בהערה להלכה ה"צ פרק ג' קי"ד הערה 7.

לדרך השמים פעמיהם, והנפשות המבינות תוכן התפלות ההן יכולות להשיב לשרי הצבאות על כל שאלותיהם, והשרים יחרדו ממסגרותם ולא יהיו להנפשות לשטן בדרכיהן (1) לערן. וכאשר עברה הנשמה את העולם השפל דרך גדר הרעה. תגיע בראשונה אל גבול אדני, האחרון אשר בשרי הכוכבים, וזאת תפלתה (2) לפניו: הוד לך מלך יחיד, ארון ארץ הנשיה, השליש הראשון ברוח דעת וברוח חכמה, אשר אצא ממנו מהור וקדוש, חלק אור אבא וברא, משוך הסדך עלי, אבא. — מגבול אדני תבא הנשמה אל ילדא בהות ראש עולם הבריאה, ותאמר לפניו: אתה הראשון והשביעי, ילדא בהות הנוצר למלוכה, אתה הבינה העליונה והדעת המהורה, כלי שלם אל אבא וברא, הנני מביא לך אות החיים בצורה הזאת, פתח לי השער הסגור לבאי עולם, תנני לעבור כגבולך, משוך הסדך עלי, אבא! — אחרי דרך מבוא ילדא בהות נכנסת הנשמה אל גבול יהו. ואומרת לפניו: אתה אשר כל תעלומות אבא וברא בידך, יה אחר המתראה כנשף הלילה, המושל הראשון על המות, החלק הנקי, הנני מביא לך פאת זקני להיות לך לאות, ואנכי עובר מהר דרך גבולך. אתה הזקת את הנולד ממך ע"י מאמר החיים, משוך הסדך עלי, אבא! — ובכואה אל גבול צבאות תכרכהו לאמר: שר הממשלה החמישית, צבאות הנורא, המורה הראשון בחוקי ברואיך, אשר שלחת לחפשי את החסר ככח המספר חמשה החזק, הרשני לבא אליך! הא לך אות תמים ממלאכתך, אשר אשמור בתבנית הצורה הזאת, הלא הוא גוף משוחרר ע"י המספר חמשה, משוך הסדך עלי, אבא! — עד כה היה הדרך כג"ע התחתון, ועתה תבא הנשמה אל הנ"ע העליון, ולו שלשה שערים, ועליהם ממונים שלשה שרים, השר הראשון הוא אור, ואליו תתפלל הנשמה ותאמר: אתה אור אשר ממשלת השער הראשון בידך, עקב אשר דלגת על חומת האש, הרשני לבא דרך גבולך, הא פה אות טלכותך בצורת עץ החיים בתבנית הנקי, משוך הסדך עלי, אבא! — בשער אל היס לא תאריך בתפלה רק תאמר: שר השער השני, אלהים, הרשני לבא בו, כי הנני מביא לך אות אמך, היא החסירה, הנסתרת בצדקות הנכורות, משוך הסדך עלי, אבא! — ובהגיעה באחרונה לשער שדי תאמר: שר השער השלישי, שדי, המושל על מקור המעין, ראה בי אחד חסידך המזוקק ברוח התולח, הרשני לבא ישורך, אתה הרואה את עצם העולם, משוך הסדך עלי, אבא! —

(1) ודומה אל הונקב צהנון ענונו לומר אחר ענונה עשרה חזיה פקוק הנתחיל והנקיים צלות הראשון והאחרון וענונו, לנען יוכל להשיב על שאלת ונלאך דונוה: מה שורך? ואם לא, ישבה הנות את ענו ונבל לו ונלאך החבלה, לדוגמא איש עשנו צנינון, לוונר הכתוב הנתחיל צלות צ' ונקיים צלות כו"ך כנו "בדרך עדותיך עשתי כעל כל הון, וכיולא צו.

(2) צנוקת התפלות האלה עוסדך צקולר ונלוולס ונורך כל קודות שיטות צעלי האוצ ורבת יגעו חנוים רצים וכן שלנוים לנלא צהן הכוונה האנוחית הנוקבנות לפי דעתם ונבל וכל עם דעות הנוקבולים, ואנכי תרגומתי התפלות וולס צולה, ועל הקורא הנשכיל לצקש ולנלא צהן כפי דעתו והסתחו. —

ו.

ענפי בעלי האוב היו הכתות: ברבלים, פֵּיבונים, ארכונומים הנ"ל, בני שתי קין, המכונים שתיים וקנייים, על אשר נתנו כבוד אל קין, והאמינו באלוה שכתו גדול מן הבורא, וקראו להראשון חכמה ולהשני הצדקה התחתונה, האמינו שעל כל פעולה ממונה מלאך אחד, וקראו בשמו קודם לעשייתה, ומדות כת הקנייים היו פרועות לשמחה.

ז.

ועוד במאה הרביעית למספרם השתרנו ענפי המיניס, כמו הכת אוגנומיס אשר כפרו בידיעה עם הבחירה, ואמרו כי הבחירה בידי אדם בלי ידיעה אלהית מלפנים; והכת סעלעו ציניס אשר הנשימו השי"ת, והאמינו כי חומר העולם הוא נצחי כמו האלהית, ולהם יחשבו המנשימיס (Anthropomorphiten) ואחרים היו: Praedestinatianer החושבים כי אין חשבון ושכר ועונש בשאול, אלא הכל כפי הנזירה הקדומה; ואחרים היו תלמידי פריז ציליאן בשיטה מעורבת מאמונות היודעים ושאר המינים; וכת אחרת בשם "עוכדי אל עליון" (Hysistarier) בתערובת הדת היהדות והפרסית הקדומה; וכהנה עוד כתות אחרות במאה השביעית הנושאות דגל המינים באמונה בשתי רשויות. ובסוף המאה התשיעית היו הכת אלבאנענזיס, אשר הלכו בדעות מיני היודעים להורות שני יסודות ראשיים אחד טוב ואחד רע, והאמינו בגלגול הנפשות, וכפרו בתחית המתים לגופות, וכחשו בבחירה החפשית, והאמינו שהעולם נצחי, ואסרו את הנישואין, והתירו את העריות וכו' כמו רבים מכתות היודעים, ונחלת היודעים לא עטמה עד כת המעמפלער, שכן מברר החכם האטמער-פורגשטאלל כי אנשי הכת ההיא כבדו את החכמה Mete אשר להיודעים במשכית Bahomete שר"ל מבילה באש לצירוף התבונה (1). ועד היום הזה נמצאה כת בפרס, אשר חבריה הולכים בשיטות היודעים הקדמונים, ונקראים בשם מנדעיס הדומה לשם יודעיס ומלמדים בספר אדם שלהם, כי אבת ור אחד הנפילים הוליד מערוב אור והושך את פתיל, הוא המלאך אשר יצר את העולם במלחמתו נגד הבהו, וכי היהדות והנצרות הן מרמת שכלים נפרדים המושלים בערפלי כוכבים וכו'.

פרק תשיעי

אלישע בן אבויה (2)

א.

הוא היה אחד התנאים הראשונים. חכריו היו ר' עקיבא ושמעון בן עזאי

(1) ראה צנאוני "קוד הנויס והאט ביוחוס", צבוכבי ילמק חוצרת ל"ג סהארכתי סס צביאור הסוד הזה להקדונוכיס, ועיין עוד בטקיה נחגרות הערדער על הכת טענענפלער ועל הורחא השס הנקטרי Baphometas שלה, ועל כמות אחרות להנויכיס האחרונים שיט להס יחס ודויוון צבונה לדיס אל היודעיס והנויכיס האלעונויס.
(2) על תולדות אלישע אחר הנקופרות בתלמוד בבלי וירושלמי ונודקת רצה העירו

ושמעון בן זומא ור' טרפון ור' ישמעאל ור' יהודה בן בבא ור' יהודה בן תימא ור' חנינא בן תרדיון ור' ישבב הסופר ור' סימאי ור' חוצפית המתורגמן וכל אלה בדור שני אחר החרבן (ספר הקבלה להראב"ד). אלישע היה חברו של ר' עקיבא ורבו של ר' מאיר¹, והיה בן אחד גדולי ירושלים ושמו אבויה ובסעודת ברית מילה שלו היו מסובין כל גדולי הדור, ובתוכם ר' אליעזר ור' יהושע, עם מליצים ומשוררים ופייטנים אשר שוררו זמירות ונגינות, ועוד גדולי ירושלים אחרים היו מרקדים ומטפחים נהדר אחר, אך ר' אליעזר בן הורקנוס ור' יהושע בן חנניה עסקו בדברי תורה, והאש מלחשת סביבותם כמו נפתית התורה בסיני, אז אמר אבי אלישע: הואיל וכך הוא גדול כחה של תורה, הבן הזה אם מתקיים לי הריני נותנו לתורה (ירושלמי חגיגה ד' ט"ד רות ה' וקחלת ז').

ב.

ר' וילך החל אלישע ללמוד תורה מפי רבותיו וחבריו, ותורה זו נתקיימה בזכרונו ונשרשה בלבו גם אחרי אשר לא הספיק לרוחב לבו עסק התורה לברו והחל לשום עיניו גם בספרי חכמי האומות, והגה בחקרי פילוסופיהם, ולמד חכמת יונית ומליצות לשון יפת, וחזיוניהם ומשליהם; ולמען יאחזו בחקירה פילוסופית וגם מתורת עמו כל תנח ידו, הואיל להביא בחיקו ספרי מינים אל בית המדרש, להגות בין פרקי משנתו, וחבריו חובשי בית המדרש ראו כפעם כפעם ספרי מועין כאלה נושרין מחיקו, ושמעו כי זמר יוני לא פסק מפיו (חגיגה ט"ו ב'), וכ"ז מתשוקת נפשו העזה לכל יופי ונשגב, ומרוחב לבו הכביר לכל הקר עמוק, אמנם גם משנת ילדותו כגירסא דינקותא נתקיימה בלבו, שכן היה אומר: הלומד ילד למה הוא דומה לדיו כתובה על ניר חדש, עד שאפילו בעורנו בולש כנטיעות הפרדם ומקצצן ברוב שרעפיו בקרבו, היתה תורתו בתוך מעיו כמעין המתנכר ונוכע להשקות ממנו צמאים לדברי תורה, ואחד גדולי התנאים הראשונים, הוא ר' מאיר תלמידו של ר' ע, אשר אמרו עליו סתם מתניתין ר' מאיר, למד תורה מפי אלישע, והלך אחריו כיוגן אל שדי אמו.

ג.

אחר הדברים האלה נכנס אלישע גם לפרדם החקירה האלהית, ששם נכנסו עוד שלשה מחכמי דורותיו, שהם בן עזאי ובן זומא ור' עקיבא (בבלי

ודברו הסכמים: ווהר"ק צקפרו ווה"ז? עבר דרך החילוקים, דל. גרענץ צה"ד ווקורות היהודים, Abbé Foucher צוואנריו על דעות ואמונות הפרקים, הר"א יעבליניעק צקפרו א ח ר על אוריאל חקוסטה, הר"ג דובש צהסלון חמוניס, הר"ג לעטטעריס צקירה צן אצוים, הר"פ סוואלענסקיין צעל השחר צקפרו וועט הכמות ורצ האיות "צקרת תהיה" ווהר"ז העללער צקרת שלו על הסיר צן אצוים צו"ב צן חגיגה, וזולתם וון הסכמים. אצל צין קופרי הוולריס הקדוונים לא נוואל עס אלישע אחר וועבס סזוכיר להלן.

1) אס חוונס ווענט אלישע קב ונקי רק צוואנר אחד לצדו צתכונה נפשיית (פרקי אבות פרק ד' ונטעם כ"ה) ופקקו צדיקי תורה ודיני ווונות נקראים על עס תלמידיו וזכרים צכוי א ס ר י ס, כונו סזוכיר להלחא.

מנחם הבלבי

חגיגה יד וירושלמי שם ד' אשר העיד בהם לאמר, כשאתם מניעים אל החקירה בדברים העומדים ברומם של עולם זך ובחיר רוחני כאבני שיש מהור 1 אל תעשו שקר בנפשכם להתעות בדעות מפירות בין מים 2 עליונים ובין מים תחתונים: אל תאמרו מים מים 3 ככוונת פרוד בין עליון לתחתון, ולהאמין בשתי

1) עיין בערך ערך אֶזַן המנוגעת הפ' בשם רב האי גאון, ועוד שם עפ"י היכלות רצתי טר"ל לבל יקחו דעות מים למים ונוט, והכוונה היא היא.

2) ר"ל כמו ילירה וזלח ילירה, שכן זלח"ל רומזים פועל הצריחה והילירה בשם מים כמ"ש צירושלמי חגיגה ד' ר"י בן פזי יחיד דריש בתחלה היה העולם מים זמים וכו'.

3) הכוונה הרמוזה לפי דעתי צמחור ר"ע שם: אל תאמרו מים מים, שניה זלשון קתרים צצריח השניה שם (פ"ו ח') על בן זומא שהליץ ופגע, והוא השיב לר' יהושע בן חנניא שהיה צמעות ויילח אלישע על שאלתו צכעם מפני שלא עמד צפניו (לפי הצד, ולפי הירושלמי מפני שלא השיבו): ואלוין ולאין בן זומא? (כאמור הנך מתהלך כמשוקע ואוד צמעות לצד) והשיבו: לו פה * הייתי צין מים עליונים למים התחתונים ולין צין זה לזה חלל א' הצעות (וצירושלמי: כולל פוחח טפה) לבל שזמור רוח אלהים מרחפת על פני המים כינה שזרחפת על צניה ור"ה כו ג ע ת, הסתיר דעתו צפני הרשויות צין הס צדי שאליו נוגע שבתולות הצריחה והסנהגה על ידי הג לו י, ובזאת כצר התוללת צדעתו אלישע בן אציה צהיתר השלם על הקטר המצטר חת הרוחני העליון עם הגשמי השפל. אולם צצרי לא הציווהו (אע"פ שלא היה נקי מכל חסד. לא הוא ולא בן זמאי, שגם הוא הליץ ונת צרונו על איש קקול רומי צדעתו ובחמוותו, וע"כ לא נקמכו גם עליהם בשם רצי) והצדוהו קלחם כחזה כדהם צרוחו צמזיוות מעשה מרבצת ואמרו עליו בן זומא הליץ ופגע צשכלו וילא מדעתו, וקלחם כמו ר' יהושע דמוהו לבלתי נצין מטט הכחצו צמעשה צרשית. ואמרו עדיין בן זומא ומצוץ, כלומר שלא נכנס כלל לפרסם לפני ולפנים **), והוא החרש והתאפק והצדיק דעתו ותורתו צחזך ועיו, שכן

* המהצוין על וולח 15 פה (וצירושלמי שם מוס הכל וכבר צדתי צבוק ספרי שחזן ערוך לר"י מודיע כי הסתכלות מורה השקפה רוחנית speculativa) — כשעלית למרום צלשיית צמרכנה (הסתלה מירקו הליכות לר' ישעיהל) הרבה לפו לדרוש צמרכנה, (מגילה כ"ד ב'), המורה יומר הסתכלות שכליות ונולח הליץ צצצריחא הרשונה, יצונון גם על עונק הכונה צצצרי בן זומא. ונוליו עוד צמקוס אחר כי בן זומא העניק הרחיב מחשבתו צמעקי כוונת הכתובים, והוא צצ"פ ד' על יועש אלהים חה הקיע זה אחד מן המקראות שחרים בן זומא חה העולם וכו' וכה ע"ז הרמב"ן שאולי היה לו פירות נקטר ולא רלה לבלותו חה עיין הרעש (וכפי הרחה היה בן זומא חצר נכה האיסיים, וכמוהם העניק הרחיב צמקתרים, וכמוהם מאס צנישואי חשה, חס אמנס לא הודם ולא הורה המדע הזאת צפיו, ע"כ אמרו עליו חלה דורש וחינו חלה מקיים), ורש"י פ' שרעיש נפער מן העולם, והוא עפ"י הירושלמי צמכיר חלון ע"ש.

** והצ צל קרצן עדה צמירוש לירושלמי שם ערב צדצרים ומירס: חיו בן זומא ומצוין טר"ל ילא חוץ מיעשו שכלה עמלן מן הראוי להרס צו, וחמו משוס שאמר חח"כ: ולא היה ימים קלים עד שפטר בן זומא, אבל נולצד הערתי החיל שסיו דעות שונות עליו צין חצרו, כראה ששפה המפגש הוה, כי צווקה הצריחא צצירושלמי היה בן עזאי שהליץ ופגע ובן זומא שהליץ ונח, ריל מעוש הסתכלות, אבל לא שילא מדעתו, שחזו רלון הליץ ופגע על בן עזאי (עיין חזרי מ"ג ט' ס"ה). ובאמת הליץ סם עם החלמוד צצלי, כי עכ"פ היה בן עזאי שמה צמיתה מוסק, ולא בן זומא, כי בן עזאי היה מעשרה הרוגי מלכות (עיין מדרש איכה עה"כ צבל ע' ה) וחש"פ שגם ר"ע היה מעשרה הרוגי מלכות, ובצ"ל חוירו עליו נכנס צשלוס וילא צשלוס (עיין צמיע היחמי להרי: שראקל נשנת 1851 לר 556 שנתק סם החכס כ"ס קעמק עש"י לרעה חדשה חלל מוזר זכ צמירוש ד' נכסו לפרסם) צבל זאה יס חלוצר כי חלוצה מוח בן עזאי קודס חורצן ציטר ובזינה חלצריחוס, צמיתה מקובצת ומסתכלות צמעשה מרכנה, חלל משוס שגם הוא היה צין המחזיקים ציד צר כוכבא, והיה חצרו של ר' עקיבא, נונה צמסורה חצרונה קצב עשרה הרוגי מלכות, צבל"ו נודע על לא כלס חרצו צפעס חחה ובקנה מיריה צר כוויצא, רק חלגדה חשפה חוחס למנין

רשויות 1) ח"ו, היינו עצם חבוי ונעלם למעלה, ועצם אחר נאצל וממולא ונלוו למטה (כדעת שיטות היודעים) 2).

מדת תכונתו הכפסית הנשקפת מצדד לנאמרו (פרקי אבות ד' א') אלוהו בצור וכו' ונושג צרותו מולכד עיר. ע"כ לא היה גורלו רע ומר בגורל אלישע צן אבות, שהיה תוכו בצרו ופיו *) ולצו שוים, וכאשר העירוהו ועוררהו תלמידו ר' מאיר כמעט פעמים "חזור צן ל" והוא היה יכול לומר: א"כ לוי חוזר צי (להפטר ויסקורי רבותיו ותצרי ותלמידיו שאפי' תינקת של צית רצן התקלקו צו) אבל לא כך השיב, אלא הודה ולא צוט, כי דעתו (מאחורי הפרגוד) נטרשה בקרצ לצו עמוק עמוק צלי לטנותה (חגיגה ט"ו) אף אחת, תלמידיו ר' מאיר, החזק דבעתך ובאמונת לצדך ואל תעצור תחום שנת (שם, ו"ר רות ה' וקהלת ז'). ובעלות מעט על לצבו לטנות צרו ומתורו ולעשות חוקף ולהתיפות וצחוץ, אז קרא אליו קול פנימי (מסוק יוקא) ואמר לו: אם כה תעשה אז תהיה רשע גמור גם צפניך, כי אז אין שלום צעלמיך, ולצך ופיך צמלמות תנופה. אין שלום אמר ה' לרשעים. וקול יוקא אחר קרא אליו ואמר לו כי צביעות בזאת תהיה ללא תועלת עתה, אחרי שכבר נכאש ריחו ונדענה דעתו ואמונתו צקבל רב ולא הסתיין ונראשית, והו רנוז הכמוצ הרשאון. כי אם תבצטי צנתר ותצטי לך צוית נכתם עונך לפני, והכמוצ השני: ואח טודו וזה תעבי כי תלצטי שני כי תעדי עדי זה צ כי תקרעי צמוך עיניך לשוא תתיפי וגו' (חגיגה ט"ו ז'). ועוד צרבע האחרון לפני מותו, צענה טרצים ומצורי צינה ואדירי תפוכה צאמונה נחלשת דעתם ושיטתו (**), רלה אלישע למות כמו שהיה חי, וכאמור לו תלמידו ר' מאיר צפעם האחרונה: "חזור צן ל" לפני ופח נפשך צוית! לא השיצוה דבר, אך נצצר לצו בקרצו, צבה ונת — (ו"ר רות ה' וקהלת ז').

1) טכן יהודים הקדמונים דמו להם המים זוגיים צצחית אכדורוגינוס זבר ונקצה, והיא ע"ד אמרם צירולמוי פרק הרואה וצמרת צ"ר י"ג המים העליונים זכרים והתחתונים נקצות, והו אלל המקובלים ויין דוכרין ויין קוצין, וצוהר צראשית מים, ונקדושה ואית מים דליה יסה"ר וכו', טכ"ו רעיוני רצוי ושתוף. —

2) היינו היודעים היהודים ה"ל טעליהם טפך שחול מנתו, אבל עם היודעים הנחלקרים לא היה לו דבר, ע"כ לא חבר שמו צין קופרי הנולדים הקדמונים, ואל"ל שלל הנחלקר כאשר העיר ע"ו החכם טל"ש צהחלץ.

עשרה צבה אחת. — וצפי' צן זומא ומחון היח כן גם דעה הרענ"ם כ"א לשלישי צאמור "המחלהכים קציב הניה לבקש השער כמו טאז"ל עדיין צן זומא ומחון וכו'. —
*) לכן קראו יודעיו ומכיריו עליו אח הכמוצ אל חתן אח פיך לחטיא אח צצרך (חגיגה ט"ו) כי פיו הכטילו תמיד. ונו יודע אם לא נדרש הכמוצ הזה צמוצן הסכונה על צן זומא ששור דלתי פיו, צעגם כפי הנראה לא היה צרור להם נדרש הזה, טכן הצבלי דורשו על דניי אחר על מטערון, והירושלמי על הסיוח סינוקח של צית רצן לצמר להם אלוניות, והרדשה זרה טם כמו מונגטל צמיצל מנשה ירו של אוחו האיש אך זר גם הוא, כמו טרנבר וזה להלאה.
**) ידענו מנצים כצירי כה ואצירי לצ צחקירה חפסית, אשר צעודם צאצם וצכם עלוניהם הם מתיצבים ועומדים חזקים ועוקים כארזים ומשלחים טעימיהם חפשים צכל גבול הרעיון, אבל עברצ יוני חיהם, צצוח יוני אין חפץ, צקפון עליהם זקנה וצינה זרקה צם, צנמלם על ערש דיו ומתו צנכאט על מנשכם, ומנשה נפש האחרון הולך וקרצ, או כאשר עיפה נפשמ מנחה מנדפים ודולקים נקלחת אח דה; אז יכשל כה ומחצותיהם ועמודי רעיוניהם ירופשו, וצאמרי חוקף ומעשי צביעות וינקו מרורות עשומותיהם הראשונות, ומנשה טשהרות י"א מנק חקנה; כאשר דלינו, מלצד צכמוים קדמונים, גם צנצוני דורותינו: החוטב האדיר Fichte כצן לעם זקנתו הפך טעיחו צילדותו, גם תלמידו טמיצל מנשה ירו של אוחו האיש אך זר גם הוא, כמו טרנבר וזה להלאה. ציני עלונוי, וצרוצם האנחתו דצרי Baco מוצאים צברנצ"ן: כל טילוקף חלטהו אמונה טעלה, חוכו חפונת חצונה, וקופו אמונה חנה. וני לנו גדול צעוים צמחפשים ומעוקר הריס Voltaire אשר לפני מותו צפולרים ככיריו הציח-ל גדול (Erzbischof) ע"י האצח Gothier החתיל הויודי צחיל: הכי מחרדה ומודה על פשעי כי צויתי צרוע לצי וצפאט נפשי אח אלהות הטלרי. —
וכאשר טב אח"כ על יונים אחיים לאיתנו, הוכיחותו חצריו על זח, כי הכלים אח פניהם וזה דבותיהם, והוא השיב להם צנחה: הרפו, אחי, לו מתי צעברי הנסר באנגטם צהודו, כי אז לעם מנח נפשי אחתי וצן פרה קדושה צכפי. —

אבל אלישע לא נזהר, והלך והגה והציץ בשיטות המתפלספים באלהיות מחכמי אלכסנדריא ואילך עד דה' ירד עי'ם ביחוד בשיטת חזקיא הוא פלאאנמינוס הנ"ל בן דורו, והיה בעל אנדות, והתבונן במעשה מרכבה ובנסתרות הקבלה הראשונה שהיתה כבר ידועה אז ע"י ר' ישמעאל ור' עקיבא ור' שמעון בן יוחאי וזולתם, ומצא בכלם פה אחד זכרון עצם מתגלה נאצל מעצם המסתתר, הוא המאמר, הכנורא והמנהיג, או שר העולם, או לוגוס, או ארכון, היא הספירה הראשונה, כתר המקובלים, הנקרא בשיטת פילון גם אלהי עולם, אדם קדמון וישראל סבא כנ"ל. והוא הוא המכונה באגדות אותיות דר' עקיבא ובפירקי היכלות דר' ישמעאל בשם מיטטרון (שהוא אצל המקובלים שר עולם היצירה, כי עולם האצילות עין לא ראתה וזלתי האין סוף) (1)—ומצא באגדות דר' ישמעאל ור' עקיבא הנ"ל את הצורה המבהילה והמשממה, היא צורת שיעור קומה, שנאמר באלפא ביתא דר' עקיבא: אמר ר' ישמעאל אני ועקיבא ערבים בדבר שכך הוא שיעורו וכו'. ואמר ר' ישמעאל סח לי מטטרון שר הפנים בשעה שעלה משה למרום צוה הקב"ה אותי ונתן לי משיעור קומה שלו ע' אלף פרסאות וכו' (2)—מב' חזא מטטרון הזה דאתיחב ליה רשותא למיתב למכתב וכו' (חגיגה ט"ו א'). מיד עמד אלישע וקצץ בנמיעות הפרדס וחשב שיש שתי רשויות (ירושלמי חגיגה שם) ומטטרון הוא אל אהר ושני ומשנה לרבו. ומני אז והלאה קראו לאלישע בשם אחר (3) ולתלמידיו

(1) וחולי היה אז לעיניו גם הספר הקדמון שכונן היקר לנוקזלים ולקדמוני הנוצרים, ונאלץ צו הנוצטא הזה צפירוס: "קראתי (לנוטקרון) צעוני יהו"ה הקטן שר הפנים וכו'". עיין ספר חנוך צצית הנודעת להר"א יבלליכעק ח"צ, ודחז"ל סנהדרין ל"ח ז' על ואל משה אומר עלה אל ה' עזרונו טטרון עשנו בשם רצו, ואמרו נוטטרו ון צגי' ט ד'.
(2) ילקוט ראובני צעם פירקי היכלות, ונואלץ גם בספר חנוך, וחצ"פ שלדעת קלח וצקרים הספרים ההם ונחזירים, ונ"ו חין עקב כי האגדות האלה או כאלה היו אז צעסחה וצוקסרה.

(3) זהו לפי דעתי ונקור הכינוי אחר לאלישע צן אצויה, ולא ספור האגדה (חגיגה ט"ו א') כי נפשי זונה נוסק השם הזה לכל חכמי ישראל, צעגס לפי הנראה וולטון הספור שם, לא ביונה הזונה לכנות אלישע צעם אחר, נפשי צענעשה אחר ונעונה ונוה שיהיה (כדעת הנופשים שקמו חולי על לשון הכתוב ט"ח י' ו') רק שנתחלה אגדה זו, ולאו אלישע צן אצויה אה? בלומר אה אהה הוא אלישע. איך תתפוז נבלה נעוני? אך כאשר עקר פוגבל ונעושרא, אגדה הזונה: אחרי רוחי נעיתי ולא אלישע צן אצויה אהה, כי אה איש אחר. ואיך א"ב הסביונו כל חכמי דורותיו לקרא לו צעם הזה דוקא? ועוד שכפי סכ"לה ונעגרת לשון האגדות והשיחות על איש פלחי ההוא, לא היו צביוני רק צעיון (*). לא צנענעשה, ואם התחלכו בהלך נפשי ה' ירד עי'ם, אשר כרובם השמיתו תמעיצו עלילה (**).

(*) ע"ד סכת ונח"ק כי עעות היודעים היה צונה שפחחו צהשקפה סכלה דקה ועמוקה וסיימו צכה הדמיון וצגיבאות רבשי לבס צחלומותיס. ולפי דעתי זהו כוונת אנרס (ברכות ז') אחרי לצצבס זו מייכות.
(**) צעגס מן העיון אל הנענעה ומן הלז אל העין ע"ד שאמרו שם אחרי עייניכס זה הרהור עניניס.

ה.

ואלישע חשב למצא רמז פעולות שתי רשויות בכל העולם בניגוד טוב ורע אור וחשך צדק ורשע עונג ונגע המנויים בשישות המינים באופנים שונים ומשונים, גם בכתוב (קהלת ד', עיין להלן ובספר יצירה) "גם את זה לעומת זה עשה האלהים", ורצה לשמוע מר' מאיר פירושו. ור' מאיר השיב לו: כל מה שברא הקב"ה ברא כנגדו ברא הרים ברא גבעות ברא ימים ברא נהרות, כמעיר

ומוזמות לצדס הכתובה בטוף יאלו לפעולות אדם לבעות זונה ותועבה, צחצח כי כזר הנהרו כ"כ עד שאינם נוקלים טוואה ונועשה כל רע, לא השחית אלישע את דרכו על הארץ צפועל הוודות המוסריות, כי אם תעה צמחיות חקקי התצונה והתפונה צשכליות, ועבר על הנוות הטועניות. ואש"פ עבד על נוות ראשיות צצחורה צדברים עזין אדם למקום, והיה רובע על הסוק צצח (חגיגה ו"ר טס *), ולפי הודלת עלומו רכצ פעם לטייל אחורי צית המקדש (ו"ר וקהלת) או לפני צית קדש הקדשים (ירושלמי טס) גם צייה"כ שחל להיות צצח, וגם התכוין להוליל וולצן טל חכמים דקדוקי דיני משה והוללה צצח והסית את הרוויים לטוען משה היהודים צאופן טלל יהיה להם טום ערונה דהיתרא (ירושלמי חגיגה ד' צ'); ; ו"ו לא התווכר לעלילות רעות צדברים עזין אדם לחצרו, ונולדו כי צבור דצקי טינות היודעים היו פמים ואלשה לפי דעתם ואוונתם כ"ל, נשא אלישע אשה והוליד צת (חגיגה טס) וי"ח גם צנים עוסקים צחורה (ירושלמי טס לפי הפירוט על שחיבל וועשה ידיו טס) וצניו וצנותיו היו לדיקים כדנמשוע ונהאלדה צירושלמי וצוודרש שאור רצי: ונה אם זה שיגע צחורה טלל לטס טנים רלו ונה העמיד, ופי' צנו"כ טס: זרע כקר ולכיבות, וכן צעל קרצן עדה טס שהצנות חכוכיות היו (וגם זה דוחה צקורה את קש האגדה ה"ל שחיבל וועשה ידיו טל אותו אליש, ואלחר טנרלה כלן שהניח זרע כשר, הרי לא חיבל אותו) וגם לצו היה ישר ורוחו ככון צקצכו ללוות את תלמידו ר' מאיר טלל יכך אחריו ומוחך לתחום טצת (חגיגה ו"ר ה"ל ***) כאוור וועטקין יהיו נטתוים לדעותיך כמו טדוויים וועטקי לדעותי, והו וודה תרוניה צאדם כ"ל, ואלש וודות כזה, צנו טל גדולים, לא ישח וישפל ולא יכצל את כצודו לתצוה זונה צקוק. אלל ודלי היא אגדה וואחרת צידיה וועטצת. — טכן צמוהג טצעולס כיו סיפורים צדיים ואלגדות שיתרות נטיולות חלי תליס קצביז אדם גדול וולניין, אך יש ונהן כוועי דקים (כמו האגדה על האש והטען ווקצד אחר ותפלת ר' מאיר עליו וכו') ונהן בעצים כשקים (כמו האגדות טלפנינו

**) ודע כי מולצד אלישע צן צציה היה עוד חנל אחד ונגדלי ההנאים הראשונים, הוה סכניה צן אחי ר' יהושע, שנופרי עליו צנדורש (קסלת ח' י') כי הלך לכפר נחוס (ווקוס וועט טנינים כמו שהעיר ע"ז החכם רז"ק צחלון הראשון טמוכר גם צאצנגליוס, וצנדורש טס צוויכוחים טהיו לר' יהודה צן נקוקא עם הוויים אשר טס, ועיין לעיל אלל הדיסיים ע"ז) והעניכס הנירו אוחו (לטון הודרש עבדי ליה וינחי וולה והיעט החכם ה"ל לפחור טריל שהנירו אוחו ע"ש) וכיצי מנרל טצחח אול לנצי ר' יהושע חציבה ויהב עליו וועש וליחסי ח"ל כיון דלימער צך חנרל דהסוה רשיעל ליה אם יוכל טרי צארעל דישראל נחיה ליה וון חונן לצבל דועין ווען צשלוים, והעיר החכם ה"ל טס ווקיר הספור הזה וועעו וניווקו — ואלשה עוד ונה ח"ך חצבו ציחוד ליחס רכיבה צצח לניונה — כאלו חין עניות גדולה ונו! —

*) אחת טלון כן דעת הסוזרי ו"ג ק"ה חלונר טס על אחר כי 'הפקד הוועשים ופני שהשקיף על הטכלים אחר אלה הוועשים כלים וועטוועים ונגיעים אל הוודנה הזחה הרוחניית ולי כצר גנעמי אליה ולא ארבים על וועטי חורס והפקד והפקד וועט וחתעם" — אך צדק העיר טס החכם המרש כ"ג צרעכער. טלפי הגנרל נכח, כי אם העה לא הטעה אחרים, כוועטה טהיה עם ר' מאיר שהזיכירו לחור צחמוס טצת. וכן העיר הווסקין. ונלשה שהסבר כיוון אל אגדה הירושלמי שהכיר להלן, כי אלישע דבר על לצ נערי צית הודרש לצחור להם כ"א חוונות להטפנק צו, והדבר צחמה חינונו עון פלילי כ"כ, כמו שהעיר ע"ז הרב חחכס ר"ס קוואלענסקין כספר ה"ל, וחולי גם ללוקא יחטב צכל זון ונבל ווקוס להעיר ולעורר לצ חילנות והסמכות על לימוד חיזו חוונות לצל יהיו וועלים על הלצור או ונקטעוים את הצריות. —

עד מצב הזוגי כברואי כל היקום בכלל זה לעומת זה: הם וקר, יבש ולח, גבוה ושלל, זכר ונקבה, ימין ושמאל וכו' שבכל מערכות התולדה הפכים ותמורות נלחמים זביז כי כן יסד המלך; אך אלישע אמר לו ברמז בשם ר"ע רבו שקאי על צדק ורשע טוב ג"ע ורע ניהנם (חגיגה ט"ו א') כי בתחלה לא רצה לגלות לר' מאיר (אבל אח"כ גילה דעתו גם לר' מאיר כנ"ל שע"כ העיריה כ"פ חוזר

והאגדה צו"ר וצירושלמי צמקור הכפירה שתקפתה לא חר ועוס אמו כשהיתה נעוצרת הריחה ובעונה מוניין ע"ז וכו') — כונו שמוכתש הספור השני בחגיגה ט"ס, שדקר אחר צבכניא האי יוקא ופנפנעו צמוס לצבו, ופני האיכא דלמורי אחריאל, שרק ציקש להרגו ולא הרג אותו, וצדי עדים זומניין למה לו? צבגם ידענו אף מן היודעים והמנינים, שאם קלח טיעותיהם התירו לצבליהן גלוי עריות, ונענעוים כמקסיס להם (הצלתי מוזרים גם ליודעי חן צקצק הנקובלים והמזורים אשר צילדי טיעות נסתרותי ישיפיקו) לא התירו להם מועולם שפיכות דמים, ולא היה ולא נואל ולא נזכר עון זה ציניהם. ואיך יעלה על דעתנו כי לאיש וגוהאל דמס נקיים ומונוול צעריות צפרהסיא, יתנו חכמי ישראל מוקס צמוסנה שלמה צפרקים המוצרים רק על מודת רמות וניווקסיס מועזומים שהם תפארת לעושיהם, ואשר צחרו לזאת צדצדי אצות האלוהה וצחירי הכנסיה וגדולי המעסה, וקראו להם "פרקי אצות", — ? ואיך יתדבק אדם גדול כר' מאיר צליש שתצב זונה צצוק והרג ילד תמים על לא חוסס, ולא יירא לנפשו מן תדצקהו לרעת מנארת מודתיו, ולא לכבודו כי יהיה פרוע לשמלה צעיני כל? ולא עוד אלא שבאשר שלבו (חגיגה ט"ס) ור"מ היכי גמר תורה ופשויה דאחר והאמר רצה צר צר חנה ח"ר יוחנן ו"ד כי שפתי בהן ישמרו דעת ותורה יצקשו ונפיהו כי מלך ה' לצלות הוא אס דוונה הרצ למלך ה' לצלות יצקשו תורה ונפיהו ואס לאו אל יצקשו תורה ונפיהו אמר ר"ל ר"מ קרא אשכח ודרש הו אזנך ושמוע דברי חכמים ולצך תשית לדעתי לדעתם לא כאמר אלא לדעתי וכו' ר"מ אבל תחלה ועדא שימלח לצרס וכו' ר"מ רוון מלא תוכו אבל קליפתו זרק וכו' — ולמה לא שאל קושיא עמונה ונראה מנארת לאמר ור"מ היכי התהלך צצצרת אחר, הדוונה צנועטיו למלך צלחות תחת מלך ה' לצלות, והתרועע עמו צצצרתו צציתו וצלכתו צדך, והאמר נתאי הארצני אל תתחצר לרשע ור' יהושע אומר חצר רע הוא דרך רעה שיתרחק מוונה האדם ונאמר צהתצדך לרשע וגו' ? ובאן אינו ענין לצקש תורה ופני מלך ה' לצלות, כי אס לנוגע ח"ע מנצרת מנחית ומוחצל, ועל זאת לא היו יכולים להטיב כי ר"מ תוכו אבל וקליפתו זרק, אשר יתכן רק צלווד שמועמחא ולא צמודות רעות הקשות כמפחת. ולא זו שר"מ לא צוט ולא ירל להמתדבק צאחר, אף זו שהשם אחרים, אשר היה לריך להיות דוונה למס פורלים ורומים, לא היה אלא כמקטיר פנים ומלמדי אחר, וצימוד מר' מאיר שגבר צו צמיפה ר"ש צן גמליאל וסיקוק לר"מ אחרים (הוריות י"ב צ') והו מוקבת כבוד צית הנסיא (ט"ז א') "וא"ר טראס צקונטרס לרפת שמועות שקבל מאלישע צן אצויה קציעוס צמס אחרים ונפני שיה שנו אחר, (מקפת קוטה י"צ ד"ה אחרים) ונראה שהיו לו לאחר עוד תלמידים מלצד ר' מאיר, כמו שהעירו צחוק' צברות ט' ד"ה אחרים וכו' דהאי אחרים לאו ר' מאיר יכנהו וכו' והעיר הרצ צבל השחר ר"פ קמאלענסקין. צקפרו "עם עולם" על אלישע אחר שהיה גורה הורלות צישראל כנראה ומקפור התלווד וו"ק ב' בשנות וכו' ומאל את אלישע צן אצויה וזקנים שעמו וכו' וכן לריך להגיה ט"ס צמוס' נזיר דף כ"ד וכו' ע"ש. יהיה איך שיהיה, עינינו הרואות כי נאמרו ונשנו הרצה שמועות והלכות צדין וצדת מפי אחר, דצר שהיה צלתי אפטר צמוס אופן, אס אחר ההוא היה רועה זנות וסופך דמים, ואיך יצטל ר' מאיר תלווד תורה צצית מדרשו צצצריא וילא לחוץ אל אחר צרכצו על סוק צצצרת ללווד תורה ופיו (ירושלמי חגיגה ט"ס) אס היה איש מנחת המדות וידיו דמים ומלאו? ואיך תקפר האגדה על מוטוק צרלוס ונאוף, כי שלט פענוים ירדה צצצילו אס דת מן השמיים? צלידתו (מ"ד רות וקלח הכ"ל) צנותתו (חגיגה ט"ס וצנדרש"ס הכ"ל) ואח"כ

בך) שמץ דעת השניות, המבצבץ בלבו בפירוש, אך ברמו בעין זג וקליפה לאיזה חרץ פנימי, שע"כ אמרו על ר"מ רמון מצא טובו אבל הליפתו זרק.

צבוח צבו (* (הגיגה טס) לו צמותו (ו"ר טס) לצקט פרכסה מרצי, ור' מאיר רלה צו אף לעבוה"צ אחרי אצו וקרח לו תיק הספר ותיק התפלין (ו"ר קהלת טס). ועוד נראה וצרייתח ואלוהרת (צרכות ל"ז צ') אף לא הקלו בצבוח אחר להספילו לעבר הציון. כי אם שמו וקומו צין ונעורלות אסון ופגע רע ופורענות, וכמו ירמיה, איז, קינות ור' ישמעאל צן אלישע ומהרובי המלכות, בן הרוחה צחלוס את התלמיד חכם אחר ידאל מן הפורענות, כלומר שהיה גם הוא איש ונכאוצות וידוע פגע צחייו בצלגות חקרי לצבו וצתהצודדו בערער צערצה מורחק ונאודה ונצצרו, בדרך כלל הועביק לחקור יותר מדאי צדצרים העומדים צרומו טל עולם, שאוצד את נאוחת לצבו ומרחיק צצרו ונאוו ומידעיו נאסך. והוא אלוולל צזה וצצא צרוחני וצגטוי, ורלחי לחאולה יותר ונאקלחת קענה ורדיפה עד חרונה, וזהו אמרס טס: הרוחה אחר צחלוס ידאל מן הפורענות, וכונתס צונלת פורענות טס יותר על לרה רוחנית ונאטמית, כנראה טס ונאחנאודהת תנייד אל הטתים הקודמות: סקידות וחכמה, ורלוטס א"ב צונלת פורענות על כיבוד רוחניי לטתי אלה: היינו חכמה וחקירה מוטעמ עיין והליכות ד"א צועשה טלא כחורה וכאמה. גם האגדה הנוקטת מית אלישע טעלה עטן וקצרו. ור' מאיר ור' יוחנן עמלו ויגעו ב"א ע"פ דרכו להלינו משחת, ב"ז אוח ומופת לחשיבות אחר צעביי הדורות האחרונים צעלי האגדה, טניו רציס מנדולי התלמודיים שהכתירו מיתתס צעטרת פחות מולייתו כאלה, ע"ד טנוו צירושלמי ע"פ פ"ג וצבלי וו"ק ב"ה, כי נח נפשיה דר' אצוו אחינו ציומאי, דר' אפי אישקרו דר' יוקי טענו ורצי דליפורי דוא, דר' יעקב אהחויאלו כובצי ציומאי, דר' אפי אישקרו כל אילנא, דר' חייס נחיתו ביפי דכורא ערקיעא, דר' נאחס וכו', דר' תנחום וכו' — וב"ז מורה ומראה כי האגדות הכל"ל גם שתיהן נעפלו מאיזה תלמיד משיח לפי תומו צצצל ומפי השמועה הרחוקה מארץ ישראל (ע"ב נעדר וקוון צאגדות ארץ ישראל ולא נזכרו לא בתלמוד ירושלמי*) ולא צמדט רצה), וכי וקור השס אחר הוא אס צרונו על דעתו

(* ואלוי היתה צבו זזה אס רצי יעקב אטארו (קידושין ל"ט וסולין קנ"צ) אלנאל דרסיס אחר להאי קרח כרצי יעקב צר צרתיס לא חטא וכו'.

(**) אצל לטונת זע נזכר דבר הפל אחר צירושלמי. שהיה אלישע צן אצויה הורג (!) רצי חורס אנרין כל תלמיד דהוי חנוי ליה ונאצח צאורייתח הוי קטיל לים, — וכלן כנוו צספור הריגת הילדים צצצלי ישאל השואל; הכי היה אז ש"ד דבר הסקר צצ"ד? ואיה סיו הרומאים אשר צל"ס דנו אז דיני נפשות בישראל? ואס אולי נאחנה וריתה צר כחיצא ונלחנה ביאר סקרו הרומאים לדין דיני נפשות בישראל, כי אז היה הדבר נאסור לטנהדרין, ומדוע לא דנו את אלישע ונאח מעמיס לחרע וניחוח צ"ד על הרגו כנאשק אנטים וילדים תלומדי חכמים? האס חנוו כל בני אדם אז לגוע צדיי איש טנכנס לפחדם? והנאפס צעל קרבן עדה על הירושלמי נראה שסרגיס צצצרי יאור טס: שהיה הורג ע"י ונאשפות או ע"י טמוח (!) — וצזה עשה את אלישע אחר לנאשק צועשה טען כמו פ"ו י"ט, או לצעל טס ונאחנח טמוח קודקוד, ואע"פ שגם רש"י אורר צגיהס טס טנכנסו למרדע ע"י טס, ונ"ע וני ייאר כי אלישע לצדו וצפרע אחריו טנהסך לאיש אחר היה צעל יכולת צעס? אכן לפי דעתי גם זה צא ונאגיהת טנהח חיזה תלומדי חוטה, צשועו הנעשה הנאקופר טס מיד אחרי כן, דסוה עליל לביח וועדל וסוה סויי עליח קוניי קסרל וסוה אורר ונח עליין יחנין עצדין הכל אונותים דהן צנאי אונותים דהן נגר אונותיה דהן ליידי אונותיות דהן טייט וכיון דסוון טענין כן סוון טענין ליה ואלוין לון. וסנה דרבי ונאק כוס, טאי אסטר סכל חוצשי ביהמ"ד יהיו רבנים צחיים סיחס, ונאחך כך סס טוכחיס ללמוד חיזו אונותו להפחדם צה, אלו טוועים ציוניו חלה צארץ מוליין מפי כל רצ מורה ורורס החוצב אדם וזוהב עוו, ומפי כל איש סס וישר דוחה אה סוולד, כי יחס לצנס צקרבס ונר להס צנאוחס צחי הספר ונלחיס דהן טייט וכיון דסוון טענין (שטס יוליד איש מלח דרבי ונאק כוס, טאי יס"ר ונקרייהא צונכחז אחת), עד טסגיטו לפירקס להינאח, וידס ריקה ונכל מלחכה, והעניות צחה ומכלה אוחס וחס ציהס וחס נשיהס וחס טעס, כנאקוס נוקס ונאטר עד נאפ יכלה הנאחסור, ואל סכו כטופר יקרא וילרס: לאו ונלו חיזו דרך ארץ שיצטר לו האדם למרנסקו! למדו אונותו, היעיוו ונלחכה עצוה, סיו צנאים או נגרים או ליידיס, או טייטים! קול דרבים כלה אנטו

7.

אחרי אשר קצין אלישע בפרדם האלהי את הנטיעה העיקרית והראשית הוא היתוד המוחלט של האלהות ית', וחשב כמו המינים והמקובלים שיש שותף להקב"ה במעשה-בראשית, הוסיף לטייל בפרדם ארובות וקצרות בחקירת ההנהגה

ואמונתו בכלל שפנתה ונהפך לאיש אחר כי רוח אחרת עמו, או צפרט על תעבות צרעות אחרת, ואמונתו כי מי עטר רון הוא אל אחר ושני להטי"ת, שכן מורה השם אחר גם במקרא צאמרו "אל אחר" או "אלהים אחרים" "בזויד לאחר לא אהן" (ישעיהו נ"ג ומ"ה) בכלם ר"ל ט"י ס (לפי אמונת העב"ס אז) ופעם מורה השם אחר צוקרא' כמו לר ועבון (Nebenbuhler) ונעם (איוצ ל"א י') ומילבט לרת הפשוטה נקראת אחרת (שופטים י"א ז'). ועוד ונלכו גם בלשון המקוצלים האחרונים (ביין הקייט על מערכת האלהות ורח"ו צט' ליקוטי תורה וזולתם) שקוראים את ס ע אל בכתי אל אחר, וה"כ הואמין צבלית עטן או קעאל או ונטרון טס אחר יאה לו, כמו שקרא צו"א שיטה כזאת צצלונה דרך אחרת והוא הואמיר צירוטלמי צרכות סוף פרק הרוח: הפותח צי"ד ה"א ומותם צאל"ף לנ"ד הרי זוד רך אחרת כמו צציירו ווהר"ק שהפותח צסם היה וותם צאל מורה כי השם צצלמו אללו אין חקר, ולא אליו כי אם לבח אונלעי אחר יאתה הצרכה, והיא דרך אחרת ר"ל שיטת צבעי השניים צרעות אחרת וגלויה סוף להראשונה הצבויה והסתומה. ומליו גם לאחד והאחרונים שנשתמע צלשון כזאת, הוא החכם ר"י כפי צקפרו ומורת כסף שאומר צז"ל: מי צרלו אם היה בגלב כמו שהאמינוהו הטועים צימי אצרהם או שהיה הוטטה כמו שהאמינוהו הפילוסופים האמגוטיים. וע"ז רונז הקראי שלמון צן ירוסם צקפרו "ונלחמות" כגד הגשמות הנוללת צאגדות (נוצח ונהחכם ברעטן צונכתה הידיה להר"י פראנקבל לשנת 1859 ז' 69) "דבר אחר יאמרו טונים, קטן וגדול הם האדונים וצטמים שיהם טובים, וזהו צאותית דר' עקיבא ונטיים, והעיר ברעטן טס שכונתו צונלת קטן על ויה שכתוב צקפר הנוך צפי הש"ת על ונטרון קראתי צטמי יד"ד הקטן וכו' כ"ל". ומליו להכם אחד צראשית האלף השעי הוא ר' לוי צן אצרהם צקפרו צתי

שוועים היו ואומרים צרוך טפה הנאה דורש, ואין גם אחד מאחרי שיאמר, אך צנפסנו דבר זה הדברים השם רולח הוא! קעלן הוא! אלל לא כן היה ציני אחר, שאל אם הסירו על חוונות רלונם הנייד עם הטורה צידה (לדוגמא צאבות: כל תורה שאין עמה עללכה וכו' וגם האחרונים טבהם צאמרום כל שאינו מלמדו חוונות מלמדו לקעות וכדומה הצרכם עלמורים כיונו הנייד על חוונות צשוחסות עם תורה וגם אז אומר ר' נהוראי מניח אני כל חוונות טבעולס ואינו מלמד את בני אלל תורה) אך לא לצעל הטורה נעמי הנללכה. ואם אומר הנלמד צן טצרו תורה כללו ילדו, הרי כי העטלו ונחייב צהורה ונחייב צכשמו ונעלה עליו כללו הרגו, ומש"ז דרשו על אחר הכתוב: אל תקן את סיד, להטיח את צטרך וכו' או צס צל את ונעס ידיו של אותו האיש, וקצר הלמיד אחד טר"ל טכרג ומכל את הילדים או את ילדיו של עלמו (לפי הקרבן עדה טס) ונחטוה וזה הקפור שהם הורב כל הלמיד חכם — חונם היודע לצבור חובל ונתון אלל איש כגד צנעטה הנוקר ובעל מדות צדק הארץ, איש אשר מוח קקדיו הנחטה בשוח צלפית ונעטה צראשית ונחטכלות ונעטה ערכבה אל סך את לבו לאכור רולח וסופד דנוים, ואת רוחו דרוים צשים ושיג או ירגוקטין וקיעתו על כויה מאמיני המינים לניינים, וצאמח כוונה כלם היה רלויים צזונם להצחיל ולהסחיד כל צאי עולם ונגובע צצברחם ונחטדק צלחונתם, כי גדולה סיחה אז הקסה ילס"ר להנשך אחרי מניחם כידוע, וצונלחמות עלוה הזחה הוטוו אז חמאי החלמוד וחמאי הנוצרים כלים אחד לראוח ולעלא ויין בכל יולל ונשורה האמונה הציבלה, והריחו ריש מניחם בכל ונחטטה חטשים וצבל דצור טלח נעטח צטמן ונחמני החלמוד וצין סיחיו מכהני חזינו והטעניה עיינו צקריאה קפרי הזמן הטוח, צין סיחיו ונחמני החלמוד וצין סיחיו מכהני הנוצרים, לקול הטוהה והלורה: ונוטה! עניוטה! עד שני טעעם צככלותו צצרכה המינים חטדוה חמאי ישראל לנץ, ווי טלח כרע לבעל האסיפור ולא טק קדל רגליו חטדוה חמאי הנוצרים לנין —

וההשנחה בעולם השפל, והואיל למשמש ולמשמש בנטיעה אחרת, נפן אדרת
 בחקרי לב חכמים, היא השאלה הקדמוניה על צדיק ורע לו רשע וטוב לו,
 יסורי הצדיקים ושלות הרשעים, שאלות הידיעה והבחירה, היא השאלה, עם
 תולדותיה בשכר ועונש, העצומה והקשה, אשר תשובה נכונה עליה היא מן
 "עניינים אשר אין כמבע האנושי שישנם בשום פנים ולא כסכה אבל שערי
 השנתם נעולים בפניו (חמורה לא לראשון), ובשאלה הנכונה הזאת מצא
 אלישע כי כבר הפסח על סעיפיה המספק הקדמון מחבר ספר הקהלת 1),
 באשר היה רע עליו המעשה שנעשה תחת השמש, בראותו דמעות עשוקים
 באין מנחם, במצאו כי מקום המשפט שם הרשע, כי יש צדיקים שמניע אליהם
 כמעשה הרשעים, ורשעים שמניע אליהם כמעשה הצדיקים, וכי יש צדיק
 אובד בצדקו ורשע מאריך ברעתו, וינסה בחכמה ויאמר אחכמה והיא רחוקה
 ממני, וירא את כל מעשה האלהים כי לא יוכל האדם למצוא את הנעשה תחת
 השמש בשל אשר יעמול האדם לבקש ולא ימצא, גם אם יאמר החכם לדעת
 לא יוכל למצוא (עין ע"ז במ"ע לרמע"ה א"ב פ' מ"ו), ואז התחיל לשפוק ולפון
 בכל מהות השנחה והנהגה ועוד האדם ושכר ועונש (עין בספר La philosophie
 Des Juifs מהחכם ר"ש מונק בהעתקה אשכנזית מהחכם דר, בעער צד"ד ובהערת
 המעתיק סי' ג' צד מ"ד), והוא פוסח על סעיפים שונים: פעם מתאונן ומתרעם
 לאמר, ענין רע נתן אלהים לבני אדם לענות בו תחת השמש; ופעם הוא כופר
 בידיעה ובהשנחה לאמר, עזב ה' את הארץ בידי המקרה, כי הכל כאשר לכל
 מקרה אחד לצדיק ולרשע לשוב ולטהור ולטמא וגו' כי מקרה אחד לכל כי עת
 ופגע יקרה את כלם, ופעם הוא מכחש בבחירה החפשית שבאדם ואומר, כי
 כל אשר יעשה אלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע
 מעות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות כי לא יוכל לדון עם שהתקף
 ממנו; ופעם הוא כופר בתחית המתים וכשכר ועונש לעוה"ב ומחליט, כי אין
 מעשה וחשבון ודעת בשאול אשר אתה הולך שמה, והמתים אינם יודעים
 מאומה, ואין להם עוד שכר; ומספק גם בהשארת הנפש כאמרו, מי יודע רוח
 בני האדם העולה היא למעלה וגו' ומותר האדם מן הכחמה אין כי הכל הבל—
 היא השאלה הקדמוניה אשר למענה נבראו איוב ושלשת רעיו (עין מ"ע בפ'
 הנ"ל) בספר ויכחי קדמונים בכתבי הקדש (שעליו ועל ביאורו כונן הרמב"ם בנ'
 מספרו כל שיטתו בתשובת השאלה ההיא) אשר מצא בו אלישע, כי איש
 תם וישר ירא אלהים וסר מרע, אשר היה עינים לעור רגלים לפסח ואב לאביונים,
 גרף מחמת השמן להכותו מכה רבה וגוראה בגופו ובממונו וכיוצא ירכו להשמיד

קטר הכפז והלחסיס (מוצא מה"ח גייגבל צהסלון הסני) טאוור טס: "החרכתי ונבט
 צענין וט טרין תאטר טעה צו חטר וטעו צו ר ציס וט חטר יט ס צו וט ג ד ו לי
 י ט ר ל ל וכו' . —

1) טעחצרו סיה נכת הלחסיס, לדעת טרצ ט"ר צנ"ע אוריבענט 1840, וטעו
 צנדרט קסלת י"ח: "צקטו חכויס לגנוז ספר קסלת ונפני טעללו צו דצרים טהס וטנין
 757 ע י כ ט .

ולחרוג ולכלות זעמו בו, והאומלל הוא מתאונן על השופט כל הארץ שלא יעשה משפט. בתנו אור וחיים למרי נפש, והוא יוצר האדם וידע מראשית יצר לבבו הרע, ולמה בראו למפגע לו; וכבר נפשו כפר בתחית המתים, ואמר כלה ענן וילך כן יורד שאלו לא יעלה; וכפר בשכר ועונש לאמר, אם שוט ימית פתאום למסת נקיים ילעג, וכפר בהשגחה באמרו, ואלוה לא ישים תפלה וגו' (ונודע כמה כפירות ומינות יחסו חכמי התלמוד לאיוב — בבא בתרא ט"ז — ואמרו עליו שבקש להפוך הקערה על פיה, שבקש ליפטר את כל העולם מן הדין, שכפר בתחית המתים וכו' ע"ש).

ז.

וברוב שרעפי אלישע בקרבו, וריב רעיוניו איתן, הגה ודרש בספרי קהלת ואיוב, וכפעם בפעם התוכח על דבר תוכן עניני כתובי הספרים ההם עם תלמידו ר' מאיר, לשמוע מה בפיו, ולתת לו כה וכה רמזים סתרים, כי לא אבה לנמוע הרם ספקותיו בלב תלמידיו כנ"ל; וככה שאל אלישע את ר' מאיר עה"כ באיוב, לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז, כאלו רצה להעיר אזנו על יקר הדרישה והחקירה בחכמה (והמלה הזאת ידענו כי רמזה בימים ההם על חכמת יוגית ועל חכמת היודעים כמו שהעירוני כ"פ בספר הזה המשובחת בפרשת איוב שם, וכאלו בזאת תעלה במאזנים עם התורה שעליה אמר מליץ אחר "הנחמדים מזהב ומפז רב, — אך ר' מאיר השיב לו, כי גם פה באיוב כמו שם בתהלים הכוונה על התורה ולא על החכמה, ובה היה די לאלישע להתבונן כי רוח אחרת את תלמידו. אולם כאשר הוסיף ר' מאיר לרמוז בכתוב ההוא גם איזו נגיעה ברוח אלישע באמרו "ונחין לאבדן ככלי זכוכית, — ברמיזה על אחר, היה חכם גם הוא לחסב פני הדבר, והשיב לו בשם ר"ע, כי ת"ח אע"פ שסרח (במדרש "אע"פ שאבד משנתו, ובירושלמי אע"פ ששכח תלמודו יכול לחזור עליה) יש לו תקנה אם ירצה (חגיגה בבלי ט"ז וירושלמי ה' ומ"ר רות וקהלת הנ"ל) אך הוא אינו רוצה מפני שאינו יכול כנ"ל (והסיום בבבלי שם שתפשר"מ אותו בדברו וא"ל א"כ אף אתה חוזר בך וכו', ליתא בירושלמי ובמ"ר) פעם אחרת התוכח אלישע עם ר' מאיר על כתוב אחר באיוב והוא "וה' ברך את אחרית איוב מראשיתו. (מ"ר רות וקהלת שם), ושאל לר' מאיר בדרך התול: מה פתחת ביה (ירושלמי שם ויפה פירשו בעל קרבן עדה מלשון פתחי חותם כלומר מה העקמת בו) ? ור"מ השיבו שכפל לו ממנו, ר"ל שהשלים לו כל חיקו, ובזאת הוטבו יסורי איוב והיו כלא היו; אבל אלישע ענהו כמתרעם בשם ר' עקיבא, שהכתוב ר"ל "בוכות מצות ומעשים טובים שהיו בידו מראשיתו, ובזאת לא נתישבה השאלה: מפני מה יסר יסרהו יה בראשיתו אם היה אז בעל מצות ומעשים טובים? — בתוכן ראשית ואחרית, הדומה אל מעשה ונמול או אל ידיעה ובחירה, עבר אלישע מספר איוב אל ספר קהלת, ושאל את תלמידו ר' מאיר מה פתחת (העקמת כנ"ל) בכוב טוב אחרית דבר מראשיתו? והוא השיב לו כפשטיה דקרא, שר"ל אם

האחרית בימי חיי האדם היא מצלחת יותר מראשיתו בכני חי' ומזוני ובתורה, אבל אלישע מאן בזה, ומזו לו פירוש ר"ע כי רצון הכתוב שהאחרית היא רק אז טובה, אם גם הראשית היתה טובה (ירושלמי שם ומ"ר רות וקהלת הנ"ל) כלומר אחרית טובה איננה משלמת ראשית רעה, ובמה שכפל הקב"ה ממנו של איוב באחריתו, לא הומכנו יסוריו בראשיתו, והשאלה העצומה במקומה עומדת.

ה.

אחרי אשר העיון והמחקר בשאלות ובספרים ובענינים כאלה הביאוהו לכפור בתחית המתים ובשכר ועונש לעוה"ב, לא נשאר לאלישע שום אמצעי לתשובת השאלה ההוא על מציאות הרע הטבעי והמסורי בעולם, אשר כמו בעיון כן חזקה עליו כמעשה בכל יום, בראותו בבקעת גינוסר, בעודנו יושב ושונה, אדם אחד עולה לראש הדקל בשבת, ונוטל משם קן צפור האם על הבנים, ויורד בשלום, ובמוצאי שבת ראה אדם אחר עולה לראש הדקל ונוטל הבנים ומשלח האם כמצוה, וירד והכישו נחש ומת, ובראותו לשונו של ר' יהודה הנחתום, אחד מעשרה הרוני המלכות במלחמת בר כוכבא, או של רבי חוצפית המתורגמן) נתון בפי כלב שותת דם (ירושלמי חגיגה שם) או בפי חזיר (כבלי קידושין ל"ט) או מוטלת באשפה (חולין בבלי קמ"ב): כי אם לעמוד על דעתו השוללת, להאמין ברשות אחרת המביאה רעה לעולם, ולהחליט שאין מתן שכר (1) ואין תחית המתים (ירושלמי חגיגה ה' ומ"ר רות וקהלת הנ"ל), ובזאת היתה מציאת הרע בעולם סבה ראשית למינות אחר, כמו למינות כל מיני המינים שהוזכרנו בפרקים הקודמים והכאים, מן המינים עד מני הפרסי ותלמידיו.

פרק עשירי

המקובלים (2)

א.

שיטת הקבלה הוסבה גם היא משני אופנים סוערים, הם שתי השאלות

- (1) לפיכך בא לח"כ צן צמו ר' יעקב (חולין קנ"ג וקידושין ל"ט) ודרש ע"ז לספק, כי שכר ונלוה צה אי על מו ח ליה, אלא צבורה" צ ונתן שכרם של לדיקים ועובדס של רשעים, וזו הו ראים על עולם הנפשות שהשארתי, השגורה גם צפי פלוסופים אלהיים מדעים כמו הרמב"ם צפירו פאלאן וזלמו. והנה עלם הנוראם צבולס העבדים שהים קס מוות הכפירה שהטגחה וצבחה" צ למינים כמו אחר, שהים קס החיים לחוקרים צרות אמונה. וההיקט הסגיוני הפך מן הקלה אל הקשה —
- (2) כל קורא וצין ונאזין ונקטיב צרות צווק וצודק בצרקים הקודמים כוכס לידע להודיע ולהודיע, על פי עדים חכמים רעים וכן שלמים ושליווי אנוני ישראל, כי כל האמונות והדעות שזנו חכמים בכל מיני הווי כ"ס צנוגע למחקר העיוני ציזירה

הכלליות: מציאות הרע בעולם, ומשפט ההגיוני הקדום כי מן אסם לא יולד יש. על כן קבלה שימת ההאצלה מחכמת האלכסנדריים להורות כי כל הבריאה נאצלת מאור הקדמון. אבל בהרחיקה מדרגותיה למטה למטה התסרבה מעט מעט אל החשך ואל החומר מושב הרע.

זמנה וזמנתה העליון עם השפל, כנאלא צטיטה הסמטריית הנותה לכת צקבצ הצדעה הזים צלונתנו וני אז ועד היום הזה, אשר פינו צטס ק צ ל ס יקצנה, ודצקיה, ציחוד צארץ הקדם וצארלות הסלואיים צתואר וק ו צ ל י ס יכונו. כי הנה אס נקראו הפרסיס צטנה ילא וני הפרסי צטס וני י ס, הלל הוכיה הסכס פלאנק צקפרו הצ"ל וקור הקצלה ונואלס ונוורת הפרסיס תלמידי אורוסקטר, ד"ו קוד אור סצעת יוני צלחשית, אור הקדמון, אור הגנוז, כנאלא וזכר לרוב צקפר צון-דעהשע הצ"ל. והעיר הרל"ק צקפרו הצ"ל כי קוד הטס צן י"צ צדחז"ל תואר על אונות הפרסיס צזון הלמן וצואמר הגלוי, וצטציל הפוך וניגוד טוב ורע אור וחסך וכדומה זה לעונת זה, חלקו את הטס הקודש לשנים, טעה צמדת הרחמים וטעה צמדת הדין וכו' וכן הטס על ו"צ וכו'. וכנו טהוקוצלים וניחסיס הטכונה הזאת אל הצרסס, כן וניחסיס גס הפרסיס ספרס הקדוש "אור חייס, הוא לענד-אפעקטה אל הצרסס (טכניוהו לד"ק צטס אורוסקטר הקדמון או הרלשון והצרים יגעים) ואונרים כי הצרסס קרל צקפר הזה אשקל השליכהו כנורד לתוך כצן השל וילל צטלום. — ואס נקראו ה י ו ד ע י ס צכנוי וני י ס, הלל הוכיהו חכנוי ישראל, וצראטס ווהרל"ק צנוטה"ז הצ"ל, דמיון הקצלה, וציוהו האחרונה וצזון האור וליך, אל טיטות היודעים צכל פרטיהן, כאלו היו ספרי הטוקוצלים הטתקה וספרי היודעים או להפך. והעיר חכס אחד כי הרצון פ' וירל צאנרו "הוא כבוד נצח צאלכיס יקרא אלל ה י ו ד ע י ס ונלצט וכל אוכל לפרט וכו'" רנו על היודעים הגנוטקיקס הצ"ל. וצצמניה הזאת הטוקוצלים סס וניסס גנוריס צדיעותיסס, ונרלח כעת לך הטכס ר' ענוואל די לטיס צאנרו כי "העיון צ ל ה ר וניאל ל י ד י וני י ס. — אלל גס כ כ ו צ ר י ס גנוריס יחסצן הטוקוצלים, כי טחי טיטות טפילוקופיות הדחיות הללח תחוצות ונעננות זו צזו וכרוכות ונוצרכות כחאווני צנן. והצד יוכר לקורל צקפריהס צטני דרכיס: הא' צזונו עין על דצרינו צפרקיס הקודעיס על קורות טתלעלותן ונוקורס הרלשון עד אשר טפילו וניעיותיהס החולה וניעיותיהן טתפרדו לדיעות חין וספר, והצ' צהאזינו טיחחס והטפלספוחס צקפריהס, צדרך הא' נודע לו כי פטר וני טיטה הקדוניה הזאת הים צהודו ציוני קדועיס, וטטס נתלעלה וצאס צדרך אחת אל הפרסיס ככ"ל, וצדרך טנית ע"י פיתגורס ופלעטון אל היוכיס. הפרסיס והיוניס טתלכדו צאלכנקדריה על ונלרים צחיק הפלנטוריס טדטיס ופילון יהודי צראטס ככ"ל, והטלחדו צטיטות הליסיס והיודעים ככ"ל טתחילו להטפלנק צדק הנוצריית, ונוני אז ועד יוני הטולס התיכון צזון קנאר ורייכלין וצצריהס טתחצו נולרים ויהודיס צלינוודי טיטה נקטרת הזאת, והיו אלה לאלה פעס ונלמידס ופעס תלנוידס ופעס צדרך הרי זה צל ללמד ונאלל לוד, וקיינו וקצלו אלה ואלס חדשות ונלורות צטיטה הזאת. ע"ד טהעיר הסכס ברעעץ צצטיעי לטפרו כי צעלי הקצלה הרלשונים צנאה הי"ג לנמסרס קצלו וניטות טפלנטוניס טדטיס ע"י הנוצרי דוד די ונלכטה ונפאריו אשר הים צפילוקופיה הנוצריית עלו קודות דועיס לנוטות הקצלה. והנוקוצל הנוצרי פיקו די ונירכולה גזר אונר כי הקצלה היא נוקד דת הנוצריית, והגלון יעצ"ץ וצכיר צפ"א וספרו וקפחת ספריס כי ונעגרלין קורל לר' טנועון צן יוחי נולרי ואונר טתלנר עפ"א ספר הזהר, וצהפך נודע וספר פיערצדו צרוני, אשר יגע להטחיק את ספר הזהר לרונית, כנו טהוונור פויל ריליו טתחיק רונית ס' טערי אורה ורי"ג יקטיילא וכו') אשר לנודו וקצלו תורת הקצלה ופי' יהודיס

ב.

האין סוף שמיר ונעלם בעצמותו (1) וגודע לנו רק בהתנלותו בבריאה, שצמצם א'ע ואצל מאור הסדמון גלוי אדם קדמון (2), וממנו נתגלו ארבעה

(ע"ד המוצא שצצו יהודה י"ב צתצות טווחט: ולמדתי וחס — וקסרי הקבלה — כי וחס ומתצחרי ח"ך השלום הוא האחדות) עד טציוויס האחרונים ווימות טצתי לצי וחילך עד תלמידי יעקב פרחק וצבלי הזוהר כאשר טתה הטיטה טצטותה המעטיית וטתה אל דרך חייס לחול"א וזמותיה לפעולות אדם, ראה ראינו כי המון רצ וצבלי הקבלה עצו את לוי ישראל וקדשו וסמירו דת היהדות צדת הנולרית, וצדך סצ' יראה לדעת צספרי המקובלים, הנולאים וחס יקוד מוסך הדת הנולרית הוא השלום, כי צאנת ראטי יקורות של הנולרית ילאו וסככות הקבלה (סד"ר צבער צהענתקת קירות הפילוסופיא של היהודים למר"ט מונק ע"ט) ואח"כ סזרו הנולרים והכניסו הרצה יקורות ולמודים צככות הקבלה, ע"ד טהעביר הר"א יעלליטעק צספרו על קורות הקבלה כי המקובלים למדו ציזור קוד יחוד עשר הספירות ע"י חוליות השלשלת או ע"י עצי האשכול או ע"י ענפי האיץן ון הנולרים ציחוד השלום טלחס כפי טציר יעקב מלך ארגאניען אל הרעצ"ץ ע"י ושל מל היין טיט לו לצע טעס וריח ושלטתס ומקור אחד והמומר פעטרוס אלפונס סיה מקובל גדול ונסה לנוח"א יחוד השלום צסס המופרט סוי"ס צחלקו אותו לשלטה חלקים כזה י"ה ה"ו ו"ה ע"ד טעוטיס המקובלים, ואצרהס אצולטפיח ור' וטה די ליאון ומצר ספר הזוהר ואחרים דצרו צפירות מליזה יחוד השלום. ככה נמלא אלל ר"א אצולטפיח המצטט צקוד שלטה טמות הקודש המורים על יחוד השלום ועל שלום היחוד וכו', ור"מ די ליאון צספרו טקל הקדש טואל ומפי וס הספירות י"ד ורינס ג' כפי קוד היחוד טהוא שלטה וכו', והעידו הגאון יעצ"ץ צספרו טצטו לבו כקילים והחכם ריב"ל צס' צית האולר טיט צזוהר הרצה לימודים ומנולרים הקדמונים טגס סס כתצו כל דרשותיהס ופירותיהס צל' קוריא כלטון הזוהר וכו' ע"ט, וצאנת נמלא מונות יחוד השלום לנולרים אצא צרה ורוחא גם אלל המקובלים חין סוף טכינה ורוח הקודש, ונמלא צזוהר המצטט "דלתתל חינוך סד" קדיס אצא קדיס צרה קדיס רוח וכו', וציחוד קודותיהס על סאות וס"א וטס סוי"ס טהוא צרה ועץ הדעת ומטיח ומן השמים וכו' ומטס כלטון הנולרי אצנגגליוס. וכצר הרבישו זנת רצני דור ודור ולוחו ע"ז, כנו ריב"ט טמומר אחד ומתחלפטיס וקסר צגנות הקבלה והיה מומר הנולרים ומלומדי השלום והמקובלים ומלומדי עשירות. וכן נמלא צטו"ת הרעצ"ט ס' קפ"ט. אס הנולרים טוענים השליטות אלו טוענים העשירות וכו' וציחוד קבלת האר"י אטכניז אשר ופאחת ארץ מולדתה צהגליל צלצת וצצצירה, כנו ופאחת חיי הנציח טלה טהמוין גם הוא ח"ע להיות וטיח צן יוסף, ומפאחת הסכים והנפלאות טעשה צבל מודך כף רגלו וכו', היח מוטס הדת הנולרית, כי גם קבלת האר"י יקודה צמורת העולם התיקון גאולת המטיח על הנותקת דין הטחט של אדם הראשון (כנו טהעביר ע"ז החכם גרעעץ) וגס תלמודיו נהגו כנו הקלטוליקים להחודות צציהכ"צ צכל ע"ט (טצתי ר' חייס ויעאל דף י"ג) וגס סס כצדו את המטיח על קדוה טסס בקדוטיס כנו הקלטוליקים, ע"כ כטס טצין המקובלים הראטוויס המירו דתס פויל ריזי, קוכרד מוטו ומצר הספר "גלי ריזי", ריעטנגל סמו"ל ספרי היזירה ואחרים, כן המירו דתס רביס ומתלומדי האר"י, טחס טצרי ט"ז ויעקב פרחק וצבלי הזוהר טתסס ילאו הסקידים צארץ פולין, טמור נפטו ירחק וחס.

(1) סצח דקצין עתיקה דעתיקון סתייחל דכל סתייוון" צלשון הזוהר. וגס וקסרי ההודיים ומכיס את האלהות קודס האלילות והתגלות צסס Abakt סר"ל טויר ונעלס.
(2) כללות המודעות האלהות והתגלות ע"י עשר הספירות וכוונה "אדם עילאה" או "אדם קדמון".

עולמות או מדרגות הבריאה, הראשונה היא אצילה (1) שבכחה עשר ספירות (2) או אורות או מדות או כחות. להרכיב ולהאדיר את הבריאה ממעלה למטה. מן אצילה נאצלה מדרגת הבריאה עולם הנפשות, וממנה יצירה עולם המלאכים, וממנה עשה עולם החומר ומושב הרע.

ג.

האדם הנקרא עולם קטן מורכב מיסודות שלשת העולמות בריאה יצירה ועשיה, ר"ל הנפש הבהמית מעולם העשיה, הרוח מעולם היצירה. והנשמה המשכלת מעולם הבריאה. הנפש או הנשמה המשכלת היא חלק אלוה ממעל, ולפ"ז מורכב האדם משני יסודות טוב ורע (עיין ר"ש מונק על הקבלה) כי בהשתלשלות כלי הבריאה שהם הספירות ממעלה למטה נשתברו הכלים ההם בקורבת החומר החשוך, ועי"ז נתערב האור והחשך והרע בטוב כערבובי א עולם.

ד.

שיטת הקבלה חולקת הספירות. שבתוכן גם יסוד הוא החומר, לשת י מחנות, צד טוב וצד רע, משפיע ומקבל, דין ורחמים, ימינא ושמאלא, עלה ועלול וכו', ומכנה שני הצדדים ההם אבא (כנוי ביחוד לספירת חכמה) ואמא (כנוי ביחוד לספירת בינה) (3) יוצאים ממקור אחד שהוא האין סוף, ושבים אל מקור אחד הוא ברא (ביחוד ספירת דעת שנולדה מהזדווגות חכמה ובינה) והם חב"ד. וככה חלוקות כל עשר הספירות כג' משולשים, קצה דין כנגד קצה רחמים, וראש המחלוקות המשולשות הן כת"מ, כתו רומז על העצם האחד המחולק ומכונה עתיק יומין אריך אנפין ועתיקא קדישא: תפארת מורה

1) האצלה עשר הספירות ויחודה צדיחה עולם האצילות מן האין סוף, וכח האציל באצלה, ונחשטט והולך זו, ואין הוואציל חקר דצר, אלא כמדליק נר וכו'.
 2) ואלו הן: כתו (ונוסוס שהוא כולל את כל האורות והצדיקים וכוונה "דישא חורא", וצבצור היותו ראשון הספירות קרא עתיקא, ונפני שרונז על כללות הסוים קרא ג"כ נקודה ראשונה ופשוטה כלשון הזוהר: צבעתא דסמינוא דכל סמינוא צעא לאתגלייא עצד צדישא נקודה חדא ולא אחידע כלל עד דנוגו דתיקא דצקבותיה כהיר נקודה חדא. וזהו ענין האצילות וקוד צדיחה אור קדוון), חכמה, צדיקה, חסד או גדולה בצורה, תפארת, כלח, הוד, יסוד, מלכות, וככל צאקנכתא על הכתובים: והסכונה ותיק (הוא כתר) תולא, ואי (אין וסכונה שהיא י"ד) עוקוס צינה — לך ה' (רוזו על ג' הספירות העליונות) הגדולה (חסד) והבצורה (דין או פחד) והתפארת והנלח וההוד כי כל צענוים וצארץ (דל יסוד) לך ה' הנומלכה (היא מלכות).

3) צאקנכתא עה"כ כי אם לצינה תקרא. וכן הכתובים צלווחיהס (Orakula) chaldaica וכוניס עלת כל העלות צעס אם (Matrix) כל היקוס, וכן ענויס אחריס. כאשר הארכתי זהו בקפר הראשון לסקיחיתון הכנעני.

על השלמות המוסרית היוצאת מהשלמות העליונה ונקראת מלכא קדישא
ונמשלת להשמש, ומלכות על הפעולה התמידית של כללות הספירות כהעולמות
ונמשלת להלבנה ונקראת שכינה או מטרוניתא גם חוה, כי כל אינון דלתתא
מינה ינקין ובה מתברכין והיא אתקרי אס לכלהון.

תם החלק הראשון.

חלק שני

מני הפרסי (1)

שער ראשון

תולדות מני (2)

א

בימי מלך הפרסים ארדישיהורבאבינאן בן באבעק (3) הוא המלך הראשון

(1) וכל ספרי זכ"ס או זכ"י לא נשאר לנו גם אחד, זולתי זכרון שמותיסם,
וכל דעותיו וחלומות תלמודיו חכמים בספרי העולמות אשר כתבו בגדו חכמי כהני
הנזירים שהם: אויגוסטין ונווועדיא, אשר בתחילה היה גם הוא ונהלוידי הכת
הזאת; כריזוסטומוס ואאנטיוכיא; עפיפאכעס היהודי העתלר ועיר סאלאנוס;
אפריס קוראס; הירוכיומוס וקטרידון הגולרית, חמשהם צוואה הרציעית לנוצרים;
טהעודורעס מקוריא צוואה החוששית; ואחרים הבהנים גיטוס וקירפיון בספריהם נגד
הנוניים; וחלמס חכמי צקרת דורות האחרונים כמו הפרמסיס Beausobre צקפרו:
וילין טלו, Wolf צקפרו, Manicheism aute Manichaeos ועל ידו Chauferié זאלר
והאשכנזי Mosheim וכו', ונוועיעותם שאז החכם Meldegg והכריע צבמה דברים
נגד דבתם, כאשר חזיר צוקומוס. ואעירה לון הקורא העשכיל כי שאצתי דעות וני
ונוועיעות לרופות ונוזקקות צעליל הצקרת, (כעין ספר צוויצירע הנ"ל טעהר כח הנוניים
ונחלמס חכמי אשר טפלו עליהם קופרים ופי השוועה וצלי אשר צאו עד חכונתה) ודברי
קופרים רבים אשר הרצו דברי תפל והזיות בקורות וני וצטימותו (לדוגמא Delacroix
הנ"ל צקפרו Dictionnaire des religions וחצר קופרים לרפתיס צקפרו
Dictionnaire historique הוהגים והמלפסיס הצלים על קדמוניות כאלה) זריתי
הלאה כי וועין נרפס ונקור ושעתה הם, ורצים ונהולרים טפלו ומפאו על וני הצל ורעות
רוח, על אשר ערך ונחמנה נגד הדת הגולרית.

(2) ופעם קירותיו ותולדותיו טונה צפי חכמי הנוצרים ונאשר הוא צמי קופרי
הפרסיס צבמה ונארעוה וילדי ינוי, עד טגס צשמו העלמי קוראסי לו הפרסיס ונחם
והנולרים קורציק ואוועריס ערק אח"כ נשתנה או טנה הוא צעלמו חת טמו אל ונחם
ער"ל ונדצר ואיש דברים ולוונן צובוחים, ונכבי צרתי ונשתי האגדות הספורים הנוקבונים
צשתיס או שאינס ונחגדים, ופעם נטיתי אחר רבים והנרליס יותר ונאוועתיס, ד"ו
צשמו הפרטי הנ"ל טנראה קרוב ללמות יותר שהיה ונחם בלשון ארץ ונולדו ארץ כשדים,
ושע"ז ונוז צמתו חת נפשו לונחם וועיז נפס העם ונולדך גואלם כונו טנכיר להלאה,
וקופרי הנוצרים הצינו השם צכתז Manahem כונו ונחם ודרשוהו ונלסון נאום ודצור.
וועין להלן צהעברה צינוו השם הזה.

(3) הוא הנזכר צקפרו הקצלה להראצ"ד "אורטיר צן צאצך" — "הוא שם צעל

למשפחת ששאן (1) (Sassans) הוא ארתהששתא הראשון, בשנת תקנ"א לשמרות או לחשבון הסיליקידים, הוא מקץ האלף הרביעי ליצירה, לעת זקנתו של שמואל ירחינאה, נולד בעיר בביל יליד בית ושמו מנחם (2), והיה ילד יפה תואר ונער נכון דבר, ותאחבהו בכירתו אלמנה עשירה מאד, ותוציאהו מבית עבדים והיה לה לבן (3), ותנתהו על יד המנים להורות אותו חכמת הפרסים, ובבית האלמנה מצא וקרא גם ספרי הכומר Terebinthus אשר ירש מהם ערבי ושמו Scythien בירושלים (4).

ב.

והיה מני חוקר ודורש בחכמה האלחית, חכם חרשי המנים ונכון לחשי המוצרים, והיה תופש כנור ועונב, ויעש בחכמתו את כלי הזמר המכונה Cholis והיה רופא אמן, וטהור בחכמות החשבון והתכונה, עד כי יכול לתאר כל מעגל וכל קו בעצם ידו בלי כל אמצעי, ולא החמיא ישערה, וירע תוכן גלילות כל הארץ, ויתבונן גם באיצטננינות, והיה צַר מסואר, ויכתוב על חכמה זו ספרו

האשם אשר ילדה את ארדשיר ועל שמו נקרא בחכבאן (Babegan, ביבאן ח"צ) והוא המכונה במשך ארדשיר אן בקבוץ שמי השמות לאחד (הערת החכם יה"ש בהסוף השני לד' 125). ובספר הקבלה גם: ובחפלה היו לטרבל אוהבים צימי ארדשיר והוא לחשורו וכן צימי שזור מלכא, צימי ילא מלני לכוכל והיה עובדן שללכות שמים יש צבולם, אחד ממים ועבשה כל הטובות, ולאד ממים ועבשה כל הרעות, וזדה לאמגוקים שורה מלכו, והיה לבוי גדול והרגו שזור מלכא בחמתו. ויה"ש מעיל גם איך נשתנה השם ארתהששתא הנכתב צפרקית Artaschetr אלל הפרקים הסדקים לשם Ardeschir והוא ארדשיר הג'ל. ומקומו (עיין Dictionnaire philosophique מן Voltaire ערך Conciles) מהנלך הזה שאסף ארבעים אלף כהנים לשלול את מיהם על דבר איזו ספיקות שהעבורו בלצנו אודות גן עדן וגיהנם, ורצ-וג היותר מפורסם אז ותמו ערדלוויירוף כלחו מן שצץ שצעה ימים ושצעה לילות, ובצובו לליתו סיפה כי נשתחו עלתה לטמים, ושם שמועה מלחורי הפרגוד כי הלדק את מלך הפרקים בדברי אמונתו, וכן קים ונכתב צפר.

(1) נשתמחה המלכים אשר לפניו נקראת ארזאלידים, ואזרחי הארץ צעם פרקיים או מרתיים, ונשתמחה מצבעגאן נקראת קאסאנידים, ואזרחי ארלו פרקים חדשים או מצריין (Guebern). ונולדו לחבוי החלמוד כי כונו ששהנו את הפרקיים צעזיל שמלכו בחרת המגיים והחזיקו בדעות לורוחסתר, כן שכלו את הפרקיים הסדקים צעזיל שאלצו את מני עלהם אשר החזיר דעות המגיים ליושקן, והווי ספורס (קידושין ע"ב) אל רבי לבוי הראשי פרקיים (כלומר השועיבני ויה עיבס) אל דומים לחייאת של בית דוד, הראשי מצריין דוויין מלמלכי חבלה.

(2) Manahem ע"כ קראוהו היונים Manes הרומיים Manichaeus וזני קדם Mani והיה יהודים ויין, ועיין לעיל ולהלן בהערה אודות שמו.
(3) וי"א שאמ"כ לקח מני את האלמנה לו לאשה, ונאלו זזה דמיון צימו וצין מוחמד בניא השמעאלים.

(4) אשר בס פיהם מוחו צויתה ועטובה, לפי ספורי הקדמונים כונו עפיאלצבס וקיעתו האוונריים, כי פליתיבן נפל מראש בג ציחו ונשברה מפרקתו ומת כונו טרעביציתוס תלמידו ויורשו, וי"א כי פליתיבן כתועבך במעולת בית חומה שיהיה לו צירושלים, וזה טרעביציתוס אתה הטען בלידתו ראשו והציחהו הנודעה ותקן אותו גם.

Ertough (וסופרי ארץ הקדם יכנו הספר הזה בשם Erdsjenk או Estenk) המלא ציורי מסתרים באיצטרולוגיאה וברזי דת ואמונה (1), ויהנה גם בתורת משה והנביאים ובספרי הכרית החדשה, ויהי כהן לנוצרים (בעיר Ahvaz ושם נידוהו אח"כ כהודעו לכופר), ויהי לו וכוחים יום יום עם מגים פרסים יהודים ונוצרים, ויתחבר עם היודעים הם הגנוסטיקים, ויאמר לאחד דעות היהודים הכתנצרים עם דעות הפרסים המגים ושאר כתות בית ישראל בדת ואמונה. ויהנה מנחם כהתר השאלה הקשה והעצומה, היא מציאת הרע בעולם המוסרי והמכני, וידרוש כדברי חכמי קדם בארצות הודו וסינים וברתיהם, ויחקור בדעות ואמונות המגיים שהיו לפני צורואסתר, וישם עיניו ולבו בתורת צורואסתר וימצא בה שמת האור והחשך משונה מאצל המגים. ויעמיק מחקרו בדעות חכמי היונים פיתגורס ואפלטון ברוח נאום חמר היולי, ויתר אחרי אמונות היהודים והנוצרים לכל כתותיהם בארצותם לגוייהם ולכל שימותיהם בהלך נפשם, ויהדר במסתרי האלכסנדרים ובחקירות היודעים כדבר בריאת עולם חשוך ע"י אחד המלאכים (Aeones) אשר הסביל עשה חומר גם מלא רע, ויפן כה וכה בחלוקי דעות מפלגות היהודים האיסיים והצדוקים ובמחלקות המגים שהתפרדו אז בפלגות הקרי לבכם עד שבעים כתות, ותקח אזנו שמיץ מחלומות חכת המגוסים באמרם כי יצורי הכריאה הכשרית והרוחית שנים שנים הם: רוח וחומר, אלוה ושמן, אור וחשך, טוב ורע, צדק ורשע, עונג ונגע וכו', ויבחר ליסודותיו ביחוד תורת המגים הקדומים ותורת צורואסתר אחריהם, ויכתר אתהן בתוך, ויקבל מן המגים שלפני צורואסתר עיקרי אמונה כאלה: שתי אלהיות מקדם קדמתה (ולא רק שתי רשויות כדעת צורואסתר) האחת טובה, והשנית רעה. העולם המוחש והנראה הוא מעשה שמן או האלוה הרע (ולא כדעת צורואסתר שכל העולם מלבד הרע שבו הוא מעשה האל הטוב) האור והחשך במלחמה (מוסכם גם לשיטת צורואסתר) בעולם המעורב בטוב וברע (כשיטת צורואסתר גם היא), החטא יליד הרע יצרף מעט מעט ע"י יב כלי היצירה (כמו לצורואסתר במשך י"ב אלפים שנים), ככלות העולם באש תתום המלחמה (כס זו דעת צורואסתר) וישוב הטוב אל מקורו והרע אל מקורו ויהיו אלים שנים שונים כמקדם (ולא כדעת צורואסתר שאז יתאחדו שתי הרשויות לאחת). החומר הוא כלי ראשית וכלי תכלית (הפך צורואסתר שהחומר נברא וכלה באמת קצו). גוף האדם הוא רע בעצמו (שלא כדעת צורואסתר שגוף האדם אינו רע בעצמותו). אין תחית המתים לגופות (הפך דעת צורואסתר בתחית המתים גם לגופות).

ג.

ויתלקטו אל מנחם חברים מקשיכים בקולו, אשר עזבו תורת צורואסתר

(1) הספר הזה כתב צהימו צוערה בצרחו ופני מלך סגור אל הטארטריי המזרחיים אל הטייטים כאשר נזכיר, וחומר שקבל המורות הסן מפי מלככי מרוס, והוא כעין הספר רז"א ל להמקובלים.

בימים ההם, ויורם ויאמר כן השמן הוא אשר ברא את הארץ וצאצאיה הרעים והחמאים בנפשותם, ולא יד האל הטוב והמטיב עשתה כל זאת, כי האדם והבהמה הוענת האלוה גם שניהם, ורק מעשה השמן הנתעב והנאלח הם, כי מראש מקדמי ארץ היו שני הנמצאים הנצתיים, האלוה והחומר היו נפרדים ונבדלים ולא קרב זה אל זה כל הלילה הנצתי, עד אשר עלה במחשבת האלוה לברא את העולם העליון, וצמצם את עצמו והאציל מעצמותו רכבות יצורים אשר היו לשמים לשמש לירח ולכוכבים, אך כלם היו רוחניים בלי כל חומר וגשם אין, אבל גם החומר הקדמוני האציל מעצמותו את התכל הארצית, ויהי רוח בין ארץ החומר ממלכת החשך ובין מאורי האור, ויקרב החשך אל האור ולחם בו ויתגבר עליו, וישב ממנו את הנפש האנושית, חלק האלוה הטוב, ויתן אותה בנוף עכור אשר עשה בדיוקנין של האדם השמימי, והנוף הוא חלק החומר הרע הוא נתעב ונאלח ממא וממא את הנפש הטהורה, אשר אך במתו ובשובו לעפרו תצא הנפש ממאסרה ותטהר ממומאתה ותשוב בדרך שנים עשר גלגולים אל חק אביה שבשמים, וככה חזור חלילה עד אשר באחרית הימים תלהט אש אוכלה את כל העולם החומרי, אשר ישוב אל החשך לעומת שכא ממנו, ולא יוסף החומר הרע והחשך להתקרב עוד, אל האלוה הטוב מקור האור.

ד.

ויהי כאשר חריתו כהני הנוצרים ומהגי הפרסים את מנחם, ויקם בראש מפלגה גדולה, ויתן את נפשו כשליח המקום, וידבר בשם אלהים ראמת ויצורות, וידבר בספרי הקדש מפני שמתירים לאכול בשר בעת, באבות על אשר נשאו נשים, ובתורת משה המספרת כי ה' ברא את הארץ, ויחלוק על חוקיו ועל משפטי הכהונה והקרבנות, ואף גם זאת שם מנחם הולך וגדול בעיני הפרסים והנוצרים וקצת היהודים, כי היה איש שפתים וידבר בשפתים דולקים דברים יוצאים מן הלב ונכנסים אל הלב, פניו חורו והמה זועפים, והוא מתענה וכובש את יצרו כסגופים כאחד הותיקין (1), ושמעו הלך בכל הארץ, ויהי לו תלמידים רבים באסיה ובאפריקה ובאיירופא.

ה.

וישמע המלך שבור (Schahpur Sapor) בן אררישיהרביבאביאן (2) הוא ארתחשישתא הישני, את שמע מנחם ורוב נפלאותיו אשר הוא עושה, וישלח ויקרא אליו לבא אל חצר מלכותו (3), ויהי היום ויחלה בן המלך ויקראו אל

(1) וצאח דרך צעקנות האיסיים וזרכותם לענות סגוף ולקנף הסומר סהול מקור נשפת לכל רע ווקרי.

(2) הוא סבור ונלכא אהבוזו של טוואל ירמיאלה.

(3) נודע כי סבור ונלכא אהב סבוים ונבוים ונוקפר, בוק' זרכות סהיה טוואל

אח טוואל ירמיאלה טללות צעיני חבום, ועבס הטוכס ענוו ב"כ צענין סמטי

מנחם לרפא אותו, ויבא ויאמר הוציאו כל הרופאים מעלי ויצאו, והוא לחש על החולה תפלות ובקשות כמשפטו, אבל בן המלך מת תחת ידו, ויחרא אף המלך שכור במנחם ויתנהו אל בית האסורים (שמה באו אליו שנים מתלמידיו ושםם תומאס ובורדאס טארץ מצרים) לספר לו את הנפש אשר עשו בארץ ההיא ויבקש להמיתו, ויודע הדבר למנחם בחלום חזיון לילה, ויקם ויברח אל ארץ השימים (Scyten) אל הטארטאריא ואל ארץ סינים וי"א (עיי' סאלקולם קורות פרס) גם לארץ הודו, ויכתוב בארץ השימים את ספר הציונים (אשר האבידו הסינים אח"כ לדעת Jones הנ"ל) הוא ספרו Ertengh הנ"ל ושאר ספריו שהם: ספר המסערים, אוצר החיים, אגרת היסוד, אבנגליום החיים, וי"א כי הספר ערמא נכתב במערה בישימון טורקיסטאן אשר הסתתר שמה שנה תמימה, ושם מצא מעין מים חיים להחיות נפשו, ויגדל שם הספר הזה בכל הארץ, באמרם כי מנחם קבל אותו מן השמים.

ויהי אחרי כן וימת המלך שכור וימלוך תחתיו הורמוז (Hurmoz) ואצל סופרי היונים שמו הורמיזדאס) בפרס, ויאהב את מנחם וישיבהו אל ארץ מולדתו בכבוד גדול, ויעש לו את המבצר דאסקארה להגן בעדו מחמת המנים תלמידיו ציוראסתר, אשר התקוטמו עליו על אודות אשר נמח מדרכיהם וטדעתיהם. וימת הורמוז וימלוך תחתיו באהאראם היא Varanes אשר לא יכול עוד הצפינו מחבת אויביו, פרסיים נוצרים ויהודים וביחוד המנים, אשר קראו לו צדוקי ע"ש שכפר בתחית המתים לנופות כהתוכחו עם המנים (ולדעת סופרי הנוצרים בהתוכחו עם Archelaus כהן הראש במקום Cascar), וירבו המלשינים עליו ויסצרו בהמלך וילהצוהו ויצא המישפט מלפניו להמית את מנחם במיתה משונה (י"א שהשמימו עור כשרו בחייו ועורו נתלה בשער העיר שכור) וימת בן ארבעים שנה (1).

(סנהדרין כ"ח), ושאל כמה שאלות להכמי ישראל, ע"כ כד גס את מני ויקחטו אל היכלו.

1) והר"י ערשאה צפירו עקירת ילחמ' וחתקין וקסר מיתח מיתח: צהגדה נפלאה ח"ל: כמו שנוקמר צפיר עטריקי (כוונתו על הספר הפרסי Zihnut-ul-Tuariky האומות שבניו קוטטמיני קיסר עונד איש סכל ונאץ צענר וזמן מ' ח' כי והיה מנוכה העולם באזור להם ק"ט בני אלוהות האחד קולט על העובד והאחד קולט על הרע והא' אליו ח"ב כד נולד ועלה בצבו לעלות ולגור על צבל ציוני שצור הנוף ה"ז ובאשר שמע שצור הנוף את שמו החכם אליו והקדים לשלוח לו מלכאים נגדולי שריו לשלול לו צגלום ולברח לו צרית ולהודיעו שהוא מצני אמונתו ולחלוח פניו שיבא אליו צגלה עם גדולי חכמיו להרחות פנים עמו ולהעמידו על שלמות האמונה ההיא כי הוא יחזיק בידו להפוך הענוים אליו והפתי האנון לדצרו ונעו צו וצא אליו בארצו מלות איש נגדולי ספילוקוסים הנוחזקים באמונה היא וילא מלך צבל לקרחתו ויביאחו אל צית מלכותו וישיבהו על כסאו וילו להכניס כל הצאים עמו לאכול להם צניחו וצנוחם אל חוך הצירה הצאים זוגות לנייול צחוך הפרדס ושחגים וחלו חוחם על העצים ואחר השתתה על

אכן תלמידיו החזיקו במעוון והיה חכמה מסתתרת. כעין חכורת פיתנוס, ונמלכה לשני ראשים, שם האחד: השומעים, ושם השני: הכחירים. השומעים היו החיצונים (Exorteriki) אשר לא נכנסו למדרס הסודות, אך לא אכלו בשר ולא שתו יין, וי"א שנים ביצים ונבניה לא אכלו. והבחורים היו הפנימיים (Esoteriki) אשר התענו יותר להתנבר על תאות יצרם, ונדרו נדר העניות, ע"כ נכנסו למדרס המדע. היא ננאזים הנ"ל. שנים עשר מתלמידיו היו המורים, והשלשה עשר היה ראש החברה מטלא מקום מנחם המיסרה (1) יקראו לו בשם מורה או מנחם (Tröster) או פרקליט (Paraklet).

ח.

סיעת המינים נפרצה ברבות הימים ככל הארץ, וגם הכהן הנוצרי המפורסם אויגוסטין היה כרוך אחריה ימים רבים, אבל אח"כ נהפך לה לאויב ולמתנגד בחמת אף, ובכל מיני כלי זיין נשמי ורוחני לחמו בימי חכמי התלמוד האסיפורים והקיסרים וחכמי כהני הנוצרים ימים רבים נגד המינים כאף ובחמה להשימדם מן הארץ מקרוב ומרחוק ודרשו אחריהם בכתבי חרמים ובמשפטים מזהירים ומענישים עד להשחית. ובמאה השביעית היה ראש המינים פילוסוף אחד ושמו פויל בארץ ארם או ארמעניא, והקיסר ניצעהפורעם היה מתלמידיהם. ע"כ חזקו ואמצו ובנו להם ערים בצורות להחסות בהן נגד הקיסרית אשת באזילעס אשר רדפה אותם במאה התשיעית, והם הנדילו והאדירו אז אמונת השניות כטעם בקרב כל הארץ. ובכל דור ודור עמדו על הכת הזאת להכריתה ולהשמיד מארץ זכרה, אך היא הוסיפה אומץ, עד אשר במאה העשירית למספרם באו מינים רבים לאיטאליא, ומשם שלחו צירים לארצות

שניהם אשר הולך למחרי קומה ונצואה אל הצית אשר לחטיך בעודים עם ועם כלאם אמונת נצואה ויפטר לצרך ונצואה אל תוך הפרס אשר עמו תלויין צעלי צרושי אשר אליו חסה אחרת שהאלוהות הם שנים והאחד מהם והוא המושל על הרע זום עליו לקחוע את כל אלה ונתלותם להודיע לכל צאי עולם שבדול כוחו על האלוה השני המושל על הטוב, ובנדומה לי שהחלוקת גדולה נפלה ציניהם שזה רלה צשליחוחך הזה לא רלה והעלה ככוכה לרש כמורך להיותך כחלה עם אשיו המאמינים צו עפני המחלוקת הצאם צין שני האלוהות וזלו וישעטוהו ויתלוהו עמהם עכ"ל.

(1) ואפשר שצ"ל קראו שמו מנחם כי בן זקורה קדומה גם צאועתמו מנחם שמו של משיח (קסאדרין ל"ח ו"א) מנחם שמו וכן צרכות ה' ר' יודן צרוה דר' ארצלי אשר מנחם שמו) וקרא צפדר"ח וצמדש תהלים מנחם צן עמילל צן יוסף והחכם דס"ז צספרי הוינה ל"ד 25 מציא צסם החכם דע קלי העתק מפי' הדמות של שהרפתאלי ועם נמלא נ"ב אחר ספור כתות היהודים מעשה צצ' יהודים רמאים עכתצו צעת אסת חנרות ליהודי עיר צנדד צסם מנחם שמה אש כצדז מלד אלליהם עד שהעלוהו צמעלה ימירם מנצויהם וכו' ואין ספק שצנחם הסוכר הוא שם הש"ת ע"ב. וכן צוכיר החכם צרעטץ (צנח"ע הירחי להר"ז פראנקל 1860 ל"ד 65) צסם הספר פרקי משיח וספרי אפוקריפיים אחרים שקורין למשיח צעמות מנחם או נחמיה וכו' ע"ט, ועיין עוד צהערת לעיל צצוקר חסם חס.

צופת אשכנז ואנגליא, ודבקו רבים בהם. ובשנת 1022 החמנו לדין כמה בחנים ראשיים בעיר אורלעאנס על אשר הסתעחו אל המינים, והסלך האבערס חרץ טשפטס לטות על מוקד, והם קדשו אמונתם בשמחה ודלגו בעצמם אל השלחכת. אמנם כרבות הימים אח"כ נועה הכת והיא טעם טעם עד אשר נאספה לעמה הם היודעים, וכמוהם נשכח כמעט זכרה מן הארץ.

שער שני

שמת מני בסדר הגיונו

"הכמתא דאיצטודך לבר נש למינדע וכו' הך למנדע ולאסתכלא ברוא דמאריה, והך למנדע ליה לגופיה ולאשתמודע מאן איהו והאך ומאן אתי וכאן יהלך, והך למנדע ולאסתכלא ברוא דנשמתן מאן הוי נפש דביה באן אחיא ועל מה אחיא בהאי גופא וכו', והך לאסתכלא בהאי עלמא דאיהו ביה ועל מה אתחקן." (וזהר שח"ש)

שלושה היו עיקרי רת כל אמונה וחקרי שמת כל פילוסופיא: האלהות — העולם — האדם — חידה משולשת ביחודה ובצירופה. שלשלת מסוככת סתומה וחתומה מני אז ועד עולמי עד —

פרק ראשון

האלה

א.

אין נמצא כלי סכה למציאותו, וכל רבוי במציאות מסוכב מאחרות בעלֵה ראשית. סבת הכל או עלת הרבוי במציאות הוא האלהים. ויען שכל נמצא הוא רק עלול מסכת מציאותו, על כן אין דבר בעולם נמצא כהחלם במציאות עצמית, כלתי עלת הכל שהוא עצם מוחלם מוכרח המציאות. (והוא האלהים 1).

1) ונזורר ונוקוים ופי קופרי קולות ימות עולם, וופי נכוני כל עם ועם, בי אין ויין וזמיקורס צעולם, כל עוד שנותלכ על דרך ההגיון, ולא נעשה טענה גמור להמך קערת מוח קדקדו על פיה, אשר יחיש מליאות אלהות בליזה אופן שתיסה, ויאוור כצל צלור אין אלהים, ולא נחלקו החוקרים במליאותו ית', כי אם ונה הוא עלם ואיכות ונהות האלוה, אך לא על היותו מליאותו ושותו לאמר היט אלהים חס אין? — ואם בסקנן לשוטס נקטו כפעם צפעס השאלה והחקירה על מליאותו, היחה כונתם. רק לחפש חס הדרך הנתהל בחקירה כזאת לרגל ההגיון, ולהס טענה דרכים כחפוש הזה להביא חות וזופת על מליאות העלם הנקב, ונדעים צעמות. זופת הגיוני (Ontologie) זופת יקוניי (Kosmologie) זופת קדריי (Teleologie) זופת ויוני (Historie) זופת זוקריי. ובהגיעס למליאותו על כל פנים, ידרשו חסר וכותו ואיכותו ודגרו וליזנו עפ"י דרך הגיונו הסלס, ויקרלו לו ית צטס ועס, כ"א כפי הטבמו, וכנהו ד"ע: אבס, עלם, אין טס, אין חקר, אין סוף, טבוי, טוניי ונעלם, עליון וכוילא בו, לכודיע כדודע כי יפלא מהסתמו צעלמותו, ולא יוכל לנו רק בהגותו צעולם הטמת והטומת

ב.

העצם הזה איננו בלבד סבת כל היקום, כי אם שוכן בתוך כל היקום; באופן כי נמש אחת בכל היא, וכל הנמשות שוות זו לזו; איך הכל הוא האלהים (1).

ג.

בין רבוי הנמצאים בעולם אנחנו רואים דברים, אשר במבטם הם רעים מוחשים או מוסריים, ודברים אשר במבטם הם טובים וישרים. אמנם מן הנמנע שתהיה סבה אחת! לטעיות הרבוי הטוב והרבוי הרע, מפני שאז יהיה הטוב סבת הטוב והרע או הרע סבת הרע והטוב (2).

ואז יכונה עוד הפעם צכנויים טובים לפי נוסח הכרת התגלותו צרות כל מוקד ומוקד וקדחו לו ד"ח פיתגורס: המניע הכולל או המניע העליון, הנחלק לגורם: כלום, הפלטון: חוכמות או אומן העולם, הוא הדרכב צמדט צ"ר, הוא המאמר או מיתרל צח"א, הוא ספירת כתר לסמוקובליס, והוא קופיאה או חכמה, ועוד צכנויים אחרים ללל האלכסדרונים, יהודיים הכנענים והכשדים קראו לו הזרע הראשון, כעין אדם קדמון ללל כחות היודעים, ולזה עוד כנויים אחרים כמו טאלא הקורל צחלק הראשון ומספרו זה, וצלפדס כוונה עוד אורפעוב צטס עין העולם, עומידוקולוס הכח המגביל, אריטנו אוניון, פלחטינס האז המוליד, שפינתה העלם הנמלא, לייצניץ מאנאדע וכ' וכ'.

(1) דעה כזאת חכונה צלשון הפילוסופים צטס: Pantheismus, אך מני אשר לא התחמט צמצטה הפילוסופים לא חומר צמירוש המלה הזאת, ללל וכללל החומר ומה שאחורו עליו חכמי המזרים הכ"ל, ככה ד"ח חומר עפיאטעט צטס מ"י טכל הנפשות שוות וכי נפש אחת צכל היא, צלדס וצנהמה וצרוטש וצערף וצערך המים וגם צזרע הצדיות וצעליס וצכל היקום (צקפרו: Haeres פ' מ"י ק"י ל"ג) נפש אחת צלדס וצכל חי וגם צלוחים הקצה הראשית אשר צלדס (טס ק"י ח') וכן כריזוטנווט חומר צח"צ וקספרו: המינים מייחסים חלק ללזה וצונעל אל כל צעה"י כי נפשו ללזה וצמרומים. ויש חווקים שלדעת המינים עלס אחר ללדס ולללהים (הירונימוס צח"צ וקספרו) עלמות הללהות וצבורצת צעלס השמים והארץ, צכל גופים יצטים ולחים, צצטר וצזרע (אויגטיין צקפרו de nature boni פ' ו"ד) וגם צלתי חיים כמו השל המים הלנחים והחור יש צהס רוח חיים (טהעודרעט צקפרו על המינים). על כן מכנים המינים גם את ה"י ל"י הוא החומר צכללו צטס: אל רע, ועיין להלן פ"צ ק"י א'. והנה הדעה הזאת וצחופת לכל צעלי איליות, והיא נולדת וצחושפט הכ"ל כי ון אטפ לא יתהווה יש (בו"ט רס"ג צקפרו חוונות ודעות וצחור ראשון ז"ל דעה וי שאחור טבורל הבשמים צלדס וצעלמו וצלתי אלה השמים לא יתכן להם לכהט צעוטה ועס זה לא קבל טכלס כפי וצחשצתס היות דצר לא וצצר וביון שאין דצר כי אס הצורל החמיני כי צרל הדצרים ון עלמו) ווקצת וירדת וקדמוי העמים עד היונים והפרסיים (ט"ן גם צקפרי אפעקטת וצרוצות הדעה הזאת צעוונת פערוערטס המזכרים טס צכונה טכלל נמלא יש פערוער אחד שהוא הליור הרוחני וכל גשמי או הטכלה אלהית וייקום המצילות, כאלו כל רעיון אלהים הוא ללזה נמלא צפ"ע, ודומה לדעת אפלטון צלירורים הטכליים טל"י, ועפ"ז רוחנית הלכות היא איליות הצריאה, טכל חלקיה סס חלקי ללזה וצונעל, וזהו פאטעטאיווטס גנור צטי לנורות רוח וחומר צטיעת מני') ועד פילון האלכסדרוני חחומר צמירוש (צקפרו Legis Alleg. 1 B) האלהים הוא טכל, ועד המוקובליס ועד שפינתה והפילוסופים האחרונים כח"א צטמי הבינו.

(2) השאלה תקשה הזאת (אשר עוד Bayle חור עליה טהיה הכבדה ותקשה

מנחם הבבלי

ד.

ומאחר ששמן הנמנע היות סכה אחת אל הרע ואל הטוב גם יחד, ובכל זאת צריך לקל נמצא היות איזו סכה למציאותו, אם כן מוכרח להיות סכה אחת אל הטוב בלבד, וסכה אחרת אל הרע בלבד. לשתי סכות האלה אי אפשר שתהיה עוד סכה משותפת לסכתן, כי אז תהיה הסכה האחרונה היא

שצטלמות הסבוביות) ידענו מהלך הראשון צפמרכו, כי היא הימה המסבבת כל חלומות צעלי הסכתות, כמו שהיה קצת להב הרצה צהגיזוי הפילוסופים עד היום הזה. וצבלל השאלה הזאת המגלגלה האמונה צשתי רשויות צרצבות האופנים שהזכרנו צחלק הראשון ונזכיר עוד צחלק זה להלכה. צעצורה התילדו האמונות הסגונות צשכר ועונש לפנה"צ ולימות המטים ולהחית המטים, למענה נההוה. הדעה צגלגול המפשות צאופנים עונים ומשוים צמדצר עליהם להלכה. צקצתה נולדו הגדות עפלות והזיות צשימות הפמים, כמו דמיון היונים כי על צפתן היכל לום עוודות צתי חזיות, החשפ זלחה אך עוז ומסד, וצטיים חסון וכל פגע רע, והיה האיש אשר יזון לו החלטים מחוכן צתי החזיות האלה צד צצד צערך שום, אז גם עוז גם רע חליפות ולצא עמו כל ימי חייו, חצל אי לו לאיש אשר נחת חלקו יותר זון חזיות הרעות, כי אז חיד בכון לללבו— והגדחם זון החרון אשר שלח לום, צחקות חמו על פרוגיטהוס החכם אשר ילד חח האדם, אל אחיו עפמיטהוס הכפיל על ידי חשח חן ועמה פדורה, ובאשר פתח חח החרון ילאו חמו כל חסון ומגע צקצצ צני חלום ילדי פור ה צח פדורה וחשח דיקליזון הנלל חמי המצול. לרבלה המגעשו פילוסופי כל זון וכל מקום והיו לטיי מחכות, האחד פקפיוזיזמוז והשני אופמיזיזמוז עד היום הזה, דצקי הראשון חומרים כי כל העולם אך צרע הוא וכצרה לענות צו צני האדם אשר אך. לעמל ולפגע רע יולד, וכצמוחו כלוחה צמוזר רע להחם פקע קדמוני (כשיעט הסודיים הקדמונים שהחרכתי לצר צמוזח לפפרי קמוחיוחן ע"פ) וכי החיים הם חלום רע לענות צו חחח השמש (כשיעט צו-דעה הוא Buddha כי עולמות הצריחה הם חלקי צלתי חכלית חוליים חמקש החצל והם לה כלל לבון, וכל העולם כלו רק חלום הזיון מדומה, והמות, קץ וקוף החלום, הוא ראשית חסין, וחכלית חושר האדם לצצ: אל חמקש), חולם דצקי החחרון יחמרו עם הרמז"ס "חיי חבציר כל עזי רמוז להרלות חוחו הנמחלות כל ס שנחמר עליהם ורח אלטים חח כל אשר עשה והנה עוז חחד" (המורה ב"ד לראשון) לפי שהטוב והחמליחות יחמרו על ענין חחד כמו שציחר הפילוסוף, (ר"י אצדצחל על המורה ע"ס). צהיתורם החיגעו חוקרי חייטז הגיון לחחור צמשעבת ציחם חלים, והפילוסוף הגדול לייצביץ חצר קמר חלם צעם Theodicee צחטוצת השאלה הזאת, כמו שיעד לפניו הרמז"ס פרוקס חלמים צשליטי לקמרו למרש קמר חיוצ הדבור על חפני השאלה הזאת (ואכני צחמחורי ע"ץ הדעה עוז ורע" המדפס צו"ע" המליץ" לשנת תרכ"ו הארכתי להזכיר כל שיעות הפילוסופים ע"ז ע"פ ח"ל החכם פריעדריך שלעגל צספרו על הליטערטור ח"צ ד חע"ד: הטהעודיטעע של לייצביץ, ר"ל חעודקות החלטים על דצר כל עולר רעה ויבון החולח צעולם, חשיצ על השאלה הזאת, אשר לה חחדל חחח"צ חמיד כגד חחצונת חטצעות, כמו חיר חחיר צמחלכות חלכו צקוד רוזנים, אשר חח חלד הטוב והחופיע צחודונו יולח לחור כחפרים, וחח חלד העבור והחשוך יעוון צצצו ולא יזכירוהו. סנה כי כן קצתה יד השאלה הזאת על כל פילוסופיח חצונות, אשר יפלח ויצרר חמנה לחח חמנה ככון על חקור חמליחות הרע צעולם, ועל חקרן השלמות צחצל כלח. חס חח חכחש חמליחות הרע לגמרי וחז חצונה חקוסית חשים חחצתם חעבל, אז חחחם חמליחות הרע לחלצע החלטים, וחח חרביז כל רבשי לצ וקצצו, וכן הוא דעת הפילוסוף קרוב צספריו על הפילוסופיח כי חטונה ככונה על השאלה הזאת היא זון "עניינים אשר חין

סבת הרע והטוב. ועתה שתי הסכות ההן מחלשות בעצמותן, ואינן תלויות בסבה אחרת, והן נצחיות. סבה כזאת היא האלהות; ויש שתי סבות אחריות שונות לשני הרבויים השונים הנמצאים בעולם: וא"כ יש שני אלהים נצחיים מחלטים ומטרחי המציאות כ"א כפ"ע.

ה.

יען שהאלוה האחד הוא סבת הטוב (1), והאלוה השני הוא סבת הרע, לכן שניהם מתנגדים זה לזה (2).

ו.

אמנם מאשר שאי אפשר להשיג הכרה אלהית מעצם מופשט מכל התנלות חיצונית, מטרחים אנחנו להלביש את סבת הטוב (האל הטוב) ואת סבת הרע (האל הרע) באיזו צורה מוחשית. ובכן מתארים אנחנו את סמל האל הטוב באות האור (3), שהוא עצם טהור בתכלית הדקות, ואת סמל האל הרע

בעצם האנושי שישגם צדום פנים ולא צדקה חלל שיערי השנאה ועוילים צמיו, (המורה ל"א לראשון) וסקופו וזעזערו דימוקריע אומר: כל מחקרי הטעדות האלהים מן היוצ ועד לייצויץ אינם חלל טופוטוי ולי בני חלם על דצרים הרחוקים מהשגתם. השאלה הזאת היחה לקלט המחלוקת בקרב בני ישראל כי נפלגו לצותם צימיו הצית השני לשלט מפלגות כ"ל, וזל החכם ר' יחקה חלבלג (מוצא שפחוקן השני לז 149) וצודלי חלם דעת מהחכמי עמנו צמלחך הטוב והרע וכו' זה טעות לל יספרו וירבו הנטיעות המחייבות עמנו, והטעות צזה לל החחיל מוזמנו זה, רק צזוקן רצותינו היו ציכיהם חלשים מחייבים צכוכבים וצמלחכים וכו' היו נחשכים אחרי דעות המעייתים שצטלר חומות חיש חיש חחר המפורסם צבהם חללו צין חנות צין זולתו, עד שהחוק קלחם צדעת המופחי והוא האומר חין רע יורד מלונבלה, צקצרה הוכוהית והיא שררע צל מן הצורה וקלחם צחמות חילונבוננים והוא האומר כוכצ יע צעמים רעה שמו שחומר כי רעה כגד מביחס וכו' וחין ספק כי צעלה מחומר הזה היה חילונבונני כמו צעבל מחומר הרחוק ר"ל חין דציר רע יורד מלמעלה היה פילוקף וסכים עם חריטנו עכ"ד.

(1) והנה הטובים צעקצות הדעה הזאת הפכינו ליחס ליקוד הטוב לל לצד כל טוצ מוחסי צמלחות, כי גם כל טוצ מוכרי וכל דח ולימוס טוצ וכל מלום לרמנים, כמו שיחסו חוק גזר קשה ומצדה עול ליקוד הרע. וצזה יוצן כוונת המשנה (צרכות פ' חין עומדין ומבלה פ' הקורח) האומר יצרכוך עוצים הרי זה דרך המינות (כפי' החוק' צמבלה שם אשוס דמיחזי כשהי רשויות) וכן ושתקין חח האומר מודים מודים דמיחזי כשהי רשויות כדליחא צבמרח שם. וכן האומר על טוצ יזכר שחך, כאלו מודצ רק על היקוד הטוב, וכן על קן לסור יביעו רחמיך וכדומה, שגרהם כפונה רק אל מדה הרחמים ולל הטוב, צניגוד גזיר קשה וכצדה ליקוד הרע. ולהחננד לחמונות ומיעיות כאלה אמרו ז"ל, טמודותיו של הקצ"ח חין רחמים חלל בגזרות, וחייצ חלם לצרך על הרעה כשם שחול מוצרך על הטובה.

(2) רחם לטנן צהערה חודות המלחמה הדמיונית הזאת.
 (3) גם חלל פילוסופי עמנו היה חלור חות האלהות, רחם ד"ו צעיקרים למ" חלבו ח"צ פכ"ט, כי יוטחל חלור על הש"ח ציטעיה מ' והיה חור ישראל לחש וקודשו ללבהת, חמו טכמו צחור ח"ח להכחיש מליחותו ומינו בשם וסוח מולח סבת הכולם והבוננים הגדלים מן הכח חלל המועל וכו' כן הש"ח וכו' ע"ש. וכן חמר מוהר"ם כרצונו על המורה

באות החשך 1), שהיא צורה אפלה בלתי מהורה. לכן האור הוא מקור הטוב, והחשך הוא מקור הרע.

ה ע ר ה

צטרדי כחצי מני המוצאים מקופרי זמנו נחלא המספטי: יש חלום והמונח, אור וחושך, עוצ ועז, וסניהם כדלים זה עזה. וכוונתו על הצלה ראשית ופרידה כלמית. כו"ט כריזומנוס בח"ז נקמרו: המינים לנו לצר כי הרעה לא ילאה ונחלטים, והנליחו האמונה כנלמות שתי רשויות. וצפיוט אומר אויגוסטין צקפרו כגד המינים, כי לפי דעת מני היו צראשית שני עלמים כפרדים זה עזה, וזאת התנגד מני לחונות היהודים בעלי היחוד המוחלט, ולחונות הכולרים בעלי היחוד המושלש, בחונותו צמני חלטים מיוחדים צפני עלום, צכפירחו צאלחות מוצלת מיקום הצבל, וצאמרו שכל הנמלטים הם ספירות עלמותה, ולחונות הפרסים לא החלחל, שאלו תלמידי לורוסתר מנימים קבה אחת לכל היה, המוכנה צלשון ספר לענד-אפעקטרה צסם זירענח אקירינה הכ"ל. סר"ל זמן או נקום צלי מלרים, ונעלם היחיד הזה כפלגו חס"פ אורנולד רוח המוצ, ואח ריון רוח הרע, ומס"כ לדעת מני הם שני עלמים צמליחות מוחלעת נוקדם קדמותה, וסניהם כלמיים צלי ראשית וצלי תכלית.

והנה האמונה צמתי רשויות או צזוב חלטי לא נולצ מני ולא מלורוסתר חף לא מן המינים ילאה, כי קדמוניה היא כו"ט פלועארך שכל העמים הקדמונים האמינו צמתי רשויות, ואם צפנים סוים וצאופנים נסוים, לפי רוח העם המקום והזמן, כי נולצ קוטי השאלת הכ"ל צמליחות הרע בעולם, עוד ראו והצזוננו על כל ילורי הצבל, כי שנים שנים יולרו הסכים ונחנגדים זה לעמות זה ואיש לקראת רעהו צכוכח נוקציליי, וצכל נוקום כמות היקום נוקצילות חלה מול חלה, יום ולילה, אור וחושך, עוצ ועז, קר וחס, לח ויבש, זכר ונקבה, אש

ח"א פל"ה ראוי שנצטר היותר כצד מנשיגי הגסם ונחנור כי החלחות היא אור וכו מן הצדק כמו שהאור קצת מליחות הבוים צפועל וכו' כן האל ית' וכו' ומאל המריץ צאמרו ויהורח ענייה שריה. ואם הרע הוא אין והעדר והפך הישות וההייה יתכן עליו מאל הכניו חשך (הראצ"ע פ' צראשית). ע"ב מלינו גם אלל העמים הקדמונים צמיו חלחות הצריחה והילירה צסם אור: לההויים מורה צרם "מלח אור" — וכן להגרים אר"ס ע"ש האור, וכן האוריים (Ouriten) הנה המלטים הקדמונים צאך מלרים לפי דעת כונני מלרים ואמרו שהראשון מהמלטים האלה היה האש וכו' (צית המולצ למתרי"צ לנעיוניחוקן). וכדע עוד אלל הקדמונים השם הראשי האלהי אוראיוס שהוא האור הקדמוני, האור השמיימי או השמיים (ועיין ע"ז צחלק הראשון לסמנויחוקן שלי). וראה עוד צודרש צר צאלות מייכן צצראת האורה וכו'.

1) ראה ציצרי הראצ"ע פ' צראשית שהצחנו צהערה שלפני זאת, וסעוה לצאת עוד לקום סתרים של הגאון יבצ"ץ צקפרו המעפחת "נמלינו למדין מכתוב זה שהצריחה צעלם היא היחה צחוטך וכו' (חמים ורעים המוכי האור כי עוצ ונלמ"י) —

ומים, שמים וארץ, פועל ונפעל, יעין ושואל, משפיע ונוקב, כוח וחומר,
 גוף ונפש וכו', וכל חוקי הטבע זכרים ומיוסדים. על זוג כחות מוחלגים,
 כח הכובד וכח התנועה ומיפים כדורי שחקים צמורה אפניהם, דחיקה
 והמשכה מולידים כל הגופות, מות והולדה קצת כל היום, חוש ושכל,
 לחץ וחופש מולידים את הדלק. וגם צמורה המשכה והרעיון זכוי כל
 הגיון על התפכות הנושפע, ויקוד הדבר זכה הכרתו, שנסגי הסך
 לכל כוואל, כמו שהחולדה כלה היא אכן שואבת עם שני קוטבים,
 לפון ויעין, האחד דוחה ודוחף הלאה לנוע לנחוש לנחון ולעקור, והשני
 מושך אליו לחצר לאחד ולזכות, וזכן מלא הטבע הכח הניגודי שקורין
 מולאריזאליא, ומאשר הקיכו העמים הקדמונים זלהעי כח דעיונס
 לדמות להם לורה לילדה, דנו להם גם את האלהות כפולה, אם זליו
 דק או צעוי גם, לפי מוצ עם ועם צמון וצמקום, ולא רק האלהות
 זלדה אלא גם שאר הדוחיים פלגו לחלחין, ודנו להם זרקיע השמים,
 כי מחליתו העליונה אשר על ראשנו היא לור, ומחליתו התחתונה אשר
 תחת כפות רגלנו היא חשך, צמקום שוכנים ומלאכים עוזים וצפול
 דוחות רעות, למעלה נוקם גן העדן, ולמטה שאל תחתיה ומעון הגיהנם.
 והנה מליכו כזר חלל הסודיים הקדמונים את העולחך הטוב הוא
 שר המים וויסנה למושלח הטוב וההים הפרכס והכלכלה בשמים
 וזארץ, ואת העולחך הרע הוא שר האש שיצה למושלח הרע וההעדד
 החק והסתירה, ומלחמה גדולה בין שני העולחכים ההם עד קץ הימין.
 חלל הקינים כזר האל הטוב יין והאל הרע פואון, וכן ליוסגי עיצעט
 לכלם אלהים עוזים ורעים. וחלל העולרים האל הטוב זורד והאל הרע
 צעל לפון (עיין צפרי וועסי זראשיה זאריכות עכ"ז) לוררים הם איש
 לחיו זככליהם, ומלאו כחוצ צפרי ליוודי אלהות של העולרים שאלות
 אזיריק (זוהר) הוא השמש סגר חוך זילה קדמונית (שמונה ילא העולם
 ועין צמזח לצפרי סכמוניתון) שמים עשרה ועשרה מלכות זכנות הרומות על
 הלחות ועוזות רבות שחשב לעשות עם זני אדם, ואולם אחיו עישון
 (צעל לפון) אלוה פועל הרע פתח את הזילה והניח זה צמקומן שמים
 עשרה מלכות שחורות שמהן ילאו כל הרעות והסגעים צמול" (זית
 האולר למהריז"ל הכ"ב) ולפי פלועארך היו להכשדים שני אלהים עוזים
 ושני אלהים רעים עם דוחותיהם הנושרתים עוזים ורעים. והאגדות
 היונים והרומים מולחות ומת לפה אלהיות ומלאכים ומשני הדלדים עוזים
 ורעים כידוע, וחלל הגרמנים הלפונים או הסקנדינביים היה אל עוב
 צסם אדין וחלרע צסם לוקה. וחלל הסלאווים הלפוניים אל עוב צסם
 Bial bog שר"ל אלוה לזן ואור או Dobre bog שר"ל אלוה טוב.
 ואל רע צסם Czerne bog שר"ל אל שחור וחשך. וחלל יוסגי האי
 ומלגאסקאר אל עוב צסם יאחר ואל רע צסם אגנא, וכן צמז עמי

אמריקה. ולדעת האנגלי האריכער ליוצני חיי טונגוליס שתי רשויות
 מתנגדות עם רוחות עוזות ורעות. ויותר משכיות האלחיות וליכו שכיות זכורות הדומיות או אדות,
 לזוגות זנקתרי הסודיים האלילה אמה שיה סכ"ל היא בעלת
 דו פרופים שתי נדות הדין והרחמים, זמדתה העוצה שמה קהראני
 ונציהה לעולם כל עוז וכל הויה, וזמדתה הרעה שמה קלי שר"ל השחורה
 ונציהה כל רע וכגע בעולם. וכולל הנחה כזאת גם זין הפילוסופים
 היונים הקדמונים כונו פיתגורס עופעדוקלים ואחרים (כונו שזרז באריכות
 החכם Bayle באולר מלין שלו ערך מייניס ע"ש, וזאגדותיהם היו
 רוחות עוזות זכנוי Agathodämon ורוחות רעות זכנוי Kakodämon
 אשר כולרו בתנחית טרפים ועופפים, וזיחוד הרצו היודעים והמוקזבלים
 זמדות כאלה, זשגס זשיטה זאסילידוס הס"ל, שהיו זמזאשית בעולם
 לז עוז ללז רע, ונעון אור ונעון חשך וכו', והמוקזבלים יודעים הנחגת
 והשפעה העולם ע"י שנותיו ית' הו"ה ואלהים הרעועים על שתי נדות
 מתנגדות, נדת הרחמים ונדת הדין, הונסתלשלות ויודות זל' עולמות
 אז"ע והקפירה הראשונה שהיא כתר עד האחרונה שהיא מלכות,
 וזפרטן הן שלש זוגות כאו"ה זרחמים וזדין זו לנעוה זו, היינו ג'
 חר"כ ומקטרא דיניכא שהיא הדוכרא והוא הרחמים, וב' זב"ס ומקטרא
 דשנאלה שהיא הנוקבא והוא הדין, וזאמלעותן ד' קשיות כתי"ו ששן
 עמודא דאמלעיתא, הונתיקין את הדין לרחמים או להשך, וכ"ז זאקונכתא
 עה"כ לפון וימין אתה זרחתם לך זרוע עם בזרה לזק ומשפט זכון
 כשאך חסד ואמת יקדמו פכך, וכן אמר אבן סנה הוא ר"ש ללכא זמק"ס
 פ' אחרי יודע כי כל פועל טוב מתיחס אל הימין וכל פועל רע מתיחס
 אל השמאל וכו', ועד"ז אמר"ל שני מלאכים נולדים לו לאדם אחד עוז
 ואחד רע אחד מימיו ואחד משמאלו, וזמדרש משלי קי' י"ז כליות של
 ימין יעלות לעזרה ושל שמאל יעלות לרעה, והעיר החכם ריב"ל שמתעם
 זה קראו את פועל הרע זשס "בעל לפון, וכנוי הילת"ר אלל התלמודים
 לפון, והו שם קמאל מן שמאל הוא קטרה אחרת או קטרא דשמאלא
 כי שמאל יורה זעצרות על לפון העולם (איוב כ"ג ה'), והונחשים
 שקורין אריגורים זרועים הקומים שעשו לשמאל היו נורים על השקן,
 ולימין על הסלחם, והזא זלשון רומית לפעמים חזת Sinister (שר"ל
 שמאל) חזת חזת infaustus (Unglük וזמה זלרפתית sinistra)
 וכן Dexter (ימין) ח' Glück Felix (וזאיעלקית destra ללז ימין).
 ועוד קרוב לזמנו נמלאו חוקרים שלח יכלו להשיב על השאלה
 הס"ל זמליות הרע בעולם, רק זנחמה שתי רשויות, ואמר לייצניץ
 זשעטאודילעע שלו הס"ל: הנחה שתי רשויות, אחת עוצה ואחת רעה.
 המולחה הן וסכל עוז זעיני Bayle, היא שגגה וסכלות, אומה יש
 יש כעין שתי קפירות, אכן שתיסן נאחדות זעלס האלמות לזדה, וזן

חכמתו ומלבו, וקפירת החכמה, המהורה והטובה צעלמותה, ילחם גם
 סרעה על הארץ, כי החכמה היא צנחית הגבורה בקשור חוקי אמונת
 אומן עד אין קץ, אשר גם הרע בכללם, אבל אין להרע יקוד ורעות
 צם"ע, כמו שאין לקוד ולחשך כה צם"ע, כי כוונתו גם הרע הוא
 אך העדר הטוב והיפות שבהם היא רק צוקרה ולא צחיות. הערה
 ודע כי בגד האמונה צפתי רשויות לחמו פזר קופתי כחצי הקודש
 ככ"ל צסס הכניא ישעים דצוריו יולך אור וצורא חשך עושה שלום
 וצורא רע. ולדעת מדרש הנחמות כיון החכם צושליו צלזחרתו ועס
 פויס אל תתערב, עס אוחס שאומרים שני אלהות צעולם סקופס
 ליאצל מן העולם סכאמר ויהי בכל הארץ פי שנים, והרצ צ"י צקסר
 מביד משרים פ' צשלח ז"ל: הו איכא למידק אמאי כפי"ל חרי זונא חני
 חני וכו' אבל הוא דמילתא צלז"ע סצרי דלזוי ישראל היה פועל
 הרעות וכו' ידעון אה"ע דלחי פועל הרעות ולחי פועל הטובות ג"כ.
 וסס פ' הלל ז"ל: עשיר ורע כפגשו וגו' לחפוקי מדעת האומרים דליכא
 שני אלהות חד פועל הטובות וחד פועל הרעות ולהכי קאמר עוסס
 שניהם ה'. זה צלמות פ' נאה ומתקבל גם לפי פשוטו של וקרא.
 וצירושלמי יש קנהדין צדרשת אונת מותנו של הקצ"ה אור ר"ל אלף
 גיטיה וכו' לומר חני ה' ראשון שלא קבלתי מלאך ומצלעדי אין אלהים
 שאין לי שותף ואת אחרונים חני הוא שאיני עתיד לעוסרה לאחר.
 וכוונ צזה על הדעות הטובות הכ"ל צפניות ומצאשית וצפוטמות צפעת
 סילירה וצפניות גואל לחרון על העפר יקום ככ"ל. הערה
 ועל דעות שניות כאלה רמזו חז"ל הרבה צלמודים וצמדכשים
 ד"ו ויבוח ר' שונלחי עם הוויכ"ס (ירושלמי פ' הרוח וצ"ר פ' ה')
 סמייים רבו לצרר רצוי האלהות מהסס אלהים צל"ר, והסיצ להס
 מהחור מהפעל ומחכרו צל"י הופלים על הסס הזה, אע"פ שונלחו
 סס הוויים גם חוארים צל"ר קדושים קרובים, ונמלא גם פעל צל"ר
 שאמר אברהם באשר התינו אותי אלהים וגו', והאמת כי הרצוי צסס
 אלהים והסופל עליו הוא לרך הלשון הסודע לדרך כבוד כמו אדוים
 צעלים וכהו גם צפאר לטובות ועמים עד זוננו, ובהשאלות סס על
 שמות אל אלהים ה' הוא יודע וגו' אל אלהים ה' דצר וגו' כינו מלצר
 על הרצוי צסס אלהים גם על רצוי השמות הסוים, כמו שויליו וואמר
 דוונה לוח (מנהות ק") אר"ש צן עזאי צו וראס וס כתיב צס' קרצנות
 שלא כאמר צהס לא אל ולא אלהים אלא ה' שלא ליתן סחחן סה
 לצעל דין לחלוק וכו' ומירש"י סס לצעל הדין לאומרים רשויות סרצה
 הן וכו', והעיר החכם ר"ס זקס צקסרו סה"ס לרצב"ג סלזו מוסכים גם
 סכאמר צקסר ויקרא פ' צ' וצקסרי צס' סכס: שלא ליתן סחחן סה
 למייים לרדות וכו', ועל הכחוב ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו
 בדמותנו, שאל וסס להקצ"ה אהה נתן סחחן סה לעינים, וססיצ לו כתוב

והדולה לטעות יענה (צ"כ סס) ואעפ"כ חתרו הרבת סס ליטב הוצגא
הסוף באורס: צמי כמלך וכו' צוללכת השוים והלך כמלך וכו' צועטס
כל יום ויום כמלך וכו' צלצו כמלך וכו' צו"ה כמלך וכו' ע"ס. וכ"ס
יראו צינייהס משונן רעיון שכיות צאלהות, עד סנוספר ור' שונעון
העונקוי ואורי לה כחוויה העונקוי (צצלי פקחים כ"צ וצירושלמי זכר
לק כחוויה עונקוי) שהיה דורס כל אחין סצחורה ולד"ק כחמלף להס
הסס כחוס צסס כחוויה והסס גנזו סצד"ה צסס עונסו והוא
גמזחי או עונקוי כיון שהגיע ללח ה' אלסיך תירא פירס וכו'.
וומלכו גם לפילוקופי עוננו שהעוררו כגד חנוכת הויכיס צשכיות
כנוו ר"ק גאון צספרו חנוכות ודעות וואור א' ז"ל: וצעלי השכייס
ושחללים לקייס שני סרטיס זה הסך זה וואסרדיס כווגו והיה העולם
והס לא לאו שני דצריס זה הסך זה כפרדיס ולא איך כווגו וכתעצבו
איך הס ונשחללים להציא ראיס ע"ז צדקך השכל, ועוד סס: דעת מי
סאומר צשני עוטיס קדווכיס וכו' הנה אכחכו רואיס הדצריס כלס
שיס צהס עוצ ורע זק וחוועלת וכבר החמיצ שיטיס העוצ ושרס כלו
עוצ ושרס ושרס כלו רע וכו' ואננו עוד שאלס שני הסרטיס לא סרו
כצדלים זה וזה ואחר כן כחווגו וכו' ע"ס צהסגותיו על סל מיני
השכיות ההס, וקייס סס: כי זה הדבר אשר החזיקו צו העס הזה ר"ל
הסך אינו הסך האור אצל הוא העדר האור וכו', וצואנור שני עוען
רס"ג כגד צעלי השכיות ופני החועלת והסזק, צאשר ולינו חועלת ונוק
צה' חוטיס וצו' ונלחות וצו' עעניס ונדוע לא יליצו בצולות האללות
גס לנוקפריס ההס וכו' ע"ס צאריכות עענותיו. ור"י הלוי צכחרי ו"ד
ק"ג קורא להס ונשכייס צאנורו וכו' מי הציא הונטיס והס עוצדי
עכו"ס לאנור צשתי סצות קדווחה, וסס צקי כ"ה וואוניי השכיות,
וצו"ה ק"י י"ד צעלי הסך והאור, וכן הלאצ"ע צהקדוה לתורס קואלס
"צעלי האור והסך" (והאורל יוקף סס לא סצין כווכחו ופירס חנוכת
צעלי האור היא חנוכת הסס ודחו ואשר לא יאנונו צסס וצחורתו הווס
הסולכיס צחשך וכו'). והקראי אהרן בן אליהו צספרו עץ חייס פ' פ"ז
וונס שתי כחות צעלות שתי רשויות, הלחה הכה דא יזכה (אולי
כווכחו על כח צר-דין הכ"ל) הסוצריס כי האל פועל העוצ והסען
פועל הרע, וכח אלנוכיה ר"ל הויכיס) הוואונייס צאור ליסוד העוצ
וצחשך ליסוד הרע. והערצי שאריסעאני צספרו על הכחות וונס עוד
סלס כחות אחרות הוואוניות צשתי רשויות, ססן ונלדקיס, ונרקוית
וקיזויה (מוזכרו הסכס ר"א סויעדעל צו"ע לסר"ז סראכקעל 1860
לד 312 ולא העיר סס כלום ולי אין ספק סכוונחו על ראשי כחות
היודעיס הכ"ל: צר-דין, ורקו ועל הכח הכולרית קייס (Kainiten)
הכ"ל שהיו וצית ונרסס של צעלי האור ככ"ל) ומוכיס שאריסעאני
סס דעות שונות צענין העירוב, כי י"א כי הסך עשה צערנו לסדק

צאור, וי"א כי האור הלך בצחירתו אל הספק לסייעו ולהסיצו אל האור ולהקן כילולות הקדושה שבקליפתו, והוה בעלמו נמלא (כמו שהעיר סמכס ר"א שויעדעל סס) גם דצרי רס"ג לאור: ונחלקו (הנושנים) בצנת המוגס, קלחס חסצו כי הטוב היה קצתו סירפא אלד הפוגס אוחו וון הרע, וקלחס חסצו כי הרע היה קצת וזוגתו לתקותו צטוב סיהנס צווס סצו וון הערצות (ודעת ווכי צזס עיין להלן).

חחס הרליס לדעת, קורא וטכיל, איך רעיון הסכיות, הונחולן לצצות כילוליס, החסלך צכל טעות הסוקרים האלחסיס והטצעיסי, עד סצא צרוך די טפיחה ואון וסקר ותקן חח האסדות הנוחלטת, צהסירו גם הסכיות צין אלחות ויקוס, צין גסס ורוס, צין חוור וסכל, וסיס הכל אחד וסונו אחד! —

פרק שני

העולם

א.

על השיטה הנכרת במציאות האלהות מיוסדת השיטה בטיב העולם. לפי הנאמר למעלה ראש: כי עצמות האלהות מבורכת בכל היקום, א"כ העולם כלו אינו אלא אצילות האלהים. אך מאשר כי שנים הם האלהים, תהיה בהכרח גם שתי אצילות שונות זו מזו, רצוננו לאמר: שני סוגי ישות בנמצאי היקום. הסוג האחד מהנמצאים מסובב ממקור האל הטיב, והסוג השני מהנמצאים מסובב ממקור האל הרע.

ב.

אמנם לא העולם המוחש לרגשי בשרים הוא החומר; כי החומר האמתי הוא בלתי נברא, הוא נצחי, והוא עצם החשך או האל הרע; והוא מכיר את עצמו, וממנו אצולים הנופים.

הערה

וחלם דצרי סיכויווס צחלק ז' וקסרו: לפי דעת סווי כיס היס דצרי (כ"ל החוור סרלסון או סיולי) קודס סיליס, סונוכו וולכו הצרוסיס. וכן כריוחוטווס צח"ד וקסרו וזכיר וואור ווכי (וסולק עליו) כי החוור הוא צלתי כצרא, וונצרי הדעה הזאת ע"י הנוספע הויוסד צהגיון סכלנו, סאי אסער להסחוות יס וואין. ונחס סקיס טהעודורעט כי לדעת ווכי האל הרע וסחוור עלס אחד הוא, והוה לרון הנוספע אסר סס עסיפאכעק (צקסרו הכ"ל ס' י"ד) צפי ווכי לאור: צראסית היס האלחסיס וסחוור.

ובזאת וולינו צטיעה העולם לדעת ווכי סכי ווספעטיס יקודיסי, האחד כי וואפק לא יולד יס, וסכני כי החוור סיולי הוא האל הרע.

ובאחי להשכינך צזה, קורא ומשכיל, כי גם שניהם לא מלבז ומכי הורו וסוגו, וכי מנוים וגמורים הם בחוקרים שלפניו ושלאחוריו.

המושפט הסגיוני הכשרט צטצע בינתכו, כי מואפק לא יולד ישות. (Ex nihilo nihil) מקרים ומקובל מחוקרים רבים מראשית ימות העולם ועד היום הזה. הראשון היה היוני קסנופואנוס אשר החליט את המושפט הזה ליקוד א'תן צהגיון, ואחריו אכאקסגורוס לפי דברו, והקיש כלהים וזה על קדמות המומר הראשון ומעורב ומקודות זעירות (Homoiomera), ואחריהם נמשכו אפלטון ורבים מגדולי הפילוסופים הקדמונים (עיין צמורה לשרונצ"ס ח"צ פרקי י"ג י"ד ע"ו וכו' והרונצ"ן צפירושו לש"ס: ואין קולר צחוק הצורא ית' כשללא יברא דבר מלא דבר וכו'), ורבים ומחמיי ישראל קבלו הדעה הזאת, כמו ר"ט אבן גבירול ור"א אבן עזרא וכו', וממלאה צרו; צודרשים וצפירוט צזוסר וכו' (עיין צקפרי ת-וצה כלחת סי' ג' צאריכות ע"ז) וגם המוקובלים ומקיימים המושפט הזה, אך מומרים "שעל ידי הלו לוס כחשוה סיולי טהוא צלמות העדר וא'ן צעך עלמותו ית' (חסד לאצרהס ועיין ז' נהר י"ח) ולדעה קלחת ומכונה הספירה הראשונה כתר צשס א'ן ע"ט הכחוצ "והכחונה מואין חמולא, שכלוכו ספירה חכונה חלולה ומספירה א'ן טהיא כתר, וא"כ זהו כוונה המומר שהעולם כצרא מן א'ן. ודומה לזה מצטא הגאון יעצ"ץ צקפירו מועפתת ח"צ פ"ח סי' צ', טאחר אמרו טס שהמושפט הזה מולא צזוסר קצא, וכי להנחה זו טקט גדול צכחנות סמנות, והפילוסופים גצצוהו מאלכרותיו, ואין צזה סחננדות לחורס וכו', אדצרה זהו סמנות סחורית והמוקובלה וכו', הסיף לאמר טס: והכחוצ מומר צדצר ה' טמים נעשו וצרוט סיו כל לצחס, דצר ה' ורוח סיו אינס אין ואפט ח"ו (חס אמנס סכל דצרו טס לקח ומהרצ"ע צפ' צראשית צלי הזכיר טמו) והדעה הזאת איננה סותרת לדעה סקודנות ומלילות סיולי ע"י הלולוס, להמחצונן צשיטה צו-דעה סכ"ל סוכנה את העלה הראשונה א'ן מוחלט, ולהיודע כי לדעת קלת מוקובלים סספירה כתר הוא האין-קוף צעלמו, ולמכיר כי רעיון מליחות סאלהות יושג לסכל האנוטי אך מואחת סטלילה (כעין דעת סרונצ"ס וקיעתו צונה טמוגע לחורארו ית') טע"כ מוכנהו הראצ"ע נקודה טהיא צפ"ע א'ן וצכ"ז היא יקוד כל המליחות, ועל כזה כיון ספילוסוף האשכנזי סעגעל צכנותו את העלס הטקט: Das Absolut — Negative, וזהו כוונה המוקובלים סכ"ל צמורס כי כתר עליון או האין-קוף נקרא א'ן, וצזוסר ויקרא: עתיקא קדישא איקרי א'ן, וצקפיר קלור עולס סחקון ליט"ר מקדיחה ז"ל, ולכן נקרא אכי ונקרא אין ר"ל כי מולד עלמה נקראת צשס אכי טהיא מואגליה צעולס לפי טאין צקפירות יוסר מוגולס מוולכות ומולד טהיא כתר דלילות נקרא אין וציוניו אלס נמשך פילוסוף אשכנזי טעמטעהויער צקפירו Die Welt als Wille und

Erscheinung: הוצגה אחרי שיעת צו-דעה (הזכר לעיל ושזכיר עוד להלכה). ולעונות המוקדמים הכ"ל ונצארים קלת חוקרים את הוצגת הכג"ל: צריאת העולם ואין, בהקצה על חונר היולי יסוד העולם, כו"ש הכלב"ג בקספרו ונלחמות השם (ו', י"ז) ואולם היותה יש ואין הוא שתייה נגסם נעדר כל לורה, וכוונתו על חונר היולי הנקרא אין ואפס ככ"ל, וכן ר"י הלוי זכחרי (ו"ה, י"ג) "היולי דוזה לאפק" ור"ש אבן גבירול בקספרו וקורר חיים (ה', ל"ג) "סיקוד דוזה להעדר". וצייחם קת"ג נ"כ בעשותו את החונר היולי לעלם אלהי.

ועל מזה וגדר ואיכות החונר היולי הוא צוהו הזה נצנו חלי תלים קודות ודומים צועשה בראשית להעונים הקדמונים, וצייחוד אלל הכנענים הם הפעניקים (ראה בחרגווי העברי לקספרו קנחויטון, בהערותי לקספר הראשון (והיודעים הכ"ל צסס Bythus, ואין נוספר לכיווי בקצב המוקרים: הגוז"ן קוררו תוסו, והכלב"ג צוהו וכו', ואונר החכם ישר' ונקדויאה בקספרו נוצלות הכמה, כי כוונ סקשה לדעת ושהו ית' כן קשה לדעת ושהו הסיולי ואינו מתואר אלל בשלילה. ככ"ל בשניות אין ואפס. ע"כ נצו הוארין וכיווי צפי כל המוקרים: בתורתנו נקרא תוסו או צוהו ככ"ל, וכן קראו איסיאודוס, ואכאקסגרוס קוררו תוסו, ולד"ק גם תהום וויס מוריס עליו, וכן הוצארים היו קוראים אותו צסס נ"ס. והרבה שונות דומים לו: פיטגורס קראו: זוג דל פ"ד, אשלטון יכסו: גדול וקטן או מקום או צלתי כו"ל או ויכ"ל הכל, אריסטו קוררו: אס או נקצה או ניקת או כל ל"ת הזרעים או סוג או יסוד או צצת או אוע"י או רקות וכו', ואיסידוקלקס קראו כך שווכן להיות כל דבר וכו' עד שצה נ"כ ועשאו אלוה ככ"ל.

וע"י הדעה הפרטית הזאת של נ"כ, הרוחני נצרא ואלהים שהוא אך עוצ, והגשמי כולר ושהחונר היולי שהוא רק רע, נצין עאונר אחד בצדח"ל וציאורו בצברי ווהרכ"ק בצעדר דרך הסימולים, עש"י הנהרס"א, וזהו לורה הנהאונר (הולין פ"ו, א'): ת"ש דאונר ליה שהוא לדוקי (ל"ל ויין ככ"ל לרצי וי שילר הרים לא צרא רוח וויי שצרא רוח לא ילר הרים דכתיב כי הנה יולר הרים וצורל רוח (שעל הרוחני נופל לשון צריאה ועל הגשמי לשון יורה וע"י רונח לפי הערת ווהרכ"ק לשון העשפה בצצות הכ"ל לידע ולהודיע ולהודע שהוא אל הוא הי גלר הוא הצורל ואולי רוח ע"ז גם ישעיהו בקראו יולר אור וצורל-ח"ד) א"ל שועה שפיל לקספיה דקרא הי לצצות שנו. הוין הציא רוח ונכתוב שני שצרא הרוחני לא ילר הגשמי, כשיעת נ"כ הכ"ל, והסיד לו רבי ווסוף הכחוב: ד' לצצות שנו, שטעונו כי השם ה' הוא צורל-שתי הלצצות רוחני וגשמי גם יחד, וזהו רכון הכנוי של לצצות, ודוזה לזה וציא ווהרכ"ק שם עוד עאונר שני (קנחדיין ל"ט): א"ל קספר

ל"ג וי סברא הרים לא זכא רוח סכאזר כי סנה יולר הרים וזכא רוח חלא זעעה גבי חדס דכתיב ויזכא ויילר ה"כ וי סברא זה לא זכא זה ("כתיב ויזכא חלל ללנו קהוא ללס חלהים והוא רופי וכחז ילירס חלל גופו ויילר חלקים חת האדס עפר ון האדווס , ואס תאזר זאזנת שנים זכאו הגוף והנפס, לפי קהס שני דזרים הגס קהס וחוזרים ?" — הנהכס"ח עס) "עפח על עפח יס זו זכאדס וסני נקבים יס זו וי סברא זה לא זכא זה סכאזר סכרוע חזון הלל יסווע חס יולר עין הלל יזיע" ("שני חושים היולאים וזכא הנפס סרזכתי וקרי ליהלאי כווע ולסחי יולר חין סברא סזכחות היולאים ונפס חחת סיהיו להס ז' זוראים" — "ח"ל חין ("אעס"כ הס שנים סזכראו כח הסויעה וכח הרלות שסני דזרים הס" — עס) "ח"ל וזעעת ויחה כולן נחפייסו ? ("שניהס וי סיס זידו כח הסווע ווי סיס זידו הרלות , וחתי ספיר ססתח דעל ויזכא ויילר חין להסיב וכי זעעת ויחה כולן נחפייסו , וסוס סיס לזעל דין לחלוק , חס הזכרא רוח כועל חלקו קהוא הנפס וויילל ווח הגוף זעל כרחו של יולר הגוף , חף חס לא ווחפייס הוא עדיין סתלל הנפס ון הגוף" — עס) . חזל כל זה חייכו קוה לדעת ווכי קהגוף גס זלעדי הנפס זוכיר וזליחותו ע"י הנפס הזכחות סזו (עיין להלאה) קגס היא פועל הסווע סע , ועליו זפיר יס להקסות : וכי זעעת ויחה כולן נחפייסו ? —

ג.

מצב העולם המוחשי לא היה מראש כמו שהוא עתה לעינינו , שא"כ היה מוכרח הנמצא מיסוד הטוב להתקיים בפני עצמו , ובכ"ז ענינו רואות כעצם חלק אחד מהכלל , עד"מ באדם , אצילות היסוד הטוב עם אצילות היסוד הרע גם יחד : טוב מוחשי או מוסרי עם רע מוחשי או מוסרי מעורבים וע"ז .

ד.

על כרחך לומר שאם אמנם בימי בראשית לא התאחדו הטוב והרע בעצמים ההם , הסב אח"כ איזה מקרה חדש את ערבונם ואת שנוי העולם למצבו הנוכחי .

ה.

החקירה הזאת מקומה בדרישת מעשה בראשית . דרישת מעשה בראשית הוא רעיון רוחני , אשר לא יושג בלתי בהתלבשו באיזו צורה חושית ושיחה שלמה אשר בטענלה מרכו הרמוז .

ו.

בראשית היו האל הטוב או האור , והאל הרע או החשך , בודדים ולא נודען איש אל אחיו , אם אמנם כ"א מהם הכיר את עצמו (1) .

(1) צעת סהיא הסווע זלי קדרים ועוד לא סתמולן לכילולות הגופים סרצים ולא לא נודע לו וזליחות הטוב , (הסכן הזולרי טי טו ק בספרו כגד הווייס ח"ח) .

והוא מלחמה בין הנפשים (1) בממלכה החמאה איש באחיו וישאו את עיניהם אל מרומים ויראו את ממלכת האור, ויבקעו אל תוכה, ויבלעו אל קרבם המון שכיבי אור. ויקח האל הרע את הניצוצות האלה ויפח אותן בנות האדם הראשון. אשר אצל לו מחוטרו הרע בעצמותו. ויתערבו כידורג אור ברשפי חשך. והטוב חדר גם הוא בנות החומר הרע. ויחשבוהו בנות החומר הרע.

ולע כי בכל נעשה זראסית ונעשה אלהים לכל העמים הקדמונים כמלא זכרון ונחיו ונחמה צין אלהים, והים הנלחמה צין אלהים וצין ונלחים, או צין אלהים איש זחמו, הכונה יד עזר זאדוכיו ונכר קקלה זככז, זאופנים סונים ונוסכים לפי דמיון כל עם ועם. ורצה האלכחי זנוזא לקפרי סכמוניהן על דבר אגדות הסודיים הקדמונים ועל הקיסור זקסר זראסית תורחנו ונורידת הכפילים וענשם דורר הפלגם וזלזולם, והרצה ונאגדותיהם ונספרים גם ונלחמות צין בני אלהים או אלהים זעלום ככ"ל.

וכפי הנראה הם לכל האגדות הסוכות הסן יסוד אחד זעולם הקדמוני, הוא החזיון הטבעי הידוע זראסית ימות עולם, זסלחם ווקדות הסזל וחייתי הארץ זנלחמת הכופה אלה מול אלה: היקודות הסחכערו כפעם זפעם זסלף קלף וטעף חמה, עזה כמות לכלות ולהשמיד ולמחמת חת כל היקום. כוחות עזרה וזעם ויקודות ונלחמת ונלחים רעים כאלה כנו הקדמונים אדירי הדמיון זעמות אלהים בני אלהים ונלחים וסדים ונחזלים ונזיקים יושגי חשך וללמות סמרימים ידם זאלהים סוכני אור כגוסות.

ועד"ז כולדו ונלחמות "זוסר ולפון" (כ"ל אור וחשך ככ"ל) זנלחים, ונלחמות בני זוסר הסנש (suras) עם בני ערס לי הירח (Asuras) זסודו. וככה נלמו ונכראו זסגדותיהם ונזיקים אחרים, כמו Daitias זסודו, גיגאכטיים ועיעאכטיים ציון, רפאים וענקים זנוסוכותינו. וכן כמלא כי דמו היונים חת גאון הנים הזידוכים אל חנות תניכים וענקים כאלה ונוספרים: הספא הגדול "זרי-הרם" זעל אלק ידים ואלף רגלים, צן כעמטון אלהי הנים, הסחזכ זזיקי כעס ומהם, וירב זנועותיו ונלחמות

(1) Aeoner הולח הסם הזה הנזכר לעיל זשיעות כל היודעים היא, זכלים כפרדים עתיים אצל זלחיים זגלגולי עגולי היקפים וספירות הנאללים זח"ז זמדרגות עולות ויורדות וסתי העלות הראשונות, ודוויים אל הספירות והנודות זשיעות היודעים והנוקזלים וכבר העיר ונורכ"ק זע"ז כונו: חז"ל זאנורט (ספחים כ"ו א') "א"ר אצחו (ספחים רגיל זיכוחים עם המינים זענוקונו ככ"ל) הסקינטיהיו אונרים אותם (זרוך סם כבוד ונלכותו לזולם ועד) זקול רס וספי תרעויות המינין, ר"ל סלא יאנרו סמינים סאכנו כנותם מודים זסחלי לספירות ונודות זסם כזו ד ונל כו ת הפועלות זסכגת העולם, כמו זעאנות ויחסיס הנוקזלים הסזח זסכחל"ו לספירת ונלכות כנודע.

לבלע את כל היקום, עד אשר גער בו אציו וישב אל זעוכתו, וכן הענק גוג או עוג (Ogyges) חרה אפו בחלד והציף את נוי העובל. וכ"ז צרמז כליון הצא וייקוד הניס, כמו Boreas שר הרוח הנ"ל צרמז על יקוד הרוח. וצרמז כליון יקוד האש וצטן הרי שרפה ווקיא"אש פלדות וקשרים היונים, כי לפון (Typhon המורה בלשונם עשן) חשב להסמיח את העולם, וקלע ונתחמתו האדמות גחלי אש ואצני להצ הסמימות, עד אשר השליכוהו האללים שאולה.

מוקוד ונלחמות וקרבות ונרידות וקבוקים באלה, אשר גברה בהם יד אללים חיים ווולך עולם, כמו הקדמונים רבים ונאלהיהם בשם "איש ונלחמה", והיה אלל היונים עריץ (Eris) ואלל הרומיים ועריץ (Mars) ואלל השומונים "נרגל" (וולכים צ') שר"ל חרנגול השואף ונלחמה¹) ואלל הארמיים והצבליים קיזים (דניאל י"א ל"ח שהוא עאדיס לד"ק צחלוק ז' ד' הכהוג לרוב צין לשון עברית וארמית), ואלל האשורים הוא כמרוד גבור ליד לפני האללים, ושמו אלל הכסדים מרודך (בעזעכיות, לעקם, ערש אווד גרועער ערך כסדים).

מועשה ונלחמה היקוד הרע נגד היקוד הטוב קיימו וקבלו אלתי חשך ומושלי ללמות צממות שונים לעם ועם כחצו וכלשונו, כמו פלוט²) בלמה, ערצ, "צעל חלוק" (ק"צ י"ג כ"ג) — כי חלר מורה סגירה גם חשך (ע"ל קהם שמונו "שחם עין" שר"ל קומל לד"ק) ורלונו אלתי החשך הוא המוכנה אלל היונים והרומיים Za aräus על'

1) ויש מוללים בשם הזה מוצן אחר, כי צטרפו, אחר נפילת הלוג"ד הסופית כמו ברנל וכו' שהוא כרג או כרג א מורה בצרמית קרדוס, ורמוז על הקרדוס שהיה חמוט ציד לורת מאדיס אללי הנלחמה אלל הצבלים, ולדעת Gebelin צטרפו Monde primitif מקרא וזה אלל הצבלים בעל המשרה והממשלה בכימי אדר — ח לר כמו גזר המורה בקרום האותיות כדרך הלשון כמו גרין, והשם כ"ל בגזר תימו שופע גוזר וחוקר ומוקק את הדין והמשפט, מפני שחמו אז צירו גרין לאות מושלחת, ומה נולד בלשון המלה גזרה להוראת עסק דין. ומה שם המושלים צעומים חדשים Cesar צרומי, Kaiser גרומי, Czar צרוקיא. והקיפור כי יוליוס לעזרל קרע וקגור בנן אמו בהולדו (פלביוס, ומוצא בשם וקיסרון בחוקפת עבודה זרה י"ב ד"ה ובל) וכי ע"ש המלה הרומית Caesum המורה חתוך קקרא בשם Caesar צרומי ועל שמו קקראים כל מלכי המלכים בחוקר קיסר, וכי וזה גאול. באשכחית המנעט: Kaiserschnitt וכי. כ"ה הגדה בעלמל ללא אמת, באשר ידוע כי החתמים וצטן אום קקראו אז Caesones ובל Caesar, וגם המנעט האשכחי ה"ל גוצע מועשה הקיסר האשכחי לעלמללל הרחקון אשר נחתך מוועי אמו ע"י הרומא וועדעל צעיר יעאל. ודע כי עוד דעות אחרות במקור החוקר Caesar למשמח ויליוס צרומי: ו"א שגא ונחנה Caesarie המורה שער ערוך ואלה בראש גבר; אלל זהו עקר, באשר נודע כי יוליוס לעזרל היה קר ח וטומת חניד באשר עגדו על קרחת ראשו עטרת פרחים לבקום את קרחתו. ו"א שחוקר השם ונחנה אחד בעלממות המוניים הם הקראולאגיים שקקרא בלשונם לעזרל אשר הונית אוחו בעלממות שקקטוט ויליוס אזי המשמח.

2) ובל כיזאל צו רמוז אשפי הלגון בירושלים באחרם "ברתנו צרים את וות וגם שאלו עשינו חמה,

סג-קלכ¹) והוא מאלים אליל הדם והמות, וזכר לדבר שז מקום
 חקר "מלך מות" (בראשית י כ"ז) — ובחלוק ל' ד' הסתוב ג"כ לרוב הים
 לד"ק גם "מלך" (זכריה טו א') שם מקום אליל כזה, ויחיה חדר כמו
 חלך צחוק' ד' הסתוב צמנות ארמיות כמו ונודך ודומיהם. ואלל
 הסנענים הים שם אלוה כזה מוח (Muth ועין צסקר החאטון
 לסקנכותיון צחגוס עברי שלי). אלוה מניח ומרע כזה הים גם "צעל
 זכוב (מ"צ א' צ' שלדעה הרא"ג צקפרו אורשריפט וכו' הסכותו צעלי
 הלשון הארמית לשם לך ואויב צכלל וקראו לו "צעל דצצא") הנונית
 והעוקר כשם עיר עבודתו עקרון (לפניה צ' ד') ע"ד סנקרא אלל
 הספקים אחרי' מן צכנוי זכוב חמי מרקצון וקוס נוסס (שכן מורה
 השם זכוב מלשון זכוב מהיותו מי מן זיבה זיעה ולוחה המוקצ מן
 אחריון לדעסה ומה השם ד Dews למשלחה מוזיקין וצלמו"ס יועל ע"ז
 א' מלינו דו צי' א טרא דפרקאי).

ומעמי שבנלחמות כאלה ומגבר באחרונה סיקוד העיב על הרע
 ומלחו, ע"כ נוכחה סיקוד הזה המלכ צהגדות כל העמים הקדמונים
 צשם המורה עח נלחון וגבורה כמו: השם הכללי אל²), אלהים,
 מעים הכ"ל, ומהס חוארי צלתי מכולה כמו infictus אלל ארומים,
 וציוניה adamantos לחואר מאלים או הירקילוס המורה ג"כ צלתי מכולה,
 כמו שמוכנה אלל הסעניקים, "אל-קוס" וחואר אחר לאלתי הסעניקים
 "אצ"אדיה" (עין קנכותיון צחגווי העברי).

ולת סיקוד העיב אשר הים ידו על העלינה צללחון הרע כמו
 עט"ו צשמות וצחוארים המליינים רס ונשא ועליון, כמו שקראו ארומיים
 ליופיטער Maximus, והערציאים הקדמונים Allah Taalai שר"ל
 אלהא עלאי היינו עליון המורה צהצרתו אל השם היוני Hailios אלתי
 החמה או Ilos וצ"ו Ilia (לדעה Nork ויחר ככון שהס אל-אלה)
 ואלל הסעניקים איליאוס כשם ג"ע הירקילוס Ullos, ועליון הזה צשימות
 היונים הוא צן Hyperion המורה ציוניה גצות ורס עולה ומחליך
 על הרים רמים וגצעות כשאוח (כמו שהארכיו צצואר הענין הזה
 נאחק ואחרים ודצרחי ע"ו צמ"א).

ועל מלחמה כוחה רוח לד"ק הסיפור מן יעקב צהאצקו עם שר
 ומלאך היללה ומקע כף ירך יעקב, ומעו ידו על מלאך הכסף אשר חלה
 אח פניו לחמר שלחני כי עלה השחר (כי יקוד השך ירא עיקוד האור)

1) ואלוי כחמות מזה לאחרונים השם "טיברון" (סנהדרין ע"ד צ') כמו "עם זון" שם
 מ"ג שמות לרוח פסקית, וצק' חסידים סי' חתש"ט מוכיר כי "עיר וקדיש" צגי' פסקית
 דומה השם הזה לחארי גוזר חותך ופסק ה"ל.
 2) משרש אור ל ואי צר"ל עח ויבלת ונקבת השם הזה אלה, הנוניה אלל אבותיה,
 אשר לא נקבו לת האלמות צחואר נוקבי, אל עבדים זרה ע"ד אלהים אחרים, וכן
 השם אליל ג"כ מן אל (ע"ד Götzte מן Gott צל' א) והחוס' לגרעון סבל המוקיף
 גורע כמעט הלשון הירוע צחאטון וצמחטון ועוד, צו גם קוראת אל ואין כמו רופא' אליל

וקרא שמו יסר אל על אשר שרם עם אל ויוכל. ודונה לזה (כחם צמזח) שלי לספרי סכחוניתון המו"ו צשאלת מי למד וקבל מווי צדוניוים כאלה) וקפריס הפעניקים ונהגבור ארץ כלם (אינקולס הוא בצריאל או חריאל או אל גבור ועיין סכחוניתון) כי כלחם עם יופיעער ותקע כף יכו, וירא יופיעער כי לא יוכל לו ויתודע אליו. וספור בהגדות כאלה הוא כי הנלך הקופן ציקוד חסך צמורדי חור (ונחפס פעם צלוחת אל עליון) ירא נופי הסמך וסקיע כף יכו (שהוא חות הולדה ופ"י: שנות א' ה') ע"ד אחריון אזי העקרות והסכול אשר צדמות עקצב כסך איברי התולדה לפי הראשון אזי כל היקום הוא א צ צ ד ד בהגדות הפרכים, וע"ד שצחאי הוא סתונק אשר סקס את חורכוס אזיו (עיין צמזח הפ"ל ע"ז צאריכות). וצוחת הראיה לדעת, קורא נטכיל, כי גם צזה לא מדש מני ולא חציו ומלפיו ומלחמיו, וגם לא לורוסמך, דבר מדעת, כי ספורים כאלה ודומים וכילח צהם ונקרים נחונים ומקובלים ניוות עולם צין כל העמים, כי דוח אחד לכל בני האדם, אם חונם כאו"ח תופש מלחמה האור והסך, הסכונה בכל נוקם ובכל זמן עד היום הזה, על פי דרכו ונחשצתו הפרעית.

ה ע ר ה

וככה נשתנה מצב העולם ממה שהיה בראשיתו. והאדם היה חומר רע עם נצוץ טוב. והוא איש מלחמה מנעוריו, ומלחמה (ע"ד מאמר המדרש: כל זמן שהצדיקים חיים הם נלחמים עם יצרן) בקרבן בין הטוב ובין הרע מדור דור. והוא ערוך פי שנים לעומת שני אלים, עובד שני אדונים, את יצרו ואת יצרו יצרו הרע לחם מול האל הטוב, ויצרו הטוב מול האל הרע. כצחו צחלד סרוחני, גם הוא יסן כוסן סונה ונעונה לעומם קדמוים. כונו בהגדות הסודיים צונלחמת הכפילים ונאס-חושך וענייתו רוע-צונו. (כחם צמזח שלי לספרי סכחוניתון צועקה צחאשיה הסודיים) כשנות האדם הוא מלך אלמים ונעל אשר שלחו אל ציד פשעו אכלה נחמך עונו להסם ולכלם חנלחמו הקדמוים צעניו בעומק סכבא היא סאכך אדונה חרורה מלחם כל כגע פגע וחסון מועקה ומולכה צמחלון וכליון והמלך הרע הנוסית והמדיח ונאס-חושך לא יחדל לסעות האדם מדרך חיים, והוא יסיף חונך להחבצר על סילר הרע קזה צכל ימי החסלכו בצנגול העולמות. והן סן הלעיונות צקומתן וכלציון ססכיחות והנלחיות צין נחסקדי חונתכו, סאללס יעוד האדם צחשך הוא חלם הוא סק לסצר ולנצר ולהכניע את הנלך הרע, הוא סילם"ר סנסיית והמדיח, הוא ססנן סונקורב והנלשן, והוא הנלך סווח סניקר

ציקורים קשים, והוא אשר כל אדם נחויצ להווי ולחצדו ולעצב
 בחקיעות וצלעקות, כאשר נדבר עזה עוד להלאה, וגם זה נוצע אללכו
 מוקור הפרקים וקפריהם הולאים ונלחמות כאלה, ומושך וכנסק צקרי
 חסלותינו, והקורא ד"ו צילך ליה"כ הפיוט הנתחיל "מי יתנה תוקף
 וגו', הנתחיל את השטן אחריון הנחש צעל לצוב הפרקי צכל פרטיו,
 וגורח ומייליל: "אדם וגו' וילך לצו רע ונעוריו, מורש רע צמנוריו,
 אורצ לו צמסריו, וקנן כנחש צמסריו, כצצוצ צמסחי חריו,
 מצאיש העיקה צמנוה שאוריו, וקיתו להטות אשוריו, וסיה לו צעוכריו,
 חסוצ לו כלריו, והוא ראש לכל לורריו, וולר לו צכל וולריו, לודה לו צכל
 עצריו, ונתקש להסילו צוכמוריו, ונתכלל לדחותו צממוריו וגו', להחולל
 ולהתנסל עליו וגו', להאשיתו צאשמת גיעוליו, להלעינו צמוק חרעליו
 וגו', פחיס עומן לרגליו, רשת פורש ליד וועגליו, מוקשים סח צמקלוליו,
 כודה סחת צצציליו וכו' — הקורא פטעשי פיוטיס כאלה יחשיצ
 וידעה לקרוא פרקים שלמים וולאים וחוליים צקפרי לענד-אפעקטיה
 צנוקמאות חפלות ועבודות חמנות וצרכות וכו', לדוגמא צחלות הלילת
 או צעלות השמר יקוס הפרקי ונשנתו וילצש את הגדילים והפתילים הס
 הליילית צעודו על סיוסכצ ואח"כ יעול ידיו ויאמר: משבר ומוגר את
 השטן אחריון הארור והכוכל, הרוח הרע הלורר וכו' גרש הלאה והשמידה
 את אחריון וכו' העקר לכלה ויאצדו וכו' יחלש ויגיע הלירכ יונח שונו חכרו
 לעד וכו'. (כמו שהעקתי הרצה ונתחלות ופיוטיס כאלה צממורי "מקס
 ויהודה" הכ"ל ע"ס).

ובאמת ולינו צאגדות חז"ל וולין הילך הרע מושש צמנות סיקוד הרע
 צמכונה צהס אלל המלרייס והפרקייס, ד"ו "א"ר ילה"ר דונה לצצוצ
 ויוסצ צין סכי ונתחמי הלצ" (צרכות ק"ח), "ז" שנות יס לו לילה"ר וכו'
 יואל קראו לפוכי וכו' (קובה כ"צ) הוא צעל לפון הכ"ל להמלרייס.
 ואענו עוד (קידושין ל') "לכו של אדם ונתגבר עליו ונצקס להעיתו
 וכו' ונקרא רע וכו' מנסול וכו' ענאל ערל וכו' (קובה סט) מושש כחוררי
 אחריון צקפרי לענד וצפיוע ליה"כ הכ"ל, וחלוס כלס אחד הוא.

פרק שלישי

האדם.

א.

האדם מורכב מנוף ונפש, יצורי נופו הם חלקי החומר האצול מן האל הרע
 החומר עם כל חלקיו הם תולדות ההיולי הקדמון, וכמו גם הם מכירים את עצמם
 ומשיגים מציאותם.

ב.

ועתה הגוף גם כלעדי הנפש מכיר מציאותו. החכרה הזאת שאינה מוחשת
 היא נפש ושמח: הנפש החכמית (Anima sensitiva). ויען שהיא

מנחם הברבלי

אצולה עם הנוף מטקור הרע, גם היא ברע תתאשב, והיא חלק הרבני הרע
 בעולם, אשר הרע הוא שוטה, והוא שוטה שוטה, והוא שוטה שוטה
 אולם גם נפש אצולה (1) ממרומים שוכנת באדם, מולדת ניצוצות האור
 הוא, אשר נבלעו בקרב השכת חוטרו, ואשר היו ילדי הטוב, על כן גם
 הנפש הוואת טהורה ומאירה כאור החיים, היא הנפש המשכלת בת
 האל הטוב.

ד.

ועתה שלשה (2) שותפים באדם: א. הנוף, חלק הרבני הרע, ובנחלת
 העולם הרע יתחשב, והוא האל הרע אשר התאצל בנוף האדם.

ה ע ר ה

כחכי הנולדים סרפיון ועיווס צפסריהם נגד הוויכס וועיירס כל
 כל מנחם על וני צאורס: "לדעה וני הנפש בעלום עוצה צוקורה,
 והבוץ בעלמו רע צוקורו, וצאח סוליא דצה רעה על גוף האדם", ולף
 גם זאח גם הרעיון הזה לא חידש וני ודעהו, כי ישן נישן הוא, ולא
 עוד חלל שושותף הוא להרצה שיעות פילוסופיות טיטות בעלמותו, וכועט
 רוב הפילוסופים היוונים הקדמונים ושלטים, כי אך החומר והגשם הוא
 נוקר כל רע טבעי ונוקרי שבעולם, וצטיטחם סולך הרנוצ"ס ז"ל צמורה
 ח' לסליטי טונצאר צארכיות טס, איך כל נוק והפקד להטולאים הוא צא
 רק וולד חלק החומר שלהם, כי וולד חלקם סכוחני שהיא הלוכה לא
 ישלבו בהם טום הפסק, טכן לוכח כל ונין ונין עוורה לעד ולא יזיק לה
 נוקרה רע כי אס צהחצרס צאליטי החומר, אשר בעקבו כרוך כל רע
 ע"כ לא חתקים לוכח אחת צחומר אחד, כי אס חמיד ישיעו לוכח וילצוץ

(1) הוויכס וואווייט כי שתי נפשות שוכנות באדם: האחת עוצה צח חלור היא
 האל הטוב, והאחרת רעה צח החומר השפוך הוא האל הרע, ומייצג אדם להליל אח
 הנפשות הטובות והחצערב עם הנפשות הרעות, (אויגוסטיין צק' ה"ל ו'ו). ועל דיעה
 באחת רוונ רס"א צספרו אנויות ודיעות ואלמר טעי צאנורו: "ווי שאמר שהיא שני חלקים,
 החלק האחד טכלי דברי ואינו כלל והוא עוכן צלל, והשני חיוני והוא ונחשט צשאר
 הנוף והוא כלל". ווולינו טכצד צווי כורט וולך פרס האנויו כי שתי נשמות באדם, האחת
 עוצה ומוציצה, והשנית רעה וזריעה, ככרחה ונסיפור קסיופון: צחת כורט אח הטובות
 פנתה על יד אהצו ארספיק, אשר למורת הצעחתו אל הולך, לכצות אח ילרו, נכשל
 צאהצתה, והת: כל לפני הולך חלוניו צאנרו, עתה ידעתי כי שתי נשמות צקדצי להוטיצ
 גם להרע (עייין רוצנון צהספות לאגרותיו על ההרגשות) וזה היה נוקר ילר עוצ וילר רע
 אלל החלמודיים כ"ל. וכן הולררייס האנויו צשתי נפשות. וס ודעיס והמוקצלייס וגם קלת
 ודרטיס וזוכייריס טלש נשמות טמות כמו טזוכיד להלחח.

(2) גם צשיעות הנוקצוליס האדם ונורכב משלט רוחניות שהן נשמה נפש ורוח,
 ויוקיון ונפסקיס גם הן, כמו טגרה החכס פרחק צספרו ה"ל ז' 279 צארכיות ע"ס.

אחרת, ע"כ דמה שלווה את המוור לאשה זונה ואת הלורה לאשה חיל,
 מפני שהמוור זונה עם כל לורה, ואחרי אשר הפסיד והאניד האחת,
 הוא משתוקק להשכיה, ע"כ כל זקן ומסרון והשחתה צאים רק לרגלי
 המוור, ל"ו צאדם גבות תוארו ויבית איבריו צעצעם וחולפת מעשיו
 המוקלקלים, אם מהריון וידים או אח"כ ע"י נוקרה, כ"ו נמשך אחרי המוור
 העלול להשחתה, ולא אחר דומה, וכן כל חולי ועדות ומיתה צעצע"י היא
 רק מפאת המוור שלו ולא מורמו, וכן כל פשעי האדם ומטאיו הם
 נקובצים ומהוות חווננו וכו' ע"ש בהרמב"ם באריכות על פי דרכו, וכן
 כתוב הירדעים על פי דרך טעותיהם הכ"ל, וכן אלל המוקבלים בהשענות
 ההשפעה העליונה וקפירה לקפירה עד המדרגה השחתונה אלל המוור
 נולד הרע, וס"ר יס"ר ונקבליהם בקשרו נוצלות מכווה אומר,
 שהסילוקפים הרצו לדבר בגנות ההיולי, גם הר"י ווסקאלעו מוכה שצעה
 הקרוכות להמוור, והרצו בעל דרך אמונה השחדל להסכיוס עם שצעה
 עוות של ילד הרע, ואמר עוד שם שההיולי נח נבד להאל ית' הכולל
 כל שלמות וההיולי כל חקרון, ונראה וקלם וקובלים שהכירו את המוור
 למעל הרע וקטרא אחרת, שכן וילינו באגרת הששונה ל' ילסק אבן
 לעוף (כלמקת בהחמים ח"צ לווהר"ש זק"ש) אומר "כי ה"ס ען הוא
 החורוה"י, אכן היו גם וקובלים רצים וכן שלמים וביחוד הרמב"ן ר"נ
 די"און ור"י גיקטי"ליהם אשר העלו מדרכת המוור על הלורה, ובי דבר
 זה ת"ו גם באגרת החמים על אזה אופן תהיה אם חמים הכפשות לצד
 כדער הרמב"ם או החים הגופות כדעת הרמב"ן ביחוד בשער הגבול,
 ויוצן בזה מאד על מה וליה חולק כ"כ הרמב"ן שם על הרמב"ם
 ונתחאון בהאונת החים הגופות, ויוצן בזה עוד החיון היקר מאלד, כי
 ה"ס י"סוף הרמב"ם (וכל הכוסעים לדגלו) ירבה לדבר ברוע והמסקד
 המוגר י"הכל במאד מאלד עניני העולם הזה, ודברים באלת ראויס ללאת
 מפני וקבל, וכנגד זה כולל כמה פקיס לר"ו די"און בקשר הקודות
 כ"כ נבד המהצלים את עניני העוה"ז וא"כ גם נבד קשר קהלת (לשון
 החכם ר"ז זק"ש כ"ח השמיני ל' 71) וככל החיון הזה נראה גם צ"ח י
 הפרקי שער בהחית החמים לגופות מפני שאללו המוור הוא נקור כל
 ר"ב עזעי ונוכחי, וחסו הים גם נקור הכפיה בהחיים לגופות אלל
 האלכקנדיים ככ"ל, לא כן הלדוקים שהם ויאלנו באמונה הזאת, מפני
 שלא קבלו מעיקרה ונחוצה לוואקחר, והיתה צעיניסם הים חלשה
 וקרוצו באה באין מעמד חבו"י, אך החלמודיים לא שמו לצד אל עק ור
 האמונה בהח"ו, והשצות לעעין לא אכזב מראש וקדמי ארץ, ונינו
 את הלדוקים, שם כופר ומין (כיכוי הראוי לפי"ז לכצים מנדולי שלומי
 אמוני ישראל כנו הרמב"ם וקיעהו הממאנים בהאונת חמים לגופות) כאשר
 לא שמו לצד כל נקור ה"ס כ"י ות, אשר מיימה צק רצ"ס מפכים מעעין
 לוואקחר, וכינו את כל המודה גם צעם מין — ויחר מה יצן

וי סכיל כל קורח וואזין וועקטיז צקפרנו זה, אך רבים ווענעונוים לגנאי צטס עיין הוין גדולי אכטיי העס, וכי לרוב יטוב הכינוי ויין מראש הענוכיים אל קדקד הענוכיים, כי כן הים הויד כוח המון צעלי החורות, ווענשכיל ידוס לפענוים, אך לא יחשה צבוא עת לדבר —

ב. הנפש הבהמית או הכרת הגוף את עצמות מציאותו. כאלו האל הרע מכיר את מציאותו האצולה כנשמים אחרים בעולם המוחש.

ג. הנפש המשכלת, חלק אלוה טוב ממעל, הכלואה בתוך הגוף. כאלו האל הטוב מכיר את מקומו בכבלי הגויה, ויודע כי הוא אסור בה על מסגרו.

ה.

ובכן נית ונפש שונים הם באדם, והמה שני חלקיו מתנגדים זה לעומת זה. הנפש היא חלק אלוה ממעל הוא האל הטוב, והגוף הוא יליד החומר היולי היא האל הרע 1.

ו.

הכל משנה 2: אלה משנה 3. עולם משנה 4, ואדם משנה 5. ולא האדם הוא החוטא, כי אם האל הרע השוכן בקרבו.

1) הירונימוס צה"צ חקפרו וחתור צעזוז אמו על הווייט העיחסים עכס אהי לאלהות ולנפש האדם. אפרים קוראה צעליטי לספרו אומר שלדעתו ו כי הנפש הא שלק מן עכס אלהות ע"כ גוף ונפש מתבדים זה לזו. וחולק כריוזעומוס על הווייט שאוועריס כי הנפש הוא יקוד מתבד אל הנפש, וכן עיטוס כהן צלרה אומר כי צעיטת הווייט היא וועלט האלהות, והגוף הצערי עובר אוחה צבבלי חאקר.

2) ועוד צמחה הי"צ לעקפרס קראה הכנסיה הוולגית אח הווייט צבבוי Cathari או Katharistae ער"ל הוולגיס, ועוסו אמויחס צעולס כפול, אחד נראה והוא עמארע, והטיי אינו כראה והוא עהור ועוד, ע"כ נדבק בכל דבר צעמילאוס ניילויות עובות וקליפות רעות, והנילויות הקדושים והרוחניים אלוועיס יוס יום מליפות עוועאה, וקובצים ככשימת רוח עהור בקרצ הצרוחיס, אשר אס יאלכוס הדיקים והחקידים חתוקן הנשימה והנשמה הייח לצוד צעוהרתה השמימה (אנש כעין ניילויות הקדושות והקליפות העמאיות עזריכות תיקון אלל סקדי ארץ פולכיה ורצניה ודיקיות וקדושים פידוע, ועיין לעיל צמוק החלק הראשון אודות התקובלים ציחוסם אל הווייט) וקראו אח"כ ע"ז לכל מיני הכחות צס Cathari צעמחצש צלשון אשכנזית לנחל Ketzei סמורה צכלל כופר ומין.

3) ראה צהערה למק הראשון מחלק זה ציידון השניות צאלהות צעצות העמיס וצדמיון התחכרים וצחקירות הפילוסופים, עגס אללס מתפסעת השניות עילש עקדמי הראשונים עד האחרונים כמו עזיאר Bayle צעקר היל"ל כי דעת אלתדו מתחממת רק צהיקף הגיוני a priori אלל לא צנסקין הוולגיות a posteriori צהכרת ספובי, סיקוס לאלפים ולרצנות, ועוד משוכרים חדשים השפיקו צילדי המומה אהח כמו Byron צעירו Manfred, הדומה אל עיר מויסטי מן באטהע, וצעירו "קין".

4) ראה צהערה היל"ל עקפר מחקר השניות צעמילאוס כפי ראות עיני סוט סמוין וגס עיני רוח אהווע, עכ"ז היא צלחית מעללות הילירה, איך אלתדות הוועלגטת מתפוללת לרצנות ניילוים וצחכרדים וצחכמכיס לנראה עיגיס.

5) חוקר Bayle היל"ל צעקר Manichéens אומר, כי השנות צדצרים איננה

וכמו ששני האלהים נלחמים איש באחיו מיטי בראשית, כן שתי נפשות האדם. האחת מעצם האל הטוב, והשנית מחופר האל הרע, ישני העצמים האלהים האלה באדם הם במלחמה תמידית (1). האל הרע יודע כי תוסש הוא את האל הטוב היא נפשי האדם בשכינה ולהאל הטוב נודע כי תוסש הוא במאסר האל הרע. הרע מתאמץ לחזק ככליו על הטוב לאורך ימים והטוב מתמרץ מפני נוכשו לסתחורצבתו ולהתר אנדותו ובכן שואים מלחמה גם שניהם בקרב האדם (2) כל ימי חייו עד אשר גואל אחרון על עפר יקום (3).

מכרתם האמונה צמתי רשויות, כמו השניות בטבע האדם, שנו ועבור רע וטוב צלופן מתחיים ונזהיל את רוח הצומח והצורך, יהיה נוסע ותהלך צולחני פארץ, או יושב ודורש בקורות דצרי הימים, והוא זלייל עם לעלינו ויבות הגיוני צין שני פילוסופים, האחד מאתין האחדות האלהות, והשני בשניות, הראשון מאלה את השני בקשיותו על מילוח הרע בעולם, והשני את הראשון ע"י מילוח השירוב והסכסוך של רע וטוב באדם שבעשה ע"י למלא כפול ומכוסל וחסר ושמי קלות ותהפכות וכו' ע"ש בצמלול ארוך חד ודריף, עד שבפי הרגלה גם מדבריו צערך Pauliciens נוטה ספילוסוף הזה גם הוא לאמונה צמתי רשויות באופן הגיוני — ולעיל הזכרנו דצרי לייצגין ע"י ע"ש (1) מקור הרעיון הזה נמצא בצד צין האיטיים כמו שהעיר ע"י מוהר"ק לאחד הדבור ז"כ הצנין הקל הצא צלופן הושגה. לקוח מן הארמיוסורלחמו הראשונה ס"ל סוף והוא על דרך שיטה זו שכל עבודת העבוד היא האצקות ונלוח נגד החומרי ועונג הנשר ועיין בהערכתו לעיל והלה ע"י.

(2) בצד העירונו שגם הדמיון הזה יקודמו צפרי הפרקים הנולדים מפה לפה תפלות ועבודות שמירות ותקנות נגד הקמת הנחש הקדמוני הוא אחריון הנקמת והמדיח והמטמא והמעניש, וכי גם דמיון זה מלא לו מהלכים צין וקובלי עוננו, צסתחלה דקת אלל הראשונים, וצעוצי גם מן הבס אלל האחרונים, וצנסות ימירה צין בת הסקידים צארלות פולניא, שצא להם עם הש"ע מצעל ססלחן הרצ צ"י המספר צקפרו מגיד מ"שירים איך כמעט צבל שצוב ושצוב צא אליו הנולך לפזהירו מן הכחש יס"ר וסמאל הסועצים רק להומו ולצדו ולהשמירו וכו'. וכצד העירות על הנול גם צנוקסחות תפלותיני הקדומות, קום וקרא רצנות תחנות ופיוטיים ציום הזכרון והכפורים, שהן אצני בלסטרלות ומחי קבל וסוללות מצלממת תנופה נגד סמאל הנקמת והשטן המקטרב, מלצד המון התקיעות כדי לצרצא אותן, ושאלן הסכויים כדי להשתיקן, כמו: ומקטין צצבל אסור יבו, בעול מרבל וכו', סק קטיגור וכו' וכדומה מעכסיים מלממת דון ק"י סוף נצד צרועות אופני הכתיים צרות, עד בי ימים טובים שלמים כמו ר"ה וכו' נעשו לטרי קטל צמערכות המלממה הזאת!

(3) כמו הצרי הכחש צמאלך משיחם הב"ל, כן לא כיון מ"י פה על משיח הנולדים, כי מני עקר משרשה את אמונת הנולדים כי האלהות התלצפה צבוק המשיח ינלו את צני האדם משחת, מאחר שכל בוק לדעת מ"י הוא החלק הרע צרצוי המגילות יניד החומר היולי שהוא האל הרע. וא"כ איך האל הרע היה יכול להסתפק לחומר לבחול את העולם משעבודו ומשלתו צצלמו, שהוא דצד שאלך לו שחר. וצצחת הים מ"י את העיקר הראשון של הנולדים, הוא היות המשיח ילוד אשה צו"ד צצנואלת החומר העבודה והבס צמין הנקמה ציותל. ע"כ התקוממו צבדו בתנו הנולדים צצנור או קרוב חס"כ וסוחר כצוביח וי"י! והוא הדצד אשר רחצו עליי כ"ש צקפרנו זה, כי מני הפרקי נטפ צדיעותי אצרי שיטות מורי היודעים שרצס היו יסודים ומסלרים, והיהדות סצלס לא

מנחה הכבל

כי כן אצל האל הטוב מלאך ניואל, המשיב את היסוד הטוב שבארס היא הנפש המשכלת אל מקורה הראשון, אל האלוה הטוב.

בהיות הגוף מטקור הרע בארץ, נתבונן מזה לדעת החובות הראשיות אשר לאדם בהתחלבו עלי אדמות. והנה כאשר יענה האדם את נוסו וכניעתו כפרך, כן תרכה שלמותו וכן תסרץ צדקתו. והשלם לא ישא אשה ולא יוליד בנים ובנות, כי כל חילתה היא תאוה דעה ממעין נרפש החומר הרע. **ה ע ר ה**

רבים נחכמי כהני הנולדים מודיעים לנו מה אחד, כי תלמידי ע כי סגנו כל אוכל היוהר נחוץ לכלכלת הגוף, כמו צצר צילים חלצ ויין, וגם הכישואין אסרו על נפשם, וכ"ל לצל יגדילו ויאלכרו אלילות האל הרע סוף החומר הקדמוני (ראם לדוגמא אייגוקטין ע"ו, הירונימוס ס"ב, כריזום. ס"ח).

והנה הדיעה המושבשת הזאה, אשר מקורה גם היא בארץ הקדם וזיננים הקדמונים, הכתם שרשים ציחר עו כלב הנולדים הראשונים או אצותיהם האיסיים הוטיקין, שונשם זה גם בקרב אומתנו צעיון וצומעטם, כל אלה היו, והם עוד זזומנו בקרב כת חסידי פולניא וארץ ישראל, צעלי סגוף המואסים צחי העו"ז, והושצים כמו הסודיים ודצקי דת צו-ד עה סנ"ל, כי כאשר יענו אה הגוף ותלוהו האכליות צעו"ז, שקוא כפכוזדור מלא קוץ ודדדר שויר וסית דדרכו העולה למעלה ציה אל לעו"ז, כן הרצם והצכה הכשמה וכן הסרוץ צזכותיה לשבו למקורה שמשם שולחה ארלס למען הרע חרדוף להחצבר על סגוף הסגוף הרע מיום הולדו (צאקמכחא על מלאור צ"ר וירח אלהים אה כל אשר עשה והנה עוב מאל זה יכר הרע, ועיין צהעכותינו הקדמות והצחות דצבר רעת המונר וצצבר המלחמה שבאלם הפנימי). וסיקוד לכל זאת הוא הדעיון לרצי כצוני לחם וצעלי סתרים כמו היודעים והמייגים והמקובלים, כי הארץ הוא העולם הספל כתן אלהים לצבי אדם לענות צו (ע"ד מלאמר המדכס סם וסנה עוב מאל זו מדה יסורין שעל ידים הצריות צאין לחיי העו"ז) וכי היא עומק הצכא (1) מלרף הכשמה, כאם הגיתנס (ע"ד המלאמר צ"כ סם והנה עוב מאל זה גיתנס) להסחך וללצן ללרף ולעסר אה נפש האדם, צערים ילכור אותה האלמים צלכור עולמים.

הרעה להם עוד חמוות גירי העכו"ם אשר מעך שחול הוא פולוטס אחריו צכמו בידוע. (1) צהרגוס: Das Thal der Thränen, שהוא כנוי כדור הארץ גם לקצת משוררים חדשים גם ישנים, סע עקא כתז אל פול יציו וט לאמר: אהיך רואה איז חיים מובדים לנו מידי הטבע, מלאמר שמיד כאשר נדדוך על מפתח החיים דמוע חדמ פ עינינו דומם להרצם מלינות הזל צמדעט וצאגדה) ומשורר אשכמי אגר: Nein, der Mensch ist zur Freude nicht gemacht, Darum weint sein Auge, wenn er herzlich lacht.

ורבים ונדולי פילוקופי עמנו ונולדו כמסכו אחרי הדיעה הזאת, ודי לנו בזה להזכיר מליכות המניי בקשרו "בחינות עולם" כי חיות המס, הלל כה דבריו: המכל הוא נוקר הצליה וההפקד ונולח ההעדרים אחו בחבלי צח והכל, לדונה כדדונה וגו' שדורה עצרתה בחברתה ונתקתה ולושה בקש וקושה וגו' קלון ונחמיד וחרפה ולושה, והל נחנה בלולע הגלגלים, היוצנים ראשונה בזולכות, ונערת ספלה אליה יקסכו כל הנותרות⁽¹⁾ הטבעיים ועשויסה וכל ננוצה ונוקס, וכנה פנעים טבעיים ונוכרהים ליעות עלוונות וזהלות גדולות יקערו לפלטה ולפרסה, כאלו ישיב הגלגל יאפלה בלדס לחוליהו ונעה אל רעה ולדמותו ונדי אל דה וגו' זאת כדורה בת ונך פנינה שלחה וננוחה ללף וננה לעבוד את הדונה ולחזק חשפה ולקצוע בחרפה וגו' ומדי היתה צו אקר בצית אפל וגו' — ועוד פילוקופ גדול בדורותינו הוא פיקע ונחלעו שלל כדל העולם אלל לחיות לטכיס ולכנויס אל האכז לענן ימתן כוחו ותשעורר בדורתו, כי זה חכלית במלח העולם אל עוז ואל רע הוא.

מ.

בכל פעולה האדם ומעללי האנושי, אם טובה או רעה, נבוכים אנחנו בין ההכרח הנראה כמבעי ובין החופש המוסרי, סתירה הנונית בין ידיעה מברחת ובין בחירה חפשית.

אכן כל מעל רע אשר יעשה האדם, לא לו הוא, כי אם פעל הנפש הכהמית שבו, היא הכרת גופו את עצמו, הוא האל הרע השוכן בקרבו, ולאדם אין, לא בחירה חפשית, ולא משא עין דמא כל פשע⁽²⁾.

(1) ובמליה דונה לזאת השתמש גם המלניץ ר' קלונימוס בקשרו אכן צוחן (הדונה בכליו ובפרטיו לקשר בחינות עולם כאלק העירותי ע"ז בראש הקשר ההוא דפוס לבז 1865) ק' י"ב למחר: תקיח ונאורות וגו' יקבלו האלימות משלחן אשר לפני ה' ויאכלו ויתמרו לכלכל הדונה שוקקה ומקולת וגו' ככלבים ונקטים חתה השלחן וגו'. והדבר מזכירי בזה שקרא Voltaire גם הוא לכדור הארץ: בית המרחלות (Latrine) צחך אשר בדוה המכל, ובקמור המכל אלל הקוריים הקדמונים בטיה כזו: בראשית ברא אלהים את האדם ואת אשתו, ויתן אותם בקרע, ויאכלו עס לחם שמים ודגן אלהים, ולא נזכרו להסך רבליהם (ע"ד אבדחם על אובלי חנן צנדצר). ויהי היום ויאכלו לחם מזה חת אשר זה אלהים לנלתי אכל עמנו, וירבשו חת הליך להסך רבליהם, וישאלו חת פי חמד המלכים להורות לחם נקיס ונחרחה לעשות לכבס, ויען המלך ויאמר לחם, שאו עיניכם וראו חת הכדור הקטן הלז צפול המדרגה הוא הארץ, הלל כושה בלן, ורחוקה היא ונפה כושה רבנות אלפי פרסאות, היא בית המרחלות צחבל. נהדו רדו שום מן מענוה חת קיע השמים, וישעצו האדם וחסו ויהדו על הארץ, ויעצו עליה לדהון עולם.

(2) אויגוסטין ע"ו וכריחו, צחלק ח' וקפרי, ואמר אפרים קוראה כי לנעת המינים חין מקום לתפוצה אשר המעל, כי לא ללדס לחת דין וחשבון על חטאי ילדו הרע הוא הסוחר הוא היקור הרע עני כ"ל, וצחח חנן מ' י' לנולה גם לחונת המלרים

מנחם הכבלי

יא.

הארם במלחמה חמידית כל ימי חייו. אך בטותו יחדל הקרב בקרבו וינות
 מעטו. הנות, חלק החומר, ישוב, משולל כל טוב, אל חק חומר הראשון.
 גם הנפש הבהמית, שאינה אלא אצילות האל הרע, נשארת בעני גבי החומר
 ההוא. אמנם הנפש המשכלת, אחרי צאתה מכבלי הנות אל אור השחר,
 ליר שפע הרוח הטוב, בן האלהים, תשוב אל מקורה הטוב, אל חק אל
 האור (1).

יב.

אבל הנפש הזאת עורנת נשמה לא מטהרה מסיני גופה העכור ולא
 מתהדרר לעלות בפעם אחת לשבת בחק האל הטוב להיות כמוהו. על כן
 תתעלה מעט מעט דרך שנים עשר (2) כלי הבריאה (הם י"ב המזלות בחוג
 השמים) לכא אל מרום מאורי האור בשמים, מקום שבת המהור והטוב; ובזר
 האור ההוא צאות האל הטוב, תצטרף הנפש ותטהר מחלאתה בכח קרני אור
 השמש והירח. מושב החכמה והגבורה לאלה הטוב, אשר עמו תתאחד הנפש
 מעתה ועד עולם.

יג.

אך האיש אשר הרבה לחטא על הארץ, והטתו חיתו ברשע ובכסל
 ובפשע דב, לא תוכל נפשו להמריא כמרום גלגלי האור. וחלאתה בה; כי
 אם אחרי התגלגלה בעולם השפל בגופים שונים, והיא מתקדשת ממומאתה
 לחבון לקראת ממלכת האור.

ה ע ר ה

הקורא המצדיק יחזקן עם על מקור נוספה הגלגול הזה שסוף
 בסודו, כאשר ברכתי הדבר באריות צביעות הסודיים צנועה בראשית
 צמחא לספרי סחוריהון הככעני ע"ס.
 ודע כי האנוסה בכלל בגלגול הפסקות עש"י אופנים טונים
 ונשונים דלעיוכי עם ועס, לקלסם רק בגופות בני אדם migratio

במטא הקדמוני בעניו על נחש (Erbsünde) וצנועלת רמו לחו היא הטעילה, והיה
 ח"כ כופר כמעט בכל עיקרי הדת הנוצרית, ולא היה מ"י באנומתו לא יהיה ולא
 פרטי ולא נולדי וגם לא עבד"ס, כי אם בנה לעצמו טיקה וקובצת וכל האמונות שהן
 ומכל דיעות בחותיהן השונות. ע"כ קראו אז לכלל צביטוי הכללי מ"י י"ס, כי רוח כולן
 מוצר ומחד גרובו על מ"י הפרטי ככ"ל.
 (1) כבר העירוהו לעיל כי כאך בפר"ו מ"י צחית הוחתים לבופות, כי אי ככה
 ידווגו הכפשות הנובות, אשר זה מעט נחלנו מחסר ומקבין, עוד הפעם עם הגופים
 להחסר צדיקים וצנועותים? וגם ון התורה הביא מ"י כי רחיות נכד חתית המחיס
 (כנזכר אלל הידועות מ"ל ואפרים קוראם ה"ב וכריוז, חלק עשירי) צלמותו חולי
 לפשחות ציה אל הלדוקים אשר יוכיחם עם הפופים צודלי מודעו לו.
 (2) גם צנוקות הקיים והעצמאנים נזכרים טנים עקר כלי הצליחה.

(migratio Descendens per orbem) — ולקחתם גם בגופות צע"י (ואם האלכסנדריים האשכנזיים האמינו רק בגלגול נפש חדם האמינו האלכסנדריים האשכנזיים בחסלה זמן האמוראים גם בגלגול נפש חדם בצבחה, ולא עוד אלא שבזמן ר"ס באון האמינו קלחתם גם בגלגול רוח צבחה חדם, כמו שזכר בקשרו אמנות ודעות שביא להלכה) — ולקחתם גם בלוחים וצדוותים — האמונה הזאת קדוונים היא ונימות עולם:

און שהודיים הקדוונים קבלו כהני הולרים, שלפי הנדווחים החגלגלו גם האלהים בגופות צע"י, ד"ו בקפורה כי כאשר החמל בעל לפון המורד על האלהים, זכחו מפניו וירדו מלרימה, ונחמה ירחם התחברו והחגלגלו בצע"י: צום היה איל הוא און, הערע הא יונכה היתה פרה היא איטיה, אפולאן היה עיט, הערמעה הוא וערקור היה העוף איזיז, אפרודיטי היא פענוס וכן עריץ (Ares) היו דגים, ארטטוניס היתה חולדה, ליוניקוס שער, סירקולוס לבי, העפעטטוס שור, לעטו עכבר וכו' (שנוי אז היו הצע"י האלה לקדושים להאלילים הסם כידוע) והורו כהני הולרים כי צמות האדם חולד כשמו צחיה ונקרבה החגלגל לחיה אחרת, וכן שבצעה אלפי פנים, ואח"כ בכלותה בגלגולה בכל החיות תשוב אל גופה הסוכן בקבר ותעלה ענו השמימה, ע"כ סמנו את גיות הנותים לכל יקצו ותוכל הכפס לקצו את קרצנה.

והאמינו בגלגול גם עניו הסליעים, היצערצעים, האיתולקים הקדוונים והיונים ע"י פיתגורס צטובו אליהם נארחן חלרים, ויהיה זון הגלגול לדעת פינדלר שלטה מדעים, ולדעת אפלטון עשרת אלפים שנה, וכן כהני הבאליים הקדוונים המוכנים לדואידים סורו הגלגול. וצאמיים בגלגול גם קלת אמות בזמננו, כמו סקיים שמשכסם בוקוק קווינאי ארצעה אלפים חיות להיות נשככות לנפשותיהם, ובאלרות המוגול יעד נחוקס לאחאק את הפרות לנשכן נפשות נחגלגלות (כמו הסודיים הקדוונים) וליוצני קאמזאיה בית חולים לחיות לחכליה הגלגול. וכן כח המנאראטים להעם באינאים, ובה הלעוראוואטיס לבניאכים, והצונגים בין היאשאים, והסיאנועים, והשחורים באפריקה ובאמעריקה, והישועאלים דקי הנביא עלי וכו', וגם בין קלת כמות הכורים בזון הזה נודעים קרידי האמונה הזאת, ומה גם בין נוקבלי אומתו שיש להם שלחן ערוך גמור ע"ז הוא ספר הגלגולים לר' חיים ויעאל עפ"י רבו האר"י, ואלה נודעים הזיווחים הצבליים כאלה עד להשחית.

יחד קרוב לאמונת הסודיים (הכ"ל ובאריכות צוזוא ונעשה צראשית לטכנויותון) קבלו בני הקדם ואוויי 3-7 עס 1) הכ"ל אמונת הגלגול

(1) Buddha זלשון יושגי האי זילון טר"ל דעה והשכל, וקלת סקיים מוכים

צטש ועלות: הראשונה צבול, תרומת העתורים, השניה צין תרומת
 טעמים, השלישית צנפות צבי חדם, הרביעית צקרב חיה ובהמה,
 החמישית צחיות וטובות הטובות צביא ללעות, והששית צחמית הגיסס,
 צטש הודרות האלה האות עולה ויורד ונלועה לועלה ונלועלה לוועה,
 עד הגיעו צכח זכיותיו אל העדרגה השביעית, עולה ויושב צחק צו
 דעה. שנה יעוד כל עם כל גוי וכל חדם גם יחד, כלם ילכו ויחיל
 אל חיל עד צוחם אל ראש הודרת העליונה צין העוודים סכן ואיתן
 צלי תנועה וסכו עור להלאה, וכאשר אחרי חיוף אלפי אלפים שנים
 יקום היעוד הזה בצל עמי הצל, אז יתור כל אישי היקום ונשותם
 אחד, כלם ילוחו ויחולו ויסקו ויחולו ויהיו לאיש סכני אחד,
 אשר ישוב אל אשר היה: אל אשך והערך ונולעו שקורין ביסורא בא,
 ושם חרות הנפש הכללית צחק האשך, עד אשר חקום הצל אחת,
 צחלק גם הנפש היחידה הזאת אל שביעי וצביי הצבל החקום

וככה עד אין קלה (1)
 וכ"ז צבחיית בגבול הנפשות צבעה" וצלוחים וצדוונמים
 צעולם השלשן; הצל גם הגלגול השני הוא הראשון צועלה, סזכר
 וכו' צסיון שלפני זה העובר דרך לבא השנים צ"צ סחלות, גם זה
 לא נלבו יא, כי נלצד צעלי הארצ הצל סצנו סטים סלונה על
 הגלגול דרך סבעה הקעים ככ"ל, נודע סכועטו כל עמי הקדם סאניו,
 כי הנפש לריכה וקודם לעצור צכל ודינות כוכבי הלכת, צעום הצא
 אל סונחה ואל הנחלה, אך סרי לצאות סכוכים לא יחמו את הנפשות
 לעצור דרך צבולם, אם לא סחרו ונחה צעדס צבקף אה צונגרות או
 אם לא סררו להס כחצי העודה (ונלכותא דקיעא כעין ונלכותא
 דארעא!) וקלה סודעים דמו כי סנפסות סכללנה וידי סקסס סונרי
 סערי סכוכים אם הקערה סהם לצוכה או עולות נחיס, ולרות זה סנו
 צבר סיונים הקדוונים ונצע Obulos ציל סנות לחתו אל סועבר קרון (2)

אחר Fo כי לא יוכלו לצטח האותיות צ"ד ונחס, ואלל היחאמים סנו Budso,
 ואלל סענולחוס Phta, ונלשן סלעוים Bou, ויוסגי עינצט יקראו לו La הוא
 Lama, וסס כסו סגדולו Dalai-Lama, סחלק הראשון וססיעה סזאת סזכרו לעיל, וצנחת ספלת סיה צעיניו
 (1) סחלק הראשון וססיעה סזאת סזכרו לעיל, וצנחת ספלת סיה צעיניו
 סאנחה סזרה סזאת, וכ"ז וסאנייה ודקיה כדי סלש עלות אלפי אלפים נפשות
 עמ"י סקופר סזא סעל, וסיתה וקור ויקוד גם לרתי לא וס ככ"ל, וזה כסתי
 וסזאת סנה וסלס קן לה גם צין רוב עמי סזולרים סזאירופה צכח Quietismus סכ"ל
 סזרות, וקלה דועה לזה וסאנר סודרס סכ"ל כל זמן סזלדוקים סיים סס כלסחיים עם
 ילדן כיון סהס נחיס סס נחיס סה"ד וסס ינחו יגיבי כח.
 (2) סנרונון לר"ק צקית כטי דסכלב (סועבר קין כ"ח צ"ו) רתינ וספיל סנעצרה
 ויוסחא י"ף, ספי סס צעין יעקב: כל יצוי ערס ורן צירופה סעס סזאת לרד
 ליתן וסכ לססן לה עצירו סהר.

(1) וסס סזולרים סזאירופה צכח Quietismus סכ"ל

וכשאר הונחה הזו בקלח וקומוות גם צין בני עמנו, כי יתנו איהם ונטבע ציד הונח (וראוי להפלא על הזמן השוטף ושונה צמודותו ועם זאת תולדותיו דומות זו לזו. (מותר"ק)). אך לדברי היודעים והאלענטופ, ווארקו וזולתם, לא תכתן ציד הונח ונטבע, כי אם קניע וולאה שונות ולירות קדושות, לנען היות לו מופט דרך הכוכבים, וציחוד הרבו תלמידי באזילידאס להכין אבנים או קניעות כאלה (אשר רבות ונהן כוללות עד היום הזה צידי חופשי וטמוני שנים קדמוניות) וכן ותי חבתי הנחש הם בעלי הארץ הכיל לקחו צידם לוחות קטנות ונלירות צממות כאלה, ועד היום הזה כשאר צמקוונות אחדים צין הכולרים הונחה לכת אל הונח אגרת אל פטר הקדוש, לנען יפתח לו טערי השמים.

והעוקר לכל המצוינות והונחהים ההם, חכמים יגידו, הוא בארץ וולרים, בהעבירם ציני קדושים את נפשות הונחיים ונעבר לבבול עיר קדשם, ולפעמים עברו את היאור, ולפי קצרות הונח טפטו עליו ארבעים שופטים אם היה צמיח ליק או רשע, והחשובים והלדיקים נקצרו צמקום יותר חשוב, ושנה לוו אלילי הארץ להוציל את גויותיהם, ונולדו זאת רלו להאסף אל עומם ולהקצר בקצרות אצותיהם, והלערכו לעבור דרך ערים וודינות, אשר הוללים הקדמונים כמו אותן צמס כוכבי לכת לנאסר טבע כידוע (כי הוללים חלקו צמקותיהם את יוספי הארץ לשצעה עומים ושצע ערי הולכות טלהם היו נוכחים שוטף וירח וכו') ע"כ היה לנעל צפי הכהנים והולילים ובגליוני המרעוונים לאמר: נפש הונח עוצרת נהרות וימים ודרך טצעת הכוכבים להגיע אל נוחתה, והיה זה נוקר לדמיון הנחר שתיקה והקפן קרון לקדמוני הויכים ולדמיון בעלי הארץ הכיל צמנער טצעת כוכבי הלכת, והנען העומים טנו את דרך הנפש צמומים אל גלגול הנפש בארץ ובצרותיה, צמס חצא לנח על נשכבה.

וכעין כיבוד לאמונת הגלגול בלצא השמים, היא האמונה בקרב המון עמנו בגלגול וחילות ונחת לחון לארץ ישראל, עד בוא הכסונה דרך קליפות תחנותיות אל האדמה הקדושה.

וככה החגלגל הגלגול בגלגול וחילות קודי השוכים טובים ובגלגול טלב ערומים ונוכלים ונשיים, קלחו האחד נלצ צעת אלמים שופטים בארץ וולרים, וקלחו השכי יורד דרך ליטורי היודעים ונגיע עד ר' חיים ויעאל צמסר הגלגולים טלו.

וכתפטה אמונת הגלגול גם בקרב כתות יהודיות וערציות בארלות הישועאלים, שונחם צאם גם אל הקראים, כמו שהוכיח בלדק החכם הר"ח שויעדעל (צמאמרו צמי"ע להר"ז פראנקל 1855) ונחזיר טם ונאנשי הכת עבדיאי או אלעבדיאי, הנזכרת גם צפי ליקוני קדמוניות למוחר"ש פינקקעה, שיאמרו כי הרוח תלך ונן האדם ותכנס צצמנה וכו' ע"ש שהעיר טע"כ לא חכלו רבים ונחם דצר ונעל חי, וודקדקים צמחיעה יותר ונן האלוי, והשוחט אללם לריק להיות נעולה צמחנה וצמנעשה (דוד ונדכי ל"א) והאת להם ונפטי

תקון הגלגול, כמו שנראה בזאת ודברי ספר צ"ת הלל לרי הלל אשכנזי שאורה, שחיעת צעל חי צכוונה וצחיקון השחיעה היא תקנתו כמו שבודע נוסד האר"י ז"ל. ועקב אמונת הגלגול האנוכי הקראים גם צסכר צעח"י לעוה"צ (סנואלא צאונת צנאנר קלמוכי צאגדה "שאין הקצ"ה נוקפח סכר כל צריה, ועיין הרמב"ם צפ"ח לטלטי ור"ס גאון צאמונות ודיעות נאנר ג' והרמב"ם צקפרו פהאלחן פרק עשירי) כמו סנואלא צהלכות שחיעה של רי ישראל הונערצי "ויסה ונאנין כי יס לחיה תנור עוב חחה כצצה". ויש מן הקראים שסודו רק צגלגול הספס לאדם צנינו ולא לצעח"י כמו ש הקראי אהרן צן אליהו צקפרו עץ חיים פ"ג "וכצר כתצחר סקרות זה הנאנר טלח הצח הספס לאיזה גוף סצידון רק לגוף ניוחד ונין צנינו".

ובצ"ז הסגלגלה אמונת הגלגול אל וקוצלי עמונו דרך סיעות האלכסנדריים והיודעים והנינים, ולא ע"י הקראים, כדעת הסכמים ר"ש פ"כקקער צקי ליקוטי קדמוניות ור"א שויעדעל צנו"ע הכ"ל (*). ואם נוכל לנרצה אמונת הגלגול צקרב כחות ה"שנעאלים ככ"ל, אין זו רחיה ססס וקורה להווקוצלים וכי נסס כתפסעה ע"י הקראים אל וקוצלי היהודים, ורחיה סכנגדה היא טר"ס גאון צנאנרו סכוכיר להלן צזה נייחס האמונה הזאת, לא להקראים סידוע אחס היטב ווכלה צס חלי אשפתו, רק לכת "סנקראים יהודים" ואפ"י לדעת הר"א יעללינעק סכוונתו על הכת Jôdâân סנדבר וחס סאראסטרואני וניו אונר סס (עיין Beitrage לחכמת הקצלה ח"א לך 53) סהיו כת יהודים כעין וקוצלים, ולא ערציאים או קראים, כמו לדעת הר"א שויעדעל צנו"ע הכ"ל סקוצר סהיו כת קראים אשר יקד הקראי יסודה ונאנרדחן ונקראים עס"י Jôdânije ולדעת הגאון ט"י צנאנרו צראס ספר הגיון הספס לרי אצרהס צר חייא הנטיא, הוסכים סס לדעת שויעדעל סכוונת רס"ג על הקראים.

אך חולק סס עליהס בצצרתס טרונו רס"ג "אל אנשי איזה כת אשר נייסדה היה נקרא צסס יהודה, וזה כפי אשר יאנר סאראסטרואני הערצי ואלה דברי הצחי, היו כת סנקראים יהודים לא על סס ענוס, סנודעים כצר כן צוקרא, כי אס על סס איס פרטי סהיה נקרא יהודה? וכת כזו לא נודעה אללכו כלל צקפרים ולא צסיפורים, וסאראסטרואני הנכרי שנוע ונעניי היהודים כשונוע ונאחורי הפגורה, וני יודע ונא שנוועה שנוע על סס יהודה ונצבלצב וכי וני יודע אל איזה יהודה כיון סאראסטרואני? אולי לצצנו הקדוש, וסוה הנוקדר לישראל חורה הנוסורה וכי ע"ס.

ועכ"ס צצק הגלגול צאונתכו רק צדצקי סקצלה כמו צעלי הזוסר

(*) כמו שלא ירדו לסוף דעה האמונה צקסר יוסף רועה מונח צלקוטי קדמוניות לרי"ש פ"כקקער נאנר: "דברי צנינון אלה אונני אשר יאנר כי סה"ח צרא הונלחך והנלחך צרא חת העולם על ידו, וחסבו סקצלו הקראים זאה ונחורה ה"שנעאלים, וצאנח נליחות דיונוכ כוח היא רחסים סיעות כל הנינים ככ"ל, וחסם צלה כמו הגלגול וקלה כחות אחרונות צניח ישראל.

והזהיר והרמזין ור"מ בן ישראל וכל כח המקובלים עד האר"י ותלמידיו ככ"ל, אונס צחלמוקים וצמדקסים נזכר בגלגול רק זעיר שם זעיר שם צמון רוח כמו: פתח זה אליהו ודומיו (אם אונס הסופר יוקיפון פלאוויוס מייחס אמונת הגלגול לכל כח הפרושים, שאולי קבלה גם היא מתורת הפרקים). ע"כ ראינו שכמעט כל החוקרים צענונו המתנגדים למחמת הקבלה לא האמינו גם בגלגול. מהם החרישו ומונו ולא הזכירו אותו כלל, כמו הרמז"ם, הר"י הלוי ובעל חובות הלצות; ומהם לחמו כנגדו בכלי זין הסגיון, כמו ר"ק גאון בקשרו אמונות ועוות ונאמר שטי האומר: שאכסים מניי שנקראים יהודים (עיין לעיל צזה) ואלחטים אומרים בהשנות וחוראים אותו הסעתקה ועיניו אללם שרות ראובן תשוב אל שמועון ואח"כ צלוי ואח"כ ציהודה, ויש מהם רבים שאומרים יש פעמים שחיה רוח האדם צהמה ורוח הצהמה צאדם וכו' כי אכטי דעת הסכרות לקחורו ודעת הסכיים וכו'. וכן הרמז"ד אומר בקשרו אמונה רמה ח"א פ"ז: אונס צצטול הגלגול אומר וכו'. ור' צבימין ומודילא צמקעותיו ומספר: אומה אחת נקראת דור זיאין Drusen וכו' ואומרים שהנפש צעת יליאתה מוגף אדם טוצ תכנס צגוף ילד קטן וכו' ואם אדם רע הוא תכנס צגף הכלב או צגוף הצהמה זה דרכס כלל למו. וכראה וזה כי ר' צבימין לא ידע עוד את המקובלים, ע"כ ייחס כמו רס"ב את הגלגול לחיזו כח או אומה רחוקה וכן המליץ ר' ענואל הרומי צמחצרת חופת ועדן נוחן ומקוס צביהנס לאצוכלר יען אשר האמין בגלגול הנפשות. לא כן החוקרים הצאים אחריהם, הם ידעו והכירו ומקור האמונה הזאת, כמו ר' חקלאי קרשקש בקשרו חור ה' ונאמר ד' דרוש ז': אם תעתק נפש האדם או תאלל והוא שיקראוהו כח מהסכמים בגלול וכו' שכתב האדם עלס שכלי וזוכן היה נראה שהעתק צה דצר צטל וכו' שהכת האומרת צו יקודה הקצלה וכו' ע"ש. ור' יעיה הפניני צמכתצוהל הרסצ"א הנודע אומר צצצח הפילוסופיא: וכלל זה החועלת ג"כ ציעול וזה שהאמינוהו קלת הקדמונים כפי וזה שזוכר צספרי הכנש בגלגול הנפשות". ייחס הגלגול לקלת קדמונים, כמו שאחרים יחקוהו צכלל לקלת קדמוניה, כמו שאחרים יחקוהו צכלל לקלת חכמים, וכוונתם על חכמי הקבלה. כנ"ש ר"י אלצו צעיקרים ונאמר ד' פכ"ט: ומכאן יל לקלת חכמים דעת הגלגול וכו' אצל אין זה ככוון וכו', והיות רחוק וזה שיאמרו הנפשות האכסים ונחגלגלות צגופות הצעלי חיים והסם יודע. ורס"ט שפרוטו צספרו למנת פעכת אומר: שחלילה שהחכם יאמין בגלגול אשר הוא דצר נחצאר צטולו לפילוסופים. ור"י אריה ומודילא כתצ ונלצד ספרו ארי נהס נגד הקבלה צכלל, ונאמר וייוחד נגד אמונת הגלגול ושם הנאמר הזה "בן דוד" הכנש צספר "נעם זקבים". ונכ"ז נראה כי האמונה הזאת צאה לאומנתו אך דרך המקובלים אשר קבלה וון היודעים ככ"ל וכנ"ש הגאון יעצ"ן צספרו ונעפחת ספרים ח"צ פ"א ס"י א' על דצרי קצא דונשפטים שהוא הנאש וראשון שהודיע אמונת הגלגול צספרינו הקדושים וצחכמי קדם קדמו הרבה להודיע דצר זה צעולם וכו'.

אונס נולא זכרון "ספר הגלגול" מיוחס (נחת המעיר לפירוש הרד"ק

על צראשית) לרי אצרהס בר חייה הנשיא אשר חי צנאה הי"ח לנוספרס. אך
 כבר העיר ע"ז החכם ר"ס זקס צקפרו היוכה הערה 32 של"לקפר הגלגל על
 ענין הכוניי פילוקופיי, מפני שלא נוכל להאמין כי חוכן פלח ופילוקסוף גדול
 כר"א בר חייה יאמין בגלגול הנפשות אחרי אשר כבר לפניו חסד ר"ס גאון
 את המאמינים זה למוינים ונושאאילים וכו' ע"ס. והחכם ר"י פריימאן המו"ל
 ספר הגיון הנפש לר"א בר חייה צחולדותיו עס צהערה 12 השיצ ע"ז, כי
 רס"ג השיג רק על אמונת הגלגול כפי מה שהאמינהו פיתגורס, כי הנפשות
 תמיד פורחות באויר וזוכות להתחצר עם כל הצח לנגדס וכו' אבל בגלגול
 הנפש עוד הפעם באיזה גוף להלך וזוהי הנהגת האמין גם ר"א בר חייה עכן
 כתב צקפרו הגיון הנפש שהנשמה היא חוזרת להצק לילור ולהתחצר צו
 פעם שנית ושלשית עד שתהיה קונה חכמה באחרונה וכו'. על שבה עס
 המצקר הגדול הרצ ש"ר וחקר את שניהם, והראה טעות המעיר לפ"י
 הרד"ק עס, באשר ברשימות אולר ספרי רד"א לא נזכר אלא ספרי גלגולים
 ומוקוצלים בעלי כתבי האר"י וכו' ור"א בר חייה לא חצר ועולם ספור בגלגול
 נפשות. ועל דיוק המו"ל ספר ראצ"ה צין כוונת הרס"ג והראצ"ה בגלגול,
 שואל עס הרצ ש"ר לאמרי: הצאת אל אולרות הנשמות? וכו' ונאין זה
 ההחלט צדצר אשר נחלקו צו רצים וכן שלמים ומוינים? אך הראצ"ה כתב
 אודות אמונת הגלגול לא על דעת עלמו רק על דעת אחרים, והס איזה
 ופילוקופים ערצ"הים ההולכים צדרכי נגוהות ואפלות ציחד (מיסייקער וגנאסטיקער)
 וכו' והראצ"ה צהצורו ונגלת המגלה מער ג' ונחיק דעת הגלגול ונאד ואוור
 עס צזה"ל: ואיני לריך לזכור דברי אשר אמרו שהנפשות צו נעחקות ונגוף
 לגוף בכל מיימי המיים עד שהן חוזרות באחרונה אל הגוף הראשון כידברים
 אלו הן הצחי והצל גדול עכ"ל.

ועכ"ז עלינו כה וכה אמונת הגלגול גם אלל בעלי הגיון שאינם
 וקוצלים ציחוד, ד"נו הר"י אצרבנחאל אלל מלות יצום, וז"ל הרצ בעל תוס'
 יר"ו צהסכמותו על הספר ענוק המלך: ונחלוקת ישנה היא צין חכמי הדורות
 שלפנינו אם לדרוש צקרצנו סודות הקצלה או לא, זולתי ענין הגלגולים שאף
 שצתקוצה להגאון ז"ל צן חציצ אוסר לדרוש צרצים צהן, אך ראיתי לחכם
 הטלם ווה' יחק אצרבנחאל צפי כי חלא צפירושו על החווש עס אומר
 שהרצה מן הפילוקופים הקדמונים של חכמי יון עפ"י חקירותיהם צנצעות
 המליחו ענין הגלגול לזה ז"ל שאינו בכלל שאר סודות הקצלה וראוי לגלות
 אותם עכ"ל. וכודע שגסמוקר אחרון אחד גדולי בעלי הגיון הוא לעס קינג
 הודה שיש צלצו איזו נעיה לאמונת הגלגול!

יד.

וככה ישוב מעט מעט כל יסוד הטוב הרוחני אשר באדם אל מקורו
 הראשון, מן שבעתים מכל סיג וחלאה הנדבק בו מקליפת החומר הרע.

מז.

מעמד העולם ומצב האדם ישתנו באחרית הימים, ולא יוסיף עוד הרע להאדיב את הטוב, כי הרע יפדר מעט מעט מן הטוב עד כי יסוד החשך כלה נרש ירש, מנחלת יסוד האור, ועולם חדש יבנה —

מז.

וביום האחרון יחרב העולם באש (*). ואז יפדר הטוב מן הרע לנצח. הטוב ישוב אל מקור הטוב, והרע אל מקור הרע. האצילות תכלה והמציאות המוחלטת לשני האלהים לעולם עומדת; כי אז ישבת ממלאכתו המלאך (11:18) הסובל את העולם על כתפו, והיו האלהים שנים ושמש שנים, אל טוב ואל רע כימי בראשית.

תם

הערות אל מנחם הבבלי מאת המו"ל.

97 10 הערה 3: הראיה עון ספקוק ימיו ונחיד לתחית הנוחיס אינס ראיה כמו בן והספקוק עומית ונוחיה אין כל ראיה לתחית הגופות כי שני הספקוקים האלה וכיולא בהם לא כאמרו רק על תחית האוונה, ואך לשוא צקש האלדהיים להרחיקס לזמן נואמר כי צאונת אוונת תחמיה אשר ואלה וסקולת צלצ צני ישראל לא היתה כסתחיה ללל הענויס האחרים, הענויס האחרים אשר דאגו איש לפשטו חזו להם נוחות תחיה פרעית וצני ישראל אשר חקצו את כל העס כגויה אחת חזו להם גם התחיה לכל העס, כמו שחפץ הנוחוקק הראשון, וצדק הזס יס ויס. רמז לתחית הנוחיס מן התורה ככאמר ושצ ה' אלהיך את צדוקך, אך ציווי חרבן הצית הראשון ואחריו עת אשר נפלגו העס לנפלות; אלה צקשו להסתערב צענויס ויאמרו אצדה כל תקוה שוא עבוד אלהים (וכוונס דצרי נתי אין צאיוצ כ"ב) או סיו כסיה כגוים, או אייה

(* "הכל ירס ויחרב ע"י האש והסקודות השניים רע ועוונ יסונן להיות צודדים בצוועס כמו שסיו לפני הבריחה, (עיסחנעס סדר וני סרק כ"ה). וגם הדמיון חס שעתיד העולם לחרב ע"י אש יסן נשון חול ללל הענויס הקדמונים בצענס, כי כמו שהעולם הראשון הכבד ציסק העיס נחרב ע"י עבול גוים, כן העולם השני שנכבד ע"י החוב כבד האש, יחרב ציוס האחרון ע"י עבול אש וסריפס גדולה (E. 11:18) והוא ע"י הנשפט האחרון שכתב צו כי סה ה' אש יבוא וגו' ובעקבה בלפני אש כי באש ה' שפט" ונאמר וני וכלכל את יוס בולו וני העומר בהכרותו כי חול כחש מלרב וגו', (מלאכי ד'), וככה האמינו הסודיים והסויים (פלדנעס יסיה עבול האש אחרי 4320 מייליאנים שנים לבריחה העולם) והמלריים (אחרי 36525 שנים לנ"ע) הכשדים (אחרי 433000 שנים לנ"ע) והפרסיים (אחרי י"צ אלפים שנה כנ"ל) ונדח"ל סיה אלפי שנין הוי עלמא וחד חכב כנ"ל, וחזכיר כ' צחיי בסקרו כל תקוה ס' בכלשים זל: , סיו אנשי הסלגה וכו' ועשו העיר והמגדל כדי להגלל והעבול של אש נמני שכבר ראו אצדון של עולם עבול של גוים וכו'.

אלהי העשפט אז רצתה הוצלוקת בדבר החמיה, והבזיאים רועי העם בקשו להחזיק בה ונודיעם בקשו להסירה, ורק ברצות הימים השתרשה גם בקרב בית ישראל האמונה הזאת לעשות לחובה להאמין בתחית איש ואיש, ואין כל יסוד להרחיק את דברי החזים האלה לזמן ונאחזה, כי החזים חזו להם רק תחית האוהה.

14 הערה 4 הלדוקי או הציתוקי נאון להודות בכתיבת תפילין על עור בהמה עומה אבל אם לדוקי היה והלדוקים דורשים את הוצקאות כפשוטם לא היה לו להודות בתפילין כל עיקר כי אינם מפורשים בתורה.

15 בהושך וישערה 5 דבר לא הרבו להרגין עיין השמר שנה שליטת.

15 צפנים : נראה שהיה גם להלדוקים וכו' זה אינו, כי אם תורה

מוסרה בכתב היתה ועיין בקפרי "עם עולם".

37 דבר אלישע בן אבויה, אף כי דברים הרבה נעם הוצגו בחקירתו

ועל הדך אשר זה דרכו רוב כותבי דברי הימים עד היום ואשר בקשו להליגו לפניהם רק כוונת ונודיה, ועיניהם לא ראו כי רק אש קנאת הדת הכלתה, בכל זאת עוד לא נוכל לאמר כי ילא ידי חובתו בחקירתו, כי שבגיאה היטנה אחז גם הוא לאמר כי אחר האמין צפתי רשויות, והוא הצל ורעות רוח. והנה אף כי אין את נפשי להרבות פה וחקר על הדבר הזה, אשר החילתי בו בקפרי עם עולם (וגם אם רק דרך הילוכא) בכל זאת לא חמדל ונעיר פה שנית על אודות אחר ורודפיו, ונה ראו על ככה לרדפה, ונה הגיע אליו כי חק ועל יתר חזריו וְאֶרְאָה אִיךָ התעה ונאמר אחד בתלמוד את רוב החוקרים לכל יחזו בכוחות, עד כי גם החכם גראעץ אשר הכניס (בקפרי) גנאקטיים אורכ יודענעוהם) כי ריב היה בין אחר ורבי עקיבא שגה גם הוא צנראה עיניו, הנאמר הזה הוא "חזא לנעיטרוון דאחיהיב ליה רשותא לנכתב זכוותא דיראכל אור דלמא חיי שתי רשויות הן ילא לתרבות רעה" ונה לנודו כי אחר האמין צפתי רשויות, ובאמת הנאמר הזה ברור יוכל להפקד, ולנענן ברר כונת הנאמר עלי להקדים דברים אחדים אודות האמונה צפתי או בהרבה רשויות.

ונלחנות הדעות היתה נוקדם קדומה בין הנאמנים אבל אחד בורא ויולה, לופה ונראשית אחרית כל המעשים אשר יעשו ונעלם לכונן כפי ונעשו, כל אלה יעשה הוא האחד ואין ונלדו ובין אלה אשר האמינו בנשואים רבים, וננהלים וניקרים. והנלחנות הזאת היתה נודות עולמים ועד היום הזה ולא יחדל כל עוד אשר יאמינו בני האדם ציולר ונכהיג. סבת הנלחנות הזאת הינן צהאמונה; אחרי אשר יאמינו כי יש יולר לתבל לכן נעל עליהם להאמין כי היולר הזה ידע את אשר עשה ויודע הוא את ילוריו אחרי אשר נעשו וגו' אם ונעשים ונראשית, ואחרי אשר היולר הזה ילא את עולמו דעת לכן נעל להאמין כי לתכלית ילרו, ואחרי אשר הוא אחד ונחלע וראשון בתכלית לכן הוצבה להאמין כי עוב הוא בתכלית, כי נוי פקד עליו לבנות את העולם הזה אם לא עובו להיטיב לילוריו? ואחרי אשר הוא עוב לכן צהכרח יאמינו

כי הוא יחפץ כי גם ילוריו, ומה גם האדם הנבחר צהם אשר ילכו צללו
 ויתנסו עליו על כל הצריחה, כי הוא ילך דרכיו ויהיה עוז כוהו ויצקש
 אך עשות חסד ומשפט, והעושה עוז עוז הוא לפני האל הים, וכל רשע
 תועבת נפשו, ואם כן הלא צהכרה יאוינו כי לא יהיה כלדיק כרשע, כי ללדיק
 ישלם כלדקתו ועוז לא יהיה לרשע הנומרה פי ילרו, ומה תלא צהחלע
 אמונת שבר ועכש, אזל יען כי נראה כי יש לדיק אוצד כלדקתו ויש רשע
 ואריק צרשעתו ואין פוקד עליו עוכו בעולם הזה לכן צהכרח תלא האמונה
 צשבר ועוכש לעתיד לצוא. אך כל אלה דברים פשוטים הנה רק לואוינים,
 היינו לאלה אשר לא חקרו ודרכו דברים האלה ולא צקשו כל חשבון.

אך לא לכל בני האדם נתן רוח ואויין, האדם אשר נראה עיניו יעיר
 צלצו ומחשבות ורגשות אשר תצירנה פניהם לפי הולב הנוקם והזנוה והמקרים
 ואחרי כי יראה כי לא את אשר חשב אתנוול לצבר אונת ישווצ כזאת היום
 לכן יולד הספק צלצו ויחל לצקש חס צוכות הנועשים אשר יראה ונפשו
 תארה לדעת גם הלפון ונבד עיניו. צהולד הספק צלצו צאונת הדברים אשר
 האויין צהם עד הנה אז לא ידע עוד ונחג ורסן ויפרץ לו דרך עד אין קץ
 ויחפץ לדעת את הדברים אשר האויין צהם צתחלה, ואז לא תשצע
 עוד נפשו ונחמונה. אז ישאל את השאלה הגדולה והעלוונה, השאלה אשר
 נשאלה זה אלפי שנים ועד היום לא נפתרה, השאלה איך תחכן צחירה
 צנוקם ידיעה, או איך תוכל להיות ידיעה צנוקם צחירה. השאלה הזאת
 תחעורר כרגע צלצו כל ואויין אשר יחל לצקש חשבון, כי ישאל את נפשו, אם
 האל הטוב והיודע הזה יודע כל הנועשים אשר יעשו אם כן צהכרח הלא
 יעשה האדם כה ולא צהפקד, כי אם יהיה ציד האדם לעשות להפך הלא אז צגולה
 הידיעה ונעיקרה, והידיעה הן לא תוכל להצטל, כי אלוה צלי ידיעה לא אל הוא
 ולא שלם צתכלית, ואם כן תצטל הצחירה צהכרה, ואחרי כי תצטל הצחירה
 אז הלא תוסר אמונת שבר ועוכש ואליה. כי איכה נביא צושפט את איש
 אשר עשה דבר צהכרח ולא צרלון חפשי? והשאלה הזאת היא שהציאה
 רבים להאויין צרשויות רבות. הנה אף כי האוינו צאל אחד נורם ונראשון
 אשר ילך את כל צוהשצבה, אך את העולם ונשטרנו נתן צידי פקידים ויולדים
 קטנים ונונו, והם הנה הנונהלים והמיקרים, ואם כן תוכל להיות צחירה
 ושבר ועוכש, כי האלהים הקטנים לא שלמים הנה צתכלית אחרי כי גם הנה
 אך ילור ים הנה ולא ידעו את הכל ונראשית ועל כן יוכלו לשלם לחוש
 כפרי ועלליו. ואם אונם גם זאת לא תניח רוח החוקר ולהפך כי תצלב
 יוחר ויוחר את ומחשבותיו ותוולא לצו שאלות אין קץ: איכה יושלו מושלים
 רבים ציחד איש איש כחפלי ולא יפריעו איש את רעהו ועצודתו? ואיכה
 ישנה פתאום היולר הנעלה השלם צתכלית את רלונו וי. צן את העולם אשר
 ילך צידי צרוחו וצלי אשר יציע אל ונעשים? כי אם יציע אל ונעשים
 הלא תהיה השאלה הראשונה שאלת ידיעה וצחירה צו. קוונה עונדת? ואיכה
 יוכל איש לזכות אחרו כחפץ כל ונחלי תצב, אחרי כי הנה שונים איש

ונרעהו ואת אשר יכפר צעיני האחד לא יזכה צעיני רעשו? וכמה שאלות גדולות ועלויות אשר לא תחנה להאמין ברכויות רבות. ואשר על כן כראש 373 יוני בני האדם, כי הנה נעו וכדו ונאמונה לאמונה; היום האמיתי באחד ובאשר קם הספק בלצם החזיקו באמונת הרצים, ואלה שבו ונאמונת הרצים אשר לא הכיחה רוחם לשוב ולהאמין באחד. אך המון העם כהה תמיד יותר אחרי רשויות רבות, כי הוא דבר קרוב ללצות המון יותר ונאמונת האחד בתכלית, באמונת הרצים יראה את ונחלו גבוה ונוכו אך לא גבוה בתכלית. ויוכל להאמין כי הוא יציע צועטיו ויפנה לצקשתו, לא כן האחד בתכלית הוא נורם וכשא נומרו ולא יוכל להאמין כי הנעלה יטה לזן קשבת לחסוכיו ולא לעזרתו. אשר על כן קרו גם בני ישראל כפעם בפעם ונאחרי אמונתם לזנות אחרי אלהים אחרים, אך לא כחשו באמונת אבותיהם, צאל אשר הוליאם ונוולרים ויעט אותם לו לעם קבולה רק נתכו את הכבוד הזה לאחרי, לפסל ונוקדה ויאורו כי אלה הנה האלהים אשר הוליאום ונארץ נוולרים. ונלחמה האמונה הזאת לא קרה וצני ישראל בכל עת שבתם על על אדונתם. ואף ציוני החוזים אשר התאולו בכל עוז לצער אמונת האלילים ונארץ ויעישו לעם רק צטם אל אחד בתכלית צלי גבול וקלצ היודע ונוכיר את כל, גם צעת הדיח לא קרה הנולחמה ונחקה אשר אונתיו ועל כן נפלגו אז צני ישראל אשר נוארו הקטצ בקול הכציחים נשתי ונפלגות. אלה האמיתי צאלילים ונושלים ונויקרים ואלה כחשו צהי ויאורו כי אין נושפט ואין וייקר ונווכיה על עונותם. דצרי שתי הנופלגות כראה כוועט בכל דצרי החוזים האחרונים אשר יקרום על אשונתם. ירויה יקרום על כי כחשו צהי ויאורו לא הוא (ירויה ה' צ"ג) ונלאכי יתאונן על הנוכחשים צאלתים ויאורו חיה אלהי הנושפט? (ונלאכי צ' צ"ו) ועוד יותר כראה זאת צאיוצ אשר כחש צאלתי נושפט ובשכר ועוכש ויאור צפה ונלא כי אין שופט ונווכיה, ובקאלת אשר גם הוא צקט חצונות רצים ויולא נושפט כי הכל כאשר לכל נוקרה אחד ללדיק ולרשע ואין נושפט, וההולכים בגולה חדלו ונקות ליום גאולה ויאורו יצטו עלמותינו ואצדה תקותנו כגזרנו לנו (יחזקאל ל"ז ח'). והדבר הזה לא לפלא הוא חם גם אנשים לדיקים וישרים ונאמיינים צהי חדלו ונקות ליום גאולה, כי חכה יכלו לקות עוד להושע על יד אלהים, אלה האנשים אשר צעיניהם ראו פידם, לעיניהם צאו זרים ויחללו כל נוקדש ויחאלו טם אלהים ותורתו, והאלהים הזה סך צעכן צעדו ולא ראהו לא החצוכן לנעשי אלה הרשעים ולא פקד עליהם אפו לא על דונקם את עם סגולתו כטיע חלות ולא על חללם טמו בכל הארץ. ועל כן אצדה כל תקוה ונלצ הרואים אלה כי לא האמיינו עוד כי אלה אשר נורוים יסכון ישים לבו לצני אדם ונועטיהם ולרותיהם, הוא נורם וכשא ובזה נואוד ולא יסמל כבודו להציע אל צן אדם חולעה, או להקטיב ללעקת לו, ואחת היא לו אם ימטא או ירשע גבר.

ואם כי אלה לא כחשו צהי לאור לא הוא, אך הנה כחשו צהשגחתו ונושפטו. או חייך יאמיינו נדכים ונצזים ושפלים אשר טמו גום כעמר לדוש.

אשר היו למרפת אדם כי צעזעור אל אלהים האדיר וכל והנעלה על הכל למען הושיע להם? זאת ראו החוזים צדור ההוא וצדורות אשר אחריהם ויזכרו כי קלר כחם ונהפשו שכיח האמונה בהשגחה ושכר ועונש על תלמי לצב האנשים האלה בלתי אם יתפשו ציניהם, היינו כי לא יתנום להאמין באלהים רבים אבל יתנו לאלה עוזרים על ידו, שרים טובים ללאומים טובים וגם לישראל יתנו שר צעזעור אשר פקודתו היא להחליב צעד עונו נגד כל שטן, והוא יליץ תמיד עליהם לפני ארון האדונים אשר רק צקול שר גדול כעשו ישוע. וזה הדבר אשר הוליד את וייכאל שר ישראל, ולא רק את המלאך הזה כי אם עוד אחד גדול מוננו אשר בא „עם ענני שמיא כבר אנט ועד עתיק יומיא ונטה וקדמוי הקרבות, וליה יבז שלטן ויקר וינלו וכל עמויא אמיא ולשניא ליה יפלטון שלטון עלם די לא יעדה וינלכותיה די לא תחצב. ופרס העלו עוהם שנות המלאכים (ירושלמי ר"ה פ"א) והאמונה כי כן אנוש יעמוד לפני האלהים אשר צידו העו והעשרה לנשול בכל והוא יקום ויושיעם בלרה. והאמונה הזאת נכנסה בלב האנשים על נקלה, כי באחד אשר הוא המנוולע צין אלהים וצין בני אדם יכלו לשים ונצטתם אחרי כי הוא לא נורם ונטה ונהם כאלהי השמים. ואף כי האמונה הזאת נתגשמה ומאד אחרי כן והידועים עשו את „צב אנט“ (דמיון) לאלהי ישראל, ואחרים עשוהו לצין אלהים, בכל זאת לא נמלא אף אחד בחכמי ישראל אשר קיוו נגדה, ולהפך כי גם הנה עשו את ונט ערון לנשנה לאלהים, וגם גדולי חכמי ישראל כרבי ישועאל ורבי עקיבא חזו צו אלהים (באלפא ביתא דר"ע ופרקי תיבלות) ותלמודי אחר אחר (סנהדרין ל"ה צ"ו) ולא נשה אחר עלה אל ה' זהו ונטערון ששמו כסם רצו, המלאך הזה ונטערון היה להם לאנלמי צין עם ישראל ואלהיו ועל כן החזיקו באמונה הזאת וילמדוה למען קרב ללב העם את אמונת הגאולה ושכר וענש. ואחרי כל אלה יראה הרואה צעין פקוהה כי ון המונע הוא כי זאת היתה מטרת אלישע צן אצויה על על כי האמין בנטערון, אחרי אשר לדיקי הדור גם הנה האמינו צו ובכל זאת היו לדיקים וחסידים, ואם כן ונטגה הוא צידי כל אלה כותצי דצרי הימים וגם המוצר הכבד אשר לפנינו טגה צוה צחסצו כי זאת היתה ראשית מטרת אלישע כי האמין בנטערון ויחשצוהו לאל אחר.

ולמען צרר הדבר יותר עלי לדבר עוד דצרים אחרים אודות אלישע אחר ומעלתו והקצה להשנאה אשר שאלוהו בני דורו והצאים אחריהם אשר נפלו עליו עוד אשמות ומטאות כוראות. כבר הרגיש החכם ד"ר גרעטץ בצפרו „יודענטהוס אורכ גהאטעי"ליזם" כי אלישע אחר ורבי עקיבה היו כותבגדים, אך לא הציא ראיות כמות לדצרו, ובספרי „עם עולם" דצרתי על זאת וחדוה כי עלתה צידי להראות גם הקצה אשר הולידה השנאה הזאת צין שני החכמים האלה הגדולים צדורם, ועתה אבוא ואוסיק על דצרי למען חזקם. רבי עקיבה אשר אהב את עונו ותורתו בלב שלם והתקוה לראות את הגאולה ואלה כל חדרי לבו ואשר על כן החזיק גם בנטענת קנה רלוץ כצן

כרזיאל הוא נכנס בשלום לפירוק הדת וילא בשלום ונצלי אשר נגע אף
 באחד ונתייעיה ועל כן האונין גם הוא צונטרון אשר שמו כסם רבו ואשר
 צדו לקרב הגולה. לא כן אחר, הוא קלץ צנטיעות היינו הוא בקס לשרש
 את זונת זר אשר עלתה על אדונת ישראל, הוא ראה כי נפרק העלו עוהם
 ונלכים ושרים אשר כונגלים הנה לאוונת האחדות ועל כן כאשר חזה
 ונטערון לחטיסיצ ליה רשותא לנכתב זכותא לישראל התעורר על זאת ויאמר
 כי הדבר הזה וון הנמנע הוא ללוא ח"ו שתי רשויות ים? אם כשניע
 לאזיכיו ונה סנוליא נפיכו אז נראה כי לא אחר האונין צונטרון ושתי רשויות
 כי אם להפך, הוא חזא ונטערון יאמר התלמוד, ואיפו ראהו? האם עלה
 לבנותי שחקים וירא קם את ונטערון יושב על כסאו וכותב עוזות על ישראל?
 אך לא! הוא ראה צאנוכת ישראל כי לנטערון נתנה הרשות לעשות.
 כזאת, כי כל ישראל האונינו כבר צזאת וניי דינאל ואיש לא נוחה בהם, ועל
 זאת השתווע וישאל: הכון לאיש ישראל אשר יתפאר באלוה אחד להאנין
 כי עוד שני לו אשר צדו הכה להיעיז? חס וחלילה ללוא שתי רשויות ים?
 והלא אנחנו כלנו באנין צאל אחד ואיך תהיה רשות שניה לנטערון לעשות
 כחפלו? ואם כן דצרים צרוים הנה כי הוא וואן להאנין צשתי רשויות
 היינו באלוה אשר לו רשות וועלנו לעשות כחפלו וצונטרון אשר לו נתנה
 הרשות לעשות כלבו. ועל הדבר הזה יאמרו עליו כי ילא לתרבות רעה.
 ולא לפלא תהיה זאת צעינינו כי חשצוהו צעצור כפרו צונטרון כיולא
 לתרבות רעה, הן גם אנחנו נראה כזאת גם היום צעינינו כי אם יקום איש
 וי' חש צוללכים ושרים ונטערון וניכאל ואליהו, כי כל ישראל יקרא אחרי
 וול: כי כפר באלהים ותורתו, ונה גם אז עת אשר עוודי התקוה להגאל
 כשענו על האמונה צוללך אשר ילמד זכות על ישראל, ולא לפלא יהיה
 צעינינו אם הרצו לטפול עליו חטאות ואשמות לנען הבזות שמו לכל יתו
 אחרינו בני הנעורים, כי גם זה דרך הווריציס להתרבות צו וחרפה על איש
 ריבם אם צאונת עשה כזאת או לא עשה לזאת לא ישימו לבם, ונה גם
 לאחר אשר היה וננגד לרצי עקיצה, הדבר הזה לצדו כי היה וננגד לרצי
 עקיצה היה כחנא נורא וואוד צעיני הדורות אשר צאו אחריהם.

רצי עקיצה היה נערץ ונקדש צפי הדורות הצאים אחריו עד כי העלוהו
 צונעלה גם על נקשה רצינו (ונמחות כ"ט צוודצר רבה פ"ע) וכן הרצו לקספר
 כפלאתיו עד חין קץ כאשר לא ספרו אף על אחד ונהחכויים צישראל והקצה
 לזאת היא יען כי הוא ווקר כפשו על קדוש השם, וזה דרך כל העמים
 להקדיש את האיש אשר הקריב כפשו על אוונתו ודתו, וכנה היו אשר לולא
 הערו למוות כפסם כי אז צחשך ב"ה שונם ואיש לא זכר אותם ודצריהם ורק
 יען כי כהרגו לכן הקדישום ויהיו לקדושים. ואם כי חלילה לנו ונהספיל כבוד
 האדם הגדול הזה אשר גם אם לא היה ווגדולי החכויים גם אז עלינו לכבד
 שמו עד וואו. על עזוז לבו וההצתו הגדולה לעמו ודתו, צכל זאת חלילה
 לנו ונהטוה וספטו דצרי היווים, וצלדק כובל לאמר כי לולא היה ריע צין

הרובי מלכות כי אז לא גדל טמו כל כך, כי אז מלאו גם ונגרעות דרכיו. לושל כאשר ונת קטיעה בר שלום אור ככאזי לרבי עקיבה וחצירוי ילא רבי עקיבה ודרש והיה להסין ולצניו ומלה להסין ומלה לצניו, (ע"ז י) היינו החלי לו לצדו והחלי הסני ליחר הסצרים ורבי עקיבה עשיר גדול היה, וצלי ספק לא תוכל הדקשה הזאת חן צעיני אנשי לב, וכעין הדקשה הזאת היא דקשה זכה לדיק כועל חלקו וחלק חצרו בנג עדן (וודקשהלת ורות *) אצלחלנוידו והצאים אחריהם לא טמו לצם לצצרים כאלה וירומווהו ויערילוהו עד ומאוד עד כי כחשו או טמו פני הספורים אשר ספרו ומונו ואשר צידם היה להספיל כצדו **) ואלה החלנוידיים אשר הערילו סם רבי עקיבה הקדוש ספכו כל חוונה על אחר זעום נפשו אשר לא האונין צועטרו ויחסו את האמונה הזאת כאמונה צסתי רשויות, וזהוהוסך הזונרצו הספורים ויעלמו לועלה עד כי כפו את שני האונות ולא חראה עוד לעין אשר לא הרצה להסצוקן, כדך כל הספורים הנוקרים ופה לפה ואף כי צצרים כאלה אשר צריצ לאמונה יקודם. ואם גם צצרים פסוטיים אשר נעשו צעה ההיא נראה תהפוכות רצות צצרי הוספרים, לושל צצר בן עזאי אשר החלנוידי יספר כי לא נסא אשה יען כי נפשו חסקה צתורה (יצוות ס"ג ע"ז) וצוקוס אחר (כתובות ס"ג ע"א) יספר לחונו כי צת רבי עקיבה עשהה כאונה לצן עזאי היינו כי צחרה צו לאיש לה לנרות רלון הוריה, וצוקוס סליטי (סועה ד ע"צ) הוא כפוסר צין סני הלדדים ויאור הצעיית אינול כקיצ ופרש, אך צצרים כאלה הן לא נוכל לחור איצעיית אינול. צצרי הינוים אס כחפון או לא כחפון יתור הדצר כונו שהיה, ואם נסא אשה לא נוכל לחור אס כחפון אונר לך כי נסא וגרש אותה. הוא אשר אונתי כי הדצרים יגעים ועלינו לצצר הצר ונהסנן היינו הוואוריים הווקורים ון העפלים להס אשר כראה עין צעין כי וואחרים הוספוס עליהם, וצכל הספורים האיננוים אשר כאונרו על אחר להצות טמו נראה כי צחפון לצ עשוזאת לומען טונוו ללות לכל כועה וודך קצלת אצותיו, והספורים יסחירו את עלוום, כי זאת היא טאלה גדולה ונאונה אשר אין עליה חסוזה, אס צאונת הרצה אחר לפסוע ויהגאל צזמה ויהרוב או ווסר צני יסראל להריגה, אס כן איך צצק דו רבי וואיר ואיך הלדיקהו רבי יוחנן אס היה רצע עריץ כזה? האס חגן ה וורה על הוולחמים והווקורים להליס וודת סחת? אצל הן כצר דנו דינס כי אותס וורידים ולא וועלים. ואס כן נראה ונה כי הוונות אשר עפלו עליו לא היו או וושל היו, ועוכותיו היו רק לאמונה כי לא האונין צוולאכים כחצריו, אונס העון הזה וושך אחריו עוד עוכות לאמונה גדולים ווהעון הרשון. אחרי אשר האמונה צוולאכים

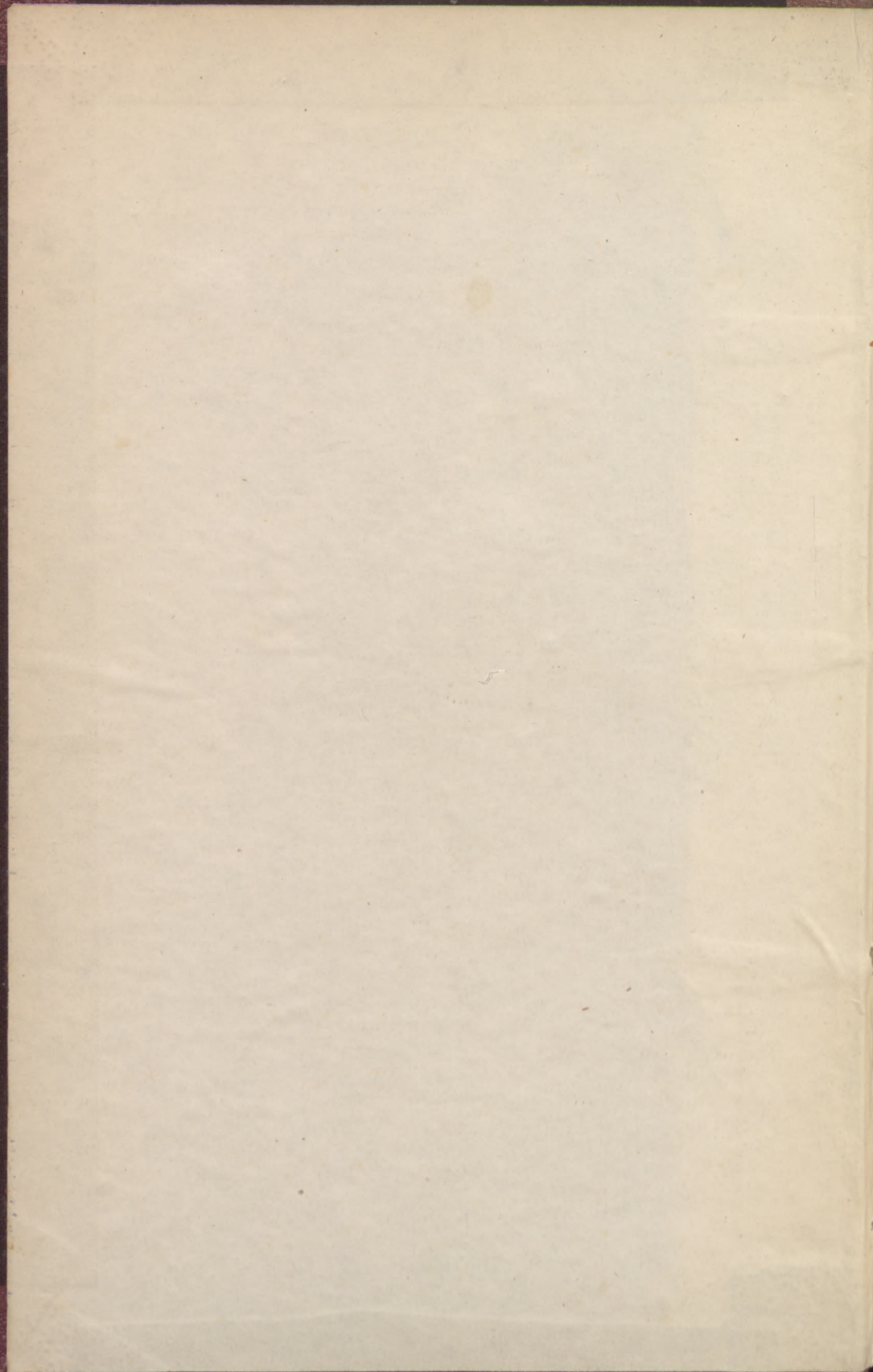
* וצכלל היה זה ושוש דרכו לבול עולם הצו והגאולה וצכל אלה אשר לא יסרו צעיניו הקורח כספרים חנויים, דור הנובול, עדה קרה, עשרת השבעים, דור הוודבר כלס אין להס חלק לעוה"ב ולא גאלו לצדרי ר"ע (סכהדרין חלק) וצכלס פליג עליה רבי אלעזר.
** (ס"ג ע"א) לושל צצור שנים אשר רבי עקיבה עלר את החלנויים (ר"ה ס' כילד וועצרי).

וולדה לזען הסרש בלז העס האמונה בהגאולה וצשכר וענט, לכן כל הכופר
 צה יסיף אחרי כן לכחש גם באמונה הגאולה וצשכר וענט, כי דעת איש
 ומאזין באחדות שלמה ועל כן גם צדיעה שלמה היא לא תקבול את הצחירה
 ואם כן גם הסכר והענט, כאשר אמרתי, וזאת אונס כראה באחד וחספורים
 אשר יראו בקדושים. ובלז הספור וון ונטרון יספרו עוד כי הוא ראה ליטחא
 לחולפית הוחרגון או של רבי יהודה הנחום ונולכת באשפה או אחד אשר
 קיס וזות שלוח הקן ונפל ונת (עיין בצלי חגיגה ע"ה, חולין קנ"ז, קדושין לו
 ירושלמי חגיגה פ"ג ודרש רוח פי' ליני פה הלילה, ועדש קהל פ' עוז
 אחרית 73) וזאת הציאתו לכחש צשכר וענט, ועל זאת יאמר התלמודי
 אלולי דרשיה אחר להאי קרא (והארכת ימים) כרבי יעקב צר צרתיה לא חטא,
 אונס הוא לא היה יכול לדרוש והארכת ימים ליום שכלו ארוך ושהעם הזה,
 ועל כן כפר צשכר וענט לעתיד לבא, ואם כן נוכל לאמר כי באמת קץ אחר
 צנטיעות צהכנסו לפרדס היינו הוא כפר צשכר ישראל ועל כן גם בהגאולה
 וצשכר וענט ועמיד לבוא לא כן רבי עקיבה כי הוא נכנס בשלום וילא
 בשלום ולא כפר אף צדק קל וון הקלים, ועל זאת יעיד ומאמר באצות פי"ג
 הכל לפוי והרשות נתונה וצטוב העולם גדון והכל לפי רוצ הועשה, צדצרים
 האלה הסיב על כל השאלות אשר נשאלו צדיעה וצחירה. הוואניים צצחירה
 יכחשו את הידיעה והוואניים צדיעה יכחשו את הצחירה ועל כן אנו:
 הכל לפוי (ידיעה) וכל זאת הרשות נתונה (צחירה), אך אם יש ידיעה ואם
 כן גם השגחה פרעית ישאלו שאלת: מדוע כראה לדיק ורע לו ורשע ועוז
 לו הלא אם כן אין ונשפט לדיק צחצל? ועל זאת ענה וצטוב העולם גדון,
 אך אז ישוצו וישאלו, אם כן אם אלהים ידין צטוב לונה לנו להרצות עבודה
 ועוול הלא אל עוז הוא וידע ילרכו? על זאת ענה והכל לפי רוצ הועשה.
 אך ונוילא ווצון כי ונענה כזה יספיק רק למאזין ולא לחוקר ורבי עקיבה
 אשר באמונתו חיה היה יכול להשלות נפשו ונפש הוואניים צדצריו
 בהוענה הזה, לא כן אחר אשר צקש חשבון. צזה הרואני לדעת מה
 היה חטא אחר וצונה ונשך עליו שכחתי רבי עקיבה וצני דורו, וכל דברי
 החוקרים אשר יחפלו לעשותו כוואניין צשתי כשויות, או כאחד נכת היודעים
 וכהנה ישא רוח (*).

11) צדרים רבים מה לא יהיו צדורים להקורא צלתי אם קרא צחלה ספרי, "עם עולם" אשר
 בו צרתי צחנה על הדבר הזה.

חוקר: יאמרתי ורבי יהודה הנחום ונולכת באשפה או אחד אשר קיס וזות שלוח הקן ונפל ונת (עיין בצלי חגיגה ע"ה, חולין קנ"ז, קדושין לו ירושלמי חגיגה פ"ג ודרש רוח פי' ליני פה הלילה, ועדש קהל פ' עוז אחרית 73) וזאת הציאתו לכחש צשכר וענט, ועל זאת יאמר התלמודי אלולי דרשיה אחר להאי קרא (והארכת ימים) כרבי יעקב צר צרתיה לא חטא, אונס הוא לא היה יכול לדרוש והארכת ימים ליום שכלו ארוך ושהעם הזה, ועל כן כפר צשכר וענט לעתיד לבא, ואם כן נוכל לאמר כי באמת קץ אחר צנטיעות צהכנסו לפרדס היינו הוא כפר צשכר ישראל ועל כן גם בהגאולה וצשכר וענט ועמיד לבוא לא כן רבי עקיבה כי הוא נכנס בשלום וילא בשלום ולא כפר אף צדק קל וון הקלים, ועל זאת יעיד ומאמר באצות פי"ג הכל לפוי והרשות נתונה וצטוב העולם גדון והכל לפי רוצ הועשה, צדצרים האלה הסיב על כל השאלות אשר נשאלו צדיעה וצחירה. הוואניים צצחירה יכחשו את הידיעה והוואניים צדיעה יכחשו את הצחירה ועל כן אנו: הכל לפוי (ידיעה) וכל זאת הרשות נתונה (צחירה), אך אם יש ידיעה ואם כן גם השגחה פרעית ישאלו שאלת: מדוע כראה לדיק ורע לו ורשע ועוז לו הלא אם כן אין ונשפט לדיק צחצל? ועל זאת ענה וצטוב העולם גדון, אך אז ישוצו וישאלו, אם כן אם אלהים ידין צטוב לונה לנו להרצות עבודה ועוול הלא אל עוז הוא וידע ילרכו? על זאת ענה והכל לפי רוצ הועשה. אך ונוילא ווצון כי ונענה כזה יספיק רק למאזין ולא לחוקר ורבי עקיבה אשר באמונתו חיה היה יכול להשלות נפשו ונפש הוואניים צדצריו בהוענה הזה, לא כן אחר אשר צקש חשבון. צזה הרואני לדעת מה היה חטא אחר וצונה ונשך עליו שכחתי רבי עקיבה וצני דורו, וכל דברי החוקרים אשר יחפלו לעשותו כוואניין צשתי כשויות, או כאחד נכת היודעים וכהנה ישא רוח (*).

B

816/a

817.

MASSACHUSETTS

IV